

25307

PROCESUL MARII TRĂDĂRI NAȚIONALE

STENOGRAMA DEBATERILOR DELA TRIBUNALUL
POPORULUI ASUPRA GUVERNULUI ANTONESCU

EDITURA „EMINESCU”
1946

270.

25. 307

Bibl. Universitara Sibiu

U03413 1160

94R/793 4

PROCESUL MAREI TRĂDĂRI NAȚIONALE

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1998

14 NOE 1985

1946

Bibl. Instlt. de Inv. superlor Sibiu
INV. Nr. 68.964 19 80

25-307

21118

CUVÂNT ÎNAINTE

Între 6 și 15 Mai 1946 s'a judecat de către Tribunalul Poporului din București procesul marei trădări naționale, în urma căreia România a fost aservită imperialismului fascist german, iar poporul român i s'a rezervat rolul furnizorului de carne de tun pentru cauza criminală a lui Hitler, rolul producătorului de grâne, de armament și petrol în folosul mașinii de război germane și al clicii profitoare băștinașe.

S'a judecat astfel însuși procesul fascismului românesc, procesul formei sale organizate în regimul antonescian. În bota acuzaților a apărut echipa de lachei în frunte cu Ion Antonescu, care timp de patru ani a pus la picioarele lui Hitler independența și demnitatea națională a României, teritoriul, armata și bogățiile ei.

Prin gravitatea fără precedent a actelor de slugărnicie și de trădare săvârșite de acest regim, prin amploarea contribuției la purtarea unui război criminal, de jaf și cotorpire, prin torcarea sălbatecă la care a fost supus poporul român, prin cruzimea cu totul neobișnuită a actelor de barbarie săvârșite asupra populației pașnice și nevinovate în România ca și în faimoasa „Transnistrie”, dar mai cu seamă prin consecințele dezastruoase și pagubele incalculabile pricinuite țării, procesul guvernului Antonescu a fost așteptat de opinia publică românească ca și de cea internațională cu un interes arzător.

Sanționarea aspră a principalilor capi ai trădării și nelegiuirilor a fost deaceia primită în țară și peste hotare cu o adâncă și legitimă satisfacție. Ea a fost expresia cea mai înaltă a conștiinței unui popor cu sentimentul libertății și mândriei naționale, dar în același timp a hotărârii neclintite de a rupe

cu un trecut rușinos și de a condamna și stârpi fără șovăire viciile trădării fasciste.

Procesul acesta a avut însă darul de a scoate la iveală o seamă de documente și de fapte istorice, a căror însemnătate este covârșitoare pentru limpezirea și luminarea acestei pagini întunecate din istoria recentă a României. Prin documentele cari au fost produse în timpul desbaterilor ca și prin mărturisirile și declarațiunile pe cari le-au prilejuit ancheta preliminară și desbaterile procesului, se poate afirma că s'au stabilit în mod precis și definitiv răspunderile directe și indirecte — pe plan național și internațional — ale crimelor de război și ale dezastrelor incalculabil cu care a fost împovărată România de regimul trădător antonescian.

Pentru că atât venirea la putere a regimului antonescian cât și menținerea acestui regim profund anti-popular pe timpul celor patru ani de sălbatecă teroare, de asasinat în masă a floarei tineretului român și a populației pașnice de altă naționalitate, de înfometare a maselor largi populare apăreau inexplicabile opiniei publice românești și internaționale, am socotit necesar să dăm publicității în extenso piesele cele mai importante ale stenogramei desbaterilor, menite să risipească nedumeririle de mai sus și să ușureze poporului român cunoașterea adevărului.

Deasemeni, desbaterile redată în cuprinsul prezentului volum vor aduce o contribuție hotărâtoare atât la lămurirea motivelor cari au determinat înaltul Comandament German să modifice rolul rezervat în planul Barbarossa armatelor române (sortite să fie trupe de ocupație și să mențină liniștea și ordinea în țară, în perspectiva unor acte de rezistență a partidelor politice românești) în trupe operative de atac, cu siguranța spatelui nepericlitată, — ca și la explicarea tergiversării sistematice a tratativelor de armistițiu în cursul anilor 1943 și 1944.

În sfârșit, se poate spune că posibilitatea ivită în cursul desbaterilor de a se confrunța capii regimului antonescian cu o seamă de importanți martori ai apărării, a dus la stabilirea precisă a împrejurărilor în care a fost realizat marele act istoric de la 23 August 1944.

ACTUL DE ACUZARE

„Noi, acuzator public Vasile I. Stoian, acuzator public șef al Tribunalului Poporului, Constantin Dobrian, procuror general la Curtea de Apel Timișoara, delegat acuzator public, și Dumitru Săracu, acuzator public al Cabinetelor 1 și 7 pe lângă Tribunalul Poporului ;

Având în vedere dispozițiunile art. 5 și următorii și 15 din legea Nr. 312/945, legea Nr. 61/946 și art. 241 și următorii din Codul de Procedură Penală ;

Văzând Jurnalele Consiliului de Miniștri Nr. 188 și 189 publicate în Monitorul Oficial Nr. 38 din 16 Februarie 1945 și adresele Nr. 7 și 8 din 21 Februarie 1945 și 13, 14 din 22 Februarie 1945 ale d-lui acuzator public șef, ca urmare adresei Nr. 865 din 20 Februarie 1945 a Consiliului de Miniștri, prin care sunt trimiși spre cercetare și instrucție :

1. ION ANTONESCU, fost mareșal, fost conducător al Statului și fost președinte al Consiliului de Miniștri, în vârstă de 63 ani, cu ultim domiciliu în comuna Băneasa, județul Ilfov, în prezent arestat pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniștri Nr. 188 și 189/1945 ;

2. MIHAI ANTONESCU, fost vice-președinte al Consiliului de Miniștri, fost ministru ad interim al Departamentului Externelor, fost ministru al Justiției și Propagandei și fost profesor universitar, de ani major, ultim domiciliu în str. Bătiștei Nr. 43, în prezent arestat pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniștri Nr. 188 și 189/1945 ;

3. HORIA SIMA, fost profesor secundar și vice președinte al Consiliului de Miniștri, de 39 ani, în prezent dispărut ;

4. CONSTANTIN PANTAZI, fost general de Corp de Armată, fost ministru al Apărării Naționale, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat pe baza Jurnalelor Consiliului de Miniștri Nr. 188 și 189/1945 ;

5. CONSTANTIN Z. VASILIU, fost general de Corp de Armată, fost subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 188/1945 ;

6. TITUS DRAGOȘ, licențiat în drept, fost avocat public și subsecretar de Stat al Românizării, Colonizării și Inventariului de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, de 41 ani, cu ultim domiciliu în str. Gogu Cantacuzino Nr. 59, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/1945 ;

7. GHEORGHE DOBRE, fost general de Corp de Armată, fost ministru al Economiei Naționale și subsecretar de Stat al departamentului Inzestrării și Inarmării, de 59 ani, cu ultim domiciliu în București, str. Horei Nr. 7 bis, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/1945 ;

8. ION MARINESCU, fost avocat, mare industriaș, fost ministru al Economiei Naționale și al Justiției, de 53 ani, cu ultim domiciliu în București, str. Nicolae Filipescu nr. 16, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 189/1945 ;

9. TRAIAN BRĂILEANU, pensionar, fost profesor universitar și fost ministru al Educației Naționale, Cultelor și Artelor, de 63 ani, cu ultim domiciliu în București, str. Porumbaru nr. 39 bis, în prezent arestat pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri nr. 189/1945 ;

10. DUMITRU POPESCU, fost General de Corp de Armată și fost ministru de Interne, de ani 62, cu ultim domiciliu în București, str. Brezoianu nr. 57, în prezent arestat ;

11. CONSTANTIN PETROVICESCU, fost ministru de Interne, general penisonar, de ani 64, cu ultim domiciliu în Sibiu str. Ciprian Porumbescu nr. 3, în prezent arestat ;

12. CONSTANTIN DĂNULESCU, medic radiolog, fost subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, de ani major, cu ultim domiciliu în str. Jules Michelet nr. 117—19, în prezent dispărut ;

13. CONSTANTIN BUȘILĂ, fost profesor universitar și fost ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, de ani 68, cu ultim domiciliu în București, B-dul Take Ionescu nr. 26, în prezent arestat ;

14. NICOLAE MAREȘ, inginer, fost ministru al Agriculturii și Domeniilor, de 68 ani, cu ultim domiciliu în str. Gri-gore Mora, nr. 19, în prezent arestat ;

15. PETRE TOMESCU, medic, fost profesor universitar și fost ministru al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, în prezent arestat, de 54 ani, cu ultimul domiciliu în strada Geneva nr. 4 ;

16. VASILE DIMITRIUC, fost subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, de ani major, în prezent dispărut ;

17. MIHAIL STURDZA, licențiat în drept, fost ministru al Afacerilor Străine, de ani 60, în prezent dispărut ;

18. ION PROTOPODESCU, inginer, fost ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, cu ultimul domiciliu în București Parcul Jianu str. 3 nr. 44, în prezent arestat ;

19. CORNELIU GEORGESCU, doctor în drept, fost subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, de ani 45, cu ultim domiciliu în București, str. Locot. Victor Manu nr. 6, în prezent dispărut ;

20. CONSTANTIN PAPANACE, licențiat al Academiei Comerciale, fost subsecretar de Stat al Ministerului Finanțelor de ani 41, în prezent dispărut ;

21. VASILE IAȘINSCHI, farmacist, fost ministru al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, de ani 50 ;

22. GHEORGHE ALEXIANU, profesor universitar, fost guvernator al Transnistriei, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat ;

23. RADU LECCA, fost comisar al Guvernului pentru chestiunile evrești, de ani major, cu ultim domiciliu în București, în prezent arestat ;

24. EUGEN CRISTESCU, fost director general al serviciului antonescian de poliție secretă, de ani major, cu ultimul domiciliu în București, în prezent arestat ;

Având în vedere că în privința acuzațiilor general Dumitru Popescu, inginer C. Bușilă, inginer N. Mareș, și doctor Petru Tomescu, susmenționați, ne-am sesizat din oficiu în conformitate cu dispozițiunile art. 5. alin. 2 din Legea Nr. 312 945 ;

Având în vedere actele de cercetare și instrucția urmată în cauză ;

Văzând și dispozițiunile celor vinovați de dezastrul țării sau crime de război ;

EXPUNEM URMĂTOARELE :

Ion Antonescu și cei care l-au sprijinit în politica sa s'au făcut vinovați de dezastrul țării și crime de război, prin aceia

că au trădat interesele poporului român, punând țara în slujba dușmanului fascist și hitlerist. Națiunea română, reprezentată prin judecătorii poporului, va avea să cerceteze faptele lor și să hotărască osânda ce li se cuvine.

În cercetarea crimelor regimului care a subjugat poporul român timp de patru ani, instrucția s'a străduit să nu alunece pe panta legitimei indignări.

Ne-am desbrăcat de toată amintirea umilințelor și suferințelor îndurate de acest popor eri, totuși am meditat adânc asupra consecințelor pe care le suportă azi o nație întreagă, pentru a examina și a expune faptele în toată obiectivitatea.

Am deschis arhiva, am cercetat documentele, am examinat date, am întrebat experți acolo unde am avut încredere. Nu am făcut nici o afirmație care să nu fie sprijinită pe documente sau pe fapte cunoscute și nu am tras nici o concluzie, înainte de a pleca dela date verificate.

Arătând numai ce am socotit caracteristic, am urmărit însă cu sârguință ca ceea ce desvăluim să corespundă riguros realității. În metoda noastră de cercetări am fost călăuziți de o supremă dorință și anume: atunci când mai târziu, în timpuri de răgaz și liniște, se va scrie istoria dureroasă a regimului Antonescu, această istorie să fie o adâncire și o complectare a cercetărilor noastre și nicidecum o desmințire.

Poporul român, care a suferit și care a fost umilit, își cunoaște suferința și umilința lui, dar el nu a putut cunoaște încă în toată întinderea ei opera de trădare, de umilință, de crime și de jaf ce caracterizează guvernarea lui Ion Antonescu. Această dictatură a îmbrăcat toate caracterele guvernării fasciste, unde cruzimea se împletea cu ipocrizia, lașitatea cu insolența și cinismul cu reclama cea mai nerușinată. Dictatura lui Ion Antonescu, ca toate dictaturile fasciste, a mințit poporul, a suprimat libertățile, căutând printr'o propagandă diversionistă să-l antreneze pe linia unei politici de trădare națională.

Rolul nostru este să ridicăm vâlul de minciună cu care acești oameni au căutat să se acopere și să-i arătăm țării și să-i supunem judecății în toată realitatea josniciei lor, pentru ca atunci când ei vor fi osândiți, osânda lor să fie aspră și să exprime unanimitatea conștiințelor poporului român.

Astăzi, când grație aliaților noștri firești și redeșteptării prin luptă a poporului român, am văzut ziua victoriei, bucuria eliberării noastre nu trebuie să întunece dorința de a face lumină.

Poporul român nu merită numele de popor liber, dacă nu

va ști să facă dreptate, dacă nu va arăta că este hotărît să condamne cu asprime pe principalii vinovați de dezastrul său național; trebuie să avem curajul de a privi înainte, ca un popor cu sentimentul mândriei naționale și care vrea să trăiască în comunitatea popoarelor democrate și libere ce aspiră către o soanță mai bună.

TRĂDAREA A FOST PREGĂTITĂ

Guvernul Ion Antonescu își are origina în acțiunea de trădare a intereselor naționale ale poporului român în folosul Germaniei.

El a fost pregătit cu mult înainte, de cercurile reacționare românești, cari încă din 1930 au militat pentru o politică de fascizare internă și de dușmănie și agresiune față de Uniunea Sovietică. Aceste cercuri și-au accentuat caracterul antinațional și antipopular al politicii lor, pe măsură ce hitlerismul s'a instaurat la putere și a început să-și pună în aplicare planurile agresive imperialiste.

În România nucleul coloanei 5-a a fost gruparea legionară, care urmărea cu perseverență opera de destrămare a țării și care era în strânsă legătură de colaborare cu Ion Antonescu și cu cercurile reacționare.

Mijloacele întrebuintate erau, în politica internă : rallyerea forțelor reacționare prin xenofobie, șovinism, antisemitism cu toate consecințele lor, iar în politica externă : sabotarea politicii de pace, despărțirea României de aliații ei firești, întretinerea și ațâțarea adversității contra tuturor popoarelor iubitoare de pace și libertate, în frunte cu U.R.S.S., și apropierea treptată de Axă.

Printr'o serie de manevre de politică internă întrebuintate de fascismul și de reacțiunea din România cu ajutorul Legației germane, grație unei lovituri de forță, în ziua de 6 Septembrie 1940, echipa pe care nemții o socoteau drept cea mai servilă lor, ajunge la conducerea Statului Român. În fruntea acestei echipe nemții au pus pe Antonescu.

Dela 6 Septembrie 1940, până la 23 August 1944, echipa dictaturii Antonescu a fost succesiv remaniată. Toate remanierile au fost determinate în mod exclusiv de interesele Germaniei și ale clicii trădătoare din țară.

ROLUL LEGIONARILOR

Componenta dictaturii a avut la început un caracter mixt: legionari și reacționari fasciști, infeudați politiciii hitleriste.

Misiunea pe care nemții au atribuit-o organizației teroriste a legionarilor, era aceea de a suprima prin mijloace teroriste orice rezistență împotriva politicii de aservire față de germani.

Acest lucru mai reese și din scrisoarea lui Himmler adresată lui Horia Sima.

„Reichsfuehrerul SS“.

5 Decembrie 1940

„Mult stimat camarad Horia Sima“

„Am primit astăzi pentru o întrevedere pe colaboratorul Dvs. Doctor Biriș, care cu ocazia șederii sale în Berlin s'a prezentat la Gruppenfuehrer-ul Heydrich, șeful Poliției de Siguranță, pentru a discuta împreună problemele polițienești, în special pregătirea și completarea cadrelor.

„In această primă epocă a preluării puterii, au fost trași la răspundere și împușcați de către mișcare, în afară de justiția de Stat, oamenii și adversarii noștri similar cazului legionarilor care au răzbunat moartea stimatului și iubitului lor căpitan, cum și a nenumăraților camarazi.

O asemenea măsură este justă pentru că ea nu poate fi adusă la îndeplinire niciodată de justiția ordinară, care este legată de paragrafe și va depinde totdeauna de un formalism al paragrafelor“.

„Cele mai sincere urări pentru Dvs. și pentru mișcarea legionară, care a adus sacrificii atât de mari Patriei, deosebite de celele urări și pentru Statul și poporul român împreună cu Șeful Statului, General Ion Antonescu. vă transmit salutările mele camaraderești.

„ss. H. Himmler“

(Traducere din limba germană)

Dar grupul legionar al echipei, îndeplinindu-și această misiune dată, prin caracterul său anarhic, amenință din ce în ce mai mult Statul cu dezorganizarea totală, ceea ce nu mai corespundea scopurilor finale ale lui Hitler, care urmărea ca România să-i servească drept bază militară și economică, bine organizată, pentru realizarea planurilor de agresiune în Balcani și contra U.R.S.S.

Acest lucru mai reese și din scrisoarea trimisă Curții Martiale de Casare și Justiție, de către Generalul Hansen, șeful Misiunii Militare Germane din România, ca răspuns la citația ce i s'a emis, scrisoare pe care această instanță o consideră „un act doveditor al faptelor comise de rebeli și de conducători-

rii lor în zilele de 20-24 Ianuarie 1941 și din care cităm următoarele :

„Generalul Mehedinți m'a vizitat la 22 Ianuarie 1941, la Hotel Ambasador nu din îndemnul său propriu, ci eu l-am rugat pentru această vizită în mod expres.

„Am făcut aceasta, pentru faptul că legionarii au procedat la rebeliune, în mod evident în complectă neștiință sau, chiar greșită interpretare a atitudinii armatei germane, care, în conformitate cu politica oficială a Marelui Reich și directivele acestuia, era hotărâtă să păstreze, bine înțeles, o atitudine loială față de conducătorul Statului General Ion Antonescu.

„Am crezut cu atât mai necesar a aduce la cunoștința legionarilor această atitudine bine stabilită, pentru că Horia Sima m'a vizitat în ziua de 21 Ianuarie, după amiază, și eu în neștiința acțiunii sale, care urma să se producă, am răspuns, potrivit asigurărilor pe care le-a dat, cu prilejul asasinării maiorului Doring, în spiritul unui sentiment sincer și camaraderesc al legiunii față de armata germană“.

„Hotărât ar fi următoarele: lui Horia Sima și legiunii le este cunoscut că pentru Germania și România sunt în curs fapte importante militare. Deci trebuie să fie clar că aceste pregătiri nu trebuie să fie turburate în nici un caz.

„Rebeliunea începută fără știința misiunii militare germane, ar putea periclita prin situația ei hotărâtă și cu urmările ei posibile, aceste înfăptuiri.

...De aceea trebuie să fie clar că armata germană, contra voinții sale bine accentuată, s'ar vedea pur și simplu forțată să intervie și că aceasta s'ar produce bine înțeles fără prejudiciul sentimentului de amiciție față de legiune și numai în favoarea conducerii legale a Statului, care a oferit Fuehrerului Adolf Hitler încrederea neconditionată..

Înțelegând că ramura militaristo-fascistă a lui Antonescu îi era mai utilă realizării acestor scopuri. Hitler admite înlăturarea grupului legionar și aprobă dinainte măsurile pe care Antonescu le va lua în acest scop.

Neînțelegerile dintre cele două grupuri din guvern culminează în rebeliunea dela 21 Ianuarie 1941. Ion Antonescu înlăturând dela conducere grupul legionar, conducătorii acestuia se refugiază în Germania, unde sunt ținuți ca echipă de rezervă. Conducerea nazistă dela Berlin avea grijă ca din când în când să reamintească slugilor dela București de existența acestei piese de schimb.

Prin plecarea legionarilor nu s'a schimbat nimic din direc-

Misiunea pe care nemții au atribuit-o organizației teroriste a legionarilor, era aceea de a suprima prin mijloace teroriste orice rezistență împotriva politicii de aservire față de germani.

Acest lucru mai reese și din scrisoarea lui Himmler adresată lui Horia Sima.

„Reichsfuehrerul SS“.

5 Decembrie 1940

„Mult stimat camarad Horia Sima“

„Am primit astăzi pentru o întrevedere pe colaboratorul Dvs. Doctor Biriș, care cu ocazia șederii sale în Berlin s'a prezentat la Gruppenfuehrer-ul Heydrich, șeful Poliției de Siguranță, pentru a discuta împreună problemele polițienești, în special pregătirea și completarea cadrelor.

„In această primă epocă a preluării puterii, au fost trași la răspundere și împușcați de către mișcare, în afară de justiția de Stat, oamenii și adversarii noștri similar cazului legionarilor care au răzbunat moartea stimatului și iubitului lor căpitan, cum și a nenumăraților camarazi.

O asemenea măsură este justă pentru că ea nu poate fi adusă la îndeplinire niciodată de justiția ordinară, care este legată de paragrafe și va depinde totdeauna de un formalism al paragrafelor“.

„Cele mai sincere urări pentru Dvs. și pentru mișcarea legionară, care a adus sacrificii atât de mari Patriei, deasemenea cu aceleași urări și pentru Statul și poporul român împreună cu Șeful Statului, General Ion Antonescu. vă transmit salutările mele camaraderești.

„ss. H. Himmler“

(Traducere din limba germană)

Dar grupul legionar al echipei, îndeplinindu-și această misiune dată, prin caracterul său anarhic, amenință din ce în ce mai mult Statul cu dezorganizarea totală, ceea ce nu mai corespundea scopurilor finale ale lui Hitler, care urmărea ca România să-i servească drept bază militară și economică, bine organizată, pentru realizarea planurilor de agresiune în Balcani și contra U.R.S.S.

Acest lucru mai reese și din scrisoarea trimisă Curții Martiale de Casare și Justiție, de către Generalul Hansen, șeful Misiunii Militare Germane din România, ca răspuns la citația ce i s'a emis, scrisoare pe care această instanță o consideră „un act doveditor al faptelor comise de rebeli și de conducători-

rii lor în zilele de 20-24 Ianuarie 1941 și din care cităm următoarele :

„Generalul Mehedinți m'a vizitat la 22 Ianuarie 1941, la Hotel Ambassador nu din îndemnul său propriu, ci eu l-am rugat pentru această vizită în mod expres.

„Am făcut aceasta, pentru faptul că legionarii au procedat la rebeliune, în mod evident în completă neștiință sau chiar greșită interpretare a atitudinii armatei germane, care, în conformitate cu politica oficială a Marelui Reich și directivele acestuia, era hotărâtă să păstreze, bine înțeles, o atitudine loială față de conducătorul Statului General Ion Antonescu.

„Am crezut cu atât mai necesar a aduce la cunoștința legionarilor această atitudine bine stabilită, pentru că Horia Sima m'a vizitat în ziua de 21 Ianuarie, după amiază, și eu în neștiința acțiunii sale, care urma să se producă. am răspuns, potrivit asigurărilor pe care le-a dat, cu prilejul asasinării maiorului Doring, în spiritul unui sentiment sincer și camaraderesc al legiunii față de armata germană”.

„Hotărât ar fi următoarele: lui Horia Sima și legiunii le este cunoscut că pentru Germania și România sunt în curs fapte importante militare. Deci trebuie să fie clar că aceste pregătiri nu trebuie să fie turburate în nici un caz.

„Rebeliunea începută fără știința misiunii militare germane, ar putea periclita prin situația ei hotărâtă și cu urmările ei posibile, aceste înfăptuiri.

...De aceea trebuie să fie clar că armata germană, contra voinții sale bine accentuată, s'ar vedea pur și simplu forțată să intervie și că aceasta s'ar produce bine înțeles fără prejudiciul sentimentului de amicitie față de legiune și numai în favoarea conducerii legale a Statului, care a oferit Fuehrerului Adolf Hitler încrederea necondiționată.,

Înțelegând că ramura militaristo-fascistă a lui Antonescu îi era mai utilă realizării acestor scopuri. Hitler admite înlăturarea grupului legionar și aprobă dinainte măsurile pe care Antonescu le va lua în acest scop.

Neînțelegerile dintre cele două grupuri din guvern culminează în rebeliunea dela 21 Ianuarie 1941. Ion Antonescu înlăturând dela conducere grupul legionar, conducătorii acestuia se refugiază în Germania, unde sunt ținuti ca echipă de rezervă. Conducerea nazistă dela Berlin avea grijă ca din când în când să reamintească slugilor dela București de existența acestei piese de schimb.

Prin plecarea legionarilor nu s'a schimbat nimic din direc-

tivele politice ale guvernului de aservire a țării față de Germania, aceasta având grija ca scopurile ei să predomină în toate sectoarele de activitate. Confirmarea o avem în apelul lui Ion Antonescu din seara de 22 Ianuarie 1941, prin care se asigură continuitatea de aservire și numeroasele asigurări de fidelitate față de Germania, date atât de Ion Antonescu cât și de ceilalți autori ai dezastrului țării.

CUM A FOST CONDUSĂ ȚARA LA DEZASTRU

Din primul moment al instaurării dictaturii Ion Antonescu se evidențiază caracterul hitlerist al guvernării. În primul consiliu de miniștri dela 18 Septembrie 1940, Ion Antonescu face declarația: „Noi ne-am așezat pe axa Roma-Berlin. Mergem sută la sută și cu cea mai mare cinste în această direcție. Am pornit așa, nu ne mai uităm la dreapta sau la stânga...

Deci punctul nostru de reazim: în afară este Axa, iar înăuntru regimul național-legionar.

Germania a urmărit prin intermediul guvernării Ion Antonescu să transforme România în colonie germană. Această idee a fost urmărită în toate sectoarele de activitate ale țării și întreaga politică a dictaturii Antonescu se rezumă la realizarea acestui scop al imperialismului german, odată cu satisfacerea poftelor imperialiștilor români. Întreg dezastrul țării, cu toate consecințele pe care țara le suportă azi, izvorăște din această politică de subjugare.

Primul act concret de trădare națională, pe care îl face dictatura Antonescu, este invitarea armatelor hileriste să intre pe teritoriul țării. Pătrunderea începe la 12 Octombrie 1940, și se face în baza convențiunii din 15 Septembrie 1940, intervenită între guvernul român și generalul von Toppelskierch, ca reprezentant al comandamentului suprem german.

Această încălcare a suveranității Statului, care produce consternare în masa poporului român, este înfățișată sub formula ipocrită de „Misiune Militară Germană“ menită să dea concursul pentru dotarea și instruirea armatei române. Din chiar documentul Toppelskierch reiese în mod evident, că ceea ce se urmărea în primul rând era ocuparea militară a României de trupele germane și că așa zisa instruire a armatei române nu era decât un pretext, întrucât efectivele arătate în chiar acest act depășeau cu multe efectivele necesare pentru instruire. Dealtminteri, chiar dela început, pe poarta deschisă de acest

aport, nemții aduc în țară contingente din ce în ce mai masive, lucru care reese și din documentele Statului Major.

De fapt aveam o ocupație germană a țării.

Opinia românească a primit cu indignare armatele germane.

Cităm din nota dictată de Ion Antonescu directorului de cabinet militar col. Radu Davidescu, asupra conversației avută cu Ribbentrop.

12 Februarie 1942

„Am subliniat, fără ezitare, că la 6 Sept. când am luat conducerea Statului, singur și numai cu sprijinul d-lui Mihai Antonescu, am declarat fără a întreba poporul că politica ce trebuie s'o duc este alături de Axă; că este exemplu unic. În istoria popoarelor ca doi oameni îndrăzneți să declare deschis și să cheme poporul și să lucreze într-o politică care era natural să pară odioasă pentru că într'un an suferise cele mai grele și catastrofale lovituri — prăbușirea frontierelor — și aceasta datorită poporului cu care decisesem să fac o politică de colaborare și amicitie, pe când imensa masă a poporului nutrea acum, natural, sentimente contrarii și purta ură asupra acelui popor“.

„Am accentuat că nimeni nu poate pretinde ca a doua zi după catastrofă să iubească și să se ralieze la popoarele care loviseră“.

În urma unor acte de sabotaj, se iau măsuri severe de pază, iar guvernul Antonescu este nevoit să ia măsuri de militarizarea întreprinderilor și a muncitorilor.

Cât de mult a crescut ura împotriva nemților în rândurile ostașilor români s'a dovedit la 23 August 1944, când toată armata, în mod spontan și entuziast, a întors armele și a pornit la luptă contra lor. Pentru că teroarea și legea marțială nu mai erau în mâna lui Antonescu, care îi silea să meargă la război contra voinței lor.

Intrarea trupelor germane în țară, ascunsă poporului de Ion Antonescu sub formula unei „misiuni militare de instrucție“, este una dintre primele acțiuni criminale care au avut drept consecință aservirea României în toate domeniile, politic, militar și economic.

Pe plan militar, rostul acestei infiltrațiuni a trupelor germane în țara noastră a fost :

1. — Formarea unei baze militare de operațiuni în Balcani.

2. — Concentrarea de forțe masive germane în Moldova, în vederea unui atac împotriva U.R.S.S.

Dovada evidentă a intențiunilor germane în legătură cu acest act, reiese din convorbirile ce au avut loc între ministrul de externe Mihail Sturza și Fabricius, ministrul Germaniei la București, la 18 Septembrie 1940, a doua zi după acceptarea intrării în țară a misiunii militare germane.

Trupele germane din Muntenia și Dobrogea au trecut în Bulgaria și au executat atacuri asupra Greciei în primăvara anului 1941. Unitățile din Banat au atacat pe aliata noastră Jugoslavia în Aprilie 1941, iar cele concentrate în Moldova, au atacat U.R.S.S.

Intenția lor agresivă în Balcani și față de U.R.S.S. rezultă dintr'o serie de documente dintre care cităm numai conversațiile cu generalul Hansen și propunerile misiunii militare germane, pentru acoperirea Moldovei, din 16 Noembrie 1940, precum și cele două hărți ale Marelui Stat Major anexate acestor documente. Din acest document rezultă, evident, că există cu mult înainte de începutul războiului, un plan de colaborare a armatei române cu trupele germane din așa zisa „misiune militară“, cu scop de agresiune contra U.R.S.S. și pentru sprijinirea agresiunii în Balcani.

Ion Antonescu confirmă această intențiune agresivă față de vecina noastră dela Răsărit în expunerile făcute Consiliului de Miniștri la 18 și 26 Noembrie 1940, când lasă să se vadă destul de transparent, că hotărîrea de agresiune este luată și va fi pusă în lucrare la momentul oportun.

În acest sens cităm dintre declarațiile făcute de Ion Antonescu în Consiliul de Miniștri dela 8 Noembrie 1940 :

„Cu privire la chestiunea în legătură cu Rusia, aceasta este o problemă mai vastă, mai complicată, care nu se poate tranșa imediat, pentru că acei care sunt înfinit mai mari și înfinit mai puternici decât noi nu o pot tranșa imediat. Sunt chestiuni care reclamă soluționarea problemei în etape succesive și la momentul oportun.

„Știți că deocamdată nu este nici un pericol de război din acea parte pentru că frontierele noastre sunt garantate de puterile Axei și această garanție va juca cu atât mai mult, când vom căpăta săptămâna viitoare un act pentru siguranța și po-

ziția noastră europeană, act de o importanță capitală. Astfel, în această privință nu avem nici o temere.

„Deci problema rusească o vom rezolva pe plan internațional când se vor rezolva problemele Europei Centrale și europene dintre Rusia și celelalte state ale Europei”.

Iar în Consiliul de Miniștri dela 26 Noembrie declară :

„In ceeace privește frontiera de Est, este o problemă care se va rezolva pe plan european, în care România va interveni atunci când situația va fi favorabilă și când va putea să acționeze odată cu cei interesați deopotrivă în chestiunea slavă și bolșevică”.

Pe linia acestei politici de dezastru național, pe care guvernul se angajase, Ion Antonescu anunță, tot în Consiliul de Miniștri dela 18 Noembrie 1940, că România urmează să-și dea adeziunea ei la pactul tripartit.

Guvernul Antonescu semnează la 23 Noembrie 1940, aderarea la pactul tripartit, aderare care pentru țara noastră însemna recunoașterea așa zisului „spațiu vital” și „ordinei noi în Europa”, formulă sub care se ascundea politica imperialistă a hitlerismului și a fascismului, a cărei primă victimă urma să fie România.

În această epocă, cu toată tendința de ostilitate din partea guvernului român, totuși guvernul U.R.S.S. ne întinde prieteneste mâna și ne oferă strângerea relațiilor economice și politice, după cum reiese și din raportul din 4 Decembrie 1940 al ministrului român la Moscova, Gr. Gafencu.

„Primirea făcută de autoritățile sovietice delegației economice române la Moscova și o serie de atențiuni speciale, precum și atitudinea d-lui Mikoyan, Comisarul Poporului pentru Comerțul exterior, în primele două sedințe, denotă o particulară bunăvoință a guvernului sovietic față de România”.

Iar ministrul României la Berlin, Bossie, raportează, la 5 Aprilie 1941, cele discutate cu d. Dekanosov, ambasadorul Uniunii Sovietice la Berlin :

„D-sa mi-a spus că nu poate exista război în Europa fără ca acesta să nu se întindă și asupra Balcanilor. Odată aprinsă această regiune, diferitele țări care o compun sunt silite prin forța lucrurilor, a lua pozițiune.

„După ce a trecut în revistă diferitele state balcanice s'a oprit asupra României, exprimându-și părerea că locul ei depinde de interesele ei actuale.

„D-sa s'a mărginit a-și manifesta compătimirea față de exodul populației românești din Ardealul ocupat, manifestându-și surprinderea că puterile Axei nu reușesc a impune guvernului dela Budapesta o purtare diferită față de România. dat fiind că atât România cât și Ungaria sunt aderente ale Pactului Tripartit“.

„La plecare, d. Dekanosov mi-a mulțumit pentru prilejul de a avea o conversațiune cu mine, pe care a binevoit s'o clasifice de „interesantă“, adăugând că nu depinde decât de mine ca să avem din când în când ocaziunea unor asemenea schimburi de vederi, dacă e posibil și mai „interesante“. Fără a-i răspunde cu acelaș ton, m'am mărginit să-i mulțumesc pentru vizita ce-mi făcuse.

Nu am crezut lipsit de interes de a vă raporta această întrevedere destul de caracteristică, ținând seamă de jocul politic actual al Moscovei“.

Ion Antonescu și guvernul său răspund agenților noștri diplomați din străinătate să respingă orice încercare de apropiere de U.R.S.S., și să evite discuțiuni care ar putea fi îndreptate în sensul că România s'ar îndepărta dela politica sa alături de Axă.

În adevăr, declarația de război a lui Hitler împotriva U. R. S. S. găsește România cu totul aservită politicii germane, prin fapta lui Antonescu și a acoliților săi, astfel că guvernul dictaturii fasciste, împotriva intereselor țării, comite cea mai mare crimă petrecută în istoria poporului român, alăturându-se Germaniei hitleriste la agresiunea contra popoarelor din Rusia Sovietică, cu concursul tuturor cercurilor reacționare, în numele cărora vorbeau atunci Iuliu Maniu și C. I. C. Brătianu.

Sunt caracteristice în acest sens nenumăratele memorii adresate lui Ion Antonescu de către Iuliu Maniu și C. I. C. Brătianu, dintre care cităm următoarele pasagii :

„Partidul național-țărănesc, împreună cu întreaga opinie publică aprobă acțiunea militară întreprinsă pentru desrobirea Basarabiei și Bucovinei și eliberarea elementului românesc de peste Nistru, de sub regimul comunist și reclamă cu însuflețire rezultatele obținute în această privință“, scrie Iuliu Maniu la 8 Noembrie 1940.

Aceștia îl asigură după cum urmează:

„V'am comunicat că, departe de a crea vreo dificultate guvernării, a cărei răspundere ați luat, nu vom refuza con-

cursul nostru tehnic ca să reușească opera de dreptate, de asanare morală și reconstrucție pe care o anunțați”.

Ion Antonescu nu ar fi putut începe războiul antisovietic și nici realiza regimul de dictatură dacă nu ar fi avut concursul — când deschis și oficial, când tacit și ascuns — al conducătorilor vechilor partide național-țărănesc și național-liberal.

Pentru că memoriile celor doi conducători ai partidelor istorice, ca cel citat mai sus, nu erau decât o verigă din lanțul colaborărilor cu dictatura.

Acest război nu s'ar fi putut realiza dacă echipa sclerată a lui Ion Antonescu, sprijinită de conducătorii reacționari din România, nu ar fi deschis frontierele țării, pentru a da poporul și armata pe mâna și la discreția hitlerismului cotropitor și dacă nu ar fi deslănțuit împotriva poporului cea mai neagră teroare cunoscută în trecutul său.

DEZASTRUL E INCALCULABIL

Dezastrul cauzat de acest război nebunesc este incalculabil.

Crima de agresiune contra U.R.S.S., nu constă numai în realizarea planului imperialist de jaf și cotropire. Ea se angrenează prin modul cum războiul a fost premeditat și condus.

Așa dar, crima clicilor fasciste-reacționare, în frunte cu Ion Antonescu, îmbracă un dublu aspect: jefuirea, cotropirea și exterminarea populației din teritoriile ocupate și trimiterea cu cruzime la moarte sigură într'un război de jaf a sute de mii de tineri români. Exemplul îngrozitorului măcel dela Odessa, unde au murit 71.585 ofițeri și soldați, este edificator.

Planurile trădătoare și criminale ale acestor conducători dușmani ai poporului au îndoliat întreg poporul românesc pentru ambițiile lor imperialiste și au aservit bogățiile țării nemților, trădând astfel poporul care nu a dorit niciodată acest război.

Ion Antonescu și guvernul său sunt responsabili de crima de a fi pornit războiul prin surprindere contra U.R.S.S., fără declararea de război, numai prin acea poruncă: „Vă ordon treceți Prutul“, călcând prin aceasta una din regulile de bază ale dreptului internațional.

Ei sunt responsabili că au pornit această criminală tovărășie cu nemții, împotriva marei vecine U.R.S.S., care dorea o colaborare pașnică cu poporul român. Această crimă fără precedent în istorie a avut urmări dezastruoase și prin aceea

că nemții au folosit armata noastră în cursul luptelor, în situațiunile cele mai primejdioase, deasupra puterilor omenești.

Mihai Antonescu declară textual în Consiliul de Miniștri dela 25 Iunie 1942 :

„În fața acestei situații, am avut onoarea ca încă din ziua de 9 Ianuarie 1941, să discut la Legațiunea Germană cu trimișii speciali germani ipoteza unui atac al Rusiei și intrarea în acțiune a Germaniei pentru apărarea noastră, cum și ipoteza deschiderii războiului germano-rus”.

Trimiterea armatei române în război se face în urma unei serii de convorbiri secrete și pe baza unor documente scrise, dintre care și scrisoarea lui Hitler din 18 Iunie 1941, în care nu se arată decât faptul că armata română este înglobată sub comanda germană, că Hitler va avea grijă de prestigiul personal al lui Ion Antonescu și prin care se precizează misiunea primă a armatei noastre.

Aceasta se traduce în plan militar în transformarea României în colonie germană — Germania era țara suverană, iar România vasala ei, cu toate atributele medievale ale vasalității. Acest caracter de vasalitate față de Hitler îl păstrează armata română până la 23 August 1944 și se manifestă în toate raporturile dintre cele două armate.

Dacă intrarea în război este o crimă, continuarea lui este o agravantă și mai mare.

Ion Antonescu în două scrisori consecutive, de o josnicie pe care nici un vasal n'a arătat-o vreodată suzeranului său, îl asigură pe Hitler că, *„va merge până la capăt în acțiunea ce am pornit în Răsărit”*, adăogând *„nu pun nici o condițiune și nu discut cu nimic această cooperare militară pe un nou teritoriu”* iar mai departe *„voi îndeplini misiunea militară prevăzută în scrierea Excelenței Voastre și voi asigura condițiunile în regiunea indicată”*.

Soldatul român a trăit iernile grele ale Rusiei, fără echipament, fără aprovizionare, a fost ținut pe front printr'o disciplină bazată pe teroare, a făcut războiul fără ideal și fără glorie. A început să cunoască și să stimeze pe camaradul rus din față în măsura în care ura pe soldatul neamț de alături. Mult trâmbitata „camaraderie româno-germană” a fost cea mai nerușinată minciună din toate minciunile propagandei româno-germane. Soldații români sunt împușcați de SS nemți; ei fac sute de kilometri pe jos, piin frig sau noroi, câtă vreme soldații nemți merg cu trenuri sau camioane; iar când ai noștri cer să

fie luați și ei, primesc drept răspuns lovituri cu patul armei sau gloanțe. Pentruca unitățile nemțești să se poată odihni sau să poată pleca în concediu soldații români sunt ținuti în linia de front câte 10 luni neîntrerupt. Divizii întregi, fără comandanții lor, sunt înglobate sub comandamente germane, se dau ordine unităților românești să nu execute decât ordinele ofițerilor nemți. Ostașul român ajunge sluga soldatului neamț, după cum comandantul suprem al armatei române se angajase sluga lui Hitler. Iar Ion Antonescu, în ordinul său către marile unități din 5 Februarie 1943, poruncește:

„Dorința de a veni în țară pentru cei ce au avut concediu și așa zisa preocupare de împlinire a altor idealuri naționale, vor fi socotite manifestări periculoase pentru disciplina militară și sancționate ca atare.

„Cer tuturor, dela general la soldat, să-și ascută voința și hotărîrea pentru ca la momentul hotărît să poată da inamicului lovitura de moarte. „Aceasta trebuie să fie crezul tuturor și toți comandanții vor trebui să-l desvolte și însufle astfel subalternilor lor, încât orice propagandă inamică să fie cu hotărîre și dispreț respinsă, orice șovăială sau rezervă din rândușii proprii să fie denunțată și sancționată fără îngăduință.”

Ion Antonescu nu este singur responsabil de această crimă săvârșită împotriva poporului român. Ceeace știa soldatul român, știa țara întreagă, știa și aveau datoria să știe membrii guvernului.

Din interese josnice, din slugărnicie față de nemți, din obediență față de Ion Antonescu nici unul din acuzați nu a găsit în sufletul lui o tresărire de conștiință națională, care să-l facă să schițeze măcar un gest de protest sau de desolidarizare, față de continuarea războiului criminal. Dintre toți colaboratorii lui Ion Antonescu, acuzații din acest proces sunt aceia cari se întreceau în a se arăta cât mai fideli lui Hitler și Antonescu, de frică să nu-și piardă avantajele situațiilor lor și se remarcă în aportul ce fiecare aducea pentru adâncirea dezastrului țării.

Poporul românesc, în fața căruia se poartă acest proces, cu noaste toată suferința cauzată de război. Ar trebui să facem să defileze ca martori în fața Tribunalului Poporului sutele de mii de țărani români luați dela brazdele lor, pentru a fi duși să îndure foamea, gerul, oboseala și umilința în locuri unde nu aveau nici un rost; ar trebui să aducem mii și mii de schilodiți de război, de văduve, de orfani, să chemăm toată suferința țării să-i acuze.

LA MARGINEA PRĂPASTIEI

În afară de acele aspecte ale dezastrului țării, ce nu se pot exprima în cifre, războiul contra U. R. S. S., pornit și susținut de fascismul guvernului Antonescu, s'a soldat pentru noi cu următoarele pierderi de oameni și materiale:

Până și după datele vădit falsificate și considerabil diminuate ale Marelui Stat Major al lui Antonescu, cifra totală a pierderilor în oameni se ridică la 624.740 ostași, ofițeri și subofițeri.

Totalul pierderilor de materiale de război, exprimate în lei după datele Marelui Stat Major sunt:

Armament	15.974.172.543	Lei
Harnașament	8.626.156.634	"
Mijloace de transport hipo	2.234.895.900	"
Material de transmisiuni	2.264.428.700	"
Material de geniu	1.857.014.950	"
Material intendență	98.648.467.500	"
Materiale apărare contra gazelor	19.792.500.000	"
Material sanitar	1.900.000.000	"
Autovehicule	12.001.250.000	"
Total	145.638.673.214	Lei

Valoarea pierderilor suferite de C. F. R. din cauza bombardamentelor aeriene:

	Valoarea la data bombardamentului	Valoarea actual de refacere
Clădiri	Lei 12.795.530.000	49.669.625.000
Linii	" 1.228.175.000	3.684.525.000
Locomotive	" 551.600.000	2.206.400.000
Vagoane	" 9.267.460.000	32.223.400.000
Poduri	" 108.300.000	596.900.000
Instalații	" 305.000.000	1.528.800.000
Conducte	" 271.455.000	446.500.000
Diverse materiale inv., inst.	" 2.009.000.000	10.222.000.000
Total	" 27.626.520.000	100.578.150.000

(în valute 1938)

Cât a costat bănește în realitate acest război nenorocit și pierderile ce am suferit depe urma lui, este prea de vreme ca să ne putem pronunța pe bază de cifre controlate. În declarația făcută de Mihai Antonescu în ședința Consiliului de Miniștri

din 8 Iunie 1944 acesta afirmă că războiul ne-ar fi costat până la acea dată 400.000.000.000 lei, valută 1938, ceea ce la valoarea actuală ar însemna peste 40 mii miliarde lei la valoare aproximativă, cifră care — fără îndoială — este mult sub realitate.

În privința pierderilor de materiale, am dat mai sus cu titlu de exemplu cifra pierderilor suferite numai într'un sector al averii naționale — la C. F. R. — și numai depe urma bombardamentelor.

Aceeași instituție a mai suferit pagube cu ocazia retragerii armatei germane — (sustrageri de materiale, dinamitări, deteriorări etc.) 37.480.000.000 lei valuta 1938 — cifră în care sunt cuprinse și pagubele din zona de operații.

Valoarea pierderilor suferite de industriile de petrol — după cifrele date de guvernul Antonescu — numai depe urma bombardamentelor:

1. În bombardamentele dela 18 Iulie 1941 la 1 August 1943 lei	4.604.500.000
2. În bombardamentele dela 5 Aprilie 1944-19 August 1944	24.480.700.000
3. În bombardamentele germane din luna August 1944	281.800.000
Total	<u>29.367.000.000</u>

(în valuta anului 1944).

„Este cu neputință de evaluat, în momentul de față, valoarea de înlocuire a acestor instalațiuni la prețurile actuale“, menționează adresa Asociației Industriașilor de Petrol din România.

În politica externă și cea internă guvernul dictaturii Antonescu, indiferent de miniștrii cari s'au perindat dela 6 Septembrie până la 23 August 1944, a avut o linie de perfectă continuitate, care se poate numi politica de fascizare și aservire a României Germaniei hitleriste.

Drept rezultat al acestei politici România a ajuns la marginea prăpastiei și suportă și va suporta urmările acestei situații.

Înainte de a se declara război Rusiei Sovietice, diplomația guvernului Antonescu, cunoscând sentimentele stăpânului german față de U. R. S. S. din servilism, caută să întreacă chiar pe nemți în adversitate față de marele nostru vecin. Cităm cu titlu de exemplificare scrisorile lui Mihai Antonescu din 16 Aprilie 1941 și 14 Mai 1941, adresate drept răspuns la rapoartele

legațiilor române dela Moscova și Berlin. Intr'una din aceste scrisori, ministrul de Externe al dictaturii Antonescu are grijă să recomande ministrului nostru depe lângă guvernul sovietic, că trebuie să evite orice gest care ar putea fi interpretat ca un act de prietenie față de Rusia Sovietică.

În urma agresiunii contra Rusiei Sovietice, Anglia, după ce a încercat să aducă la realitate zelul hitlerist al guvernului Antonescu, în ziua de 30 Noembrie 1941 transmite prin ministrul Statelor Unite ultimatumul, în care se arată că „dacă până la 5 Decembrie 1941 guvernul român nu va fi oprit operațiunile militare și nu va fi încetat orice participare activă la ostilități, guvernul M. S. Britanice nu va avea altă alegere decât aceea de a declara existența unei stări de război între cele două țări“.

Neprimind nici un răspuns până la termenul fixat, în ziua de 6 Decembrie 1941, Legațiunea Statelor Unite notifică starea de război între Marea Britanie și România.

Starea de dependență față de germani a politicei externe a guvernului Antonescu reese însă și mai evident din declarația de război făcută de România Statelor Unite ale Americii, în ziua de 12 Decembrie 1941. În arhivele secrete ale lui Mihai Antonescu găsim o notă, în care se arată că chiar în dimineața aceleiași zile, s'au prezentat baronul Killinger, împreună cu Bova Scoppa, ministrul Italiei, și au stabilit de comun acord ca România să declare război Statelor Unite.

Și în fața acestei măsuri a guvernului Antonescu, solidaritatea miniștrilor fascismului român este totală în jurul lui Antonescu și Mihai Antonescu.

DIVERSIUNEA ÎN JURUL „ARDEALULUI DE NORD“

Una din cele mai infame atitudini ale guvernului Antonescu a fost poziția luată în chestiunea Ardealului de Nord. S'a agitat această chestiune, făcându-se din ea o diversiune care rivalizează cu diversiunea evreească. S'a întreținut în țară ideia Ardealului numai cu scopul ca să se uite crima războiului contra U. R. S. S. S'a întreținut ura față de populația maghiară.

Guvernul Antonescu întreține prin propagandă ideia războiului româno-maghiar și că nemții ar fi putut permite un conflict între sateliți, în timpul cât ei monopolizează tot sângele și toată efortarea sateliților în interesul lor exclusiv. Pe de altă parte, Antoneștii au avut tot timpul cinismul de a stimula credința că nemții ne vor restitui Ardealul de Nord. Antoneștii

Încercau să dea poporului speranța absurdă că vom putea obține Ardealul de Nord, făcând cât mai multe sacrificii de sânge în războiul antisovietic.

Scrisul a fost pus de Antonescu în slujba dictaturii sale și a lui Hitler. Timp de 4 ani de zile nu s'a publicat la lumină în Țara Românească, decât celiace convenea clicii antonesciene și nemților.

Prin aservirea presei române se semnează în urma pactului tripartit, un protocol la 17 Noiembrie 1941 prin care România se angajează să se integreze în propaganda puterilor Axei.

Procesul „ziariștilor“ a arătat toată rușinea presei românești din timpul dictaturii, când gândirea ce nu era aservită și tot ce era simțire, trebuia să fie tipărit prin beciuri și răspândit clandestin.

Tot ce au făcut Ion Antonescu și miniștrii săi în timpul celor patru ani este o întrecere în hotărîrea fermă de hitlerizare a țării românești. Conduși de interese de clică, de servilism, membrii guvernului dela București căutau să se arate după chipul și asemănarea stăpânilor lor dela Berlin.

Plebiscitele: Ca și stăpânul său Hitler, pe care vrea să-l imite, Ion Antonescu și guvernul său fac cele două plebiscite dela 2 Martie 1941 și 9—15 Noiembrie 1941. Modul cum ele au fost concepute, întrebările puse și modul cum au fost realizate, constituie o batjocorire a voinței poporului român. Rezultatele acestor plebiscite, hotărîte mai dinainte, trebuiau să arate lumii că poporul român dă aprobarea sa politici guvernului Antonescu.

Aceasta constituie cea mai grosolană dintre minciunile guvernului Antonescu, în timp de 4 ani.

Ca toate guvernele hitleriste ale statelor satelite, guvernul Antonescu a practicat o politică de un antisemitism sălbatic, lucru care a constituit un element determinant în dezastrul țării. Substratul acestui antisemitism a fost totdeauna tendința de îmbogățire pe cale parazitară, fie a membrilor guvernului, fie a acelor care trebuiau să dea sprijinul lor acestui guvern. Îmbogățirea s'a făcut prin jaf direct în prima perioadă când guvernul Antonescu avea coloratură legionară și s'a făcut prin jaf organizat în perioada următoare, când guvernul avea înfățișarea fascisto-militaristă.

„ROMÂNIZAREA“

Jefuirea populației evreiești, organizată de guvernul Antonescu în perioada fascistă-militaristă, a fost denumită „românizare“. Ea s'a efectuat după un plan determinat de o serie de legiuri cu caracter rasial, al căror scop era exploatarea evreilor până la sărăcire completă. Pe baza acestor legi s'au expropriat dela evrei în perioada dela 6 Septembrie până la 6 Decembrie 1942, după cifrele furnizate de Oficiul de Studii al Subsecretariatului de Stat al Românizării în acel timp, următoarele:

Bunuri agricole:

In Vechiul Regat și Transilvania	55.447	ha.
In Basarabia	325.772	„
In Bucovina	25.185	„
Total	486.185	ha.

Bunuri urbane:

In Vechiul Regat și Transilvania	30.701	imob..
In Basarabia	37.769	„
In Bucovina	22.155	„
Total	90.625	imob.

Bunuri industriale (mori, teascuri de ulei, fabrici de spirt)

In Vechiul Regat și Transilvania	353
In Basarabia	626
In Bucovina	492
Total	1471

În afara acestor categorii de bunuri industriale, expropriate în folosul Statului, s'a permis și s'a încurajat o expropriere treptată și continuă, de către particulari favoriți și profitori ai regimului, a bunurilor comerciale și industriale evreiești, pe cale de represiuni, de ordin administrativ, de natură a face pe titularul evreu fie să abandoneze în orice condițiuni, fie să „asocieze“ pe primul venit la întreprinderea sa comercială sau industrială. Finanțarea acestor operațiuni s'a făcut cu ajutorul Statului, care prin legile dela 20 Noembrie 1940, 30 Aprilie 1941 și 12 Septembrie 1941, înființează Creditul Național Agricol și Institutul de Credit Românesc, cu menirea de a acorda credite achizitorilor români de bunuri evreiești.

Datorită românizării, nemții au reușit ușor să acapareze o

mare parte din întreprinderile comerciale și industriale românești.

„Românizarea” patronată de guvernul Antonescu, constituie una din marile rușini ale regimului dictatorial, atât prin latura sa inumană, cât și prin scandaloasele afaceri pe care le-au făcut cu această ocazie oamenii regimului.

Antisemitismul lui Antonescu și al guvernului său a constituit cea mai fructuoasă industrie a regimului.

TEROAREA

Ca orice regim fascist, guvernul a practicat o politică de cea mai severă sugrumare a libertăților, cenzura riguroasă a presei, care se reducea la normative — afară de cazul în care jurnalistii gazetărilor nu întreceau în fascism normativul însuși — a practicat suprimarea oricărei libertăți de adunare și sugrumarea oricărei posibilități de asociații muncitorești.

Instrumentele de represiune a oricărei veleități, idei libere, a oricărei încercări de rezistență sunt: Curtea Marțială și lagărele de concentrare.

Ce-au fost aceste lagăre, poporul românesc a văzut-o în procesul celor care au organizat și păzit aceste lagăre. Guvernul Antonescu este inspiratorul direct al crimelor săvârșite de Zlătescu, Murgescu, Isopescu și ceilalți, la Tg.-Jiu, Vapniarka și Odessa.

Organul cel mai diabolic instaurat pentru realizarea scopurilor hitlerismului criminal, a fost serviciul de poliție condus de cea mai odioasă creatură a regimului Antonescu, Eugen Cristescu.

Acesta lucra în strânsă colaborare și după directivele Gestapoului dela Berlin, contribuind în largă măsură la toate ororile și masacrele din perioada antonesciană.

În această chestiune ca și în toate cele expuse mai jos, inițiatorul este Ion Antonescu, împreună cu unul sau doi din colaboratorii săi, după sectorul în care se opera, iar grozăvia faptelor era cunoscută de întregul guvern, care își dădea consimțământul la tot ce se făcea.

PRIGOANA CONTRA MASELOR MUNCITOREȘTI

Prigoana se exercită de către guvernul Antonescu împotriva muncitorimii, elementul cel mai activ în opera de luptă împotriva regimului fascist. Împotriva frunțașilor și a elemen-

telor active ale muncitorimii, împotriva întregii clase muncitoare, se exercită o prigoană sălbatecă. Numeroși muncitori-patrioți, autori ai unor acte de rezistență antihitleristă, au fost executați. Mii de muncitori au fost torturați, condamnați și reținuți ani de zile în închisori și lagăre. Cele mai elementare drepturi muncitorești au fost călcate în picioare. Muncitorimii i s'a răpit cu desăvârșire dreptul de organizare profesională. Guvernul dictatorial al lui Antonescu a introdus militarizarea întreprinderilor, carcerile și bătaia pentru lucrători, toate acestea în scop de a sugruma orice încercare de acțiune revendicatoare sau patriotică și de a stoarce dela muncitori, prin muncă excesivă, un cât mai mare randament în favoarea războiului hitlerist.

Un mai criminal aspect al politicii muncitorești al guvernului Antonescu, este trimiterea în Germania a muncitorilor români.

Scopul acestei odioase operațiuni era dublu: pe de o parte se urmăreau fascizarea muncitorimii românești și pe de altă parte, se trimiteau în dar brațe românești pentru mărirea potențialului de război, după cum coloniile trimit în metropolă, la nevoie, brațe de muncă aproape gratuit.

Pentru a fi pe placul nemților, guvernul Antonescu le-a trimis tot ca brațe de muncă pe românii din Transnistria ce au fost luați ca sclavi. Mihai Antonescu are înconștiența să anunțe acest lucru la 8 Iunie 1944, adică atunci când și situația Germaniei se angajase definitiv pe povârnișul dezastrului.

POLITICA ANTI-ȚĂRĂNEASCĂ

În politica agrară guvernul fascist al dictaturii Antonescu nu putea decât să exprime tendințele moșierimii românești, ai cărei exponenți au fost, în mare măsură, susținătorii lui statornici.

Prin toate măsurile luate împotriva țăranimii, se urmărea subjugarea ei și exploatarea ei la maximum pentru a aproviziona mașina de război germană cu grâne românești.

Moșierimea, care participa direct și indirect la opera guvernului, era ferită de toate măsurile luate, printr'o serie de legi speciale, așa numite pentru „încurajarea producției agricole“. Țăranii muncitori cu ziua pe latifundiile ciocoilor, erau plătiți cu salarii de mizerie — între 600—1500 lei pe lună, fiind puși în imposibilitatea — din cauza mobilizării pe o anumită moșie — de a părăsi serviciul, fapt considerat ca act de sabotaj

și dezertione din câmpul producției. Cei care nu mai puteau îndura mizeria și teroarea și fugeau depe moșiile unde erau ținuți ca niște vite, erau înaintați Curților Marțiale, schingluiți și condamnați la ani grei de temniță. Antonescu intronase astfel șerbia pe întreg teritoriul țării.

Deasemeni, rechizițiile forțate, făcute cu teroare jandarmerească, se aplicau numai țăranimii, moșierii fiind scutiți de asemenea angarale.

Însămânțările se făceau cu forța, asistând la ele organele administrative și militare. Țăranii cari încercau să micșoreze întinderea terenurilor însămânțate, erau țarați în fața Justiției și băgați în temnițe sau amendati.

ASERVIREA BOGĂȚILOR ROMÂNEȘTI

Otrava nazistă a fost infiltrată de dictatura Antonescu în întregul aparat de Stat și în toate sectoarele vieții naționale de la Poliție la Finanțe, de la Justiție la Arte, de la armată la biserică, și întinderea dezastrului suferit de țară se datorește în mare parte acestei infiltrațiuni.

Acolo unde dezastrul țării este cel mai evident și unde consecințele le suferim cel mai crunt și azi, este în domeniul economic.

Hitler când a urmărit — așa cum o mărturisește în „Mein Kampf“ — să obțină vasalitatea estului european, deci și a României, pentru a o transforma în colonie germană, a fost împins la aceasta de ideea imperialismului german, cu substrat esențial economic. Ceeace au urmărit nemții aici a fost tot atât antrenarea României în război contra Rusiei Sovietice cât și subjugarea economică a țării românești. După trupele germane care intrau în țară la 13 Octombrie 1940, veneau economiștii, financiarii, capitaliștii, marii potențați ai industriei și comerțului nemțesc.

Hitler a avut nevoie de întreținere pentru trupele lui destinate să atace Balcanii și apoi Rusia Sovietică și slugile lui antonesciane le-au dat-o cu prisosință, a avut nevoie de petrolul românesc și l-a avut până la secătuirea izvoarelor noastre de bogăție, a vrut cerealele noastre și le-a avut până la flămânzirea populației, a vrut munca de sclavi a brațelor românești, a vrut stăpânirea totală a industriei și comerțului românesc, a vrut controlul asupra întregului sector economic și toate i-au fost puse la dispoziție de guvernul lui Antonescu.

Jaful pe care l-au făcut armatele nemțești cotropitoare în

regiunile ocupate vremelnice în Rusia Sovietică, se deosebește numai ca metodă de cel pe care Germania l-a făcut în România. Acolo au prădat, au jefuit, au pustit, au distrus și au dat foc. Aici au exploatat, aici au înfăptuit, cu ajutorul Guvernului lui Antonescu, opera de colonizare a României de către Reichul German.

În 1940, Germania înoadă firul poftelor ei imperialiste murt în 1918 după pacea de la București, când în afară de ciuntirea granițelor noastre nemții hotărâseră:

suprimarea totală a industriei românești, pentru ca noi, rămânând un Stat exclusiv agrar, să fim complectamente tributarii industriei germane;

controlul asupra întregii activități economice românești; în ce privește petrolul, se hotărâse ca terenurile petrolifere să fie cedate integral unei societăți germane, cu dreptul exclusiv de a le exploata cum va voi iar consumul intern să fie controlat de nemți. Ei preluau toate porturile noastre dunărene, instituiau un tarif vamal special în favoarea lor și un monopol al exportului.

PREGĂTIREA DEZASTRULUI ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

Antonescu, sprijinit de clica reacționară, a pregătit în mod deliberat dezastrul economic al țării.

În adevăr, prin finanțarea așa zisei misiuni militare germane, cu circa 67 miliarde lei, valuta 1938, prin crearea unei datorii flotante de aproape 300.000.000.000 lei (peste 30 mii miliarde lei în valoare actuală) și prin urcarea cursului mărcii de la 40—60 lei, s'a sdruncinat întreg edificiul financiar al României și s'a dezorganizat în mod foarte grav viața economică a țării. În decurs de 4 ani, costul vieții s'a înzecit și s'au deschis zăgazurile inflației.

Astăzi poporul român suportă consecințele acestei politici: scumpetea vieții de azi și devalorizarea monedei noastre sunt consecințele directe ale finanțării criminale, oferită de guvernul Antonescu armatelor germane.

Vinovăția guvernului Antonescu pentru acest dezastru rezultă atât din acordurile încheiate cu Germania hitleristă: din discuțiile din Consiliul de Miniștri, din consiliile economice și recunoașterile din rapoartele ministerelor, privitoare la contribuțiile făcute de Statul Român, ca urmare alăturării de Axă și participării la războiul contra U. R. S. S.-ului.

La 29 Aprilie 1944, se discută într'un Consiliu de Miniștri,

cererea nemților de lei 11.000.000.000 lunar, pentru aprovizionarea trupelor germane.

Grație sprijinului dat de Antonescu, Marinescu, Dimitriuc și întreaga clică guvernamentală, Germania hitleristă a pus stăpânire pe întreaga noastră industrie petroliferă.

Cu benzina și uleiurile românești s'au mișcat tancurile și avioanele hitleriste în Balcani, în Africa și în Rusia.

Între 30 și 40 la sută din consumul de produse petrolifere ale mașinii de război germane a fost acoperit prin dărnicia lui Antonescu și a complicilor săi. Zeci de mii de lucrători și funcționari români au lucrat fără întrerupere din ordinul guvernului Antonescu, pentru a da în fiecare an între 3 și 4 milioane tone de petrol, armatelor hitleriste.

Zelul și tenacitatea cu care au slujit antonescienii pe stăpânii lor dela Berlin, prin predarea fără vre-o compensare de natură economică necesară vieții economice și intereselor reale ale țării — și cinismul cu care încercau să justifice exploatarea abuzivă a rezervelor de petrol de către societățile hitleriste, rezultă din ședința Consiliului de Miniștri din 9 Mai 1941, când Mihai Antonescu recunoaște că societatea Astra Română a extras petrol din perimetrele de rezervă ale Statului a căror exploatare era interzisă, dar declară că e de acord cu această procedare:

..., „Ni s'a făcut intervenție directă dela Berlin, în care suntem rugați să nu facem dificultăți Soc. Astra-Română, întrucât planul de sporirea exploatării în România se execută în principal de Soc. Astra și ne roagă ca în măsurile cu caracter administrativ care trebuie luate, fie și împotriva Soc. Astra, să considerăm această chestiune și pe plan politic, ținând seama de acest acord dela guvern la guvern în vederea intensificării producției de petrol...”

..., „In orice caz o societate ca Astra nu poate fi dăruită cu atât mai mult, cu cât societatea aceasta este folosită de germani pentru planul de exploatare intensivă a petrolului și nu poate fi împiedicată în acțiunea ei din cauză unor măsuri administrative luate de noi”.

Alt exemplu îl constituie scrisoarea lui Antonescu către Keitel din 14 Septembrie 1942 și protocolul din 11 Ianuarie 1943.

Prin scrisoarea menționată Antonescu arată că numai în decurs de 2 luni a livrat Germaniei cantitatea enormă de 660.000 tone petrol și 55.500 tone benzină pentru aviație, iar prin protocolul arătat se obligă să livreze în anul 1943, 4.000.000 tone petrol. Tot pentru a ilustra zelul depus de clică lui Antonescu

cu scopul de a ajuta pe hitleriști să jefuiască cât mai intens averea națională, indică ședința Consiliului de Miniștri din 19 Februarie 1943, când se discută și se fac propuneri pentru restrângerea la maximum a consumului intern de petrol și intensificarea exploatării, spre a se putea exporta cât mai mult petrol în Germania.

Intr'o perioadă de epuizare a zăcămintelor de petrol, Antonescu a dăruit principala noastră bogăție naturală lui Hitler, spre a-i pune în mișcare armata și industria.

Prin avantajile acordate firmelor hitleriste, s'a împânzit economia românească cu societăți germane colectoare și distribuitoare de mărfuri, cu firme de export și import. Tot ce era destinat comerțului intern și extern era vămuit de societăți ca „Solagra“, „Dunărea“, „Agromex“ etc. Prin toți porii se scurgeau miliarde absorbite de ventuzele imperialismului german.

Pentru a împiedeca acest ajutor dat de Antonescu armatelor hitleriste, aviația aliată s'a văzut silită să distrugă regiunea petroliferă românească și orașul Ploiești. Pagubele au fost de circa 40.000.000.000 lei la valoarea din 1938(peste 4000 miliarde la valoarea actuală).

În 1943, 60% din export și 85% din import erau în mâinile firmelor hitleriste. Cu un capital de câteva zeci de milioane controlau și vămuiau întreaga economie românească. Hitler a vrut colonii în Europa. Antonescu și guvernul său i-au dăruit — conștient — una gata organizată.

Politica de jaf în domeniul petrolului, în industria metalurgică și minieră și aceia de exploatare colonială în materie de agricultură, a fost dirijată de la Berlin, cu concursul nelimitat al lui Antonescu, prin instituirea unor societăți monopoliste, care controlau producția, transporturile și exportul produselor. Astfel în domeniul petrolului, controlul era exercitat de Oel A. G., în cel metalurgic de „Rogifer“, în cel agricol de Societatea „Solagra“ și filialele sale.

Toate aceste societăți nu au adus nici un efort de capital, ci au utilizat capitalul românesc și au constituit o sarcină foarte grea pentru poporul român, care a trebuit să suporte jaful acestor întreprinderi, precum și consecințele dezorganizării economiei românești.

Servilismul și devotamentul cu care Antoneștii și clica lor slujesc cauza hitlerismului acaparator, în detrimentul poporului român, sunt ilustrate într'o serie de ședințe și de acte.

Astfel, în ședințele din 11 Aprilie, 22 și 23 Mai 1941, la

Consiliul de Miniștri se evidențiază în mod categoric cele arătate mai sus, când se recunoaște cinic această situație.

Prin imensele distrugeri ordonate în Uniunea Sovietică și prin jafurile oamenilor trimiși acolo, Antonescu ne-a obligat să reparăm și să restituim sume care depășesc două treimi din întreg venitul național al anului 1938. Plătim puțin față de crimele, distrugerile și jafurile făcute, dar plătim greu, pentru că țara a fost secătuită de războiul lui Antonescu.

Dar șirul dezastrelor cauzate poporului român de clica antonesciană este nesfârșit. Distrugerile cauzate numai la căile ferate române se ridică la 137.558.050.000 lei. Dacă adăugăm cele aproape 40.000 de case țărănești distruse, pagubele din orașele bombardate, pădurile pustiite, bilanțul economic al celor 4 ani de guvernare însumează cifre astronomice, care se ridică la mii de miliarde.

Iată un tablou extrem de rezumat al pierderilor, distrugerilor și datoriilor ce le are de plătit poporul român pentru că Antonescu a vrut să transforme România într-o colonie germană.

ȚARA TREBUE SĂ CUNOASCĂ ADEVĂRUL!

Antonescu și clica lui sunt vinovați de tot sângele vărsat și toată averea jefuită și distrusă a poporului român.

Astăzi poporul român suferă consecințele aventurii criminale a clicii de profitori și jefuitori de război, condusă de Antonescu.

Guvernul Antonescu este autorul și instigatorul tuturor crimelor, atrocităților și jafurilor comise pe teritoriile ocupate de trupele și unitățile românești.

Dictatura lui Antonescu, prin sugrumarea tuturor libertăților, prin monopolizarea presei, era în măsură să lanseze legende de care avea nevoie.

Una din marile minciuni pe care le-au întreținut apărătorii fascismului antonescian, este așa zisa onestitate a lui Antonescu și oamenilor săi.

Ion Antonescu era prezentat ca un ascet, disprețuitor al bunurilor lumesti, dezinteresat și aspru pentru cel care își însușește avutul public.

Țara trebuie să cunoască adevărul ce se ascunde sub această minciună.

Soția sa, Maria Antonescu, a fost dictatoarea jafului din Țara Românească. Societatea de Patronaj a stabilit în istoria

politică a țării recorduri de jaf, de imoralitate, de ipocrizie. Cele mai nerușinate, cele mai senzaționale spoliațiuni ce s'au operat vreodată, s'au operat sub pretextul filantropiei. „Patronajul“ era o bandă cu ramificații în toată țara și el a fost oglinda fidelă a moralității regimului fascist al lui Antonescu.

Ion Antonescu și toți membrii guvernului au fost compliciti conștienți ai acestei acțiuni de jaf. Patronajul a comercializat mizeria țării, suferința săracului, a orfanului și invalidului, iar guvernul n'a făcut nici un gest care să pună stavilă hoțiilor patronajului.

Cum a reacționat Ion Antonescu, cum au reacționat miniștrii față de vasta operă de jaf a românizării? Nu numai că nu s'au împotrivit, dar au încurajat-o pentru că ea făcea parte din sistemul politic al fascismului român.

Intemeiat numai pe încrederea lui Hitler, lipsit complet de sprijin de masă în interior, regimul Antonescu a căutat să cumpere adeziunea oamenilor coruptibili punând ca preț „românizarea“.

Fascismul a strigat legionarilor și oamenilor săi: „Îmbogățiți-vă“! și aceștia s'au grăbit să se îmbogățească cu toată sălbăticia ce caracteriza epoca dictaturii.

Cum a reacționat Ion Antonescu când legionarii furau ca tâlharii de codru? Cum a reacționat când mai întâi aceștia, apoi Maria Antonescu, Veturia Goga și Mihai Antonescu trimeteau valizele cu aur în Elveția?

Evreul a fost materia prima de îmbogățire a lui Ion Antonescu și oamenilor săi. Exemplul dat de sus se repercutează până la ultimele inele ale lanțului, amplificându-se în cruzimă.

Țara trebuie să știe, să înțeleagă că Isopescu, Callotescu, Marinescu și Ghineraru, etc., sunt făcuți după chipul și asemănarea lui Antonescu și a miniștrilor săi, a căror politică de jaf și exterminare a evreilor au îndeplinit-o până la ultimele consecințe.

Țara trebuie să înțeleagă, că dacă nu era Antonescu la București, așa cum era și gândea, n'ar fi putut exista la Bersad un Ghineraru, care să facă ceea ce a făcut. Guvernul din București nu era numai complicele acestor crime, ci era autorul moral și responsabil principal.

Ca să se vadă mai limpede halul de inconștiență al slugilor nemțești, în frunte cu Ion Antonescu, care au cauzat dezastrul țării, arătăm că, asemenea fasciștilor unguri ai lui Sallaszy și asemenea S. S.-ului lui Hitler, Ion Antonescu și clica lui, chiar atunci când partida lui era de mult remediabil pierdută, când

țara și armata reușiseră să se desprindă în mare măsură, din în-cătușarea strânsă în care erau ținute, ei nu se gândeau la situa-ția țării ci numai cum să se pună ei la adăpost.

În perioada Aprilie-Iunie 1944, Ion Antonescu se gân-dește încă să mai facă sacrificii de sânge și sacrificii economice pentru Germania.

În ziua de 23 August 1944, s'a ținut la Snagov ultimul con-siliu de miniștri al guvernului dictatorial. Ion Antonescu ve-nea de pe front. El comunică consiliului că trupele nu mai vor să lupte contra Armatei Roșii și el Antonescu este hotărît să dea o proclamație pe națiune, în care „să blameze“ Armata Română.

În asemenea împrejurări, oricine cu puțină conștiință ar fi urmat drumul pe care țara și armata îl arătau. Antonescu în-tărește planul hotărît mai înainte ca guvernul să se retragă la Hațeg, iar armata să se retragă pe o linie ce pornea din Oltenia și se oprea în Munții Apuseni și dă dispozițiuni în vederea apro-vizionării acestei criminale acțiuni în contra țării și armatei. Nici de data aceasta nici unul din membrii cabinetului nu face vreun gest de protest sau de desolidarizare față de Ion Anto-nescu.

Dacă nu ar fi intervenit cunoscutele evenimente dela 23 August 1944, Ion Antonescu și guvernul său ar fi desăvârșit dezastrul țării pregătind Bucureștiului soarta Budapestei și României, soarta Germaniei.

În ce privește răspunderea politică și penală a miniștrilor cari au format guvernul lui Ion Antonescu, socotim că nu este nevoie să insistăm prea mult.

BANDA ANTONESCIANĂ

Ion Antonescu nu putea face singur dictatura lui, i-a tre-buit o echipă de oameni, care să fie credincioși lui Hitler și tot atât de trădători ai intereselor poporului român ca și el.

După cum Hitler a preferat să pună în capul guvernului ro-mân un general român decât să trimeată un general neamț, tot așa el a preferat pe miniștrii guvernului Ion Antonescu, cozi de topor ale neamului românesc, decât să trimită funcționari germani.

Acești miniștri sunt responsabili de crima de dezastru al țării românești, în aceeași măsură ca și Ion Antonescu, ai cărui colaboratori au fost, integrându-se total politicei de aservire a țării.

Nemții care erau atotstăpânitori în România și care aveau controlul efectiv al posturilor de comandă din țară, nu permiteau să ajungă în postul de miniștri, decât oameni verificați de ei. Este caracteristic că în afară de legionari, dintre ceilalți membri ai guvernului Ion Antonescu, unii făceau parte din partidele politice istorice, sprijinind prin acțiunea lor, politica hitleristă a lui Antonescu.

Miniștrii lui Ion Antonescu invoacă în apărare că nu știau de măsurile pe care le lua Ion Antonescu. Este o minciună tot atât de sfruntată, cât este de ridicolă. Ei au pretenția să spună că ei nu știau ceiace știa țara întreagă. Este o minciună că ei nu puteau refuza invitația lui Ion Antonescu de a primi departamentele ministeriale și că odată deveniți miniștri nu mai puteau demisiona.

Este o minciună când ei spun: personal am făcut totul ca să opresc dezastrul țării, la departamentul meu. Mai întâi prima și cea mai gravă vină pentru a fi provocat dezastrul țării, constă în aceea că au intrat în cabinetul hitlerist al trădării de țară. În al doilea rând este evident că dacă frânarea pe care o invoacă acuzații ar fi fost reală, ea s'ar fi făcut în contra intereselor germane și nemții nu le-ar fi îngăduit nici 24 ore să mai ocupe fotoliile ministerelor respective.

Miniștrii lui Antonescu știau că acesta nu-și deține puterea politică din Decretele dela 5, 6 și 7 Septembrie 1940, care îl învesteau cu „Depline puteri pentru conducerea Statului“, ci o deținea dela Hitler, al cărui mandatar în Țara Românească era și pe care ei l-au ajutat în opera lui criminală.

IMI ESTE INDIFERENT DACĂ IN ISTO- RIE VOM TRECE CA BARBARI

Trecem cu analiza noastră, după cercetarea răspunderii politice a dictaturii antonesciene, pentru dezastrul național și a responsabilității acestei dictaturi pentru aservirea economică și financiară a țării românești Germaniei hitleriste, întru susținerea războiului său agresiv și pentru robirea poporului românesc lăcomiei hitleriste, la cel de al treilea mare aspect sub care se înfățișează vinovăția acuzaților.

Iată ce declară acuzatul Ion Antonescu, în Consiliul de Miniștri din 5 Aprilie 1941:

„Dau drumul mulțimii să-i masacreze. Eu mă retrag în cetatea mea și după ce-i masacrează pun iarăși ordine“.

Sau la 16 Decembrie același an:

„Chestiunea jidanilor se tratează la Berlin. Germanii vor să-i ducă pe toți jidanii din Europa în Rusia și să-i așeze în anumite regiuni. Dar până le execuțiune, este timp. Ce facem în acest timp cu ei? Așteptăm ce se decide la Berlin? Așteptăm o decizie ce ne privește pe noi? Trebuie să-i punem în siguranță? Bagă-i în catacombe, bagă-i în Marea Neagră. Nu vreau să știu nimic. Poate să moară 100, poate să moară 1000, poate să moară toți“.

Iar acuzatul Ion Antonescu, în ședința Consiliului de Miniștri din 8 Iulie 1941, pune baza întregii politici a dictaturii, de ură, de șovinism barbar, de instigare la șirul de crime ce aveau să înceapă:

„Cu riscul de a nu fi înțelegi de unii tradiționaliști care mai pot fi între dvs. eu sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element evreesc din Basarabia și Bucovina, care trebuie asvârlit peste graniță. Deasemenea sunt pentru migrațiunea forțată a elementului ucrainian, care nu are ce căuta aici în momentul acesta.

„Imi este indiferent dacă în istorie vom trece ca barbari. Imperiul Roman a făcut o serie de acte de barbarie față de orizontul contemporan și a fost totuși cel mai mareș așezământ politic.

„Nu există în istoria noastră un moment mai favorabil“.

„Dacă este nevoie să trageți cu mitraliera“.

Cu telegrama Nr. 4586 din 30 Iunie 1941, transmisă prin ministrul subsecretar de Stat dela Ministerul Afacerilor Interne către toate prefecturile din Moldova, plus prefecturile Prahova, Buzău, R. Sărat, Tulcea și Constanța, acuzatul Ion Antonescu ordonă:

„Sovietele urmăresc să producă acte de sabotaj, dezordine și agresiune în spatele frontului. În acest scop lansează din avioane spioni și agenți teroriști înarmați și adesea în haine de femei. Acești agenți inamici iau contact cu agenții rezistenței din țară și cu populația evreească-comunistă, organizează acte de sabotaj, terorism, agresiune. Pentru curmarea acestor stări de lucruri d. General Ion Antonescu ordonă:

1. Evreii bărbați dela 16—60 ani din orașul dvs., să fie adunați în cartiere evrești, de preferință în școlile evrești și în clădiri mai mari, punându-se sub pază pentru a se sancționa imediat orice încercare de tulburare. Să se ia măsuri de pază mai intensă în cartierele evrești.

2. Între orele 20-7 circulația evreilor să fie oprită.

3. Să se ia ostateci dintre conducătorii cunoscuți ai evreilor (rabini, hahami, etc.) și comuniștilor, care să fie cazați într-o clădire aparte și în cazul când s'ar produce vreun act de rebeliune sau terorizare să fie împușcați.

Aceste ordine date de Ion Antonescu, generalilor săi comandanți de mari unități și transmise subunităților de tot felul, au reprezentat începutul deslănțuirii tuturor măcelurilor și ororilor făptuite cu începere dela 30 Iunie 1941.

Este de remarcat că din anchetele făcute chiar de către autoritățile antonesciene, nu s'a găsit nici un evreu care să se fi făcut vinovat de cele prevăzute în ordinele menționate. De asemenea nu s'a găsit pe teritoriul țării până la 30 Iunie 1941, data ordinului de mai sus, nici un parașutist sau agent terorist lansat din avion.

În aceeași zi de 30 Iunie 1941, un ordin al Statului Major al Armatei a IV-a Nr. 206798 din 30 Iunie 1941, prevede:

„Cu onoare se face cunoscut că M. St. Major cu ord. nr. 193/941, comunică :

„Agenții inamici lucrează în spatele frontului încercând acte de sabotaj, procurând inamicului indicațiuni sau informațiuni și dându-se chiar la acte de agresiune față de ostașii izolați.

„Populația evreească este părtașe la această acțiune.

„D. General Antonescu, cu ocazia vizitei pe front, a atras atențiunea Comandanților de Mari Unități asupra vigilenței pazei spatelui frontului și a dat ordin ca toți cei cari acționează pe orice cale contra armatei și contra intereselor țării, să fie executați pe loc.

„Vă rugăm să binevoiți a da ordin tuturor comandanților și organelor în subordine să fie fără cruțare față de cei găsiți vinovați de acte de sabotaj, spionaj, dezordine sau orice acte îndreptate contra armatei și contra țării”.

Ordinele dictatorului își produc efectele:

În ziua de 8 Iulie 1941, în localitatea Mărculești, jud. Soroca, sunt adunați toți locuitorii evrei, bărbați, femei și copii, sunt scoși la marginea comunei, sunt împușcați și îngropați în șanțuri antice ce se găseau acolo. Au fost astfel masacrați 1000 de oameni.

În zilele următoare s'a procedat la fel cu evreii din localitățile Florești, Gura Kamenca și Gura Căinari.

În localitatea Climăuți din jud. Soroca, sunt strânși un număr de 300 copii, femei și bărbați și în ziua de 12 Iulie 1941 sunt împușcați și îngropați într-o groapă comună dela marginea satului.

În ziarele din 2 Iulie 1941, guvernul Ion Antonescu publică următorul comunicat:

„Sovietele urmăresc pe toate căile să producă acte de sabotaj, de dezordine și de agresiune, în spatele frontului.

„În acest scop, lansează din avion — cu parașutele spioni și agenți teroriști, cari iau contact cu agenții rezistenței din țară și cu populația iudeo-comunistă, pentru a organiza împreună acte de agresiune.

„Câțiva dintre acești agenți au fost prinși, iar actele de agresiune încercate au fost sancționate.

„La Iași au fost executați 500 iudeo-comuniști, care trăsese focuri de armă din case, asupra soldaților germani și români.

„Toate încercările ce se vor mai face de a tulbura liniștea și ordinea vor fi reprimare pe loc, fără cruțare.

„Populația pașnică are datoria de a divulga imediat autorităților locale pe toți cei suspecti și pe toți străinii apăruiți de curând în localitate. Cine nu divulgă la timp pe acești tulburători ai ordinii și siguranței, vor fi executați, împreună cu toată familia”.

Acest comunicat, cu cinismul care caracterizează regimul de dictatură al lui Ion Antonescu, încearcă să ascundă și să justifice unul din cele mai îngrozitoare măceluri petrecute sub acest regim, în care și-au găsit moartea cca. 10.000 oameni complet nevinovați.

Complet nevinovați, întrucât chiar din anchetele posteroare întreprinse de autoritățile antonescienne și din declarațiile date de reprezentanții acestor autorități în fața organelor de instrucție astăzi, rezultă că nu s'a tras nici un foc asupra armatei române sau germane.

Totuși Ion Antonescu, care a fost ținut în curent cu toate împrejurările în care s'a săvârșit acest pogrom, îl acoperă, justificându-l cu comunicatul dat publicității.

MASACRUL DELA ODESSA

Masacrul dela Iași nu este egalat în cruzime decât de cel dela Odessa, deslănțuit în urma următoarei telegrame trimisă de Ion Antonescu:

Președintele Consiliului de Miniștri Nr. 562 din 23.X.1941 ora 12,30. Cabinetul militar al Comandantului Statului.

Către
VRANCEA I-a

„Ca urmare a celor petrecute la comandamentul militar Odesa, în ziua de 22 Octombrie a. c. d. mareșal Antonescu ordonă :

„1. Comandamentele militare și autoritățile din Odesa se vor insista în afara orașului sau în clădiri din oraș, care au fost în prealabil și în mod perfect și sigur curățate de echipe speciale și deminate, se vor cerceta cu atențiune și împrejurimile lor.

„2. D. mareșal Antonescu ordonă să se raporteze cine este responsabil de neexecutarea sau de necomplecta executare a ordinului (Comandamentul de căpetenie No. 3016 din 16 Decembrie 1941 și ord. Nr. 2092 din 16 Octombrie 1941, al Comandamentului Vrancea”).

„3. De oarece este aproape sigur că acțiunea dela Odesa a fost pusă la cale de către comuniștii locali și pentru a se înlătura pe viitor o asemenea acțiune d. mareșal ordonă să se treacă la represalii severe astfel :

a) Pentru fiecare ofițer român sau german, mort în urma exploziei vor fi executați 200 comuniști, pentru fiecare soldat mort câte 100 comuniști ; execuțiile vor avea loc în cursul zilei de astăzi.

b) Toți comuniștii din Odesa vor fi luați ca ostateci, deasemenea câte un membru din fiecare familie evreiască.

Li se vor aduce la cunoștință represaliile ordonate în vederea lor și familiilor lor, că la al doilea act asemănător vor fi toți executați.

c) Măsurile luate vor fi date publicității și afișate în Odesa și împrejurimi, chiar în cursul zilei de astăzi.

D. O. Șeful Cabinetului Militar
ss. Colonel Davidescu

No. 3161 din 23 Octombrie 1941, ora 12,30,

Telegrama este prilejuită de explozia ce avusese loc la comandamentul militar din Odesa. Fără să se stabilească nici o vinovăție, ci numai pentru că Ion Antonescu decretează că este aproape sigur că acțiunea a fost pusă la cale de comuniștii locali, se trece la o sălbatică represiune, care se desfășoară în forma următoare:

În dimineața zilei de 23 Octombrie 1941, apar pe străzile

și piețele Odesei primii spânzurați, iar pe străzi oamenii sunt împușcați la întâmplare, astfel că în acea dimineață sunt executați 5000 oameni. La ora prânzului execuțiile încetează, însă jandarmeria și poliția încep să adune mii și zeci de mii de oameni pe cari îi închid în închisoarea dela Odessa.

În ziua de 24 Octombrie 1941, compania II din Batalionul 10 Mitraliere, primește ordinul de-a escorta pe acești nenorociți la bariera Dalnic, unde se aflau patru magazii de aproximativ 25—30 metri și late de aproximativ 10—15 metri. Deținuții, copii, femei, bătrâni și bolnavi de toate vârstele sunt scoși din închisoare, încolonați și mânați ca vitele către abator, spre aceste magazii. În timpul transportului mulți dintre cei încolonați cădeau și erau imediat împușcați de către jandarmi, astfel că drumul dela închisoare până la locul de execuție, lung de cca. 3 km., era presărat cu cadavrele copiilor, femeilor și bolnavilor.

Primul lot condus la locul execuției compus din 40—50 inși strâns legați cot la cot cu frânghii, a fost băgat într'un șant antitanc și împușcați.

Constatându-se că acest procedeu înseamnă risipă de timp și muniții, s'a hotărât să se treacă la executarea în massă. Așa că au fost băgați în primele trei magazii, bărbați și câteva femei care nu se putuseră despărți de soții lor, iar în a patra magazie au fost îngrămădiți peste 5.000 de oameni. S'au făcut apoi opt creneluri prin pereții magaziiilor prin care s'au introdus gurile mitralierelor și s'a început să se tragă în plin. Țipetele sfâșietoare au acoperit detunăturile gloanțelor mitralierelor.

Deoarece s'a observat că gloanțele nu pot răzbate până la ultimii oameni, s'au astupat crenelurile și eșirile magaziiilor, s'au umplut complet podurile, s'au stropit pereții și acoperișurile cu benzină și gaz și s'a dat foc.

Limbi uriașe de foc se înălțau spre cer. Cei dinăuntru deveniți torțe vii se cățarau pe ferestre, ajungeau chiar la acoperiș, încercând să se salveze, dar erau imediat împușcați de jandarmi. Unii reușeau să ajungă la ferestre, se rugau de soldați să-i împuște, indicându-le cu mâna locul la frunte sau la inimă, însă în momentul când vedeau arma ținută asupra lor, nu aveau tăria să privească moartea în față și-și dădeau drumul iarăși în mijlocul focului ucigător, pentruca după câteva secunde să apară iarăși la acelaș geam, repetând rugămintea făcută soldaților.

Unii dintre ofițeri au aruncat chiar ei cu grenade rusești prin crenelurile făcute pentru mitraliere.

Prin aceste procedee s'a reușit ca până la căderea nopții să fie exterminați cei cari erau închiși în primele magazii, urmând ca operația să continue a doua zi pentru celelalte două magazii, printre care se găseau și aceia în care erau închise femeile și copiii.

O noapte întreagă și o bună parte din dimineata următoare, femeile, copiii și bătrânii închiși în aceste ultime magazii s'au sbătut așteptându-și moartea. După ce au fost și aceștia exterminați prin procedeul din ajun, magazia în care erau bărbații, după ce au fost maltratați toți cei dinăuntru, a fost aruncată în aer.

LAGĂRELE

După masacre, o altă crimă contra umanității tot atât de gravă, a regimului antonescian, este măsura înființării lagărelor, atât în țară, cât și pe teritoriile cوتropite ale Uniunii Sovietice.

Cele din țară erau destinate pentru a supune pe patrioții și luptătorii care cereau izgonirea regimului de teroare dela cârma țării și eșirea din război, la torturi înfiorătoare, schingiuiiri, chinuri și înfometare.

Cele de pe teritoriul Uniunii Sovietice urmăreau scopul de exterminare a populației localnice, și îndeosebi a populației evreești cât și înăbușirea luptei dusă de populație în grupurile de partizani, împotriva invadatorilor fasciști.

Lagărul dela Tg. Jiu ia ființă la 12 Februarie 1941 din ordinul lui Ion Antonescu transmis cu adresa Ministerului Apărării Naționale.

În concepția celui ce l-a înființat și în a celor care l-au condus (Gheorghe Zlătescu și ajutorul său Grigore Trepăduș), acest lagăr era destinat să fie mormântul patrioților antifasciști.

Dincolo de Nistru în lagărele dela Vapniarka, Smerinka, Bogdanovka, Dumanovka și altele, internații sunt exterminați fie prin înfometare și expunere la boli nimicitoare, fie prin alimentare cu mazăre furajeră și alimente alterate, fie prin masacre.

Regimul lagărelor ca și scopul înființării lor sunt aceleași și la detașamentele de muncă obligatorii ca și în lagărele de prizonieri sovietici.

Prin telegrama Nr. 5811 din 18 Iulie 1941, adresată tuturor prefectilor din țară și lagărului Tg. Jiu, de către ministrul subsecretar de stat la interne, se ordonă:

„D. General Antonescu, Conducătorul Statului, a dat dispozițiuni formale ca toți evreii ce se găsesc în lagăre de muncă și prizonierii să fie puși la muncă grea. Dacă fug se împușcă unul din 10”.

Telegrama cifrată fulger din 29 Iulie 1941, trimisă la orele 20.19 către toate prefecturile din Basarabia și Bucovina exprima dispoziția de împușcare, supunere la muncă grea și înfometare, pentru locuitorii evrei de pe întreg teritoriul Basarabiei și Bucovinei.

În detașamentele de muncă obligatorie, munca este supraomenească, făcută în condiții minimale de subnutriție, de lipsă de asistență medicală, sub maltratare, schingiuri și torturi.

În lagărele de prizonieri sovietici, regimul este și mai sălbatic. Prizonierii sunt ținuti iarna și vara desculți, cu capul gol, iar iarna sunt îmbrăcați în ziare. Lipsiți de îngrijire și medicamente, prizonierii sovietici mor de tifos exantematic și febră tifoidă.

DEPORTĂRILE

Am analizat la începutul acestui capitol politica criminală făcută de Ion Antonescu față de naționalitățile conlocuitoare, politică denumită de Mihai Antonescu a „migrațiunii forțate”. Este politica urii, politica barbară a șovinismului și a purității și superiorității unei rase asupra alteia, izvorite din falsa teorie hitleristă, lansată pentru a desbina popoarele și a le putea astfel mai ușor cuceri, stăpâni și exploata.

Semnul deportărilor este dat în următoarea telegramă :

„Oct. 5 ora 1”.

„Comenduirea pieței Cernăuți”.

„Centrul „A”.

„Gloria 1 + 838 — 4 / 10 — 25 35”

„Pentru locot. colonel Petrescu.

În conformitate cu ordinul d-lui Mareșal Antonescu, toți evreii vor fi trecuți în 10 zile la Est de Nistru. Raportați până mâine ora 12-6 Octombrie, cari sunt posibilitățile pentru evreii din Cernăuți.

S'a dat ordin locot. colonel Palade pentru ca evreii din Basarabia să fie trecuți în 10 zile”.

Șeful secției II-a.

Locot colonel ss. Dinulescu.

No. 6651 din 4 X. 1941

p. conf. p. șeful bir. 3

Maior (ss) Savopol Gh.

Ordinul este cu strictețe și cu zel aplicat de generalul Calotescu și de ajutorul său Stere Marînescu și din întreaga Bucovina sunt deportați 56.000 evrei, la care se mai adaugă 12.000 oameni din Dorohoi. După chinuri îngrozitoare, după peregrinări prin lagărele din Transnistria, din cei 56.000 de deportați, se reîntorc în Bucovina numai 6.000 suflete, iar din Dorohoi aproape jumătate. În total au fost deportați din Bucovina și Basarabia 108.000 evrei.

Polonezii și ucrainenii sunt deasemenea deportați. (Ordinul Nr. 81 din 6 Decembrie 1941 al Președinției Consiliului de Miniștri). De această prigoană a cetățenilor români pe bază de criterii și discriminări odioase, bazate numai pe ură, n'au scăpat nici bieții țigani. Mii de familii nenorocite au fost ridicate din bordeie și cocioabe și deplasate dincolo de Nistru. Zeci de mii de bărbați, femei și copii au pierit de foame, frig și boli.

Celor ce îndrăzneau să fugă din iadul din Transnistria, li se aplica regimul ce rezultă din următoarele documente :

„Ministerul Afacerilor Interne, cabinetul ministrului nr. 4823 cab. din 27 Oct. 1942 către Direcția Generală a Poliției. La raportul dvs. confidențial No. 39194 S din 25 Octombrie 1942, cu onoare vă facem cunoscut că există un ordin la Președinția Consiliului de Miniștri privitor la evacuării ce fug din Transnistria, în sensul de a fi retrimiși inspectoratului de jandarmi Transnistria la Tiraspol, pentru a fi închiși și trimiși în lagăr“.

„Așa fiind vă rugăm a lua măsuri în consecință privitor la țișanii fugiți din Transnistria și refugiați la Pitești“. Ministru subsecretar de Stat, general de Corp de Armată C. Z. Vasiliu“. (Ord. original No. 11563 C.C./1942 din 16 Septembrie 1942 al lui Ion Antonescu cu care acesta ordonă:

„Ca toți evreii comuniști să fie trimiși după condamnare în lanțuri împreună cu familiile lor în Transnistria“.

Prin ordinul secret Nr. 799 din 9 Mai 1942 al generalului Piky Vasiliu, sunt ridicați din toate închisorile din țară condamnații politici evrei și internații în lagărul dela Tg. Jiu în număr de aproximativ 1.200 și sunt trimiși să sufere atrocitățile din lagărul dela Vapniarka sau din închisoarea dela Râbnici. Dintre aceștia un număr de 225 oameni au rămas paralizați pe viață de pe urma hranei cu mazăre furajeră din lagărul Vapniarka, iar alte câteva sute au murit exterminați în celelalte lagăre.

INTOLERANȚA RELIGIOASĂ

Regimul Antonescu a instituit și un regim de intoleranță și prigoană religioasă.

Prin adresa Nr. 14.278 din 9 August 1943 către inspectoratul general al jandarmeriei se prevăd următoarele:

„La raportul dvs. nr. 36636 din 8 Iulie 1942, cu onoare se comunică următoarele:

„Din ordinul d-lui mareșal Antonescu urmează să se interneze în Transnistria deocamdată numai membrii secției religioase inokentiste, în număr de circa 2000 (dosarele originale 3 pag. 23 M. I.)

Iar prin ordinul nr. 5721 din 6 Mai 1942 Ion Antonescu extinde această măsură la toți sectanții.

Ultima categorie a crimelor din acest capitol sunt acele comise pe teritoriul sovietic contra cetățenilor sovietici, populației civile, sub pretextul stărpirii partizanilor.

Aceste crime reprezintă ca și celelalte menționate până acum o gravă înfrângere a regulilor de drept internațional.

Cele de până acum au fost comise după criteriul rasial, iar cele analizate în prezenta secțiune sunt săvârșite numai contra populației sovietice.

La data de 26 Februarie 1943 generalul comandant al Corpului 3 Armată transmite comandantului etapelor de Est următorul ordin:

„In conformitate cu ordinul d-lui Mareșal Ion Antonescu trimis de M. A. N. cu Nr. 1005082 din 9 Ianuarie 1943 în interesul supravegherii și menținerii ordinei și a siguranței statului în întregul guvernământ al Transnistriei, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune stricta executare a următoarelor măsuri:

...4. „Circulația prin Transnistria. ”Locuitorii din Transnistria nu au voie să părăsească satele, orașele unde locuiesc decât cu autorizație specială“.

...14. „Suspecții și internările în lagăr.”

La primirea prezentului ordin următoarele categorii de persoane vor fi trecute în tabelele de evidență și ținute în strictă supraveghere: cei care au servit în armata sovietică, jec ca militari, fie ca mobilizați în fabrici, ori la diferite autorități.

„Ridicarea lor se va ordona pe categorii la ordinul C. A. tar executarea revine legiunii de jandarmi și chesturilor de

„Cazarea și hrănirea celor internați urmează a se face de

către guvernământul Transnistriei prin inspectoratul de jandarmi, care va face propuneri unde vor fi internați periculozii până la stabilirea noului regim. Evreilor, li se interzice părăsirea domiciliului forțat, convoiului sau locului de muncă destinat fără aprobarea autorităților competente. Cei ce vor fi găsiți în afara ghetourilor vor fi considerați spioni și judecați de curtea marțială ca atare...

...17. — „Constatarea infracțiunilor la ordinea și siguranța Transnistriei“. Până la apariția unei ordonanțe în care se vor stabili sancțiunile cele mai grave, pentru cei care cu vădită știință calcă aceste măsuri impuse în teritoriul ocupat în stare de război, organele de jandarmerie vor interveni pentru constatarea și reprimarea infracțiunilor din proprie inițiativă, din ordinul inspectoratului de jandarmi sau la cererea prefectilor.

„Document aflător în dosarul Nr. 1 din 1942 regiunea II-a internare pag. 199—200“.

Acest ordin reprezintă actul generator al crimelor săvârșite de jandarmii lui Ion Antonescu pe teritoriul cotoplit al Uniunii Sovietice, crime care au costat viața a mii de țărânci, bătrâni și tineri, cetățeni ai Uniunii Sovietice (dos. anchetei maior Ion Florian și alții...).

În Munții Ialței, mii de țărani și țărânci au fost adunați de prin satele din regiune și predați trupelor germane SS care i-au exterminat.

Intellectualii ruși și moldoveni, cetățeni ai Uniunii Sovietice, nu au fost cruțați de bandele criminale ale jandarmilor lui Antonescu. Numai în județul Ovidiopol un număr de aproximativ 40 de locuitori de diferite vârste, de ambe sexe, au fost arestați sub acuzarea că încercau să pregătească lupta de alungare a armatelor cotoplitoare ale lui Antonescu. Dintre aceștia un număr de 12 bărbați, profesori de liceu și învățători, au fost împușcați în zorii zilei în pădurea de lângă Bielaefca. Dintre cei rămași 15 au fost condamnați la moarte.

Acesta este cel de al treilea mare aspect sub care crimele dictaturii antonesciene se prezintă judecății poporului român: crimele contra umanității.

Ca și în crimele analizate în celelalte despărțăminte ale prezentului act de acuzare, principalul vinovat și responsabil este dictatorul de atunci, Ion Antonescu, cel ce iniția și ordona înfăptuirea.

Dar ca și în toate actele dictaturii sale, acte care sunt tot atâtea crime contra vieții poporului român, răspunderea revine

covârșitoare și complicilor și susținătorilor săi, ceilalți acuzați de azi.

Responsabilitatea echipei dictatorului a fost fixată de însuși acuzatul Ion Antonescu, care în ședința Consiliului de Miniștri din 16 Decembrie 1941, declară textual:

„Niciodată nu am angajat guvernul și nici o discuție fără știrea întregului guvern“.

INTEROGATORILE

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ION ANTONESCU

(6 Mai 1946 d. a.)

PREȘEDINTELE : Acuzatul Ion Antonescu, am să vă pun câteva întrebări ca interogatoriu și am să vă rog să-mi răspundeți la fiecare întrebare concis, ca să se poată consemna.

În ce împrejurări ați ajuns la formarea guvernului cu Horia Sima la 6 Septembrie 1940 ? Dați-ne pe scurt împrejurările.

ACUZ. ION ANTONESCU : Am ajuns la formarea guvernului cu Horia Sima pentru că Horia Sima prezenta baza politică a țării în acel moment. Toată țara se manifesta pentru regimul legionar.

PREȘEDINTELE : Dvs. cum ați ajuns la concluzia că baza politică putea să fie dată de Horia Sima ?

ACUZATUL : Prin manifestările anterioare și ulterioare care au avut loc în toată țara după însărcinarea mea cu formarea guvernului. La însărcinarea mea cu formarea guvernului am vrut să fac un guvern, de uniune națională și nu am putut să reușesc. L-am făcut numai în parte acest guvern de uniune națională.

PREȘEDINTELE : Dece nu ați putut reuși să faceți guvern național ?

ACUZATUL : Guvern de uniune națională.

PREȘEDINTELE : Guvern de uniune națională ?

ACUZATUL : Pentru că nu am găsit înțelegere la toată lumea.

PREȘEDINTELE : Din moment ce atunci când v-ați adresat prima oară vi s'a refuzat colaborarea, cum ați acceptat ca să formați guvern legionar ?

ACUZATUL : Am depus mandatul meu Majestății Sale de 4 ori în 2 zile. Regele mi-a răspuns : Nu am altă soluție. M'am adresat la toți șefii de partide cari erau cunoscuți și se manifestau; toți au cerut în primul rând abdicarea Regelui. După ce a abdicat Regele Carol m'am adresat din nou și mi s'au pus la dispoziție personaje din grupările respective.

PREȘEDINTELE : În guvernul dela 6 Septembrie 1940, ce personaje vi s'au dat de alte grupări ?

ACUZATUL : Mi s'au dat dela liberali 5-6 persoane care au intrat în guvern și au deținut funcțiunile economice ale guvernului, D. Maniu mi-a oferit două persoane pe care le-am constatat neserioase și le-am refuzat.

PREȘEDINTELE : Cine erau aceste persoane ?

ACUZATUL : Pe Mihai Popovici și Aurel Dobrescu.

PREȘEDINTELE : Pentru guvernul dela 6 Septembrie ?

ACUZATUL : Da, pentru guvernul de uniune națională pe care trebuia să-l formăm.

PREȘEDINTELE : În acele împrejurări ați format guvernul cu legionarii. Ați avut și alte elemente ?

ACUZATUL : Aveam și alte elemente. Am format guvernul cu oamenii cari mi s'au pus la dispoziție și cu militarii. Am dat legionarilor minimum posibil ce puteam să dau. Au fost discuții foarte violente, au fost un schimb de scrisori între mine și Horia Sima, scrisori pe cari le-ați găsit și cari sunt publicate în cartea „La marginea prăpastiei“.

PREȘEDINTELE : Când ați luat un contact concret cu legionarii ?

ACUZATUL : În 1935 din inițiativa lui Mares.

PREȘEDINTELE : Inițiativa a aparținut lui Mares ?

ACUZATUL : Da. D-l Mares a vorbit cu Codreanu în prealabil și m'a anunțat. Nu este o acuzare pe care o aduc d-lui Mares, pentru că era și în asentimentul meu ca să văd Codreanu. Vream să văd ce gândește și să-i pot da sfaturi.

PREȘEDINTELE : După venirea la putere la 6 Sept. ați încheiat o convenție militară cu generalul Tippelskierch ? Care au fost condițiunile înțelegerii ce s'a perfectat în privința venirii trupelor în România ?

ACUZATUL : Am văzut și în actul de acuzare că se aruncă în sarcina mea aducerea acestei misiuni.

PREȘEDINTELE : Convenția propriu zisă cine a semnat-o ?

ACUZATUL : A fost semnată de mine în Septembrie 1940. A venit Horia Sima la mine și a vorbit de convenție. Atunci am luat cunoștință că s'a acceptat venirea misiunii militare în România. Când a venit generalul Tippelskierch cu planurile dela Berlin ca să trateze convenția, ea a fost tratată de

Statul Major pe baza principiilor puse de mine. Acea misiune avea un scop limitat, anume de instrucție și nu așa cum s'a afirmat în actul de acuzare — o misiune limitată în timp, nu avea dreptul să ocupe nici posturi economice, — cum se afirmă în acuzare — nici poziții strategice. Generalul Pantazi este mai în curent ca mine cu însărcinările pe care le-a avut aceasă misiune militară de instrucție germană în România.

PREȘEDINTELE: Cu toate acestea misiunea a venit cu un efectiv mare?

ACUZATUL: 19 mii de oameni, cum era prevăzut în convenție.

PREȘEDINTELE: Și a ocupat puncte strategice în zona petroliferă.

ACUZATUL: În zona petroliferă aveam trupele motorizate, la Câmpina și în altă parte. De aceia s'au dus în regiunea aceasta. Bineînțeles nu pot afirma că nu aveau interese germanii ca să păstreze petrolul, pentru că baza economică și militară a Germaniei se baza pe petrolul românesc. Centrele noastre de motorizate însă erau în această regiune, care coincidea și cu interesele nemților.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Intreaga aviație germană era la București?

ACUZATUL: În convenția de atunci nu era prevăzută aviația. Ea a venit mai târziu.

PREȘEDINTELE: Dacă au venit aceste trupe de instrucție de ce trebuia să corespundă așezarea lor în zona petroliferă care-i interesa așa de mult?

ACUZATUL: Acolo erau centrele noastre de instrucție pentru trupele motorizate.

PREȘEDINTELE: Nu erați în măsură să le destinați un alt loc, trebuia să se așeze tocmai în inima României?

ACUZATUL: Eram conducătorul Statului, nu eram ținut să intru în asemenea amănunte. Ministrul de Război și șeful St. Major se ocupau de acestea. Eu am stabilit numai principiile care trebuiau cuprinse în convenție: Limitarea misiunii germane, la 4—5 luni cât trebuia să stea în țară.

ACUZATOR PUBLIC STOICAN: Generalul Pantazi a declarat că nu știe nimic de această misiune.

ACUZATUL GEN. PANTAZI: Nu știu nimic de venirea acestui general.

PREȘEDINTELE: Efectivul de 19.000 oameni, aproape 2 divizii, nu era exagerat?

ACUZATUL ION ANTONESCU: Nu erau două divizii. O

divizie era formată din 25.000 oameni. Divizia aceasta era de tancuri și pe noi ne interesa să vină această unitate să instruiască trupele mecanizate române, iar tancurile să rămână în țară, cum era convenția.

PREȘEDINTELE: Care au fost măsurile legislative care s'au luat în prima epocă a guvernării până la rebeliunea din Ianuarie 1941 și din ce v'ați inspirat în aceste măsuri legislative, în liniile mari de politică generală?

ACUZATUL: Era un regim nou. Se răsturnase total Constituția și trebuia să fac o serie de legi ca să pun bazele administrative, economice și politice. Aceste legi au fost înfăptuite în tot timpul guvernării regimului meu.

Principalele legi la cari vă referiți erau de românizare. Aceste legi au fost impuse de stradă și prin legiune. Văzând că nu pot convinge legiunea să renunțe, am chemat pe doctorul Filderman — pe care l'am propus ca martor, să confirme sau să infirme ceea ce spun — și i-am spus: Domnule Filderman, iată ce cere strada. Domnul Filderman a acceptat acest lucru.

PREȘEDINTELE: Spuneți că această legiferare o făceați sub presiune politică?

ACUZATUL: Sub presiunea străzii.

PREȘEDINTELE: Prima Dvs. întrevvedere cu Horia Sima când a fost?

ACUZATUL: Încă în 1940. În întrevvedere pe care am avut-o și cu Hitler, discuțiunile au fost asupra rebeliunii. În discuțiunile, pe care le-am avut cu Hitler, a fost stabilit dela București să se vorbească numai despre arbitrajul dela Viena.

PREȘEDINTELE: Despre războiul cu Rusia ați vorbit?

ACUZATUL: Nu.

PREȘEDINTELE: Atunci cum se explică toată conduita politică a Dvs. și aceia din Consiliul de Miniștri și din ordinele pe care le-ați dat, în care lăsați să se întrevadă această campanie în contra Rusiei încă dela începutul guvernării Dvs., — cum se explică această atitudine din moment ce nu aveați asigurat concursul Germaniei din acest punct de vedere?

ACUZATUL: N'am să neg că am avut această intenție.

PREȘEDINTELE: În Ianuarie 1941 ați avut o nouă întrevvedere cu Hitler, în preziua rebeliunii?

ACUZATUL: Am avut o întrevvedere.

PREȘEDINTELE: Ce s'a discutat din punct de vedere intern și extern?

ACUZATUL: Am fost chemat în Ianuarie, după ce anunțasem pe Horia Sima că mă adresez țării, ca să alegă între li-

nia sa și a mea. A fost chemat d. Horia Sima, care a refuzat în ultimul moment să meargă.

Am plecat singur. A fost înțeles cu Germanii sau n'a fost înțeles, sau numai cu S. S. german, — aceasta nu o pot s'o afirm căci nu am avut niciodată vreun document. D. Hitler a părut că este foarte supărat de acest refuz din partea d-lui Horia Sima și mi-a spus că nu-l v'a mai chema niciodată.

PREȘEDINTELE: Întâi ați discutat situația politică internațională cu Hitler?

ACUZATUL: În mod regulat, ori de câte ori mă duceam la d. Hitler se făcea întâi o expunere a situației internaționale de Ribbentrop. După aceasta se făcea o expunere a situației interne politice și apoi o expunere a situației militare, de către generalul Jodl, care era șeful de Stat Major al tuturor forțelor militare germane. În urmă, Hitler trăgea concluziuni și arăta obiectul întrevederii.

PREȘEDINTELE: Cu această ocazie s'a vorbit de chestiunea războiului cu Rusia?

ACUZATUL: Niciodată, și nici în Ianuarie 1941.

PREȘEDINTELE: Prin urmare, în Ianuarie 1941 nu s'a discutat chestiunea războiului?

ACUZATUL: Absolut nimic.

PREȘEDINTELE: După reîntoarcerea Dvs. dela Berlin a avut loc rebeliunea.

ACUZATUL: Dela Mûnich.

PREȘEDINTELE: Ce consultații politice ați avut înaintea rebeliunii? Ați vrut să faceți un guvern de uniune națională, mi se pare, înainte sau după?

ACUZATUL: După terminarea rebeliunii am vrut să fac un guvern de uniune națională și am făcut apel la șefii de partide. Mi-au spus că trebuie să formez un guvern de militari.

PREȘEDINTELE: Cine vă recomanda aceasta?

ACUZATUL: Toți șefii de partide politice și chiar d. Mareș, care nu făcea parte dintr'un partid politic. Toți membrii din guvern au fost pentru formarea unui guvern de militari.

D. PREȘEDINTE: Când ați fost încunoștiințați prima dată de intenția Germaniei de a ataca Uniunea Sovietică?

ACUZATUL: În Mai 1941. M'a chemat d. Hitler și mi-a spus — iarăși, după ce s'a făcut mai întâi o expunere a situației politice și a situației militare — mi-a spus: am hotărît să atac Uniunea Sovietică.

PREȘEDINTELE: În această epocă ați început pregătirea războiului?

ACUZATUL : În actul de acuzare se spune că am fost întovărășit de d. Mihai Antonescu și de Pantazi. Niciodată n'am fost întovărășit de Pantazi în străinătate; altădată am fost însoțit de Mihai Antonescu.

PREȘEDINTELE : Când a început epoca de pregătire a războiului, ați luat măsuri de exterminare a tuturor persoanelor, cari știați că se opun unei agresiuni în contra Uniunii Sovietice ?

ACUZATUL : În viața mea, n'am luat niciodată vreo măsură de exterminare în contra unei persoane. În casa mea nu s'a tăiat niciodată un pui de găină. Nu eu am luat măsuri, ci Statul Major.

PREȘEDINTELE : Represiuni sângeroase s'au făcut?

ACUZATUL : Da.

PREȘEDINTELE : Ați fost încunoștiințat de ele?

ACUZATUL : Faceți aluzie la represiunea dela Odessa?

PREȘEDINTELE : Nu.

ACUZATUL : N'am fost încunoștiințat. Nici de ceeace s'a întâmplat la Odessa, n'am știut până la broșura dela Stockholm, din August.

Niciodată nu s'au făcut represiuni din ordinul meu sau din ordinul Consiliului de Miniștri. S'a citat din Consiliul de Miniștri anumite declarațiuni făcute de mine. Le contest, Domnule Președinte.

PREȘEDINTELE : Avem chiar exemplarele Președinției,

ACUZATUL : Nu aveți toate stenogramele. Trebuesc adu-se toate.

PREȘEDINTELE : La începutul războiului n'ați văzut altă putință de guvernare ?

ACUZATUL : Nu. Era prea scurt timpul. Am încercat o formulă politică de guvernare după rebeliune. Le-am spus : nu pot face un guvern de militari, pentruca aceasta înseamnă să recurgem la ultima resursă politică, să trecem la ultima carte politică pe care o joacă un stat și România nu era în situația de a juca o ultimă carte.

PREȘEDINTELE : La începutul războiului ați vrut să faceți un guvern de uniune națională.

ACUZATUL : Nu-mi aduc aminte. Poate că d. Mihai Antonescu știe mai bine.

MIHAI ANTONESCU : Cu îngăduința dvs., voi răspunde eu.

ACUZATUL : Războiul s'a declanșat prin surprindere pentru noi. Nu eram pregătiți.

PREȘEDINTELE: După ce a-ți început războiul, dvs. ați avut vreo opoziție în privința declarării războiului?

ACUZATUL: Nu. Nu există în arhivele Statului nicio protestare în privința războiului.

PREȘEDINTELE: Avem proteste scrise.

ACUZATUL: Nu le-am văzut și depinde cine le face. Trebuie să le facă persoane responsabile și persoane calificate.

PREȘEDINTELE: Totuși, ați colaborat cu forțele politice, până la Stalingrad, ați colaborat cu reprezentanții politici ai marilor partide. Ați avut legături cu ei?

ACUZATUL: Am avut legături permanente cu ei. Când am format regimul legionar, văzând că nu mi se dă concursul care trebuia să fie dat — concurs care trebuia să fie de două feluri: 1. să facem un guvern de uniune națională și 2. să stabilim bazele guvernării, — mi s'au pus la dispoziție doar unele persoane, — a trebuit să iau măsuri. Văzând că aceasta este situația atunci m'am înțeles cu d. Maniu și mi se pare că indirect prin d. Gheorghe Brătianu cu Dinu Brătianu ca să fac politica aceasta.

D. PREȘEDINTE: În ce privește aservirea economică a României, după venirea germanilor, care a fost aportul Dvs. în această aservire economică?

ACUZATUL: Această aservire economică a fost făcută de predecesorii mei, eu însă am căutat să ameliores această situație. (Maritate).

PREȘEDINTELE: Dar și industria grea a fost trecută sub controlul german?

ACUZATUL: Am trecut o parte din industria grea germanilor. D. Mihail Antonescu vă va expune această chestiune. Eram la discreția totală a germanilor, fiindcă nu mai puteam importa nimic fără ei. Noi aveam nevoie de importuri de cocs, minereuri, lagăre pentru industria mijlocie și alte multe materii prime și toate acestea trebuia să le luăm din Germania.

PREȘEDINTELE: Dar o parte din aceste materiale pe care le primeați din Germania: minereuri, oțeluri, pentru industria grea în general...

ACUZATUL: ...și pentru industria mijlocie.

PREȘEDINTELE: ...nu mergea totul în efortul de război?

ACUZATUL: Nu mergeau. De fapt noi am făcut un program la începutul guvernării, după care s'a făcut totul. În acel program noi am spus că 35% trebuie să meargă pentru înzestrarea armatei și restul pentru consumul normal.

PREȘEDINTELE : Cu toate acestea capitalul german s'a adus până la sută la sută în industrie.

ACUZATUL : Nu, D-le președinte. Eu primeam dela tribunale situații de tot ce era transfer de proprietate românească.

PREȘEDINTELE : Dvs. nu aveți un partid politic și nu aveți oameni pe care să-i puneți să controleze toate sectoarele economice, nu aveți oameni care să fie puși la posturi de conducere ca președinți, membri în consilii de administrație, cenzori de societăți. Cine erau oamenii cari ocupau aceste compartimente în timpul guvernării Dvs.?

ACUZATUL : Erau oamenii recomandați mie de către d. Brătianu. Tot sectorul economic era un sector al liberalilor. Până la rebeliune și chiar după rebeliune, au intrat tot oameni care reprezentau economia liberală.

PREȘEDINTELE : Vasăzică nu ați avut oamenii Dvs. de regim antonescian... Dvs. ați ordonat deportări și masacre de populație. În ce împrejurări ați fost nevoiți să dați aceste ordine ?

ACUZATUL : N'am ordonat masacre. Este un principiu militar că în apropierea frontului populația trebuie să fie deplasată. Dacă v'ați fi dus dela Septembrie 1940 până în Iunie 1941 în lungul frontierelor ați fi văzut...

PREȘEDINTELE : Vasăzică rațiunea militară.

ACUZATUL : Da. Este o chestiune de siguranță militară a operațiunilor militare.

PREȘEDINTELE : Altă întrebare : Dvs. într'un Consiliu de miniștri ați spus că împingeți frontierele țării până în teritoriul Transnistriei.

ACUZATUL : Nu-mi aduc aminte să fi spus. Se poate însă să fi spus.

PREȘEDINTELE : Dvs. ați oferit lui Hitler prin niște scrisori armata română fără nici o condițiune.

ACUZATUL : Adevărat, n'am pus nici o condițiune specială.

AC. PUBLIC I. STOICAN : Vă rog să binevoiți a pune întrebarea acuzatului : Ce căuta cu trupele la Stalingrad ?

ACUZATUL : Când o țară se găsește într'un război, armata acestei țări trebuie să meargă până în fundul pământului ca să câștige războiul. Este unul din principiile capitale care s'au aplicat dela Romani și până astăzi. Căutați istoria tuturor popoarelor și în toate secolele și veți vedea că nimeni

nu se oprește cu armata la frontierele sale și merge mai departe căutând să distrugă armata inamică. Așa a făcut Scipione cu armata care a mers să distrugă Cartagina, așa a făcut Napoleon care a fost până în centrul Rusiei, așa a făcut și Alexandru al Rusiei care a mers până la Paris.

AC. PUBLIC I. STOICAN : Ce măsuri ați luat când s'a afirmat că a sosit momentul să împingem frontierele până la Bug?

ACUZATUL : Nu știu cine a făcut această declarație și când s'a făcut. Eu nu am făcut-o. Dacă a făcut-o d. Mihail Antonescu va răspunde.

PREȘEDINTELE : În privința masacrelor de la Odessa ce ne puteți spune?

ACUZATUL : De aceste masacre am aflat mult mai târziu prin luna Iulie. D. general Pantazi are memorie, trebuie să știe. A venit la mine în Iulie 1944 mi se pare și mi-a spus : Am luat măsuri să dispară cadavrele...

ACUZATUL PANTAZI : Nu este așa.

ACUZATUL : Nu pot să țin minte pe dinafară. Faptul este că a venit la mine și mi-a vorbit de niște cadavre, dar nu despre masacru și l-am întrebat ce însemnează aceasta. Pantazi nu mi-a vorbit de acest masacru. În luna Iulie 1941 când a sărit în aer Comandamentul dela Odessa mi-a cerut să aprob unele represalii. Am aprobat să se facă represaliile, am indicat și cifrele.

D. ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Cine a semnat ordinul care prevedea pentru fiecare ofițer împușcarea a 200 și pentru fiecare soldat 100 de oameni?

ACUZATUL : Eu am ordonat, pentru că am ordonat și în țara românească și am făcut multe legi represive, care s'au făcut de către toate Statele în timpul acela, care însă nu s'au aplicat. Nu s'a executat nici un evreu, nu s'a executat nici un tânăr, ordin de represalii am dat, dar de masacre nu.

D. ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Dacă din cercetările făcute a reeșit că bombe au fost puse de populația civilă care avea dreptul să se apere ?

ACUZATUL : Au fost puse de populația locală, pentru că incidentul s'a petrecut mult timp după ce s'a retras armata și nu puteau să facă explozie după numeroasele zile ce au trecut după retragerea armatelor și n'a fost numai o singură mașină, au fost mai multe.

D. ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Dacă înainte de a intra în această clădire au fost avertizați ca să nu intre, că pot să fie amenințați.

D. PREȘEDINTE : A fost anunțat Glogojeanu?

ACUZATUL : Glogojeanu a fost anunțat de două ori : nu intrați în această casă, pentru că se întâmplă o nenorocire.

D. PREȘEDINTE : Populația anunțând, dece ați dat ordin de represalii?

ACUZATUL : Acest lucru l'am aflat mult mai târziu.

D. PREȘEDINTE : În cece privește jafurile care s'au făcut în Transnistria, dvs. le-ați acoperit de bună credință ?

ACUZATUL : Nu s'a făcut nici un jaf, este dreptul ocupantului. Ocupantul trăiește în teritoriul ocupat și acolo unde face operațiunile.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Care era sursa de venituri a Consiliului de patronaj?

ACUZATUL : Sursa era întâi contribuția publică. Erau apoi donațiunile publice și am făcut apel și în Transnistria ca să se ajute Consiliul de patronaj. Pe urmă erau donațiunile benevole, foarte numeroase. Am auzit chiar dela d. Alexianu că s'a primit ca donații benevole 1 miliard de lei.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Acest miliard l'a trimis Centrala Evreilor.

ACUZATUL : Vă pot afirma că toate sumele care se trimiteau pentru binefaceri erau imediat vărsate și înregistrate în registrele Consiliului de patronaj.

D. PREȘEDINTE : Toate bunurile din Transnistria s'au luat bazându-se pe dreptul de ocupant? Ce este cu devalizarea Universității din Odessa și a Instituțiilor Culturale?

ACUZATUL : N'am aprobat acest lucru. S'au făcut iarăși multe abuzuri. Ce s'a întâmplat? Încă din vreme și prin aceasta nu vreau a aduce o acuzare d-lui Alexianu, noi trebuia să părăsim Transnistria și pentru a nu fi făcuți răspunzători de către Rusia de cece se va găsi distrus în această țară am hotărât să aducem aceste lucruri în țară, să le ducem la Ministerul Instrucțiunii Naționale și atunci când va veni pacea, să le restituim Rusiei. Multe mașini care s'au luat, s'au luat cu ordinul acesta, pentru că dacă le lăsam acolo, ar fi fost distruse și atunci le-am adus în țara românească, căci nu știam cât va dura războiul și nici nu puteam să lipsesc țara de materiale care ar fi servit la ducerea războiului.

ACUZATOR ȘEF STOICAN : Dacă acuzatul a adus lucrurile din Transnistria în vederea unei restituțiuni.

ACUZATUL : Există ordine în această privință.

ACUZATOR ȘEF STOICAN : Dacă în acelaș timp a dat ordin lui Alexianu să pregătească exploatarea Transnistriei pentru 2 milioane de ani. Ați dat un asemenea ordin ?

ACUZATUL : Se poate să fi dat acest ordin. Dar mai este o chestie: când mi s'a cerut de către Hitler și am spus că nu pun nici o condiție, am spus că România nu are pretenții teritoriale, însă în 1942 a apărut și o carte, istoria Statelor Unite americane în care se spunea că războiul este pierdut de către America și toată lumea era alarmată că războiul este pierdut și Germania câștigă războiul. Care era consecința dacă Germania ar fi câștigat războiul? Știți că Germania avea infiltrații prin Cehoslovacia, Banatul nostru și voia să înainteze până în Salonic și bineînțeles că dacă mergea la Salonic noi am fi fost strânși aci ca într'un clește. Atunci am hotărît să pun mâna pe Odessa pentru ori și ce eventualitate a victoriei germane, căci eu în alte condițiuni nici n'aș fi vrut să intru acolo.

D. PREȘEDINTE: Ce ați discutat cu Hitler la 6 August?

ACUZATUL : Înainte de 6 August am vrut să mă duc în Germania din proprie inițiativă; niciodată n'am fost din proprie inițiativă, dar acum am vrut să mă duc să pun problema retragerii României din război. Am vrut să fiu leal.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Acuzatul Ion Antonescu punea persoana lui mai presus decât milioanele de oameni morți în război.

PREȘEDINTELE : Ce ați discutat cu Hitler ?

ACUZATUL : La d. Hitler se afla și Mareșalul Keitel care asista la întrevedere împreună cu traducătorul, d. Schmidt; mi-a făcut o expunere a atentatului și a represaliilor foarte groaznice pe care le luase în Germania în urma acestui atentat — era un avertisment. După aceea l-a concediat pe mareșalul Keitel și Hitler mi-a pus foarte brutal, următoarea întrebare : „Vreau să știu dacă România și mareșalul Antonescu sunt decși să meargă până la sfârșit cu Germania sau nu“.

Surprins de această atitudine și de această întrebare am răspuns : D-le Hitler ca să pot să răspund la această întrebare categorică, trebuie să mi se dea răspuns la următoarele întrebări prealabile : În primul rând care este atitudinea Ungariei — pentru că noi suntem în cleștele bulgaro-ungar și trebuie să ne orientăm politica noastră internațională în funcție de atitudinea vecinilor noștri. Hitler a răspuns: Ungaria ne-a făcut până acum multe porcării, dacă îmi mai face, am să-i dau o pedeapsă pe care să nu o uite un veac — era un avertisment de ce poate păți România. — A doua întrebare : Care este situația în Bulgaria — fiindcă noi avem informațiuni

nu prea bune despre această situație. Mi-a spus : poporul bulgar și armata bulgară pentru care am făcut atâtea sacrificii, îmi sunt credincioase și sunt sigur că Bulgaria nu va face absolut nici un gest contra Germaniei. A treia chestiune : Știți foarte bine că în România zilnic aproape se produc bombardamente masive anglo-americane.

Răspunsul lui Hitler : Nu mai pot lua superioritatea aerului, însă poporul român să facă ce face și poporul german, să suporte și să aștepte, fiindcă eu voi câștiga războiul, voi veni cu arme noi care vor duce la distrugerea tuturor adversarilor noștri.

PREȘEDINTELE : Vi s'a propus să faceți armistițiu?

ACUZATUL : D. Maniu, d. Mihalache, d. Brătianu și toți oamenii politici care veneau atunci...

PREȘEDINTELE : Au vrut să-l faceți chiar Dvs. armistițiul ?

ACUZATUL : Imi cereau de mai multe ori să fac eu armistițiul și eu am spus : nu pot face armistițiul, eu sunt soldat, nu pot să întorc armele împotriva celor lângă care am luptat și le-am oferit — am documente: luați Dvs., faceți ce vreți, nu vă fac nici o opoziție, vă dau tot concursul, devin soldat și voi executa orice ordin dat. Am spus : luați conducerea.

PREȘEDINTELE : Ce vi s'a răspuns ?

ACUZATUL : Negativ, toți au susținut că eu trebuie să fac armistițiu. Atunci am renunțat și la acest lucru dar le-am cerut o scrisoare de garanție : Să-mi dați o scrisoare prin care să mi se arate că am căzut toți de acord asupra condițiilor armistițiului. Dar nu am putut până la 23 August să obțin acest lucru. A venit și d. Gheorghe Brătianu, l-am găsit la d. Mihai Antonescu în birou.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Venit special.

ACUZATUL ION ANTONESCU : Am spus: Iată, d-le Brătianu, fac armistițiu dar îmi trebuie această scrisoare de garanție, fiindcă era vorba de o răspundere istorică și atunci luați-vă și Dvs. această răspundere printr'un act scris, nu discuțiuni care se pierd și care pot fi negate mâine. D. Gheorghe Brătianu a răspuns : Mă duc să vă aduc scrisorile — era vorba de scrisorile d-lor Maniu și Brătianu. N'a venit, m'am dus la Palat, am discutat cu M. S. Regele la 23 August, fiind de față d. Mihai Antonescu și d. general Sănătescu. În seara zilei precedente discutam, cu d. Clodius și pentru prima oară, era și d. general Pantazi ca exponent al armatei să asiste la aceste discuțiuni De obicei nu băgam pe nimeni, pe miniștri, în con-

versațiunile acestea, dar atunci l'am băgat expres fiindcă armistițiul era consecința înfrângerii pe front și generalul Pantazi a asistat la aceste discuțiuni — și i-am spus d-lui Clodius că trebuie să ies din război.

PREȘEDINTELE: Aveați intenția să cereți avizul Germaniei?

ACUZATUL: Da, am cerut să ies din război, voiam să evit războiul între noi și Germania.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă mi-ați îngădui în legătură cu avizul fiindcă eu l-am chemat pe d. Clodius...

ACUZATUL ION ANTONESCU: Da, D. Clodius a stat mai multe ceasuri acolo, i-am spus de eșirea din război, și că vreau să am răspunsul Germaniei că mă autoriză să ies din război. D. Clodius a plecat dela mine.

PREȘEDINTELE: Ultimul consiliu dela Palat când a avut loc?

ACUZATUL: În dimineața zilei de 23 August, eu m'am întors de pe front în seara zilei de 22 August, i-am văzut pe d. Mihalache și pe d. Clodius, am venit târziu acasă și a doua zi dimineața am chemat un Consiliu de miniștri restrâns majoritatea erau militari, era un consiliu care privea chestiunile de evacuare.

PREȘEDINTELE: Acolo s'a discutat problema rezistenței?

ACUZATUL: Da, d-le Președinte, totul intra în cadrul principiilor de conducere a războiului.

PREȘEDINTELE: În ce consta rezistența?

ACUZATUL: Pe linia Focșani-Nămoloasa-Galați, aveam să pregătim din timp linii de rezistență și trupe. Operația aceasta de a crea centre de rezistență succesive este o datorie pentru orice comandant militar. Dacă nu le pregătește, este un adevărat criminal de război, pentru că nu a avut perspectiva și nu a văzut toate eventualitățile și nu a pregătit ducerea războiului așa cum trebuia.

AC. PUBLIC STOICAN: În consiliul de miniștri de la Snagov s'a discutat sau nu plecarea guvernului și instituțiilor principale la Hațeg și retragerea armatei pe o linie care mergea din Oltenia și până în Bihor?

ION ANTONESCU: Intra în cadrul problemei de care am vorbit mai înainte.

D. AC. PUBLIC STOICAN: Să precizeze acuzatul dacă s'a discutat sau nu această chestiune și dacă s'a reglementat în

amănunt cu șefii autorităților respective, adică generalul Orezeanu, directorul general al Căilor Ferate, și ceilalți șefi de instituțiuni ?

D. PREȘEDINTE : S'a discutat în amănunt chestiunea evacuării cu șefii de autorități ?

ION ANTONESCU : Vă închipuiți situația mea din acel moment. Să dau preciziuni astăzi, nu pot.

AC. PUBLIC SĂRACU : Acuzatul spune că avea intenția să facă armistițiu. Cum se explică că la 23 August în ultimul Consiliu de Miniștri, acuzatul a dat vot de blam armatei care nu mai vroia să lupte pe front ?

ION ANTONESCU : Eu găsesc bine să nu discut această problemă.

D. PREȘEDINTE : Dvs. ați intenționat să dați un ordin armatei ?

ION ANTONESCU : Nu. Omul la supărare spune multe.

AC. PUBLIC STOICAN : O întrebare, la care nu se poate da răspuns evaziv : Dacă la Consiliul de Miniștri dela 23 August au participat și generalii Orezeanu, Mardare, Arbore și Dumitru Popescu ?

ION ANTONESCU : Este probabil, nu știu precis.

ACUZATUL CRISTESCU : Dacă Serviciul Secret a existat din 1924 la M. S. Major și a fost transformat în 1940 în Serviciul special de informații la Președinția Consiliului, adică era un serviciu vechiu și nu creiat în 1940 ?

D. PREȘEDINTE : Nu s'a contestat că dv. ați fi transferat dintr'o parte într'alta.

ION ANTONESCU : Serviciul Secret a fost înființat ca o necesitate ce a rezultat din învățămintele războiului.

AC. CRISTESCU : Dacă ați autorizat ca Serviciul Secret Român să colaboreze pe baza înțelegerii cu Serviciul Secret German și dacă ați avut cunoștință de această colaborare ?

ION ANTONESCU : Era normal să colaboreze cu Serviciul Secret German pentru că eram aliați. Aveam cunoștință de aceasta.

AC. CRISTESCU : Dacă Serviciul special de informații era obligat să colaboreze cu celelalte servicii de ordine din țara românească ?

ION ANTONESCU : Era obligat.

AC. CRISTESCU : Dacă eu personal am avut o serie întreagă de acțiuni politice, dacă am avut un rol politic între dv. și alți oameni politici români pentru încheierea armistițiului ?

ION ANTONEȘCU: Desigur. Din ordinul meu și dictat de mine a scris ce întrebări să pun anumitor oameni și le-am spus: D-l mareșal Antonescu vă oferă conducerea Statului, să încheiați imediat armistițiul și vă roagă să-mi dați răspuns.

Ulterior mi-a spus că a luat un magistrat militar cu care s'a dus acolo și i-a citit ceea ce i-am dictat eu, cerând răspuns.

Nu i s'a dat răspunsul și atunci d-lui a spus acelui om politic: Eu nu pot pleca de aici decât cu un răspuns categoric și scris. I s'a dat acest răspuns cu care a venit la mine.

D. PREȘEDINTE: Care era omul politic ?

AC. CRISTESCU: D-l Maniu. Eu am dus răspunsul.

D. PREȘEDINTE: Din însărcinarea dvs. ?

ION ANTONEȘCU: Din însărcinarea și inițiativa mea. Eu am dictat nota scrisă de d. Cristescu.

AC. CRISTESCU: Dacă Serviciul Secret a avut vreun amestec ori s'a făcut vreo reclamație împotriva lui în chestiunea pogromului dela Iași.

ION ANTONEȘCU: Niciodată.

AC. CRISTESCU: Atât am avut de întrebat.

AC. PANTAZI: Domnul mareșal spunea adineauri că eu l'am cunoscut pe generalul Tippleskierch. Eu nu l'am văzut niciodată și nu l'am cunoscut, pentru că eram subsecretar de Stat și domnul mareșal lucra direct cu Statul Major toate convențiile, fără să le știu.

ION ANTONEȘCU: Am afirmat că în momentul acela d-l Pantazi era subsecretar la partea administrativă. Principiile convenției au fost stabilite de mine, convenția a fost revăzută de mai multe ori de mine și a fost semnată de șeful Statului Major și ministrul de război, fără ca d. Pantazi să aibă cunoștință.

AC. MARINESCU: Rog întrebați pe domnul mareșal dacă hotărîrea declarării războiului contra Rusiei a luat-o domnia sa singur, fără prealabila consultare a Consiliului de Miniștri și a mea ?

D. PREȘEDINTE: Ați luat această hotărîre fără consultarea Consiliului de Miniștri ?

AC. ION ANTONEȘCU: Da am luat-o singur fără consultarea Consiliului de Miniștri. De consultarea domnului Marinescu nu aveam nevoie pentru că domnul Marinescu era nerăbdător să intrăm în acest război.

D. PREȘEDINTE: Dar sentimentul domnului Marinescu care era ?

AC. ION ANTONEȘCU: Nu-mi amintesc ca vreodată să fi

discutat sau să se fi manifestat împotriva războiului. Eșia imediat din Cabinet.

D. PREȘEDINTE: Aveați posibilitatea să-l scoateți?

ION ANTONESCU: Aveți la dosarul meu declarația unor oameni cari au fost rugați să accepte unele însărcinări. Nu le-au primit pentru diferite motive, unele nu sunt adevărate. Am propus și altor persoane să intre în guvernul meu și nu au acceptat.

PREȘEDINTELE: Vre-o altă întrebare mai aveți?

AC. LECCA: Rog pe d-l mareșal să spună dacă este adevărat că legiunea nu mă cunoștea pe mine și dacă după câteva zile nu i-am trimis răspunsul pentru tot ce se petrecea acolo, lucru pe care l-am comunicat și d-lui Eftimie Antonescu.

PREȘEDINTELE: V'a anunțat ceva?

AC. I. ANTONESCU: Este exact. — Eu însă îl cunoșteam pe Lecca din incidentul dela Paris. Eram înștiințat că d-l Lecca deținea secrete foarte mari în ce privește chestiuni cu Géstapoul german. L-am primit pe Lecca care mi-a arătat o serie de fapte care dovedeau strânsa legătură între Gestapoul german și mișcarea legionară și lupta lor pentru a pune mâna pe putere. D. Lecca avea raporturi foarte bune cu Killinger. Înainte de a veni în țară, Killinger mi-a fost prezentat de Hitler la întrevăderea dela Berchtesgaden în termenii următori: „Îți prezint pe cel mai bun prieten al meu, pe d. Killinger care va veni în România în locul d-lui Fabricius“. D. Killinger fiind ministru în Slovacia știu că acolo se manifestase foarte brutal în raporturile cehoslovace.

Când a venit Killinger în țară mi-a spus categoric: „mandatul meu este să te reconcilies cu legiunea“.

PREȘEDINTELE: Mai precis, ce v'a determinat în legătură cu Germanii să-l accepti pe Lecca?

AC. I. ANTONESCU: Era prima dată când aflam de existența lui Lecca...

PREȘEDINTELE: Dar Lecca era șef de Cabinet la Președinție, nu se poate să nu-l fi cunoscut.

AC. I. ANTONESCU: Eu nu puteam să știu de existența lui pentru că erau sute de funcționari la Președinție. Pentru prima oară iau cunoștință din actul de acuzare că d. Lecca a fost șef de cabinet la Președinție, eu însă nu l-am avut.

D. PREȘEDINTE: Dau cuvântul d-lui acuzator pentru punerea de întrebări

D. ACUZATOR ȘEF: Întreb pe acuzatul Ion Antonescu — suntem la capitolul zonei militare germane — și dacă misiunea germană a fost adusă în țară numai cu scopul de a instrui Ar-

mata Română, de ce s'a simțit nevoie ca în două consilii de miniștri să se ceară să se inițieze și să se facă propagandă în țară pentru mascarea caracterului de ocupație germană în România și pentru a se acredita în opinia publică falsă ipoteză în care se situa această misiune germană?

D. PREȘEDINTE: Pentru ce ați cerut aceasta?

AC. ION ANTONEȘCU: Pentru simplul motiv că se făcea o propagandă în contra germanilor și o propagandă nedreaptă, însă susțin, și nu se poate dovedi cu nimic, că această divizie motorizată germană era venită numai cu caracter de instrucție și numai pe timp limitat. S'a simțit nevoia însă să se spună ceea ce am spus, pentru că se făcea o propagandă pe sub ascuns, ca lumea să primească foarte rău acest fapt.

D. ACUZATOR ȘEF: Dacă această misiune, așa cum spune d-lui, a venit în țară în urma documentului care poartă titlul semnat de acuzatul Ion Antonescu, sau poartă titlul de propuneri Guvernului Român pentru trimiterea unei misiuni militare germane din 17 Septembrie 1940, propuneri făcute de Guvernul Român guvernului Reichului German de către generalul Antonescu, generalului german.

AC. ION ANTONEȘCU: Este exact, am făcut propuneri, pentru că nu s'au făcut alte propuneri și am spus: acestea sunt bazele, le acceptați? Aceste propuneri au apărut în convenția care s'a încheiat.

D. ACUZATOR ȘEF: Dar unde sunt propunerile germane.

AC. ION ANTONEȘCU: Propunerile erau verbale.

D. ACUZATOR ȘEF: D-ta le-ai făcut scris, este o imprudență. Dacă din această mică misiune militară de instrucție, s'a acceptat 26 de escadrile germane.

AC. ION ANTONEȘCU: N'au fost niciodată 26 de escadrile nici în anul 1941 nici 42, nici 43.

D. ACUZATOR ȘEF: Iau act de această declarație și vom arăta cum s'a făcut.

Dacă s'au adus 80 de baterii antiaeriene...

AC. ION ANTONEȘCU: Nu s'au adus prin această convenție, s'au adus mai târziu.

D. ACUZATOR ȘEF: A semnat acuzatul această convenție?

AC. ION ANTONEȘCU: N'am semnat convenția să se aducă 80 de baterii, însă eu le primesc.

D. ACUZATOR ȘEF: Ați semnat.

AC. ION ANTONEȘCU: N'am memoria să pot să rețin acest lucru dintr'un milion de acte.

D. ACUZATOR ȘEF: În această convenție era o clauză: colaborarea în caz de războiu se va reglementa ulterior.

AC. ION ANTONESCU: Se poate.

D. ACUZATOR ȘEF: Ce sens avea aceasta ?

AC. ION ANTONESCU: Misiunea dată mie să fac război.

D. ACUZATOR ȘEF: În legătură cu războiul contra Uniunii Sovietice, atât acuzatul Ion Antonescu cât și acuzatul Mihai Antonescu îi întreb pe amândoi dacă au făcut aspre observații uni diplomaților români la Moscova și Berlin, care își permisese să aibă discuțiuni cu Uniunea Sovietică și în care Uniunea Sovietică își arăta buna intenție față de România. Este adresa scrisă către ambasadori în care spune : nu veți lua contact și nu veți face discuțiuni cu acest popor, întrucât noi suntem alături de Germani și nu vrem să fim suspectați de duplicitate.

AC. ION ANTONESCU: Nu-mi aduc aminte. Nefiind ministru de Externe, nu puteam să fac astfel de adrese.

D. ACUZATOR ȘEF: În legătură cu pregătirea acestui război, dacă în Iunie 1941 au fost două consilii de miniștri la care s'a discutat data declanșării războiului, dacă s'a discutat luni întregi organizarea administrației și la aceste consilii a luat parte și d. Ion Marinescu.

AC. ION ANTONESCU: La această dată eram în Moldova. Data războiului nu mi s'a dat. Când am văzut că întârzie, fiindcă Hitler nu ne-a spus care este data, eu am spus lui Killinger că am nevoie de 10 zile ca să mobilizez și atunci a venit în ziua de 9 sau 10 Iunie și atunci mi-a arătat odată pe hârtie data de 22. Am plecat pe front, am plecat înaintea declarării războiului ca să vorbesc cu toți comandanții de sectoare.

D. ACUZATOR ȘEF: În legătură cu masacrele dela Iași va rog să întrebați pe acuzat, dacă în seara de 29 Iunie 1941, adică în seara zilei când au avut loc masacrele, a avut o convorbire cu colonelul Lupu, comandantul Garnizoanei.

AC. ION ANTONESCU: Este ușor de imaginat că nu pot să țin minte. Când s'au întâmplat masacrele dela Iași eram pe front în sudul Moldovei și am plecat apoi la Iași. Nu pot să vă spun dacă am avut convorbire cu colonelul Lupu.

AC. PUB. ȘEF STOICAN: A dat Guvernul prezidat de acuzatul Antonescu un comunicat în ziua de 2 Iulie 1941 ?

PREȘEDINTELE: Înainte de a răspunde la această întrebare vreau să știu în legătură cu Iașii, știți de un ordin dat de generalul Steflea puțin înainte de a se petrece pogromul dela Iași, în care se vorbea de strângerea evreilor pentru măsuri speciale ce se vor da la momentul oportun ?

ACUZATUL ANTONESCU: Germanii au cerut ca toți evreii din Moldova să-i punem în ghetouri. S'a cerut să-i dăm germanilor. Chiar în August 1944, ei veneau și spuneau că nu se pot face operațiuni cu evreii în spatele nostru.

PREȘEDINTELE: Prin g-ralul Steflea ați făcut vreo legătură ?

ACUZ. ANTONESCU: Nu cunosc.

AC. PUB. STOICAN: După acest masacu, deci după ce președinte a cunoscut situațiunea, dacă a dat un comunicat în care am spus că la Iași, deși știa că au fost omorâți 10 mii, au fost împușcați 500 de comuniști care au tras în armată ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Am știut de 2000 care au fost băgați într'un vagon în gara Iași și asfixiați. Pentru acești 2000 am plecat la Iași și am fost chiar bombardat în gara Nicolina, unde am vorbit cu generalul german. Am spus să se facă o anchetă să văd cine a fost, Gestapoul german? N'am aflat decât de un singur legionar, pe care l-am dat în judecată dar a fost achitat. L-am dat a doua oară în judecată și m'am interesat ce s'a făcut cu el. Mi s'a răspuns că a fost trimis pe front unde a murit.

AC. PUB. STOICAN: Noi vă vom dovedi că nu a murit, și că trăiește fiind arestat de Tribunalul Poporului, astfel că ceea ce spuneți dvs. nu este adevărat. Dvs. nu v'ați informat. — D-le Președinte, vă rog să întrebați pe acuzat dacă generalul Leoveanu a făcut o anchetă la Iași din care a rezultat că nu s'a tras nici un glonț de către evrei în armata germană sau română.

AC. I. ANTONESCU: Nu cunosc problema.

REȘEDINTELE: Dvs. spuneți că ați protestat pe lângă Comandamentul German la Iași pentru masacrele dela Iași. Cum se explică că aceste masacre au fost făcute fără să fie determinate de o provocațiune ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu știu, nu pot să știu. Mi s'a spus că s'a tras și s'a omorât germani, dar n'am intrat în amănunte.

AC. PUB. STOICAN: Acuzatul declară că n'a știut de masacrele dela Odessa până în vara anului 1944. D-le Președinte, în stenograma pe care o vom aduce în original, la un Consiliu de Miniștri din 1941, iarna, l-a întrebat pe Alexianu : Represiunea dela Odessa a fost destul de severă? La care acesta a răspuns: A fost, domnule general — și a continuat discuția mai departe.

ACUZATUL I. ANTONESCU: Toată populația Odessei — și erau 300 mii de oameni — a luptat înarmată după ordine date de conducerea superioară a U.R.S.S. Sovietice, luptând contra legilor internaționale. Din această cauză luptele au durat

două luni. În catacombele dela Odessa erau sute de partizani.

AC. PUBLIC STOICAN: Nu voi face nici o apreciere decât la rechizitoriu asupra buneii credințe în ceea ce privește răspunsurile date, vă rog să continuați dacă nu s'a discutat în sensul că Alexianu a răspuns că au fost spânzurați și împușcați evrei și nu partizani pe străzile Odessei în Octombrie 1941 ?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu se leagă cu masacrele dela Odessa și cu continuarea acțiunii partizanilor din catacombe. Confundați.

AC. PUBLIC STOICAN: Iată ce spune Ion Antonescu (citind după stenogramă): „Cu jidanii dela Odessa“, și nu cu partizanii, Alexianu spune: „Represiunea a fost destul de severă“. Nu sunt două chestiuni și eu nu confund.

AC. I. ANTONESCU: La ce dată ?

AC. PUB. ȘEF: La 13 Noembrie 1941.

AC. ION ANTONESCU: Continua acțiunea în catacombe a partizanilor.

AC. PUBLIC STOICAN: Vă rog să întrebați pe acuzat ce l-a determinat să declare război Statelor Unite ale Americii.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat ?

AC. I. ANTONESCU: Anglia ne-a declarat război. Mîngîștii Statelor Unite a plecat de aci. Germania ne-a impus acest lucru, eram în cadrul alianței germano-italiene și a trebuit să facem acest lucru.

AC. PUB. STOICAN: Dacă în Aprilie-Mai 1941 a preluat comandamentul Armatei de Sud germano-române din Moldova în vederea pregătirii războiului contra Uniunii Sovietice ?

PREȘEDINTELE: Ați preluat comanda ?

AC. I. ANTONESCU: Nu puteam să preiau, n'aveam ce. Nu eram comandant de căpetenie al armatelor române. Comanda germano-română am luat-o în ziua de 22 Iunie. Cu câteva zile înainte a venit generalul Schobert, care mi-a arătat că Fuehrerul făcea propunerea de a fi numit comandant al forțelor germano-române.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Va să zică acuzatul a spus că necesități strategice și naționale au determinat deportările din zona frontului. Dar ce necesități strategice și naționale l-au determinat să deporteze 26.000 țigani, pe inocențiști și pe membrii celorlalte secte religioase cum și pe luptătorii anti-fasciști de pe teritoriul țării românești și nu din zona frontului ?

AC. ION ANTONESCU: Sunt trei probleme aci: Problema

țigănilor, problema sectelor și problema luptătorilor anti-fasciști de care vorbește domnul Acuzator public.

În ce privește problema sectelor, mulți români din nenorocire treceau la aceste secte ca să scape de război. Baza spirituală a acestor secte consta tocmai în faptul că membrii lor nu aveau voie să pună mâinile pe arme deci să lupte și când aceștia erau înrolați în armată, refuzau să ia arma. Atunci am făcut o lege prin care am instituit pedeapsa cu moartea, n'am aplicat-o dar am reușit să desființez aceste secte, iar pe recalcitranți i-am deplasat fiindcă dacă lăsam chestiunea așa răul s'ar fi întins vertiginos pe toată suprafața țării: toți ar fi trecut la secte ca să scape de armată. Trebuia să iau măsuri drastice dar nu am executat pe nimeni.

Problema țiganilor: Din cauza camuflajului din București și celelalte orașe se întâmplau furturi și omoruri și atunci opinia publică mi-a cerut să o apăr, fiindcă aceștia intrau noaptea în case. După multe investigațiuni s'a constatat că erau vorba de țigani înarmați, mulți cu arme de război, care făceau aceste atacuri. Toți țiganii aceștia au fost deplasați. Cum domnul Alexianu avea nevoie de brațe în Transnistria, am spus: deplasați-i în Transnistria, este hotărârea mea..

În ce privește antifasciștii, în Transnistria n'am trimis nici unul.

ACUZATOR PUBLIC STOICAN: Totuși a trimis pe antifasciștii dela Târgu-Jiu și din alte închisori.

ION ANTONESCU: Erau câteva sute de comuniști. Am spus, sunt comuniști, să-i trimitem acolo. Tot pentru siguranță.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Domnule Președinte, printre acei țigani știa că erau trimiși de către autoritățile în subordine — și știa aceasta — și români ceva mai închiși la față și erau trimise și nevestele celor cari luptau pe front în armata domniei sale în războiul de agresiune?

ION ANTONESCU: Țiganii, domnule Președinte, își luau nevestele, ei nu se separă de neveste.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Să răspundă acuzatul dacă a avut legături cu Legația Germaniei prin intermediul lui Mihail Antonescu?

ION ANTONESCU: Domnul Mihail Antonescu a venit de două-trei ori la Bistrița Duminicile.

PREȘEDINTELII: El era acela care vă punea în legătură?

ION ANTONESCU: I-am spus următorul lucru domnului Mihail Antonescu: Domnule Mihail Antonescu, te rog să anunți pe germani că eu dacă vin la conducerea Statului nu ac-

cept înfruntare străină. (ilaritate). Al doilea: În materie economică principiile pe care le urmăresc sunt următoarele — și I le-am dat. Aceasta este toată chestiunea.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă recunoaște acuzatul că într'un consiliu de miniștri a confirmat în fața întregului guvern aceste legături cu Legația Germaniei?

ION ANTONESCU: Am avut și voi arăta ce fel de legături am avut.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Cu ce oameni politici a avut legături în această epocă?

ION ANTONESCU: Cu nici unul. Când eram la Bistrița n'am avut legături cu nimeni, nimeni nu avea voie să vină.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Care a fost poziția partidelor politice față de politica ce o ducea guvernul în frunte cu acuzatul, în perioada imediat după formarea guvernului dela 9 Septembrie?

ACUZATUL ION ANTONESCU: Nici una contrară politicii pe care o duceam; n'am auzit nicio manifestație publică, nici o proclamație, nici o afirmare prin care să spună: Suntem contra acestei politici și o combatem.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă a fost sfătuit vreodată de domnul Maniu și Brătianu, reprezentanții autorizați ai celor două partide istorice, de a nu merge alături de Germania?

ION ANTONESCU: Niciodată. Există documente.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați spus că v'au recomandat câteva persoane?

ION ANTONESCU: După rebeliune.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: A declarat acuzatul că la începutul guvernării a fost ajutat, sprijinit de oamenii politici din cele două partide? Nominal, cine au fost acești domni?

PREȘEDINTELE: Cine au fost oamenii politici pe cari vi i-au dat partidele politice în guvern?

ION ANTONESCU: Pentru Finanțe domnul Crețianu, pentru Banca Națională domnul Ottulescu, pentru Economia Națională domnul Leon.

PREȘEDINTELE: Ce culoare politică aveau domnii aceștia?

ION ANTONESCU: Liberali, recomandați de domnul Dinu Brătianu. Au mai fost poate și alții, nu-mi aduc aminte, dacă aș vedea lista guvernului aș putea spune.

ACUZATORUL PUBLIC SĂRACU: Dar domnul Maniu?

ION ANTONESCU: Domnul Maniu mi-a recomandat pe

domnul Mihai Popovici și pe domnul Aurel Dobrescu și l-am spus domnului Maniu: „Domnule Maniu, suntem la o răspândire prea tragică a neamului românesc ca să mai glumim“.

Am luat pe unul singur, pe domnul Petrescu.

ACUZATORUL PUBLIC SĂRACU: A spus: În timpul guvernării a primit memorii din partea șefilor de partide. Ce rost aveau aceste memorii și ce conțineau?

PREȘEDINTELE: De ce vă trimiteau memoriile, din moment ce vă trimiteau oameni și vă acordau încrederea?

ION ANTONESCU: Ca să facă acte bune pentru epoca de după război. Așa fac partidele politice: strâng documente.

Ați întrebat să vă spun ce conțineau. Conțineau diferite lucruri. Intr'un rând am primit un memoriu în care se spunea că „la iarnă vom muri de foame și de frig“. Am răspuns: nu vom muri, va fi abundență, dacă nu credeți uitați-vă în cămășile dv. și veți vedea că nu vom muri de foame. Acesta a fost răspunsul meu scris.

AC. PUB. SĂRACU: La ce dată a acceptat acuzatul trecerea trupelor germane în Balcani, și dacă cunoștea intențiunea și rostul lor?

PREȘEDINTELE: Când ați acceptat trecerea trupelor germane în Balcani?

AC. I. ANTONESCU: În Ianuarie 1941.

PREȘEDINTELE: Cunoșteți intențiile lor?

AC. I. ANTONESCU: Desigur. M'am dus la Fuehrer, mi-a făcut o expunere a situației internaționale. Acolo se găsea Kilfinger, deci SS german, pentru prima oară l-am cunoscut, și nu-a pus chestiunea: Trebuie să trec în Balcani, în ajutorul Italiei. Trebuie să vă spun un lucru: înainte de a fi chemat în Germania pentru această chestiune, se prezentase la mine Chigi, ministrul Italiei, și mi-a cerut să intervin cu armata română în Serbia, pentru că armata italiană se găsea într'o situație dificilă. Grecii și sârbii vroiau să intre în Albania iar dacă intrau în Albania, ar fi periclitat tot frontul italian provocând o catastrofă militară.

PREȘEDINTELE: Ați acceptat?

AC. I. ANTONESCU: Am acceptat.

D. ACUZ. P. SĂRACU: Dacă șefii celor două partide au făcut vreun gest în timpul celor 4 ani de guvernare a acuzatului, pentru a încheia armistițiul cu Națiunile Unite

PREȘEDINTELE: În timpul celor 4 ani, cele două partide despre care e vorba au făcut vreo acțiune pentru încheierea armistițiului și ieșirea noastră din război?

ACUZ. I. ANTONESCU : Nici una alta decât aceia de a-mi cere să fac eu armistițiul. Eu le răspundeam: Poftiți, faceți Dvs. Știu că partidele politice și în special d. Maniu aveau legături directe de mai multe feluri cu unii din inamicii noștri. D. Maniu m-a cerut să trimit la Cairo pe cineva care să trateze cu englezii, americanii și rușii. Personagiile recomandate nu le consideram la înălțimea acestei misiuni și de aceia l-am recomandat pe Prințul Știrbey, care cunoștea toată acțiunea politică dela războiului trecut.

PREȘEDINTELE: Erau recomandați d-nii Vișoianu și Sarvel Rădulescu ?

AC. P. SĂRACU : Cine erau persoanele prin care aveai legături cu șefii acestor două partide ?

AC. I. ANTONESCU : D. Maniu a venit de vreo 3-4 ori la mine. L-am trimis la el pe d. Cristescu de mai multe ori, în special atunci când am trimis scrisoarea dictată de mine, despre care am vorbit și mai înainte. Am avut legături cu d. Mihalache, care venea foarte des.

PREȘEDINTELE : Și prin Mihai Antonescu ?

AC. I. ANTONESCU : Prin Mihai Antonescu nu aveam legături cu d. Maniu. Numai pentru d. Gheorghe Brătianu, care venea foarte des, a intervenit Mihai Antonescu.

AC. PUBLIC SĂRACU : Hotărârile de politică internă și externă erau luate în Consiliu de Miniștri sau le luați personal ?

PREȘEDINTELE : Vă întreabă d. acuz. public dacă hotărârile de politică internă și externă importante le luați singur sau în Consiliul de Miniștri ?

ION ANTONESCU : Discutam cu miniștrii respectivi; afară de chestiunile secrete care în niciun stat din lume nu se discută cu miniștrii. Dar întotdeauna discutam cu miniștrii de resort. Niciodată n'am trecut peste ministru ca să discut cu secretarul general. Afară de trei excepțiuni. Niciodată nu treceam să discut cu un subaltern al unui ministru, ci discutam numai cu ministrul, fiindcă știu câtă desordine se face în stat când cel mai mare discută cu subalternii.

AC. PUB. SĂRACU : Dacă cineva din guvern ar fi vrut să demisioneze putea s'o facă ?

ION ANTONESCU : Oricine putea s'o facă. N'am ținut pe nimeni cu lanțuri de mâini și de picioare.

AC. PUB. SĂRACU : A declarat acuzatul Ion Antonescu că încă din 1943 era convins că războiul este pierdut. Ce l-a de-

terminat să continue acțiunea de război alături de Germania, — pentru ca să sacrifice sute de mii de oameni ?

PREȘEDINTELE: După Stalingrad, de ce ați mai continuat războiul ?

ION ANTONESCU: Nu puteam ieși din război.

AC. PUB. SĂRACU: Dacă recunoaște acuzatul Antonescu că prin măsurile pe care le-a luat în contra prizonierilor a călcat convențiile internaționale de ducere a războiului ?

ION ANTONESCU: N'am călcat nicio convenție și o voi dovedi.

AC. PUB. SĂRACU: Dacă recunoaște că podoabele și odoarele bisericesti și din mănăstiri din teritoriile de dincolo de Nistru, nu formau capturi de război ?

PREȘEDINTELE: Știați că s'au luat odoarele bisericesti ?

ION ANTONESCU: Nu știu dacă s'au luat. Nu formează capturi de război. Nu puteam intra în astfel de amănunte.

AC. PUB. SĂRACU: Dacă recunoaște acuzatul Antonescu că prin politica dusă a sprijinit acțiunea de război a Germaniei hitleriste prin care a abătut dezastrul economic, politic și social asupra țării ?

ION ANTONESCU: Nu recunosc.

AC. PUB. DOBRIAN: A admis că pentru Germania să se cultive terenuri întinse cu orz și secară ?

PREȘEDINTELE: Pentru nevoile Germaniei, ați făcut aceste cultivări ?

ION ANTONESCU: Da. Eram aliat cu Germania. Trebuia să câștig războiul. Trebuia să ajut Germania.

AC. PUB. DOBRIAN: Dacă s'a revoltat în Consiliul de Miniștri că dam totul Germaniei și nu luam nimic.

ION ANTONESCU: Nu este așa.

AC. PUB. DOBRIAN: A admis societății germane pentru colectarea de cereale și export de cereale ?

ION ANTONESCU: Nu le-am admis.

AC. PUB. DOBRIAN: Dvs. ați spus. în aceeași ședință a Consiliului de Miniștri: Însă, dacă este vorba de o societate germană, țară cu care suntem aliați, nu trebuie s'o șicanăm.

AC. PUB. DOBRIAN: În timpul guvernării d-sale a suferit vreo modificare convenția Wohltat, de petrol și armament ?

ION ANTONESCU: Convenția a fost făcută de d. Victor Slăvescu, așa îmi spunea d. general Dobre.

AC. PUB. DOBRIAN: A suferit modificări ulterioare ?

ION ANTONESCU: Foarte multo.

AC. PUB. DOBRIAN: Și-au respectat germanii obligațiunile ?

ION ANTONESCU: Totdeauna a fost luptă între noi și germani; aceasta o ducea în spinarea sa Mihai Antonescu, căci germanii căutau să ne păcălească; să le dăm noi și ei să nu ne dea nimic.

AC. PUB. SĂRACU: Am pus mai înainte o întrebare cu privire la masacrul a 130.000 cetățeni din Odessa. Acuzatul Antonescu mi-a răspuns să n'are cunoștință despre acest lucru.

AC. I. ANTONESCU: Dacă evreii din Țara Românească mai trăesc, trăesc datorită mareșalului Antonescu.

AC. PUB. STOICAN: Dar câți mai trăesc ? câți ?

PREȘEDINTELE: Declar ședința suspendată până mâine dimineață la ora 8.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI MIHAI ANTONESCU

Sedința se deschide la orele 8,40.

PREȘEDINTELE: Declar ședința publică deschisă.

Acuzatul Mihai Antonescu, vă rog să răspundeți precis la întrebările pe care vi le voi pune.

În ce a constat colaborarea dvs. cu Ion Antonescu anterior datei de 6 Septembrie 1940 ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Înainte de 6 Septembrie 1940, am fost avocatul mareșalului Antonescu și pledând pentru mareșalul Antonescu într'un proces de familie, am ajuns să leg cu dânsul o prietenie pe care am slujit-o mai mulți ani.

PREȘEDINTELE: Aveți legături de rudenie cu Ion Antonescu ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Legături de rudenie prin părinții noștri — prin tatăl său și al meu — nu; mama mareșalului Antonescu este vagă rudă cu tatăl meu.

În momentul constituirii guvernului, d-l mareșal Antonescu m'a însărcinat cu Ministerul Justiției.

În perioada când mareșalul Antonescu era arestat la Bistrița am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru eliberarea lui.

PREȘEDINTELE: Care erau legăturile dvs. politice cu Ion Antonescu în perioada când acesta era la Bistrița ? Ce discuțiuni politice ați purtat în acea vreme ?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Discuțiuni politice în perioada aceea — deși d-l mareșal Antonescu a făcut erii o aluzie la aceste împrejurări — discuțiuni politice nu am purtat, însă pentru că d-l mareșal Antonescu se găsea la Bistrița, lipsit de orice fel de informații, când am mers la Bistrița l-am informat pe d-l mareșal Antonescu de situația politică din țară și i-am dat în acelaș timp informațiunile internaționale de care dispuneam la acea dată. Între aceste informațiuni internaționale aveam și unele date cu caracter economic pe care mi le dăduse d-l ministru Neubacher, pe care îl văzusem într'o împrejurare, cu privire la programul de colaborare germano-română. N'a fost vorba de o însărcinare oficială pe care mi-a dat-o vreodată d-l Neubacher, sau altcineva din oficialitatea germană.

PREȘEDINTELE: Prin urmare, schimb de informații.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Da, schimb de informații.

PREȘEDINTELE: În ce privește constituirea Guvernului din 6 Septembrie 1940, ce discuțiuni politice ați avut cu Ion

Antonescu și cum ați ajuns la constituirea Guvernului? Ce aparență politică aveați la acea dată?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, am fost liberal, în partidul lui Gheorghe Brătianu.

PREȘEDINTELE: Ce discuțiuni politice ați avut atunci cu Ion Antonescu?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, eu eram legat de d-l general Antonescu înainte de acest moment și-l vedeam destul de des, având cu domnia sa o serie întreagă de discuțiuni asupra problemelor în legătură cu organizarea administrativă și judecătorească. Toate problemele Statului le discutam când mă vedeam cu dânsul.

La 6 Septembrie 1940, însă, când a fost vorba de constituirea Guvernului, am întovărașit pe d-l general Antonescu la Palatul Regal și după aceea am crezut și eu — și d-l mareșal Antonescu poate că ar fi făcut-o și fără sugestia mea — am crezut că e bine să se constituie un guvern național, în care scop știu că d-l mareșal Antonescu a mers și a cerut colaborarea domnilor Maniu, Dinu Brătianu și apoi domnilor Cuza, Valda Voevod și Gheorghe Brătianu.

PREȘEDINTELE: La ce rezultat s'a ajuns?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu s'a putut ajunge, domnule Președinte, la nici un fel de acord, pentrucă în primul moment atât domnii Iuliu Maniu și Dinu Brătianu, cât și ceilalți au refuzat orice fel de concurs Regelui Carol al II-lea, voind cu toții ca acesta să abdice, iar după aceea au oferit numai colaborare prin persoanele care luau parte la guvernul mareșalului Antonescu și concursul pe care au făgăduit să-l dea, nu însă în mod formal, ci pasiv.

PREȘEDINTELE: Ce departamente ați ocupat dvs. în Guvernul Antonescu?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, eu am fost întâi ministru al Justiției, iar după aceea am fost ministru al Propagandei, al Afacerilor Străine și vice-președinte al Consiliului de Miniștri.

PREȘEDINTELE: În calitate de ministru al Justiției ați elaborat legi cu caracter rasial?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU neagă.

PREȘEDINTELE: Dar în cece privește legea pentru administrarea teritoriilor ocupate, sub ale cui directive s'a lucrat această lege?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Legea pentru adminis-

trarea Basarabiei și Bucovinei s'a lucrat sub directivele mele de către o Comisiune prezidată de profesorul Rarincescu.

PREȘEDINTELE: Ați avut însă discuțiuni în această privință cu ministrul german Pflaumer ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: S'a discutat cu el.

PREȘEDINTELE: S'a discutat sau ați discutat ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Am discutat chiar eu principiul de organizare administrativă privind țara întreagă, nu cu privire specială la Basarabia și Bucovina.

AC. PUBLIC STOICAN: Ministrul Pflaumer împreună cu tot statul major german a luat parte la Consiliul de Miniștri când s'a discutat organizarea administrației în teritoriile ocupate ?

PREȘEDINTELE: Ministrul Pflaumer a luat parte la Consiliul de Miniștri unde s'a discutat această chestiune ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu îmi amintesc că ministrul Pflaumer a luat parte la conferința administrativă a țării, unde erau de față Rarincescu ș. a.

AC. PUBLIC STOICAN: Ministrul Pflaumer era adus aici ca specialist în administrarea teritoriilor ocupate ca unul care făcuse acest lucru pentru Alsacia și Lorena.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Ministrul Pflaumer venise în țară ca expert, trimis pe lângă Legația Germană pentru ca să sprijine constituirea partidului național-socialist, pe care în acea vreme germanii stăruiau să-l facem în România.

PREȘEDINTELE: În calitatea de ministru al Propagandei ați dat directivele pentru propaganda de pătrundere a hitlerismului și a nazismului prin presă, prin lucrări, adică prin linia normativului din Ministerul Propagandei ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Eu am dat normative la Ministerul Propagandei. Vă asigur însă că niciodată aceste normative nu au avut un caracter rasist, hitlerist.

PREȘEDINTELE: Ați pregătit prin această propagandă atmosfera pentru intrarea României în război ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Niciodată propaganda noastră nu a premers ci a urmat războiului.

PREȘEDINTELE: Ați fost ministru de Externe. În calitate de ministru de Externe ați participat la aderarea României la pactul tripartit ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Am participat, domnule Președinte, nu la aderarea României la pactul tripartit, ci atunci când la Berlin s'a semnat un protocol în legătură cu declarația din 27 Noembrie 1941.

ACUZATOR PUB. STOICAN: Spuneți-mi pe nume.

AC. MIHAI ANTONESCU: Pactul anticomintern.

PREȘEDINTELE: Atunci ați semnat și un protocol secret de propagandă ?

AC. MIHAI ANTONESCU: S'a semnat nu la Berlin ci mai târziu.

PREȘEDINTELE: În urma semnării pactului anticomintern.

AC. MIHAI ANTONESCU: Niciodată însă acest pact, domnule Președinte, nu a fost respectat de către presă.

AC. PUB. STOICAN: Au fost depășite.

PREȘEDINTELE: La întrevăderea dintre Hitler și Ion Antonescu ați luat parte ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Am luat parte, nu însă cum a declarat erii domnul mareșal Antonescu și la întrevăderea anterioară războiului; prima oară am luat parte la întrevăderea pe care a avut-o la 6 Februarie 1943.

AC. ION ANTONESCU: Chiar așa am declarat, domnule Președinte, că nu a luat parte înainte.

PREȘEDINTELE: Ce s'a discutat cu această ocazie ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Cu această ocazie s'a discutat în principal probleme cu caracter economic. Nu știu ce discuțiuni cu caracter politic sau militar va fi avut domnul mareșal Antonescu, care a avut întrevăderi cu Hitler. Eu am discutat cu domnul von Ribbentrop, cu domnul Funck și colaboratorii lor. Am discutat probleme cu caracter economic. Ne găseam într-o criză economică a raporturilor germano-române și am cerut noi garanții pentru România obținând atunci aur, mărfuri și alte acoperiri pentru ceea ce dăduse România.

PREȘEDINTELE: Dvs. personal ați luat contact cu șefii hitleriști ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Cu șefii partidului hitlerist și organizația partidului național-socialist, niciodată.

PREȘEDINTELE: Dar cu miniștrii ați luat contacturi politice ?

ACUZATUL: Numai cu Ribbentrop, ca ministru de Externe, atunci când a avut loc o întrevădere la care nu putea participa domnul mareșal Antonescu, în Noembrie 1941, apoi la alte întrevăderi.

PREȘEDINTELE: Ați avut dese întrevăderi ?

ACUZATUL: Trei sau patru, toate având în principal caracter economic.

PREȘEDINTELE: Resortul economic era tot în competența dvs. ?

ACUZATUL: Ca ministru de Externe, da, domnule Președinte, mai ales atunci când negocierile germano-române prin delegațiile celor două țări nu izbuteau să ajungă la un rezultat.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați perfectat înțelegerile economice care în timpul guvernului Antonescu s'au făcut cu Germania?

ACUZATUL: Cele mai multe da.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să luați direcția tratativelor economice din Ministerul Economiei Naționale și s'o treceți la Ministerul de Externe?

ACUZATUL: Pentru că au fost împrejurări când la Ministerul Economiei Naționale unii dintre colaboratorii miniștrilor luându-se după unele legături și informații germane se duceau de pildă la ministrul german și spuneau: „Am obținut dela domnul mareșal Antonescu sau dela domnul Mihai Antonescu cutare lucru...“, sau „m'am pus de acord în principiu asupra acestui lucru“. Și atunci, ca să nu mai fie astfel de lucruri, ca să nu se mai facă asemenea concesiuni de către colaboratorii miniștrilor, am socotit ca Ministerul de Externe să conducă toate aceste chestiuni economice.

PREȘEDINTELE: Care a fost rolul dvs. în predarea concernului Hermann Görings Werke a trustului Malaxa, transformat mai apoi în Rogifer?

ACUZATUL: Din însărcinarea guvernului, am tratat împreună cu generalii Dobre și Potopceanu și reprezentanți germani, am tratat imediat după rebeliunea legionarilor din Ianuarie, această chestiune. Domnul general Dobre, care a luat parte la aceste discuțiuni, poate să vă spună în amănunt, dacă aceasta vă interesează, toate problemele tehnice. Eu pot să vă afirm numai că pornind dela cererile Germaniei, care erau de a se da cel puțin 50% din fondul inusuși al fabricelor am ajuns apoi la un acord de constituire a unei asociații de administrare a întreprinderilor, aceasta pentru că în perioada următoare deja începutul anului 1941, cum știți, materiile prime în Europa erau limitate; piața materiilor prime era stăpânită de Germania; noi nu puteam dispune de materii prime...

PREȘEDINTELE: Va să zică afirmați că constituirea Rogifer-ului s'a făcut în scopul de a vă asigura materii prime.

ACUZATUL: Și pentru că în acelaș timp germanii stăruiau pentru această colaborare și au vroit să trateze chiar cu domnul Malaxa direct. Au folosit desigur momentul când țara se găsea în situație grea și eu însumi aveam în conștiință gândul dacă trebuie să practic o intransigență absolută. Prin urmare germanii stăruiau atunci să vadă și din negocierile economice pe ce po-

ziție stă genera'ul Antonescu și guvernul său.

PREȘEDINTELE: Va să zică a fost oarecum un șantaj exercitat de germani.

ACUZATUL: Cred că a fost o presiune.

AC. PUB. ȘEF STOICAN: În legătură cu această chestiune s'a ținut la 22 Mai 1941 un Consiliu de Miniștri în care s'a discutat această chestiune?

ACUZATUL: Da, s'a ținut.

AC. PUB. ȘEF STOICAN: Ați declarat dvs. în acest Consiliu de Miniștri exact invers de ceea ce spuneți astăzi, și anume ați declarat că într-o vreme când materia primă este aur este nevoie de aceste contracte?

ACUZATUL: Nu puteam să spun deadreptul tuturor miniștrilor ce urmăream.

PREȘEDINTELE: Este suficientă explicația.

În chestiunea petrolului germanii au devenit la un moment dat singurii beneficiari ai petrolului românesc. Care a fost rolul dvs., ca unul din cei mai importanți membri ai guvernului care perfectase convențiile economice? Adică care a fost rolul Dvs. în încheierea convenției Wohltrat?

ACUZATUL: Această convenție a fost anterioară regimului mareșal Antonescu. Ea stabilea obligația pentru România de a da Germaniei tot petrolul disponibil, într'un sistem preferențial.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: O precizare: Spune acuzatul că a redus cantitatea anterioară. Cum se explică atunci că în memorandum-ul trimis lui Hitler spune tocmai invers de ceea ce declară astăzi, întrucât spune nu numai că am dat mai mult, dar am dat și peste ce a fost convenit: s'a luat și pe sub mână.

Vă rog o precizare: A dat mai mult sau mai puțin.

ACUZATUL: Vă dau îndată răspunsul.

D-le președinte, acele memorandum-uri, atât cel din Februarie 1942, cât și cel din 1943, privitoare la contribuția României, urmăreau să sprijine acțiunea generală militară a d-lui mareșal Antonescu. Eu, ca ministru de externe, credeam că contribuția militară a României, împotriva Uniunii Sovietice, trebuie să fie cât mai redusă, și am făcut toate eforturile, redactând partea diplomatică a acestor memorandum-uri depuse de d. mareșal Antonescu.

În acelaș timp, așa cum se obișnuiește în diplomatie, d-le președinte și d-le acuzator public, în acele memorandum-uri,

prezentam contribuția românească la maximum, tocmai ca să solicit ca România să fie cruțată cât mai mult.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Ați arătat cifrele după care dădeți înainte și ați adăugat cifrele ultime, după care dădeți atunci.

PREȘEDINTELE : Atunci cum vă explicați că duzele petroliere, țevile prin care se extrăgea petrolul, au fost mărite, pentru ca extracția să fie maximă, deși astfel se pierdea o mare cantitate de petrol ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : D-le președinte, vă mărturisesc că problema tehnică nu o cunosc în toate amănuntele ei.

PREȘEDINTELE : Vorbeam de cercurile industriale în genere. Care a fost atitudinea acestor cercuri față de politica de penetrațiune a capitalului german și de acțiunea germană ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Au fost unele întreprinderi, care au colaborat cu Germania și altele care au obținut o serie întreagă de mijloace de contribuție.

PREȘEDINTELE : Care erau colaboratorii dvs. în acest domeniu financiar și industrial privat ?

MIHAI ANTONESCU : Banca Națională a României a dat totdeauna concurs guvernului. Celelalte instituțiuni, — cum a fost Banca Românească, — au sprijinit în această perioadă acțiunea guvernului și au avut o foarte mare activitate economică în colaborare cu Germanii.

A fost o problemă asupra căreia o clipă a trebuit să reflectez.

PREȘEDINTELE : Care au fost suporturile guvernerii Antonescu în ceea ce privește aderența celorlalte formațiuni politice din țară ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : D-le președinte, partidele politice au sprijinit guvernarea mareșalului Antonescu; n'au sprijinit-o însă pe față, pentru că regimul mareșalului Antonescu nu era un regim politic de oameni cari își menajau cariera politică, așa cum făceau cei cari se găseau în partide. Cei din partide erau preocupați să-și menajeze viitorul politic sau să aștepte ceasuri când situația politică le îngăduia o activitate lipsită de ori și ce fel de riscuri.

În perioada 1940-1944, s'a dat mareșalului Antonescu un concurs de fapt, începând dela constituirea guvernului din 6 Septembrie și până în ultimul moment.

La 6 Septembrie, în momentul constituirii, — d. mareșal Antonescu a spus eri — i-a dat o colaborare directă d. Dinu Brătianu, prin miniștrii liberali care au participat la guvern : d-nii Crețeanu, Ottulescu și Leon. D. Dinu Brătianu a considerat că această participare este tot o expresie liberală. N'a mai considerat însă acelaș lucru la 23 August 1944.

PREȘEDINTELE : Dv. ați considerat-o ca o expresie liberală ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Partidul liberal și-a dat contribuția cu câțiva miniștri. Partidul național-țărănesc, la început n'a dat decât pe d. D. Gerota, care a fost secretar general la departamentul Justiției.

PREȘEDINTELE : Dar ulterior ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : După aceia au mai intrat și alți membri din cele două partide în guvern, iar colaborarea aceasta de fapt, acțiunea aceasta de legătură cu regimul mareșalului Antonescu dintre partidul național-țărănesc și partidul național-liberal, a fost statornică, în sensul că erau totdeauna informați, fie de d. mareșal Antonescu, fie de mine, de toată acțiunea diplomatică dusă.

PREȘEDINTELE : De dv. direct !

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Direct !

PREȘEDINTELE : Pe cine informați dv. ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Eu am informat de foarte multe ori pe d. Maniu; de câteva ori pe d. Dinu Brătianu și de multe ori pe d. Gheorghe Brătianu.

Pe d. Iuliu Maniu l-am informat, l-am ținut în curent, d-le președinte, de toată acțiunea diplomatică pe care am dus-o până în 1944. Aș putea — dacă n'ar face obiectul unor chestiuni speciale — să vă spun mai mult decât atât: că în momentul când negociam armistițiul, — pentru că și eu am negociat armistițiul, — și chiar în momentul când d. Maniu a trimis pe d. Știrbey ca să negocieze armistițiul în numele opoziției, tot eu l-am sprijinit cu aprobarea plecării, după aprobarea dată de d. mareșal.

PREȘEDINTELE : Dar d. Știrbey a fost trimis de Ion Antonescu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : D. Știrbey a fost trimis cu acordul d-lui mareșal Antonescu, însă tratând pentru opoziție și trimis de d. mareșal Antonescu, a tratat mai mult pentru opoziție și nu pentru d. mareșal Antonescu.

În ori și ce caz, d-le președinte, am tratat și eu armistițiul. Prin ministrul României la Stockholm, d. Nanu, am avut legături și am primit condițiunile de armistițiu prin d-na Kolontay, care reprezenta Uniunea Sovietică acolo. Condițiunile de armistițiu primite pe la Stockholm erau mai complete decât cele primite prin d. Știrbey : cuprindeau clauza privitoare la Transilvania, pe care n'o cuprindeau celelalte condițiuni. Din aceste condițiuni rezultă că negocierile de la Stockholm puteau să fie mai folositoare decât acelea ale d-lui Știrbey dela Cairo. Totuși, până la urmă, d. Maniu s'a așezat în această poziție morală, împreună cu d. Dinu Brătianu, foarte frumoasă : că, după ce au primit aceste condițiuni de armistițiu ale d-lor mai slabe decât cele primite de noi dela Stockholm, care erau mai bune, să considere la 23 August 1944, prin actul care s'a făcut atunci, să considere vinovăția d-lui mareșal Antonescu și a mea atât de mare, după ce se întâlnise cu mine d. Maniu și primise toate informațiunile până în ultimul moment ; de asemenea și d. Brătianu, ca și când eu aș fost împotriva armistițiului.

PREȘEDINTELE : Dar dece atunci nu s'a încheiat armistițiul dela Stockholm și s'a încheiat armistițiul dela Cairo, când condițiunile se primiseră ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : D-le președinte, prin Stockholm am primit mai multe comunicări.

PREȘEDINTELE : Care a fost cauza că nu s'a încheiat armistițiul cu un moment mai devreme ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : D-le președinte, trebuie să vorbesc deschis, pentru că acum este momentul să vorbesc deschis. Eu am avut impresia totdeauna că d. Maniu prefera în acea perioadă să facă negocieri în trei, adică cu toți aliații, și nu direct cu Uniunea Sovietică, pentru unele garanții sau coparticipări de răspunderi la realizarea armistițiului ; și probabil că voia în acelaș timp să obțină, — își închipuia să poate obține, — Transilvania.

Adevărul este că în condițiunile venite dela Cairo prin d. Știrbey și prin modul acesta de negocieri în trei, nu se prevedea clauza aceasta privitoare la Transilvania în timp ce condițiunile de armistițiu trimise de Inaltul Comandament Sovietic prin Stockholm și adresate mareșalului Antonescu cuprindeau clauza retrocedării Transilvaniei.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Dacă condițiunile de armistițiu dela Stockholm erau favorabile României, cine i-a împiedicat pe acuzați să-l încheie ?

ACUZAT MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, mai întâi, din motive de ordin militar, d. mareșal Antonescu socotea că trebuie să-și aleagă momentul. Sfătuitorii săi militari din acea perioadă deasemenea credeau că trebuie întârziat momentul. Acesta este adevărul din punct de vedere militar.

D. mareșal a explicat rațiunile sale în așa fel, încât eu nu mai am nimic de adăugat la rațiunile sale.

Pot să vă spun însă în același timp că și alți factori determinanți în Stat și partidele politice nu s'au grăbit să încheie armistițiul, pentru că până în Mai 1944, de pildă, când am primit primele comunicări în legătură cu armistițiul, am arătat acestor factori părerea mea ca armistițiul să fie încheiat cu ori și ce preț de îndată și cu concursul tuturor, și am văzut că ei vor să mai aștepte. Acesta este adevărul.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Această așteptare ce anume avea la bază? Ce se urmărea prin această așteptare?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Poate tocmai rezultatul negocierilor d-lui Știrbey dela Cairo. Mi s'a spus chiar formal de către d. Maniu când am comunicat într-o zi d-lui Maniu informațiile pe care le aveam dela Stockholm, când primisem știri bune dela d-na Kolontay prin ministrul nostru Nanu la Stockholm, că, condițiunile pe care le vom primi vor fi mărturia bunelor intenții pe care Uniunea Sovietică le poartă României. D. Maniu mi-a spus atunci că, crede că este folositor să lăsăm opoziția să trateze chiar cu Uniunea Sovietică și că prin urmare, este mai bine să așteptăm mai întâi rezultatul negocierilor d-lui Știrbey dela Cairo, decât să le continui eu pe cele dela Stockholm.

PREȘEDINTELE: La 23 August ați participat la Consiliul dela Snagov?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Da.

PREȘEDINTELE: S'a pus acolo problema continuării războiului?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: La începutul Consiliului de Miniștri s'au discutat diferite probleme curente. După aceea a venit d. Gheorghe Brătianu. D-sa a venit la mine — cu voia d-lui mareșal Antonescu, rectific ceeace d-sa a spus eri — nu întâmplător, ci într-o misiune specială. Mă găseam și eu în Consiliul de Miniștri, când am fost anunțat că a venit d. Gheorghe Brătianu, la locul unde se ținea Consiliul de Miniștri. Atunci m'am dus și am vorbit cu d. Gheorghe Brătianu, care mi-a spus că vine dela o întâlnire a d-lor Maniu și Dinu Brătianu și că aceștia ar fi fost de acord cu d. mareșal Anto-

nescu să încheie armistițiul și că venise ca să solicite și să determine pe d. mareșal Antonescu să primească acest lucru. D. mareșal a ieșit din Consiliul de Miniștri, a discutat cu d. Gh. Brătianu rațiunile sale de întârziere și i-a cerut o scrisoare în legătură cu condițiunile pe care le cerea d. mareșal Antonescu privitor la încheierea armistițiului. D. Gheorghe Brătianu a plecat după aceea, d. mareșal a intrat în Consiliul de Miniștri și s'au discutat unele chestiuni militare, după cum explica ieri d. mareșal Antonescu, în legătură cu eventuala retragere...

PREȘEDINTELE: În altă ordine de idei: Ce atitudine ați avut și ce poziție ați luat în Consiliul de Miniștri cu privire la pogromurile care s'au întâmplat?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, trebuie să fac o mărturisire: eu aparțin Universității și prin formațiunea mea de gândire nu am avut nicio contingentă nici cu doctrina rasistă, nici cu doctrina fascistă și nici cu vreo altă ideologie; trebuie să vă mărturisesc cinstit că niciodată n'am fost antisemit.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Vă rog să întrebați pe acuzat dacă în numele conducătorului Statului și în plin Consiliu de Miniștri, la 8 Iulie 1941, nu a dat ordin guvernatorilor Basarabiei și Bucovinei să tragă cu mitraliera, luându-și răspunderea și spunând textual: îmi iau răspunderea formal și spun că nu există lege.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă se va găsi unul dintre miniștrii regimului mareșalului Antonescu care să spună că m'a auzit, nu în chestiunea evreilor, dar în orice chestiune, în timp de 4 ani, să se calce legea sau să se pună mâna pe mitralieră, vă rog să mă pedepsiți cu moartea, pentru că n'aș merita să trăiesc.

PREȘEDINTELE: În ceea ce privește Transnistria aveți cunoștință de neregulele din Transnistria și dacă aveți cunoștință, ați luat măsuri în consecință?

ACUZ. M. ANTONESCU: În ce privește guvernatorul Alexianu, eu aveam o situație deosebită: d-sa era colegul meu de facultate. Am citit actul de acuzare și am văzut că eu aș fi folosit nu știu ce beneficii de pe urma administrației d-lui Alexianu. Vă asigur că nu am făcut acest lucru.

PREȘEDINTELE: În ceea ce privește bunurile găsite la Dvs. la 25 August, — bunuri de mare valoare — cum vă explicați existența lor, din ce fonduri proveneau?

ACUZ. M. ANTONESCU: Domnule Președinte, la 23 Au-

gust, în casele de fier dela locurile unde locuiam eu, se găseau foarte multe devize. Sumele care se găseau în casele de fier, atât la Snagov, cât și dela Butimanu, toate sumele care au fost găsite nu-mi aparțin mie, ci sunt banii Statului, sunt banii Ministerului de Externe, sunt fondurile aduse de curieri și primite de mine pentru Ministrul de Externe. Pot să dovedesc lucrul acesta atât cu mărturia directorului contabil din Ministerul de Externe, cât și cu curierii cari mi-au adus acești bani. Banii de altfel se găsesc în actele Ministerului de Externe și este ușor de văzut din calcul că toate aceste sume nu-mi aparțin.

PREȘEDINTELE : Dar este normal ca un ban public să se găsească într'o casă particulară ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Atrag atenția că eu eram particular într'o casă publică și că nu erau banii publici în casa unui particular.

Eu mă găseam în vilele dela Snagov și Butimanu care erau vile de evacuare ale Statului, pentru Guvern, nu erau case particulare ale mele; iar casele de fier erau tot ale Statului.

PREȘEDINTELE : Dar erau locuințe destinate de Stat pentru uzul Dvs. personal.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Nu, erau vilele în care se întrunea Consiliul de Miniștri și în care erau și birourile.

PREȘEDINTELE : În ceea ce privește fondul Ministerului de Externe din Elveția, în ce scop l-ați creat ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Problema fondului din Elveția are o origină mai depărtată. Fondul a fost creat de către Guvern, după ce la început Banca Națională a României, prin cererea oficială semnată de guvernatorul de atunci Ottulescu și dacă nu mă înșel, și de d-nii Stoicescu și Romniceanu, — în orice caz o cerere semnată, îmi aduc aminte cu precizie, de d-nii Stoicescu și Romniceanu, — Banca Națională cerea evacuarea tezaurului și lăsa guvernului d-lui mareșal Antonescu, căruia îi era adresată această cerere, să ia măsuri în vederea acestei evacuări. Banca Națională, în acest scop, nu a mai adus în țară o parte din aceste fonduri ci le-a păstrat în Elveția.

AC. PUBLIC SĂRACU : Cu ce valută erau socotiți acești bani ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU : Erau în aur și franci elvețieni.

PREȘEDINTELE: În scop personal ați întrebuințat din acești bani ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu am întrebuințat în scop personal și nici nu am ordonat să se întrebuințeze un franc elvețian sau o singură monedă de aur altfel decât pentru interesele Statului și pentru buna lui funcționare.

PREȘEDINTELE: O ultimă întrebare: Ați înființat și în ce scop Asociația româno-germană?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Vorbeam cu prilejul întrebării pusă de d. Acuzator public în legătură cu misiunea d-lui Pflaumer, de stăruințele germanilor ca să se înființeze în România un partid național-socialist.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Cine a fost propus ca președinte al acestei asociații.

ACUZATUL M. ANTONESCU: La început chiar d. Gh. Brătianu era să fie președinte, însă în momentul când s'a făcut constituirea d. Gh. Brătianu a trimis o scrisoare prin care spunea că pleacă pe front.

PREȘEDINTELE: Acuzatul Pantazi are de făcut o întrebare.

ACUZATUL C. PANTAZI: Întreb întâi dacă d. Mihai Antonescu își amintește când după conferința dela Teheran care a avut loc între englezi, americani și ruși am fost invitat la d-lui la un dejun, în jurul lunii Ianuarie 1944 și cu acel prilej dacă n'a întrebat care este părerea mea asupra situației militare din punctul de vedere al discuțiilor care cred că s'ar fi urmat la Teheran.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Dacă era după conferința dela Teheran sau nu, aceasta nu o știu, știu însă că d. general Pantazi — și regret că trebuie să spun adevărul — credea că trebuie să așteptăm până în August ca să vedem cum va evolua războiul. Și dacă îmi îngăduiți pot să vă spun chiar că numai cu 5 zile înainte de 23 August 1944, d. general Pantazi mi-a spus: D-le vicepreședinte, cred că ați putea să începeți acum negocierile diplomatice în vederea armistițiului. Eu le aveam sondate de 1 an jumătate și făcusem negocieri. foarte serioase.

ACUZATUL C. PANTAZI: D-le Președinte, vă rog să întrebați pe d. Mihai Antonescu dacă la 15 Februarie 1944 sau în jurul acestei date, când s'au întrunit la București comandanții de mari unități, comandanții de brigăzi, de regimente, șefii de servicii din țară, în total vreo 420 ofițeri, în afară de

conferința pe care a ținut-o d. mareșal Antonescu ne-a ținut și d-sa o conferință.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Da, este exact.

ACUZATUL C. PANTAZI: D. mareșal, vorbind atunci în chestiunea mareșalului Badoglio, care tocmai alcătuisese guvernul și încercase, fără a reuși, să încheie un armistițiu, d. mareșal Antonescu a spus în fața Corpului ofițeresc că mareșalul Badoglio s'a dezonorat și în acelaș timp nu a realizat nimic.

PREȘEDINTELE: Și ce întrebare vreți să-i puneți acuzatului Mihai Antonescu în legătură cu aceasta?

ACUZATUL C. PANTAZI: Dacă în Martie 1944, când împreună cu g-ral Steflea coboram dela Președinția Consiliului de Miniștri d. Mihai Antonescu m'a rugat să nu mai meargă trupele mai departe în spre Nordul Moldovei ci ele să rămână pe linia Focșani-Nămoloasa-Galați.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Cred că d. general Pantazi face o confuzie. Eu în schimb îmi reamintesc că au fost împrejurări când am discutat cu d. g-ral Pantazi problema ieșirii din război, când i-am cerut chiar ca, cu poziția sa personală să sprijine această ieșire fără să găsesc prea multă înțelegere.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Ce ați spus d-lui mareșal Antonescu atunci?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Am spus d-lui mareșal cu acel prilej: Țara întreață așteaptă pace.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Și ce a răspuns d. mareșal?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Ingăduiți-mi să nu-mi amintesc.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dați-mi voie să vă amintesc eu: V'a spus așa: „D-ta nu ești țara, țara sunt eu!”.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Din punct de vedere formal, având în vedere poziția d-sale în acel moment de conducător al țării, avea dreptate. Intr'adevăr a spus acest lucru, iar eu am socotit că este bine să-l sfătuesc să consulte și factorii din țară ca să știe care este poziția țării în vederea războiului.

ACUZATUL C. PANTAZI: O altă întrebare: Dacă în a doua jumătate a lunii Iunie 1944 am fost la un local — nu-mi aduc aminte unde — unde era și d. Mihai Antonescu și l'am întrebat: de ce nu se iau legăturile cu Sovietele? Iar d. Mihai

Antonescu mi-a spus „Viu dela d. mareșal și d. mareșal este și d-sa de părere să luăm legăturile cu Sovietele”.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Am vrut să menajez pe d. g-ral Pantazi; D-sa mi-a recomandat să iau legăturile cu Sovietele cu 5 zile înainte de armistițiu.

ACUZATUL C. PANTAZI: Dacă la 23 August am fost printre generalii care au sfătuit pe mareșal să nu mai continue războiul?

ACUZATUL M. ANTONESCU: Eu mă găsesc într-o pozițiune foarte grea pentru că d. general Pantazi a făcut parte din guvernul Antonescu și pentru alte considerațiuni, însă pot să vă asigur că în foarte multe împrejurări nu i-a făcut un serviciu d-lui Mareșal Antonescu, întârziându-l în hotărârea pe care credea că era bine s'o ia pentru încheierea războiului și prezentând ca dorință și voiașă a armatei altceva decât ce în realitate voia armata țării.

GENERAL POPESCU: În 1943, când am cerut ca să fiu trimis pe front — aflasem că este un alt amator pentru ministerul de interne — d. Mihai Antonescu mi-a declarat: D-le general, conduceți ministerul de interne cu atât tact, cu atâta înțelepciune și cu atâta umanitate, încât vă dau cuvântul meu de onoare că, dacă veți fi înlocuit, voi pleca și eu.

Este exactă această afirmație?

MIHAI ANTONESCU: Exactă.

ACUZ. ALEXIANU: Dacă în ziua deschiderii expoziției Transnistriei, la 16 Octombrie 1942, domnul Mihai Antonescu mi-a propus să plec dela Guvernământul Transnistriei și să mă numescă primarul Capitalei și apoi să intru în guvern.

PREȘEDINTELE: Întrebarea nu are nici o concludență.

AC. MIHAI ANTONESCU: Este exact.

AC. ALEXIANU: Dacă își amintește domnul Mihai Antonescu că două, trei zile mai târziu m'a chemat la Președinție și mi-a cerut să aduc 1600 tractoare din Transnistria.

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu. Eu m'am ocupat și am avut cunoștință numai de aducerea recoltelor din Transnistria. Niciodată nu am dat dispozițiuni să se aducă tractoare.

PREȘEDINTELE: Altă întrebare.

AC. ALEXIANU: Dacă domnul Mihai Antonescu își aduce aminte că printr-o lege nepublicată în Monitorul Oficial decât într'un număr bis, guvernământul Transnistriei a fost obligat să se împrumute, la sugestia d-lui Neagu, la Banca de

Credit, la Banca Națională și la o altă bancă pentru 300 milioane lei, gajând cereale.

PREȘEDINTELE: Este exact?

AC. MIHAI ANTONESCU: Știu că într'adevăr s'au făcut operațiuni financiare și directe și prin credite care au fost deschise de către Ministerul de Finanțe. Nu știu însă în ce condițiuni, cu ce aprobare și cu ce tehnicitate s'au realizat aceste credite de către domnul Alexianu.

AC. TRAIAN BRAILEANU: Domnule Președinte, întrebările mele nu stau în legătură apropiată cu chestiunile care s'au pus, sunt totuși necesare apărării mele. Rog pe domnul Mihai Antonescu, sau pe Dvs. vă rog să-i puneți întrebarea, dacă în destul de frecvențele neînțelegeri dintre d. mareșal Antonescu și Horia Sima și tratativele de punere de acord a tezelor opuse, de exemplu după 23 Noembrie 1940 sau în cursul rebeliunii, l'am asistat cândva pe Horia Sima, am făcut legătura între el și d. mareșal Antonescu pledându-i cauza?

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu-mi amintesc să fi intervenit în mod special pentru Horia Sima și să fi luat o atitudine de foarte multă solidarizare cu Horia Sima.

PREȘEDINTELE: Nu era solidar cu Horia Sima?

AC. MIHAI ANTONESCU: Știu că la un moment dat d. Traian Brăileanu a propus o lege de epurare a profesorilor din învățământul universitar pe baza principiilor de adaptare la noua ordine.

ACUZ. DR. TOMESCU: Dacă își reamintește că atunci când eram în audiență de lucru la d-sa, era preocupat de problema că d. Știrbey fusese oprit în Februarie 1944, la Sofia, de germani.

PREȘEDINTELE: Ce vreți să dovediți?

ACUZ. DR. TOMESCU: Vreau să dovedesc că cu această ocazie am fost informat incidental de plecarea d-lui Știrbey și am protestat...

PREȘEDINTELE: Nu aceasta interesează. Interesează ce atitudine ați avut dvs.

Care a fost atitudinea acuzatului Tomescu în ce privește plecarea d-lui Știrbey?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Nu-mi amintesc de vreun protest al d-lui Tomescu. Cât despre plecarea d-lui Știrbey am dat relațiunile la vreme.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Sub președinția acuzatului s'au ținut la 17 și 19 Iunie 1941, două consilii de miniștri cari au pregătit războiul contra U. R. S. S.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Domnule Președinte, eu nu-mi amintesc să se fi ținut la 17 și 19 Iunie consilii de miniștri speciale. Imi amintesc că pentru unele măsuri în legătură cu războiul, în adevăr d. mareșal Antonescu dăduse instrucțiuni miniștrilor în parte, ministrului Justiției, Stoicescu, ministrului Economiei Naționale, Marinescu și altora, în legătură cu războiul, și anume să pregătească personal pentru teritoriul care urma să intre în regimul de administrare și că în ajutorul plecării sale în Moldova, mareșalul Antonescu m'a rugat — mi-a spus nu m'a rugat, — să chem pe miniștri pentru a mă interesa dacă au executat aceste dispozițiuni pe care le dăduse d-sa.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : Când ați chemat pe miniștri, — să luăm versiunea dvs. — ați chemat și autoritățile administrative care erau desemnate să se instaureze în teritoriile ocupate.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Cred că la una din conferințe, dar nu-mi amintesc dacă a fost înainte sau câteva zile după începerea ostilităților, știu că au participat și colaboratori ai miniștrilor, adică cei cari erau desemnați pentru regiunile de ocupație.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : Le-ați dat directive de amănunt, de administrație a teritoriilor ocupate ?

ACUZ. M. ANTONESCU : S'au dat unele directive, însă nu acelea care figurează în dosar.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : „S'au dat” sau a dat acuzatul ?

PREȘEDINTELE : A dat.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : A declarat acuzatul tot atunci că acuzatul Ion Antonescu încă din Ianuarie 1941, a pus la punct cu Hitler războiul împotriva Uniunii Sovietice ?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : La Consiliul de Miniștri nu-mi amintesc s'o fi făcut.

PREȘEDINTELE : Nu recunoașteți stenograma ?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : N'am văzut stenograma și n'am văzut aceasta nici în actul de acuzare. Iar declarația făcută de d. mareșal Antonescu ieri, mă dispensează de orice fel de lămurire în această privință.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : Acuzatul a declarat că a dus tratative pentru armistițiu încă din vara anului 1943. Ce l-a determinat atunci ca paralel cu aceste tratative pe care pretinde că le-a dus, tot în vara anului 1943, în calitate de ministru de externe, să fie primul ministru de externe din Europa

după Germania hitleristă, care a recunoscut guvernul lui Mussolini.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Fără să mă desolidarizez în fond de această răspundere, doresc să precizez că recunoașterea guvernului Mussolini s'a făcut la cererea directă a lui Hitler către mareșalul Antonescu. Că ministrul Killinger a venit seara la d. mareșal Antonescu la cererea colonelului Davidsescu, fără cunoașterea și asentimentul meu de ministru de externe și că după aceea am făcut o scrisoare în care după ce d. mareșal Antonescu făcuse declarația de recunoaștere și o comunicase lui Killinger, am adăugat : „D-lui Benito Mussolini, șeful guvernului italian“, ceea ce nu înseamnă o recunoaștere de Stat.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Dacă în 1942, atunci când s'a trimis al doilea eșalon de trupe pe front, a fost de acord, mai mult, a sfătuit pe mareșalul Antonescu să le trimeată și dacă s'a pus de acord asupra acestui punct cu acuzatul general Pantazi ?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : D-le Președinte, în chestiunea aceasta...

PREȘEDINTELE: Vă rog să fiți mai strâns în răspuns.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : În chestiunea aceasta a politiciii militare a d-lui mareșal Antonescu, cred că este datoria mea ca să-l las pe d. mareșal Antonescu să justifice politica sa.

PREȘEDINTELE : Este vorba dacă dvs. ați fost de acord.

AC. MIHAI ANTONESCU : În ceea ce mă privește mărturisesc nu numai că n'am fost de acord, dar am făcut tot ce am considerat că conștiința mea îmi cerea atunci pentru ca să împiedic sau să reduc cât am putut mai mult această participare militară.

D. AC. PUBLIC V. STOICAN : Ați făcut un memoriu lui Hitler în care arătați că sunteți printre puținii inițiatori ai acestei trimiteri a eșalonului 2 pe front ?

AC. MIHAI ANTONESCU : D-le Președinte, nu puteam să fiu inițiatorul pentru că în această problemă...

PREȘEDINTELE : Ați făcut această scrisoare ?

AC. MIHAI ANTONESCU : Niciodată pentru că toate chestiunile militare au fost discutate direct între Hitler și mareșalul Antonescu.

AC. PUBLIC V. STOICAN : Vă rog o scurtă confruntare între gen. Pantazi și ac. Mihai Antonescu dacă a declarat gen. Pantazi ceea ce am spus eu.

PREȘEDINTELE : Ați declarat ?

ACUZ. PANTAZI: Nu D. Mihai Antonescu a știut de eșalonul 1 nu de eșalonul 2. Nici eu n'am știut de eșalonul 2 (ilaritate).

AC. PUBLIC SĂRACU: Recunoaște acuzatul scrisoarea sa către d. ministru Pella scrisă în Elveția în 1944, 19 August, prin care cere acestuia să-i trimită aur și devize ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, eu nu am putut să fac o scrisoare particulară către un ministru în funcțiune.

Ac. public Săracu dă grefierului această scrisoare spre a o citi.

GREFIERUL (citește scrisoarea): Dispoziții către d. ministru Pella.

PREȘEDINTELE: Recunoașteți scrisoarea ?

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, acesta este un act de administrație cu caracter intern al ministerului de externe, făcut pe baza propunerilor directorului Contabilității, și nu o scrisoare particulară.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă acuzatul își menține declarația făcută mie la interogatoriu, la instrucție, că cele două plebiscite făcute în România, au fost făcute la sugestia Germaniei ?

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, eu nu am spus că cele două plebiscite au fost făcute la sugestia Germaniei, ci că, atunci când Germania făcea mari stăruințe sprijinind regimul legionar, atunci când în acel moment cerea ca să se facă partid, socoteau că în țară nu există un regim politic care să sprijine politica Germaniei, atunci am sfătuit pe mareșalul Antonescu ca să se facă plebiscit.

AC. PUBLIC D. SĂRACU: Ce urmare a dat scrisoarei d-lui Gafencu trimisă de la Moscova în 1941 și prin care arăta că Uniunea Sovietică era contra cedării Ardealului și contra pătrunderii nemților în regiunea petroliferă română, arătând că Uniunea Sovietică e nemulțumită că n'a fost întrebată, nici consultată în această privință ?

AC. MIHAI ANTONESCU: Am văzut în dosar un act din Aprilie 1941 semnat Mihai Antonescu și care dă instrucțiuni d-lui ministru Gafencu la Moscova, să nu ia legătură cu guvernul Uniunii Sovietice. În Aprilie 1941 eu nu eram ministru al Afacerilor Străine și nu puteam să dau instrucțiuni. În schimb însă eu pot să-mi amintesc — și acest lucru public, fiindcă eu l-am făcut public în Noembrie 1943, o declarație făcută atunci, în care am făcut publică telegrama dată d-lui Ga-

fencu și scrisoarea prin care la sfârșitul lui Noembrie 1940, când d. Gafencu a comunicat la București o convorbire avută cu ministrul Vășinschi asupra relațiilor cu România și sensului adeziunii României la Pactul Tripartit. Atunci am răspuns că adeziunea României la Pactul Tripartit nu trebuie interpretată că un act ostil împotriva Uniunii Sovietice.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dacă la data intrării României în război a avut adeziunea partidelor politice sau nu?

AC. MIHAI ANTONESCU : D-le Președinte, la data intrării în război am avut o adeziune, nu formală, însă partidele politice au cunoscut intrarea în război, iar d-nii Iuliu Maniu și Dinu Brătianu au avut cunoștință despre acest lucru. L-am văzut eu personal pe d. Maniu și am vorbit despre intrarea în război în așa fel că a avut cunoștință chiar domnia sa. Nu numai că nu mi-a spus că aceasta este o crimă împotriva țării sau o crimă internațională sau un act de neurmat, dar mi-a spus pur și simplu că socotește că este potrivit ca să rămână încă în pasivitate, pentru că cu acel prilej se discuta, cum a spus și d. mareșal Antonescu, se discuta de mai multe ori chestiunea unui guvern național.

Deasemenea d. Dinu Brătianu a avut și d-sa cunoștință și același a fost pozițiunea de rezervă și de așteptare pentru alte împrejurări.

AC. PUBLIC SĂRACU : Care a fost contribuția institutelor bancare la război?

AC. MIHAI ANTONESCU : Banca Națională și instituțiile bancare, așa cum știe toată lumea, au sprijinit războiul și prin împrumuturi și prin o serie întreagă de operațiuni de credit, care au fost făcute în acea vreme.

AC. PUBLIC SĂRACU : A declarat acuzatul că legiuirile pe care le-a edictat nu au avut cătuși de puțin un accent rasial. Dar ordinele cu privire la emigrarea forțată a populației din Basarabia și Bucovina au avut sau nu un caracter rasial?

AC. MIHAI ANTONESCU : În ce privește declarația privitoare la Basarabia și Bucovina eu am spus că am dat instrucțiuni pentru administrație, iar măsuri cu caracter rasial nu puteam să dau de vreme ce am stat în permanență pe acea poziție de care am vorbit și pe care o cunosc toți membrii guvernului.

D. AC. PUBLIC SĂRACU : Rog să răspundă acuzatul cine este răspunzător de crimele săvârșite de jandarmi asupra populației din Basarabia, Bucovina și dincolo de Nistru.

PREȘEDINTELE: Cine este responsabil de masacrele comise de jandarmi?

AC. M. ANTONESCU: Cred că după toate principiile aceste acte, devreme ce n'au fost săvârșite pe temeiul unor ordine și dispozițiuni date de guvern, trebuie considerate ca acte individuale, de care rămân răspunzători cei ce le-au săvârșit.

PREȘEDINTELE: Dar răspunderea conducerii cine o are?

AC. M. ANTONESCU: Cei cari au dat aprobări — dacă au dat asemenea aprobări — și sunt vinovați de crime, sunt desigur răspunzători.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI GENERAL PANTAZI

PREȘEDINTELE: Ați fost ministru în guvernul Antonescu la declararea războiului împotriva Uniunii Sovietice?

ACUZATUL PANTAZI: Eram subsecretar al armatei de uscat.

PREȘEDINTELE: Ce a determinat alegerea Dvs. în acest post?

AC. PANTAZI: Acesta este un lucru pe care-l cunoaște dl. mareșal Antonescu; eram militar și m'a ales ca atare.

PREȘEDINTELE: Ați avut în subordinea Dvs. Statul Major?

AC. PANTAZI: Nu.

PREȘEDINTELE: Dar instanțele militare?

AC. PANTAZI: Instanțele militare, da.

PREȘEDINTELE: În ce privește convențiunea încheiată cu Tippleskierch ați participat cu ceva?

AC. PANTAZI: Cu nimic.

PREȘEDINTELE: Care au fost legăturile Dvs., cu germanii în vederea pregătirii războiului?

AC. PANTAZI: Nicio legătură nu au avut germanii cu mine. Nu a fost niciodată la mine în nici o chestiune generalul Hansen.

PREȘEDINTELE: Ați luat parte la Consiliul de Miniștri în care s'a hotărât participarea României la război?

AC. PANTAZI: Eu m'am văzut trecut în sténogramă, însă știu că nu am fost (ilaritate). Din Martie 1941 ministru de război a fost d. g-ral Iacobici, până la Septembrie 1941. El mi-a spus să nu mai mergem amândoi la consiliul de miniștri, ca să stăm tot timpul și merge numai el și apoi îmi va comunica partea care mă interesează.

PREȘEDINTELE : În Noembrie 1940 ați ținut un discurs în care ați făcut aluzii foarte transparente asupra războiului care avea să înceapă?

AC. PANTAZI : Este adevărat; cuvântarea aceea am ținut-o.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să țineți acea cuvântare?

AC. PANTAZI : În 1940 a fost o întrunire la Cercul militar, în prima zi de Crăciun, când s'au împărțit daruri, atât la ofițerii din garnizoana București, cât și la membrii misiunii germane și am găsit cu cale să fac cuvântarea aceea, în care vroiam să spun niște cuvinte de amabilitate d-lui mareșal..

PREȘEDINTELE : Nu se pun în discuție chestiuni de amabilitate, ci că ați făcut aluzii foarte transparente la războiul care trebuia să înceapă.

AC. PANTAZI: Recunosc că după cuvântarea aceea sunt vinovat.

PREȘEDINTELE: Dar adineauri spuneți că nu știați nimic de pregătirile de război care se făceau?

AC. PANTAZI : În Decembrie 1940 începuse să se vorbească că ar fi posibil ca Germania să atace Rusia, se zvonea..

PREȘEDINTELE: Dar dvs. nu erați un simplu particular; erați ministru și prin urmare nu vă puteați lua după un zvon public. Atunci desigur că Dvs. aveți o atitudine politică.

AC. PANTAZI: Pentru aceasta nu am nicio justificare.

PREȘEDINTELE : Spuneți că nu ați avut nici o legătură cu g-ralul Hansen. Dar cu ceilalți generali germani, cu Hauffe, cu Gestenberg. cu von Schobert, ați avut?

AC. PANTAZI: Niciuna.

PREȘEDINTELE: Dar cum ați organizat atunci colaborarea armatei române cu armata germană?

AC. PANTAZI : Eu nu am făcut nici o colaborare; se făcea în Statul Major.

PREȘEDINTELE: Cu generalul von Schobert n'ați avut nici o colaborare?

AC. PANTAZI : Pe generalul von Schobert nu l'am văzut niciodată.

PREȘEDINTELE: În vizita mareșalului Antonescu cu generalul von Schobert în Moldova, n'ați fost și Dvs?

AC. PANTAZI: Nu am fost în Moldova, cu el .

PREȘEDINTELE: Dvs. nu lucrați de acord cu Marele Stat Major?

AC. PANTAZI : M. St. Major nu-mi comunica nimic în a-

ceastă epocă. M. St. Major a început să-mi comunice ceea ce făcea acolo numai din momentul în care a venit generalul Șteflea ca șef al M. Stat Major dela 27 Ianuarie și nici de atunci nu mi se comunica complet ce se lucra. Abia mai târziu a început să-mi comunice complet când i-am dat un ordin precis ca să nu mai facă nimic fără ca să știu eu.

PREȘEDINTELE: Ați cunoscut măsurile de represiune impotriva așa zișilor suspecți politici pe care le-a luat Statul Major?

AC. PANTAZI: Nu, fiindcă aceasta s'a întâmplat la decretarea mobilizării în Iunie 1941 și ministru era atunci g-ralul Iacobici.

PREȘEDINTELE: Atunci Dvs. nu aveați nici un contact cu M. St. Major.

AC. PANTAZI: Eu eram însărcinat cu chestiunea aprovizionării armatei.

PREȘEDINTELE: Și Dvs. nu aveați nici o altă misiune?

AC. PANTAZI: Misiunea mea era pur administrativă.

PREȘEDINTELE: Din moment ce misiunea Dvs. era administrativă, adică de aprovizionare, cum se poate să nu fi avut legături cu misiunea germană, când mai ales toate chestiunile acestea de deplasări de trupe, de aprovizionare, erau chestiuni tehnice care vă priveau pe Dvs?

AC. PANTAZI: Nu am avut absolut nici o legătură cu misiunea germană.

PREȘEDINTELE: Cine vă comunica Dvs. ceea ce trebuia să faceți?

AC. PANTAZI: Statul Major făcea propuneri de aprovizionare ca să se deplaseze din interior pe zonă.

PREȘEDINTELE: Atunci, pentru lămurirea mea, în ce consta misiunea subsecretariatului de Stat al armatei de uscat în Ministerul de Război?

AC. PANTAZI: Misiunea subsecretariatului de Stat al armatei de uscat a fost numai de alimentare din interior înspre zonele de luptă.

PREȘEDINTELE: Aceste alimentări se făceau numai pentru trupele române sau și pentru cele germane?

AC. PANTAZI: Numai pentru trupele române.

PREȘEDINTELE: Și atunci nu trebuia să fie un acord în această privință între forțele române și forțele germane?

AC. PANTAZI: Mă mi se comunica dela M. St. Major cum să deplasez unde trebuia aprovizionarea.

PREȘEDINTELE: Așa cum ați prezentat Dvs. situația, Dvs. ați fost un simplu magaziner. (Iaritate).

AC. PANTAZI : Așa a fost.

PREȘEDINTELE: La 19 Iunie 1941 g-raul Șteflea era încă șef al M. St. Major sau era secretar general al Ministerului Dvs?

AC. PANTAZI : Da.

PREȘEDINTELE : N'ați dat atunci ordinul de strângerea evreilor și a suspecților politici, pentru ca la momentul oportun să se poată lua măsuri speciale ?

AC. PANTAZI : Nu se luau prin ministerul nostru.

PREȘEDINTELE : Dar d. g-ra Șteflea era secretar general.

AC. PANTAZI : Da, dar nu era la mine ca secretar general ci la Ministerul de Război, la care atunci ministru de război era d. mareșal.

PREȘEDINTELE: Păi ce aveți atunci dvs. în fapt ca conducere ?

AC. PANTAZI : Eu conduceam subsecretariatul de Stat al armatei de uscat; nu eram eu ministru de război. Până la Iunie 1941 ministru de război era d. g-ra Iacobici.

PREȘEDINTELE : Și în armată Dvs. nu ați dispus facerea de propagandă antisovietică și de propagandă rasială și hitleristă ?

AC. PANTAZI: Propagandă rasială nu am făcut nici în armată și nicăeri, însă de amicitie pentru misiunea militară germană care a venit în țară, da, am făcut.

PREȘEDINTELE : Apreciați că propaganda pe care ați făcut-o Dvs. a inițiat și a sprijinit în armata de uscat un anumit spirit, care mai apoi a condus la o serie de masacre, — această propagandă a Dvs. de ațățare ?

AC. PANTAZI : Pentru masacre nu am făcut nicio propagandă. Propaganda pe care am făcut-o cu prin armată a fost pentru strângerea legăturilor de amicitie cu misiunea militară germană care venise la noi în țară pentru instrucția trupei.

PREȘEDINTELE : De unde primeați directive în acest scop ?

PREȘEDINTELE: Dela d. mareșal.

PREȘEDINTELE : Numai ?

AC. PANTAZI: Numai dela d. mareșal.

AC. ION ANTONESCU : D-ta erai subsecretar de Stat al armatei de uscat. Nu primeai ordine dela ministrul de război ?

AC. PANTAZI : În prima epocă, da.

PREȘEDINTELE : Concret, nu aveți legături cu Serviciul de informații ?

AC. PANTAZI : Cu Serviciul de informații, nu.

PREȘEDINTELE : Dar atunci cum l-ați decorat pe col. Ionescu Micandru pentru informații.

AC. PANTAZI : Mi s'au dat mici informații și atunci l'am decorat.

PREȘEDINTELE : Cum a obținut aceste informații, ați știut ?

AC. PANTAZI : Nu am știut.

PREȘEDINTELE : În ce au constatat legăturile Dvs. cu acest serviciu? Erau numai în cadrul ministerului Dvs. sau ați avut și alte legături?

AC. PANTAZI : Numai în cadrul ministerului.

PREȘEDINTELE : Cu germanii spuneți că nu ați avut nici un fel de legături ?

AC. PANTAZI : Nu.

PREȘEDINTELE : Tratatativele pentru trimiterea eşalonului 2 le-ați cunoscut sau nu?

AC. PANTAZI : Nu. Nu am avut cunoștință despre trimiterea acestui eşalon 2, fiindcă trimiterea a fost hotărâtă atunci când d. mareșal a fost la Cartierul general al Fuehrerului.

PREȘEDINTELE : Atunci nu erați ministru ?

AC. PANTAZI : Da.

PREȘEDINTELE : Și atunci cum este posibil ca în calitatea de ministru de război să nu știți nimic despre trimiterea eşalonului 2 ?

AC. PANTAZI : A fost posibil, dacă s'a hotărât la Berlin (îlaritate).

PREȘEDINTELE : Dar dvs. în ce măsură ați contribuit la perfectarea acestei hotărâri ?

AC. PANTAZI : După ce s'a luat această hotărâre de trimitere a eşalonului 2 am luat măsuri de echipare a oamenilor pentru plecare.

PREȘEDINTELE : Conversații cu acuzatul Mihai Antonescu pentru trimiterea eşalonului 2 ați avut?

AC. PANTAZI : În legătură cu eşalonul 2 nu am avut.

AC. PUBLIC ȘEF STOICAN : D-le președinte, vă rog o scurtă confruntare între acuzații Ion Antonescu și Pantazi, în legătură cu această trimitere a eşalonului 2.

PREȘEDINTELE : Acuzatul Ion Antonescu, ați avut conversații cu generalul Pantazi în legătură cu trimiterea eşalonului ?

AC. ION ANTONESCU : Nu aveam nevoie să am nici un fel de legătură cu el în această privință. Eu am hotărât trimi-

terea eşalonului 2 nu la Berlin, cum a spus el; a venit primul aghiotant al Fuehrerului cu o scrisoare în care Hitler mi-a spus: „Am absolută nevoie şi trebuie să mă ajuti“.

Eu eram angajat în război şi desigur că nu mă angajasem în război ca să-l pierd, ci ca să-l câştig.

PREŞEDINTELE: S'a înţeles.

Acuzatul Pantazi, aţi dat ordine de represiune contra militarilor cari întorcându-se de pe front arătau situaţia dezastruoasă ?

AC. PANTAZI: Erau opriţi pe drum şi strânşi în anumite centre cei care făceau această propagandă, dar nu în urma ordinelor mele.

PREŞEDINTELE: În ultimul consiliu de miniştri dela Snagov aţi participat ?

AC. PANTAZI: Da.

PREŞEDINTELE: Aţi fost pentru continuarea războiului ?

AC. PANTAZI: Chestiunea care s'a pus atunci a fost ca să se încheie armistiţiul.

PREŞEDINTELE: Dintre acuzaţi cine doreşte să formuleze întrebări acuzatului Pantazi ?

AC. PIKI VASILIU: De cine depindeau lagărele de prizonieri sovietici ?

AC. PANTAZI: Depindeau de M. St. Major.

AC. PIKI VASILIU: Ministerul de Interne avea vreun drept de control ?

AC. PANTAZI: Nu. Ministerul de Interne nu avea nici un drept de control.

PREŞEDINTELE: Acuzarea are de pus vreo întrebare ?

AC. PUBLIC SĂRACU: Nu.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI CONSTANTIN VASILIU

PREŞEDINTELE: Dvs. când aţi intrat în Guvern ?

ACUZATUL C. VASILIU: În Ianuarie 1942, după moartea generalului Jack Popescu, care fusese în 1941, subsecretar de Stat. Pe lângă calitatea de inspector general al jandarmeriei, pe care o ţineam din Septembrie 1941, am primit şi pe aceea de subsecretar de Stat la Ministerul de Interne.

PREŞEDINTELE: Până la intrarea dvs. în Guvern, care a fost activitatea dvs. în legătură cu organizarea represiunii poliţieneşti împotriva celor care nu doreau războiul ?

ACUZATUL : Ca să pot răspunde la această întrebare, vă rog să-mi permiteți să arăt că jandarmeria în timp de pace este un tot, însă prin lucrările de mobilizare, această jandarmerie se dedublează în caz de război. Deci, la data de Mai 1941 fiecare unitate de jandarmerie...

PREȘEDINTELE: Să trecem înainte de declararea războiului, fiindcă apoi jandarmeria s'a despărțit în două: jandarmeria armatei și jandarmeria zonei interioare. Până la acea dată însă dvs. ați luat măsuri de represiune contra celor care militau pentru neintervențiune?

ACUZATUL : Din Septembrie 1940 până în Iunie 1941, am văzut și eu în actul de acuzare că aceste unități de jandarmerie ar fi avut un număr de agenți, cari au terorizat populația. Am căutat în toate dosarele, însă n'am găsit nici un act la inspectoratul general al jandarmeriei sau la alte unități din care să rezulte că s'ar fi dat ordine să se facă astfel de operațiuni.

PREȘEDINTELE : Vasăzică negați.

ACUZATUL: D-vs cunoașteți legea jandarmeriei: jandarmeria nu există pe teritoriul urban. Noi avem competența numai pe teritoriul rural.

PREȘEDINTELE : Personal, dvs. ați asistat la raziile făcute pe teritoriu?

ACUZATUL : În Noembrie 1940, ducându-mă la Caracal, am găsit o companie de jandarmi care păzea lagărul de inter-nați politici aflat în acea localitate. M'am dus să inspectez garda, nu aveam calitate să intru și să inspectez lagărul, pentru că ținea de Ministerul de Interne. — lagărul acela era premergător lagărului dela Tg.-Jiu, — totuși am intrat în lagăr ca să văd ce este acolo. Am găsit cca. 2.000 de persoane. Cum m'au văzut, au venit la mine diferite persoane să-mi spună că sunt deținuți de luni de zile. Interesându-mă, am aflat că lagărul fusese înflințat sub guvernul Gîrguriu...

PREȘEDINTELE : Ce măsuri ați luat?

ACUZATUL: Imediat s'a prezentat o delegațiune la mine. Am citat ca martori pe d-l Lucrețiu Patrașcanu, d-l Constantinescu-Iași și o altă persoană.

PREȘEDINTELE : Acestea sunt chestiuni de martori. Vă rog să-mi spuneți ce măsuri ați luat?

ACUZATUL: Dumnealor au venit în delegație la mine și mi-au expus situația.

N'am întors imediat la București, fiind ministru de Interne d-l general Petrovicescu care este prezent, și i-am

expus cazul: Domnule ministru, trebuie imediat să trimitem o comisie de verificare pentru a stabili că acolo sunt deținute persoane, care n'au nici o vină; stau degeaba în acest lagăr.

Domnul ministru a ordonat imediat să plece secretarul general la fața locului cu o delegație de funcționari din poliție. Rezultatul a fost că s'au eliberat 1.200 de persoane. Am mai rămas 800 internați, asupra cărora comisiunea...

PREȘEDINTELE: La Tg. Jiu ați fost?

ACUZATUL: După această dată, lagărul acesta, prin ordinul Președinției Consiliului de Miniștri a fost transferat la Tg. Jiu.

În 1941 n'am fost la acest lagăr, pentru că nu aveam nici o calitate. Nici măcar garda lagărului Tg. Jiu nu mai era făcută de jandarmi: pentru aceasta s'a dat o companie de infanterie din localitate.

PREȘEDINTELE: La Tg. Jiu ați inspectat numai jandarmi?

ACUZATUL: Nu, la Caracal. La Tg. Jiu am fost numai în 1942, când dețineam calitatea de subsecretar de Stat. Am inspectat atunci lagărul și cu această ocazie am constatat într'adevăr o sumă de nereguli administrative și un tratament care nu corespundea — am socotit eu — cu felul cum ar fi trebuit să fie tratați internații.

Am revenit la București, am făcut un referat d-lui ministru de Interne Popescu și l-am rugat imediat să trimită o comisie de anchetă ca să facă un triaj la acest lagăr. D-l ministru a înlocuit pe col. Zlătescu, care a fost găsit vinovat. Rezultatul anchetei îl cunoașteți.

Acestea au fost măsurile pe care le-am luat; tot ce a fost posibil.

PREȘEDINTELE: Ce misiune ați avut d-vs în legătură cu represiunea populației?

ACUZATUL: În ce epocă?

PREȘEDINTELE: Când erați inspector general al jandarmeriei.

ACUZATUL: Nici o misiune. Nu se poate dovedi că noi am luat vre-o măsură până la război.

PREȘEDINTELE: Dar după începerea războiului?

ACUZATUL: După începerea războiului, jandarmeria s'a despărțit în două: jandarmeria armatei a mers la Marile Uniități, iar noi am rămas. Eu fiind ofițer de rezervă, am rămas cu jandarmeria din zona interioară, iar generalul Topor ca general activ.

PREȘEDINTELE: Dar Inspectoratul General al Jandarmeriei nu avea dreptul de tutelă asupra jandarmeriei armatei?

ACUZĂTUL: Nu. Rolul nostru era să complectăm efectivele și să facem administrația acestor unități cu solde și îmbrăcăminte.

PREȘEDINTELE: V'a rămas aceeași misiune?

ACUZĂTUL: Nu, noi făceam în zona interioară și partea polițienească. Dincolo, cealaltă jandarmerie rămânea la Marile Unități.

Din cele spuse de d. mareșal ieri, am văzut că înființările de lagăre din Moldova s'au făcut din ordinul Marilor Unități. Ele s'au executat de unitățile armatei și ale jandarmeriei armatei.

PREȘEDINTELE: Care a fost forma colaborării Dvs. cu serviciul condus de Eugen Cristescu?

ACUZĂTUL: Principal, marile unități polițienești, — și erau trei: Direcția Generală a Poliției, Prefectura Poliției Capitalei și Inspectoratul General al Jandarmeriei, cărora li s'a adăugat și Serviciul Special de Informații, — făceau schimb de informații. Orice buletin zilnic făcut de una din ele se comunica celorlalte.

PREȘEDINTELE: Dar erați organ de execuție al informațiilor primite dela S. S. I.?

ACUZĂTUL: Numai dacă se ordona de Președinția Consiliului de Miniștri. Serviciul Special de Informații nu avea drept să ne ordone nouă. Tot ceea ce se cerea, se executa prin Președinția Consiliului de Miniștri.

PREȘEDINTELE: Se dădeau ordine generale, sau se dădeau ordine speciale pentru fiecare caz în parte?

ACUZĂTUL: Speciale pentru fiecare caz în parte. La 2 sau la 3 săptămâni însă, când d. mareșal dorea să facă, se ținea un consiliu de ordine, un consiliu de cabinet, restrâns și la acest consiliu noi trebuia să venim cu materialul pregătit. D. general Popescu făcea expunerea părții administrative...

PREȘEDINTELE: Nu erați încă ministru?

ACUZĂTUL: Nu, dar și până atunci am asistat la aceste consilii. În 1941, d. mareșal fiind pe front, consiliile acestea nu s'au mai ținut.

PREȘEDINTELE: Dar la consiliile de miniștri ați participat?

ACUZĂTUL: În diagrama pe care am depus-o eu la dosar, se vede la ce consilii am luat parte. Primul a fost în Ianuarie 1942, când eram subsecretar de Stat.

PREȘEDINTELE : Am înțeles. Să trecem acum la calitatea dvs. de subsecretar de Stat. Ce măsuri ați luat dvs. pentru deportări și înființări de ghetouri ?

ACUZATUL : Ghetourile erau gata înființate în Moldova. Au durat aceste ghetouri până spre sfârșitul anului 1941, când ele au căzut în desuetudine, prin faptul că însăși armata ducându-se spre Nistru, n'a mai fost nevoie de ele. Mai mult încă: nu numai că n'am preconizat astfel de înființări de ghetouri, dar în dosarul acuzării există un ordin din 9 Februarie 1942, prin care am ordonat să se desființeze toate lagărele și ghetourile din țară. Ordinul este semnat de mine.

PREȘEDINTELE : Cine a luat măsuri ca cei cari își ispășeau condamnarea politică în închisoare, să fie internați, după executarea condamnării, în lagăre ?

ACUZATUL : V'a arătat d. mareșal Ion Antonescu că ordinul a fost dat de d-sa. Ordinul cuprindea trei categorii de internați, care au mers la Vapniarka.

PREȘEDINTELE : Toți în general ?

ACUZATUL : Actul se găsește la dosar: 72 de condamnați, aflați în penitenciare, în executarea unei pedepse pentru comunism. au fost ridicați la acea dată și duși la Vapniarka. Deci în total au fost: 400 dela Tg. Jiu, 72 din penitenciare și 722 liberi. Aceste date le-am găsit în dosar. Deci, în total, s'au trimis din toată țara 1.200 de internați la Vapniarka.

PREȘEDINTELE : Dvs. ați fost la început comandant al Inspectoratului General al Jandarmeriei, după aceea ați fost subsecretar de Stat la Ministerul de Interne, și apoi ați cumulat cele două calități. Ce măsuri ați luat dvs. contra jandarmilor abuzivi, care au fost aduși la cunoștința dvs. ?

ACUZATUL : Se pot cere la Inspectoratul General al Jandarmeriei 10 dosare din care rezultă că orișice caz ne-a fost comunicat nouă despre un jandarm care a depășit calea legală, a fost trimis în judecată și pe dată destituit.

În ceea ce privește însă lagărul dela Vapniarka, după ce internații au ajuns acolo, am primit o serie de reclamații din care rezulta că organele de poliție din țară, fără nicio normă serioasă în verificarea situațiilor, au trimis oamenii la Vapniarka.

Ce am făcut atunci? Am trimis ordine la toate direcțiile de poliție să-mi trimită toate dosarele cu privire la aceste internări.

AC. PUBLIC ȘEF V. STOICAN : Domnule Președinte, vă rog ca, pe această chestiune să confrunțați pe acest mare luptător pentru „libertate“ al anti-fasciștilor cu acuzatul

Gheorghe Alexianu și vă rog să-l întrebați dacă este adevărat, cum a declarat la interogator, că în urma anchetei comisiei care a fost la lagărul Vapniarka, cei cari au fost scoși din acest lagăr au fost trimiși să fie omorâți de nemți, și n'au fost trimiși în țară de generalul Vasiliu?

PREȘEDINTELE: Ce știți dvs. în această chestiune, acuzat Alexianu?

ACUZATUL ALEXIANU: Domnule Președinte, este nevoe să dau lămuriri complete, ca să nu mai reviu: în lagărul Vapniarka s'au trimis din țară de Inspectoratul General al Jandarmeriei 1.200 de internați. Am dat la Vapniarka cazărmi, care puteau să cuprindă o divizie întreagă, așa de mari erau. În acest lagăr dela Vapniarka, toată grija o avea Inspectoratul General al Jandarmeriei. Guvernământul Transnistriei era îndatorat numai să dea hrană acestor prizonieri. Noi nu ne-am ocupat decât de hrana prizonierilor.

PREȘEDINTELE: Să nu trecem la întreaga organizație administrativă. Vă rog să răspundeți la această chestiune precisă: ce s'a făcut, după ce a venit această comisiune dela Inspectoratul General al Jandarmeriei?

ACUZATUL ALEXIANU: Au fost două comisii. Trebuie să explic lucrurile.

PREȘEDINTELE: Ce a făcut fiecare?

ACUZATUL ALEXIANU: Eu am fost în inspecție în Nordul Transnistriei și mi s'a adus la cunoștință că situația arestaților este foarte proastă: ei sufereau de paralizie a membrilor inferioare.

PREȘEDINTELE: Știu, este chestiunea aceea cu mazărea furajeră. Ce măsuri ați luat dvs.?

ACUZATUL ALEXIANU: Am intrat să inspectez acest lagăr, deși nu era în cădere mea s'o fac, am intrat și am găsit că din punct de vedere al cazarmamentului și al situației alimentare, era destul de bine, din punct de vedere al condițiilor igienice, situația era proastă și am luat imediat măsuri, la plângerea celor din lagăr. Pe de altă parte le-am dat voie să-și cumpere alimente...

PREȘEDINTELE: Aceasta era prima comisiune. Vorbim însă de a doua comisiune.

ACUZ. ALEXIANU: D-l general Vasiliu a trimis o comisiune din țară după aceea.

ACUZ. C. VASILIU: Da, sub președinția unui comisar regal.

ACUZ. ALEXIANU : ...ca să cerceteze situația celor internați. pentru că mie mi se raportase că sunt aduși acolo oameni depe stradă, fără nicio vină. S'a cercetat și s'a propus un tablou pentru scoaterea din lagăr și lăsarea liberă în satele din jur a celor fără nicio vină precisă. Au fost astfel scoși din lagăr 400 de oameni, cari însă au fost apoi împușcați de germani, la Mostovoi.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU : Vă rog să se ia act de declarația acuzatului Vasiliu că au fost aduși în țară 800.

ACUZ. C. VASILIU : Nu am spus aceasta și fac dovada cu cece am scris în apărarea mea. Cei din acest lagăr au fost împărțiți în trei categorii: vinovați, vinovați mai puțin și nevinovați. La primul consiliu de ordine i-am expus d-lui mareșal acest tablou și d-sa a hotărât ca cei vinovați să rămână în lagăr, cei mai puțin vinovați să rămână liberi în Transnistria, iar cei fără nicio vină să fie eliberați și aduși în țară. Este exact, domnule mareșal ?

ACUZ. ION ANTONESCU : Da.

ACUZ. C. VASILIU : Eu nu puteam să-i duc acolo și ca dovadă e că au și ajuns apoi la Tg. Jiu, 400 de oameni vii. Ceilalți 400 de eliberați, deasemenea. Despre ceilalți de la Mostovoi, nu pot să știu.

PREȘEDINTELE : În general luați măsuri când vi se aduceau la cunoștință abuzuri ?

ACUZATUL C. VASILIU : Toată jandarmeria aceasta din Transnistria, depindea numai organic de mine, din punct de vedere administrativ, depindea de partea cealaltă, de guvernământul din Transnistria și de prefecturile de acolo, prin Marele Comandament de acolo.

PREȘEDINTELE : Ați colaborat cu Serviciul de Informațiuni în represiunile executate în general ?

ACUZ. C. VASILIU : Niciodată în nicio ocazie.

PREȘEDINTELE : Ce legături ați avut cu Centrala Evreilor și cu Radu Lecca ?

ACUZ C. VASILIU : Am discutat odată chestiunea eliberării de autorizări și o singură dată a venit la mine d-l Ghingold din partea d-lui Lecca, să mă roage să mergem imediat la B. M., pentru că dorea să dea pentru evreii ce plecau în Transnistria o camionetă cu alimente. Am fost cu el și am dat această camionetă. Am găsit într-o stenogramă că așa fi spus la Consiliu că am asistat personal. Da, am fost și am asistat, starea era bună, erau vagoane cu bănci și li s'au dat alimente.

PREȘEDINTELE: Altă legătură n'ați mai avut cu Centrala Evreilor și cu Radu Lecca ?

ACUZ. C. VASILIU : Nu.

PREȘEDINTELE : Ați colaborat la evacuarea Transnistriei ?

ACUZ. C. VASILIU : Sub nicio formă. Am avut și aici nenorocirea ca cel care a fost cu evacuarea la început, să-l cheme tot Vasiliu, — acela a murit — și acum văd că mi se pun mie în sarcină chestiuni care îl priveau pe inginerul Dumitru Vasiliu.

PREȘEDINTELE : Ce măsuri ați luat cu privire la deportarea Țiganilor și sectanților ?

ACUZ. C. VASILIU : D-l mareșal a expus în ședința de ieri motivele. Deși d-l acuzator public spune că nu sunt uman, se găsește tot în dosarele dvs. un ordin dat de mine prin care am trimis la fața locului trei comisii să verifice situația acestor Țigani, cari din nenorocire au fost luați cu duiumul, au fost aproape 20.000, și să se vadă care sunt nevinovați. Mai mult decât atât, tot în acest dosar se găsește altă adresă — mă refer la ceea ce a spus d-l acuzator public, că au fost luate femeile unora cari erau plecați pe front — din care rezultă că atunci când într'un sălaș de Țigani nomazi se găseau astfel de femei, acestea nu înțelegeau să rămână, și atunci plecau și ele cu sălașul. Se găsește în dosarul dvs. un ordin al d-lui mareșal Antonescu către d-l Alexianu și o adresă a mea, în care se spune că acestora să li se dea casă, pământ de lucru și hrană.

PREȘEDINTELE : Dar în ceea ce privește sectanții ?

ACUZATUL C. VASILIU : Dacă ar fi posibil să aduc actele, aș putea să fac ușor dovada că niciun sectant n'a trecut în Transnistria.

PREȘEDINTELE : De pe urma tuturor acestor împrejurări ați realizat beneficii personale ?

ACUZ. C. VASILIU : Am arătat ce avere am din averea mea personală și din averea soției mele....

PREȘEDINTELE : Dar ați făcut exceptări sau acordări de favoruri ?

ACUZ. C. VASILIU : Am găsit în dosarul dvs. că... a venit la mine și eu aș fi dat autorizarea să fie luați 20.000 lei; dar, — spune evreul în declarație — nu îl cunosc, nu l-am văzut.

ACUZATUL RADU LECCA : Rog să spună d-l Vasiliu

dacă am intervenit vreodată să se facă deportări în Transnistria.

ACUZ. C. VASILIU: Niciodată.

ACUZ. TRAIAN BRAILEANU: Vă rog să spună d-l Vasiliu din ce motive am fost eu internat în lagăr?

ACUZAT C. VASILIU: În chestiunea cu Horia Sima. În Decembrie 1942, vice-președintele Consiliului de Miniștri ne-a chemat în noaptea de Crăciun și pentru ca să facă o presiune asupra germanilor, a ordonat să fie internați în lagărul dela Tg. Jiu, toți cei ce au activat la suprafață în mișcarea legionară. D-l Traian Brăileanu fusese ministru legionar și desigur că din această cauză a fost arestat. Au fost trimiși în lagăr cu această ocazie cca. 1000 de persoane. Imediat însă ce a trecut această vâltoare, a fost liberat.

ACUZATUL TRAIAN BRAILEANU: Dar după ce am fost achitat, am stat tot timpul supravegheat de poliție?

ACUZ. C. VASILIU: Aceasta n'aș putea s'o spun eu.

ACUZ. TRAIAN BRAILEANU: Este adevărat svonul răspândit că atunci când am fost în lagăr s'a dat ordin să se execute legionarii?

ACUZ. VASILIU: Nu.

ACUZ. BRAILEANU: Este adevărat că a venit ordin în urmă să fie trimiși la Mănăstirea Sadaclia, unde se găseau izolați, până la sfârșitul războiului?

ACUZ. VASILIU: Nu știu.

ACUZATUL BRAILEANU: Dar atunci cine poate să știe?

ACUZ. C. VASILIU: De unde pot să știu eu cine poate să știe?

ACUZ. GENERAL D. POPESCU: În ceea ce privește chestiunea deportărilor și în general a actelor importante, se raportau la Cabinetul nostru?

ACUZ. VASILIU: Orice eveniment se petrecea în țară, se comunica la ora 12, printr'un buletin centralizat d-lui Ministru.

ACUZ. D. POPESCU: Vă rog să se ia act că nu mi s'a trimis niciodată asemenea act.

ACUZ. C. VASILIU: Sunt la Minister.

ACUZ. EUG. CRISTESCU: În consfăturile care aveau loc, s'a luat vreodată vreo măsură de teroare sau cruzime, sau era vorba pur și simplu de un schimb de informațiuni care urmau să se comunice a doua zi prin raport d-lui mareșal?

ACUZ. C. VASILIU: Nu puteam să ne prezentăm în fața d-lui mareșal într'un consiliu și să vorbească acolo 7 persoane. Și atunci fiecare șef al organelor de poliție făcea un rezumat și eu făceam un fel de sinteză și după ce o aproba dl. general Popescu, era supusă apoi d-lui mareșal.

Dl. Cristescu era însă numai asistent.

ACUZ. CRISTESCU: Să spună vă rog d-l Vasiliu dacă în toate cercetările făcute a constatat că oameni ai Serviciului Special de Informațiuni au săvârșit acte de cruzime sau de țeroare.

ACUZ. C. VASILIU: Nu cunosc, nu mi s'a adus la cunoștință.

ACUZ. CRISTESCU: Vă rog să spuneți dacă ați constatat că în masacrele dela Iași cineva din Serviciul Special a avut vreun rol oficial ?

ACUZ. C. VASILIU: Aceiași întrebare v'ași pune-o eu dvs. Nu am fost la Iași, nu am avut cunoștință de ce s'a petrecut la Iași. V'a spus dl. mareșal cine a fost la Iași.

ACUZ. ION ANTONESCU: Se stenografiau toate aceste consilii de către colonelul Davidescu?

ACUZ. C. VASILIU: Da.

ACUZ. ION ANTONESCU: Prin urmare, Domnule Președinte, există stenograma.

ACUZ. PUBLIC V. STOICAN: Dar este adevărat că generalul Vasiliu venea în aceste consilii cu propuneri de ordine de internări și deportări?

ACUZ. ION ANTONESCU: Era datoria generalului Vasiliu să mențină ordinea în țară.

ACUZ. C. VASILIU: Depinde de ce cazuri...

ACUZ. ION ANTONESCU: Desigur.

ACUZ. C. VASILIU: Și dacă era vreun caz, trebuia să raporteze.

ACUZ. PUBLIC SARACU: Listele de internări în lagăr le-ai propus d-ta în Consiliul de Ordine ?

ACUZ. C. VASILIU: Nu, nu se făceau în Consiliul de Ordine listele de internări. Organele de poliție cereau spre exemplu internarea unei persoane, aceasta se trecea pe un tablou — și venea și dosarul respectiv — care mergea la dl. ministru și la fiecare 15 zile se prezenta d-lui mareșal și se făcea decizie ministerială de internare. Nu se putea face decizie de internare pentru fiecare caz în parte, era o operațiune care se făcea numai de două ori pe lună. Vreau să remarc însă că la fiecare 3 luni se trimetea die partea Ministerului de Interne

o comisiune la Tg. Jiu, sub președinția secretarului general, care făcea trierile și erau eliberați aceia...

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Care aveau bani mai mulți!

ACUZ. C. VASILIU: Dacă mi-ați permite să aduc situațiunea lagărului din Tg. Jiu, aș putea face dovada că niciodată lagărul dela Tg. Jiu n'a avut mai mult decât 1000 de internați. Or, la populația noastră, 1000 de internați e mult? (Iaritate în public).

DL. ACUZ. PUBLIC STOICAN: Dar în 1941?

ACUZ. C. VASILIU: Eu vorbesc de anii 1942, 1943 și 1944.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Dar în 1942, câți au fost?

ACUZ. C. VASILIU: Două mii, dar a fost o situație excepțională, cu legionarii.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: Prin urmare, nu 1000. Dar în urma masacrelor din Golta, unde au fost masacrați 70.000 oameni...

ACUZ. C. VASILIU: Am auzit că au fost omoriți.

ACUZ. I. ANTONESCU: Dacă n'am știut nici eu, acum aud aceasta pentru prima oară. Vă rog să se ia notă.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: A cerut conducătorului Statului de atunci printr-o adresă oficială a Departamentului său, și semnată de d-sa, prelungirea legii excepționale care se aplica în Basarabia, lege excepțională care prin art. 8 consfințește și acoperea toate crimele și blestemățiile acestui regim în Basarabia?

ACUZ. VASILIU: Cazul se referă la un om care era acuzat de un omor și în privința lui am făcut un referat.

DL. ACUZ. PUB. SARACU: Pentru un om?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Da, pentru un om.

DL. ACUZ. PUB. SARACU: În privința scoaterii din închisoare a luptătorilor antifasciști și deportarea lor, ce știe acuzatul? A primit ordin să scoată din închisoare pe cei condamnați și să-i trimită în lanțuri. Să răspundă dacă repetase acest ordin interpretându-l prin abuz și a dispus să fie trimiși în Transnistria și cei liberi care nu fuseseră vreodată condamnați pentru atitudine antifascistă împreună cu familiile lor.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Cât privește pe unii care au fost eliberați nu am găsit nici o piesă la dosar și nu există vreun ordin. Am executat exact ordinele primite dela Președinție.

PRESEDINTELE: Nu ați executat mai târziu?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Există dosarul întreg al Direcțiunii Centrale a Penitenciarelor.

DL. ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă primind dispozițiuni de principiu de a deporta pe țigani a organizat în amănunt aceste deportări?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Ca să trimiți 24.000 oameni din toate colțurile țării fără să faci organizare înseamnă să-i trimiți pe toți la moarte. Eu am luat toate măsurile, am dat cinci trenuri complete pentru imbarcarea acestor țigani.

PREȘEDINTELE: Dvs. sunteți organizatorul acestor deportări?

ACUZ. VASILIU: Dacă am primit ordin ce era să fac ?

DL. ACUZ. PUBLIC STOICAN: Dacă a dispus ca fiecare țigan să nu plece în Transnistria decât cu o boccea și cu ce putea să încapă în ea.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Dacă s'ar fi permis fiecărui deportat să ia cu el clasa întreagă n'ar fi putut să ajungă cele 5 trenuri cari ni s'au pus la dispoziție.

DL. ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă a dispus să fie deportați în cel mai scurt timp posibil ca să nu se producă agitații.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Țiganii au călătorit peste 40 zile dela Timișoara la București până să ajungă în Transnistria. A fost o operațiune grea și trebuiau luate măsuri să nu se întâmple incidente.

DL. ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă a luat parte la elaborarea măsurilor privitoare la pornirea războiului împotriva U. R. S. S. ?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Dacă nu am fost în Consiliul de Miniștri cum era să iau parte la asemenea măsuri?

ACUZ. PUB. STOICAN: În vizita făcută la Tg. Jiu a fost sesizat de internați cu o plângere privitoare la muncile excesive la cari erau supuși și a luat vreo măsură de îndreptare?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Am constatat într'adevăr că comandanții lagărelor cari semnaseră contracte cu Casa Prager, îi dăduseră la lucru un anumit număr de internați dar că nu s'au respectat clauzele contractului. Atunci domnul General a ordonat o anchetă al cărei rezultat nu-l știu.

ACUZ. PUB. STOICAN: Dacă a luat măsuri practice de ordin administrativ.

ACUZ. C. Z. VASILIU: Am sporit alocația de hrană cu 20 lei pe zi.

ACUZ. PUB. STOICAN: Cine a dispus să se scoată din lagărul Vapniarka pe toți cei considerați luptători antifasciști și să fie trimiși la Râbnita unde au fost masacrați?

ACUZ. C. Z. VASILIU: Nu am cunoștință de aceasta și nu

puteam eu dela București să dau ordin ca cineva să fie scos din lagărul dela Vapniarca.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI TITUS DRAGOȘ

PREȘEDINTELE: Ați spus că ați fost recomandat Domnului Mareșal de domnul Lupu dela Casație.

ACUZ. ION ANTONESCU: Eu am făcut declarația că mi s'a recomandat domnul Dragoș pentru românizare; nici nu știam de existența Domniei Sale ca secretar la Finanțe.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați intrat ca secretar general la Finanțe?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Eram avocat public din 1927; fusesem director al Contenciosului Ministerului Educației și pe urmă în 1940, Directorul Contenciosului Ministerului de Finanțe. Când a venit în capul Ministerului de Finanțe Domnul General Stoenescu, m'a găsit directorul Contenciosului acestui Minister și membru în Consiliul Superior Juridic al Statului. Nu cunoșteam personal pe domnul General Stoenescu și nu știu pentru ce m'a desemnat ca secretar general, am numai impresia că a voit să profite de prezența unui secretar general jurist, pentru că au mai fost încă 2 secretari generali însărcinați cu alte sectoare. Ulterior am fost numit Ministru Subsecretar de Stat al Românilor la 4 Decembrie 1941.

PREȘEDINTELE: Ați fost recomandat de domnul Lupu?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Astăzi am aflat că domnul Lupu m'ar fi recomandat pentru acest post.

PREȘEDINTELE: Ce relațiuni politice ați avut cu domnia sa?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Nu am avut nici un fel de relațiuni de ordin politic decât numai relațiuni de bară, de avocat pledant, întrucât pledam zilnic la Tribunal.

PREȘEDINTELE: În ce privește românizarea de unde ați primit directivele pentru elaborarea legislațiilor privitoare la românizare?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Afirm că nu am elaborat și nici nu puteam să elaborez nici un text de lege de ordin rasial iar toate legile pe cari le-am sugerat sunt numai pentru îndulcirea regimului evreilor în urma sugestiei regimului și mentalității pe care înțelegea domnul Mareșal Antonescu să o creieze din ce în ce în privința acestui regim.

PREȘEDINTELE: Ce declarațiuni ați făcut cu ocazia venirii Dvs. în capul Ministerului Românilor?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Declarațiunile pe cari le-am făcut cred că sunt exact reproduse în actul de acuzare.

PREȘEDINTELE: Numai acesta a fost scopul Dvs?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Și de a studia în întregime problema românizării, care, cum am spus, nu se raporta numai la chestiunea evreiască ci este o chestiune mai largă.

PREȘEDINTELE: Cum ați acceptat să faceți parte din guvern după ce ați știut că acuzatul Ion Antonescu era în război cu Națiunile Unite?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Am acceptat, pentru că în concepția mea fiind funcționar public, am crezut că nu pot refuza o însărcinare care mi se dă în această calitate.

PREȘEDINTELE: Dar nu considerați că o asemenea activitate avea vreo legătură cu caracteristica războiului care începuse? Dvs. ce măsuri rasiale ați luat?

ACUZ. TITUS DRAGOȘ: Nu am luat nici un fel de măsură. Dacă legile cu care s'a ocupat românizarea cu privire la bunurile evreiești expropriate pot fi considerate de această natură, vă pot afirma că am făcut întâi o primă lege în ce privește desființarea Comisiei Centrale de judecată a contestațiilor dela Curtea de Casație și trimiterea lor în judecata Curții de Apel pentru ușurarea judecăților, pentru că erau foarte mulți evrei cari intrau în excepțiuni și cari până atunci nu-și puteau realiza dreptul lor, iar pe de altă parte se făcea o administrație de Stat împovăraătoare din cauza greutăților ce se puneau la Comisia Centrală de judecată. Prin această măsură care a dat posibilitatea ca să se judece toate contestațiile evreiești, evreii cari intrau în excepțiune, și-au putut realiza drepturile asupra imobilelor expropriate.

A doua măsură era privitoare la o cât mai bună administrare a bunurilor Centrului Național de Românizare. În acest scop am înființat comisii compuse din prefecți și organele oficiale împreună cu cetățenii din localitate în așa fel încât această administrare să se facă cât mai bine posibil.

PREȘEDINTELE: V'ați dat seama că erați sprijinitorul în această românizare a unei întregi categorii de beneficiari, un fel de specialiști ai românizării?

AC. TITUS DRAGOȘ: Nu înțeleg în ce domeniu.

PREȘEDINTELE; Erau anumiți beneficiari ai românizării.

AC. TITUS DRAGOȘ: Iată ce se întâmplă și de ce este această impresiune. Cei mai mulți din așa zisii tehnicieni s'au înstatat realmente în Bucovina — pe atunci Bucovina a fost pă-

răsită — și au luat în primire bunurile evrești. S'a făcut atunci o anchetă ordonată de domnul mareșal Antonescu și s'a constatat existența unor asemenea beneficiari. În vechiul Regat însă și în Ardeal unde exproprierea s'a urmat după normele legale, asemenea beneficiari nu au existat.

PREȘEDINTELE: Ce a determinat pe Ion Antonescu să ordone o anchetă în privința afacerilor făcute la Românilizare?

AC. TITUS DRAGOS: Au fost mai multe anchete și am colaborat și eu. Propriu zis nu la românilizare se făceau aceste anchete ci în situația din Bucovina și vă rog să rețineți domnule Președinte că în ce privește Subsecretariatul Românilizării și Centrul Național de Românilizare ele nu aveau nici un amestec nici în Bucovina nici în Basarabia, ele nu administrau decât bunurile din Vechiul Regat și Transilvania.

PREȘEDINTELE: Ați făcut niște comunicări în scris la 1940 lui Mihai Antonescu. Ce cuprindeau aceste comunicări?

AC. TITUS DRAGOȘ: Nu am avut ocazia să văd dosarul așa că nu pot să știu despre ce este vorba. Am văzut că sunt acuzat că am scris o scrisoare cu privire la un Statut al evreilor, dar n'am luat cunoștință de această scrisoare.

În ce privește proiectul de Statut al evreilor, domnul mareșal Antonescu care vroia să pună ordine în această legislație care se făcuse sub impulsul străzii și pe etape foarte rapide și foarte puțin studiate, mi-a ordonat să caut să întocmesc un statut al evreilor. În acest scop am însărcinat Oficiul de Studii al Centrului Național de Românilizare și v'am arătat care erau principiile o icieiului care a luat și a examinat legile de la Nürnberg, statutul evreilor din Slovacia, acela din Ungaria și din regimul aplicat față de evrei în Franța ocupată de germani și a întocmit, spre derogare de la toate normele de acolo, un proiect de statut pentru evreii din România, după indicațiile domnului mareșal Antonescu, proiect însă care nu a ajuns să aibă ființă legală. Era numai un studiu care putea fi modificat.

PREȘEDINTELE: Ce caracter aveau aceste legislațiuni?

AC. TITUS DRAGOȘ: Pentru reglementarea tuturor situațiilor în cari se găseau evreii din România.

PREȘEDINTELE: Dar care era linia politică pe care erau trasate?

AC. TITUS DRAGOȘ: Era o linie politică mult mai blândă, ca statutele din Boemia și Moravia. Se dădeau dispozițiuni să se facă înlesniri evreilor cari s'au integrat cât mai mult în comunitatea românească, cari sunt pe cale de a se asimila cu românii și a li se creia astfel un regim cât mai blând posibil.

PREȘEDINTELE: În ce scop s'a creat Institutul de Credit Românesc ?

AC. TITUS DRAGOȘ: A fost creat înainte de venirea mea la Româнизare. S'a făcut pentru ajutorarea Românilor, care voiau să facă întreprinderi industriale și de comerț. Institutul de Credit Românesc funcționa ca o bancă autonomă, cu un Consiliu de Administrație...

PREȘEDINTELE: Cine au fost beneficiarii ?

AC. TITUS DRAGOȘ: Eu nu mă amestecam. Il lăsam să funcționeze ca o bancă. În privința aceasta, aș vrea să vă spun o remarcă, făcută de administratorul Băncii Naționale, d-l Cosun Stoicescu, care spunea că toți debitorii Institutului de Credit românesc care treceau prin Banca Națională, își plăteau la Banca Națională toate scadențele lor. Mi-a mai adăugat — lucru care m'a măgulit — că acesta este cel mai bun Institut, care lucrează cu Banca Națională.

PREȘEDINTELE: În ce privește jafurile care se făceau și tot felul de afaceri veroase, care se întâmplau la Româнизare ce măsuri ați luat ?

AC. TITUS DRAGOȘ: Cât a fost posibil ca om, am luat toate măsurile. Nu sunt puțini acei care au fost destituiți, chiar directori, pentru lucruri necorecte.

PREȘEDINTELE: Prin urmare ați luat măsuri ?

AC. TITUS DRAGOȘ: Pe cât mi-a fost posibil. Eu munceam de dimineața până seara, dela 8 până la 2 și după amiază până târziu. Însă era un aparat de Stat în formație și era imposibil ca să se petreacă lucrurile în perfectă stare.

PREȘEDINTELE: Vă rog, cine are de formulat vreo întrebare s'o facă.

LECCA: Să răspundă d-l Dragoș dacă am avut vreun amestec, cel mai mic amestec, în redactarea statutului-proiect, pe care l-a făcut d-l Dragoș pentru Evrei ?

DRAGOȘ: Nu. Acel proiect era elaborat de Oficiul de Studii.

AC. ȘEF STOICAN: Întrebăm pe acuzatul Dragoș, dacă în cadrul legiurii făcute pentru îndulcirea măsurilor rasiale, dacă a elaborat legea nr. 143 din 10 Martie 1943, prin care edictează că printr'o simplă decizie a C. N. R.-ului evreii puteau fi evacuați? Fiindcă eu cunosc cazuri când evrei, din cei mai nevoiași, au fost aruncați în stradă cu copii și bagaje, pe temeiul unei simple decizii, care hotăra să fie evacuați evreii din casele lor ?

Și să mai răspundă acuzatul dacă regimul anterior de evacuare era prin ordonanță prezidențială ?

AC. DRAGOȘ: Este nevoie de o explicație.

Legea nr. 143, dacă se citește în întregul ei, se vede că este o lege de ușurare a situației evreilor.

PRESEDINTELE: Ce a determinat această lege?

AC. DRAGOȘ: În legea chiriilor anterioară nu erau excepții dela evacuare evreii decât într'un cadru foarte restrâns. Aveau o situație specială, de război, invalizii de război. Aceștia beneficiau înainte. Eu spun că prin această lege s'a creat o situație mai bună pentru evrei. Cât timp am fost la Românizare am creat o serie de excepții pentru evrei, pe care astfel îi mențineam în casele lor.

AC. P. STOICAN: Dacă proiectul de statut al evreilor pe care l-a întocmit l-a înaintat acuzatului M. Antonescu cu o scrisoare, în care scrisoarea arăta principiile acestui statut și dacă îl făcea cunoscut lui M. Antonescu că acest statut derogatoriu dela legiurile naziste, ci este o sinteză a acestor legiuri naziste din toată Europa și pe baza cărora problema evreiască era rezolvată în România?

AC. DRAGOȘ: Acest statut l-am înaintat d-lui Mareșal.

AC. P. STOICAN: Este scrisoarea din 13 August 1942.

AC. DRAGOȘ: Nu-mi amintesc de scrisoare.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI DOBRE GHEORGHE

PRESEDINTELE: Acuzatul Dobre Gheorghe, în ce împrejurări ați intrat în cabinetul Antonescu și care au fost departamentele pe care le-ați ocupat?

AC. DOBRE Gh.: Am intrat ca subsecretar de stat pentru înzestrarea armatei, pentru motivele pe care d-l mareșal Antonescu vi le-a arătat ieri, cunoscându-mă cu calitățile pe care vi le-a expus.

Am stat până în Septembrie 1942, când Subsecretariatul s'a transformat în minister al industriei de război și al producției de război. Iar în Februarie 1943 am fost însărcinat cu interimatul Ministerului Economiei Naționale.

PRESEDINTELE: Care a fost contribuția dvs. la legile economice, care au fost măsurile de colaborare cu nemții și care a fost acțiunea dvs. privitor la înfăptuirea și aplicarea acestor legi?

AC. DOBRE GH.: În ce privește mecanismul industriei: n'a fost nicio colaborare cu nemții, pentru că aceste legiuri și măsuri sunt prevăzute în mod normal de către Marele Stat Major. În timp de mobilizare, diferite industrii sunt militarizate iar comandanții militari pentru aceste industrii sunt numiți chiar de

Marele Stat Major, dela care primesc însărcinări.

După rebeliune, atunci când s'a simțit nevoia de a se pune ordine în diferitele întreprinderi, în care intraseră diverse elemente legionare, am făcut o lege...

PREȘEDINTELE: Din inițiativa dvs. s'a făcut această lege?

AC. GEN. DOBRE: A fost ordonată de d-l Mareșal. Domnia Sa mi-a făcut prima dată observație că am întârziat prea mult cu această lege și că am lăsat la conducere oameni care nu se pricepeau.

PREȘEDINTELE: Cum s'a ajuns la crearea societăților care controlau industria grea românească și în ce măsură ați contribuit?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: Cred că s'a exagerat, Domnule Președinte. Dați-mi voie să vă arăt, cât de sumar, chestiunea Rogiferului. S'a făcut din ea o chestiune mare fără să aibă importanța care i se dă. În Februarie d-l Mihai Antonescu mă pune la curent că Guido Schmidt cere ca societățile germane să intre în colaborare cu industria noastră metalurgică. Mi-a spus d-l Mihai Antonescu că a luat contact cu d-l Malaxa, pe care l-a rugat să înceapă o colaborare cu nemții. Colaborarea nu s'a putut stabili la această intervenție a d-lui Mihai Antonescu. După mai multe luni de tratative am fost chemat....

ACUZATOR PUBLIC STOICAN: Pentru războiul lui Hitler.

ACUZAT GENERAL DOBRE: Lucraș și pentru Economia Națională și am să vă demonstrez. Dați-mi voie să vă spun.

PREȘEDINTELE: Aveți acelaș punct de vedere cu d-l Mihai Antonescu.

ACUZAT GENERAL DOBRE: Vreau să scot în evidență necesitatea acestor materii prime.

PREȘEDINTELE: Aceasta o veți discuta la apărare.

Dar la Reșița?

ACUZAT GENERAL DOBRE: La Reșița nu au putut să intre.

PREȘEDINTELE: La Copșa Mică Cugir?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: Aceasta era a Statului.

La Astra am sporit capitalul Statului cu 400.000.000 lei. La șantierele navale capitalul Statului a fost sporit cu 2 milioane. Mi s'a adus chiar acuzația că sunt etatist, iar Germanii mi-au spus că sunt inamical față de ei.

PREȘEDINTELE: Care a fost regimul muncitorilor în întreprinderi?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Măsurile care s'au luat în această privință nu-mi aparțin, Muncitorii erau supuși legilor de mobilizare în industrii.

PREȘEDINTELE: În ce măsură ați organizat departamentul ce conduceați pentru a obține informațiuni economice?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Veneau diferite reclamațiuni dela Președinție care îmi erau înmânate. Din cauza aceasta au fost ruși trei patru ofițeri să facă diferite cercetări și să vadă dacă reclamațiile sunt întemeiate sau nu.

PREȘEDINTELE: Ați transmis nemților sau altor persoane particulare informațiuni?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Nu.

PREȘEDINTELE: Care au fost concesiunile acordate nemților în materie minieră?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Nemții erau obligați printr-o convenție să ne dea o cantitate de fero-mangan și atunci a trebuit să înființăm o fabrică la Dicio Săn Martin,

PREȘEDINTELE: Dar Molibdenul?

ACUZAT GENERAL DOBRE: Aceasta este o chestiune existentă mult înainte de 40. Era o societate cu capital elvețian, care închiriasse unei societăți cehoslovace. Știu că acolo am avut foarte mari discuțiuni pentru ca să putem pune mâna pe această întreprindere. Intrucât nu aveam posibilitatea de a face molibdenul, se făcea un preparat anterior lui și se trimitea apoi în Germania pentru prepararea molibdenului.

PREȘEDINTELE: Dar în chestiunea intensificării exportului de petrol în Germania?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: Au fost făcute două Oelpakturi. Se prevedea un schimb echilibrat între petrol și armament. Când am luat interimatul Ministerului Economiei Naționale am cerut organelor respective să mă pună la curent și să-mi arate care este situația schimbului nostru cu străinătatea; dacă dădeam mai mult sau primeam mai puțin. Din Februarie și până la 23 August 1944 în baza convențiilor respective s'au adus materiale pentru armată pentru 44 de miliarde și s'a exportat numai pentru 28 de miliarde.

PREȘEDINTELE: Ați făcut vreo vizită în Germania?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: L-am însoțit pe d-l Mareșal o singură dată la Cartierul General din Prusia Orientală.

PREȘEDINTELE: Dvs. ce ați făcut acolo?

ACUZATUL GENERAL DOBRE: Am avut o conversație cu Mareșalul Keitel pentru a realiza un schimb de materiale.

I-am cerut să-mi arate ce materiale ne poate da, ce cantitate anume de materiale ne poate da pentru armată. Au fost trei chestiuni pe care le-am pus Mareşalului Keitel. Pentru primele două mi-a arătat că îşi poate lua răspunderea, nu poate răspunde pentru cea de a treia, fiindcă nici ei nu ştiau de multe ori destinaţia ultimă pe care o luau materialele pe care le trimiteau în diferite puncte ale frontului. De multe ori destinaţia trebuia schimbată.

PREŞEDINTELE: Dar în chestiunea compensaţiilor?

ACUZATUL: Această chestiune s'a discutat în conferinţa din Decembrie. Cu această ocazie i-am spus d-lui Mihai Antonescu — era la începutul lui Decembrie 1943 — că aşa cum se execută schimburile, noi suntem în deficit.

PREŞEDINTELE: Dvs. eraţi socotit în sânul Guvernului ca un element de împăciuire a Guvernului Antonescu cu legionarii?

ACUZATUL G-RAL DOBRE: Nu, sunt două chestiuni, căroră li s'a dat o interpretare greşită.

Intr'un memoriu înaintat d-lui Mareşal Antonescu se spune că întrucât sunt bine văzut în cercurile germane, şi de opinia publică germană, ar fi foarte indicat să fiu numit ca vice-preşedinte. Acest memoriu a fost dat de d-l Mareşal d-lui Mihai Antonescu, care m'a chemat într'o seară la telefon şi m'a întrebat: „Când facem guvernul, peste 2—3 zile“? Eu i-am spus atunci lui Mihai Antonescu: ce-i lipseşte chelului? nu vroiam să accept acest post.

PREŞEDINTELE: Dvs. eraţi desemnat ca succesor al d-lui Mareşal?

ACUZATUL G-RAL DOBRE: Niciodată nu a fost vorba de aceasta.

PREŞEDINTELE: Aţi fost d-vs un element care tindea la împăcarea legionarilor cu Mareşalul?

ACUZATUL G-RAL DOBRE: Câteva elemente moderate ale partidului legionar vroiau să scoată un ziar. Mi-au cerut mie fonduri şi eu le-am spus că nu am şi s'au dus la Banca Naţională.

PREŞEDINTELE: La cabinetul dvs. aveţi consilieri germani. Vă consultaţi cu germanii în chestiunile importante?

ACUZATUL G-RAL DOBRE: Nu.

PREŞEDINTELE: Aţi participat la Consiliul de Miniştri dela Snagov?

ACUZATUL G-RAL DOBRE: Da. Cu ocazia aceasta Ma-

reșalul Antonescu mi-a spus că partidele sunt de data aceasta de acord cu Domnia Sa și că va da o proclamație.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ce a dat Germania în schimbul jafului făcut 4 ani în România?

ACUZATUL DOBRE: În ce privește departamentul meu v'am spus. Oelpaktul prevedea material pentru armament în schimbul petrolului.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI ION MARINESCU

PREȘEDINTELE: Ce legături politice ați avut cu Octavian Goga înainte de a intra în guvern?

AC. I. MARINESCU: L-am cunoscut la băi la Carlsbad și am rămas prieteni.

PREȘEDINTELE: Ce legături politice ați avut cu Octavian Goga?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel de legătură politică, nu am fost înscris în partidul lui și nu am luat parte la nicio ședință publică.

PREȘEDINTELE: Care au fost împrejurările care v'au determinat să intrați în guvern?

AC. I. MARINESCU: Am fost invitat de D-l Mareșal în luna Mai 1941, la masă. După masă mi-a vorbit de greutățile pe care le întâmpină la conducerea țării, mi-a vorbit de lipsa de patriotism a oamenilor care nu vor să muncească pentru Țară și mi-a oferit Ministerul Economiei Naționale.

PREȘEDINTELE: Va'i cunoscut mai înainte?

AC. I. MARINESCU: Da.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări?

AC. I. MARINESCU: L-am cunoscut personal, prima dată, la moartea lui Octavian Goga. Il știam din războiul trecut. Făcusem războiul și-l cunoscusem când eram ofițer de rezervă, că se bucura de un mare prestigiu în Armată.

PREȘEDINTELE: Ați făcut politică gogistă?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel de politică.

PREȘEDINTELE: Ați cunoscut împrejurările care au determinat ieșirea din guvern a G-lui Potopeanu?

AC. I. MARINESCU: Nu le-am cunoscut.

PREȘEDINTELE: Prima problemă care vi s'a pus a fost afacerea Rogifer?

AC. I. MARINESCU: După ce am vorbit cu D-l Mareșal, s'a ținut un consiliu de miniștri la D-sa la vilă, și am auzit expunerea, pe care o făcea Ghițulescu.

PREȘEDINTELE: Ați auzit cauzele ieșiri din guvern a G-lui Potopeanu ?

AC. I. MARINESCU: Nu.

PREȘEDINTELE: Ați fost în Germania ?

AC. I. MARINESCU: O singură dată în 1941, în luna Aprilie. Germanii aveau în România pe lângă un Ministru politic un ministru economic și un Stat Major economic și trimeteau și un alt ministru economic, pe Clodius, iar noi nu aveam în Germania decât un ministru politic. Am căutat să trimitem și noi un ministru economic și o comisie, care să urmărească executarea acordurilor economice.

PREȘEDINTELE: Ce discuții ați avut ?

AC. I. MARINESCU: Eu nu puteam să rezolv nicio chestiune. M'am dus acolo pentru executarea unei chestiuni importante. Prima chestiune era că Germanii voiau să ridice valoarea mărcii. Marca germană era la venirea mea de 60 lei, se ridicase dela 30 la 60 și în momentul acela nemții au vrut s'o ridice la 120. Mai târziu au vrut să o lase la 80.

PREȘEDINTELE: Discuțiuni cu privire la petrol, ați avut nu nemții ?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel de discuțiuni.

PREȘEDINTELE: Care a fost rolul Dvs. în pătrunderea capitalului german în industria petroliferă ?

AC. I. MARINESCU: Nu am avut nicio legătură cu Societatea „Petrol Block“, care era sub președinția d-lui Argetoianu.

Înainte de a începe războiul Germanii au urmărit să-și mărească stocul de acțiuni.

PREȘEDINTELE: Transferul acțiunilor s'a făcut în timpul războiului ?

AC. I. MARINESCU: Nu știu nimic. Germanii au venit cu cerere de transfer a acțiunilor petrolifere ale Societăților Concordia și Columbia. Nu au reușit însă, nu li s'a acordat niciun transfer, acțiunile nu au fost aduse în Țară și înregistrate pe numele lor.

PREȘEDINTELE: În ce scop ați restrâns consumul petrolului ?

AC. I. MARINESCU: Consumul de petrol a fost mărit, nu a fost restrâns.

Când am venit eu la Ministerul Economiei Naționale, am găsit încheiate, semnate și puse în executare toate acordurile economice cu Germania, inclusiv acordurile de bază relative la petrol precum și acordurile anuale, pentru că între noi și Germani în afară de acordurile petrolifere mai existau...

PREȘEDINTELE: Totuși consumul a fost restrâns.

AC. I. MARINESCU: Nu, Domnule Președinte. Nemții aveau o valoare de export de 240.000.000 mărci produse petrolifere. Cumpărate dela Societăți și nu dela Stat, apoi veneau la Minister pentru a autoriza exportul.

În acest scop se țineau, în fiecare lună, conferințe între noi cu Germanii în care se fixau cotele pentru consumul intern și cotele disponibile pentru export.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați intrat în guvern în luna Maiu 1941. În ce măsură ați participat la pregătirea operațiunilor militare în vederea atacării URSS-ului?

AC. I. MARINESCU: Am văzut în actul de acuzare că aș fi participat la ședințe ale Consiliului de Miniștri dela 12 și 17 Iunie. Vă mărturisesc că nu-mi aduc aminte de aceste ședințe. Am căutat aceste stenograme și am văzut — am avut o îndoială — că printre alții prezenți eram și eu. În aceste ședințe sunt trecut și eu cu 2—3 cuvinte sau 2—3 rânduri, restul ședinței fiind ocupat de D. Vice Președinte.

PREȘEDINTELE: Ați fost oprit să vorbiți?

AC. I. MARINESCU: Nu spun aceasta, spun ceea ce se află în aceste stenograme. D. Vice președinte ar fi putut să-și aducă mai bine aminte de aceste ședințe decât mine, care nu-mi aduc aminte.

PREȘEDINTELE: Ce rol ați avut la predarea întreprinderilor Malaxa?

AC. I. MARINESCU: Niciun rol. Toate afacerile metalurgice nu intrau în competența Ministerului Economiei Naționale. S'a creiat un Subsecretariat de Stat al Inzeștrării și un Comisariat al Industriei Metalurgice. Am văzut în actul de acuzare că, am iscălit și eu jurnalul.

PREȘEDINTELE: Ați contribuit în vreun fel la evacuarea bunurilor din URSS?

AC. I. MARINESCU: Niciun fel. Toată această chestiune era autonomă, exista comisie.

PREȘEDINTELE: Care a fost rolul Dvs. în semnarea convențiilor economice cu Germania?

AC. I. MARINESCU: Nu am avut absolut niciun rol. Când am venit la Minister am găsit toate convențiile economice semnate.

PREȘEDINTELE: Ați primit mulțumiri dela Mareșalul Rommel pentru livrarea carburanților?

AC. I. MARINESCU: Nu. Iată care este situațiunea. În Iulie 1944 mi s'a făcut o politeță din partea lui Neuerbach

pe o carte poştală ilustrată. Pe această carte poştală ilustrată care reprezenta pe Roinmel era o formulă de politeţe.

Nu avea nici un rost să mi se aducă mulţumiri, pentru că nu i-am adus nici un serviciu.

PREŞEDINTELE: Aţi contribuit la mărirea duzelor ?

AC. I. MARINESCU: Nu am admis nici o mărire a duzelor, din contra s'au micşorat, nemţii au încercat să mărească producţia nu cu mărirea duzelor, ci cu mărirea metrilor foraj.

PREŞEDINTELE: În calitate de ministru al Justiţiei în ce măsură aţi contribuit la legislaţia care s'a făcut în contra evreilor care fugeau din Transnistria ?

AC. I. MARINESCU: Nu am luat nici o măsură. S'a făcut o lege de către Ministerul Armatei, pe care am contrasemnat-o. În bara acestei legi nu a fost nimeni condamnat. Legea este făcută la Ministerul de Războiu şi înscrisă pe numele acestui Minister.

PREŞEDINTELE: Aţi contrasemnat-o ?

AC. I. MARINESCU: Da, ca ministru al Justiţiei, pentru evidenţa tuturor legilor semnam toate legile edictate.

PREŞEDINTELE: Aţi contrasemnat legea, care prevedea pedapsa cu moartea contra evreilor care se sustrăgeau dela munca obligatorie ?

AC. I. MARINESCU: S'a făcut o lege cu măsuri împotriva celor ce se sustrăgeau dela munca obligatorie sau dela serviciul militar, atât în timp de pace cât şi în timp de războiu.

PREŞEDINTELE: Ce legi aţi mai semnat ?

AC. I. MARINESCU: Nu am semnat niciun fel de lege. Legea aceasta este citată în actul de acuzare ca o lege rasială.

PREŞEDINTELE: Ce rol aţi avut în chestiunea prizonierilor sovietici ?

AC. I. MARINESCU: Am văzut în ordonanţa de trimiterea în judecată că eu aş fi cerut dela Alexianu 50.000 prizonieri, care mi-au fost puşi la dispoziţie.

A fost pus rău materialul la dispoziţia d-lui acuzator public, pentru că nu eu aveam producţia cărbunilor; ea era trecută la Subsecretariatul de Stat al Producţiei de război. Despre această chestiune s'a vorbit cu d. Vice preşedinte D. Mihai Antonescu, care a spus să se dea lucrători din Transnistria. D. Alexianu a spus că are lucrători tehnici şi că D. Ministru al Muncii trebuie să găsească lucrători. A intervenit apoi G-ral Pantazi, care a spus că chestiunea lucrătorilor minieri este rezolvată de Marele Stat Major, că se vor întrebuinţa ca lucrători minieri —

prizonieri. Deci, înainte de a spune eu vreun cuvânt chestiunea a fost rezolvată.

PREȘEDINTELE: Vra să zică s'a stabilit.

ACUZATOR PUB. SĂRACU: Să răspundă acuzatul ce măsuri a luat cu privire la împiedecarea evacuării refugiaților în țară?

ACUZ. MARINESCU: Nu am avut de luat nicio măsură, n'am avut decât să contrasemnez o lege, care știu că, atunci când a fost aplicată n'a adus nicio condamnare.

ACUZ. PUB. SĂRACU: Ce caracter avea această lege și care era scopul ei?

ACUZ. MARINESCU: Era o lege, desigur de sancționare, cu scopul de a apăra spatele frontului.

ACUZ. PUB. SĂRACU: Și ce pedeapsă se prevedea?

ACUZ. I. MARINESCU: Pedeapsa cu moartea.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI TRAIAN BRĂILEANU

PREȘEDINTELE: Acuzatul Brăileanu: când și ce legături ați avut dvs. cu mișcarea legionară?

ACUZ. BRĂILEANU: Cam prin anul 1927/1928 și anume în aceste împrejurări: În acea vreme eu nu mai făceam politică — după ce am făcut mai înainte o politică fiindcă am fost în partidul lui Averescu și nu vreau să spun cum am intrat sau de ce am ieșit din partid, cred că aceasta nu interesează — apoi am făcut politică cu Iorga și după fuziunea cu d-l Argetoianu apoi cu Maniu, iar în urma turburărilor politice din acea vreme m'am retras din politică.

Intr'o vară, prin 1927—1928 eram la țară la o casă a mea în județul Rădăuți și Ion Zelea Codreanu bătrânul, care era deputat la Rădăuți, după mai multe discuțiuni avute atunci, mi-a propus să mă apropiu de mișcarea lor.

În sfârșit, plecând la Cernăuți, mi s'a propus să intru în Senatul Legionar.

PREȘEDINTELE: Când s'a întâmplat aceasta?

ACUZ. BRĂILEANU: În anul 1929. Și am intrat în Senatul Legionar cu condițiunea expresă ca să nu mă ocup de organizația și frământările interne.

PREȘEDINTELE: Ce alt rol ați mai avut în mișcarea legionară?

Ați luat parte la ședințele Senatului Legionar?

ACUZ. BRĂILEANU: Poate de 2 ori pe an. Chiar când eram convocat la ședințe, nu veneam, fie că aveam cursuri, fie

că trebuia să pregătesc vreo lucrare sau alte motive. Știu însă că la o ședință care mi s'a spus că era importantă, am luat parte. La acea ședință au mai fost și generalul Zizi Cantacuzino și apoi a vorbit Codreanu care ne-a făcut o expunere a situației politice, că legiunea trebuie să intre și ea în lupta politică ș. a. m. d.

PREȘEDINTELE: Dar chestiuni de politică externă s'au discutat?

ACUZ. BRAILEANU: Nu s'a vorbit deloc.

PREȘEDINTELE: Înainte de 6 Sept. ați primit directive dela Horia Sima?

ACUZ. I. BRAILEANU: Nu. Cred că ar fi bine să arăt, pentru edificarea situației mele dela 6 Septembrie, în câteva cuvinte foarte rezumativ, era încă în 1930. Am trimis la „Revista Internațională de Sociologie“ un studiu „Statul și Comunitatea Morală“.

PREȘEDINTELE: Îl cunoaștem.

ACUZ. BRAILEANU: Și aci, într'o propozițiune îmi rezumam întregul meu program politic. Și atunci în baza acestui program, care este notat pe larg în acest studiu, de altfel apreciat...

PREȘEDINTELE: Era de acord cu școala legionarilor?

ACUZ. BRAILEANU: Am spus că rolul meu s'a limitat într'o sferă foarte redusă. M'am ocupat de aceasta, trudindu-mă să am o influență etică și morală asupra tineretului; universitatea era invadată de această mișcare și ca profesor m'am interesat să văd care sunt năzuințele acestui tineret.

PREȘEDINTELE: Înainte de 6 Septembrie, care au fost legăturile Dvs. cu legionarii și care au fost tratativele cu Ion Antonescu?

ACUZ. BRAILEANU: După ce am publicat acel articol, am scos revista „Insemnări Sociologice“ în anul 1935, care se spune că era o revistă camuflată, legionară. Dar această revistă avea cu totul un alt scop și anume să deschidă gustul tineretului pentru problemele sociale. Colaboratori permanenți ai acestei reviste au fost doi francezi. În tot timpul acesta nu am publicat nimic în Germania, ci abia mai târziu.

PREȘEDINTELE: Nu are importanță acest lucru.

ACUZ. BRAILEANU: Această revistă publica studii sociologice foarte importante și nu făcea propagandă legionară. Apoi până în Ianuarie nu am fost nici admonestat, nici arestat, și nici nu am fost băgat în lagăr și nu am fost considerat niciodată ca legionar care să fi dat directive mișcării legionare ..

PREȘEDINTELE: Vorbiți de epoca dela 6 Septembrie!

ACUZATUL I. BRAILEANU: La 6 Septembrie, am venit la București cam prin Iulie și abia atunci l-am cunoscut pe Horia Sima, care era Subsecretar de Stat și erau și mai mulți legionari, ieșiți din lagăre, ca Iașinski, care era din Bucovina și alții, le-am spus tuturor, eu nu am timp să mă ocup de politică, fiind foarte ocupat, fiindcă mă ocupam în acel timp cu lucrările mele dela Academia Română

În Septembrie, nu știu nimic despre tratativele care au fost duse. Pe mine au vrut să mă bage ca un fel de reprezentant a lui Horia Sima. În sfârșit ei au intervenit în această chestiune și mi-au spus că le sunt necesar.

În ziua de 13 Ianuarie au început probabil tratativele pentru formarea guvernului cu Horia Sima. Spun aceasta, deoarece nu am nici o intenție pentru a mă disculpa.

Seara am auzit că declarațiile sunt gata făcute. Nu știu dacă dl. Mihail Antonescu poate confirma acest lucru. Ce s'a întâmplat, eu nu știu, fiindcă pela ora 2 noaptea am fost trezit din somn de un om care mi-a spus că trebuie să viu să depun jurământul la... (Rumoare).

ACUZ. BRAILEANU: D-lor, nu este de răs, este așa cum vă spun eu. Probabil că legionarii s'au gândit la mine din cauză că sunt profesor și le trebuia un profesor, nu ca propagandist german ci ca un om cunoscut, ca om de școală, fiindcă eu m'am ținut întotdeauna de școală și de cursuri, am scris și la revista „Pedagogia“ un studiu: „Organizația Școalei“.

Am primit acest Minister și am spus că mă voi ocupa de Minister și nu de altceva.

PREȘEDINTELE: Ați avut vreun program în vederea organizării Ministerului Educației?

ACUZ. BRAILEANU: N'am avut nici un program. Am scris și un articol în „Cuvântul“ împotriva reformanței.

ACUZ. PUBLIC SARACU: Atunci cine v'a inspirat legturile cu caracter rasial?

ACUZ. BRAILEANU: În ajunul deschiderii școalelor, s'a pus această problemă foarte dificilă și anume ce ne facem în momentele acestea de agitație a studenților împotriva studenților evrei și pe de altă parte ce ne facem cu profesorii care au fost atacați de studenți, apoi cu studenții care au fost eliminați din universități. Și atunci am spus că această problemă nu se poate rezolva altfel decât printr'o separațiune între studenți.

PREȘEDINTELE: Dar Dvs. ați spus că nu ați avut nici un program.

ACUZ. BRAILEANU: Nu am avut nici un program.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Măsurile cu caracter rasial cine le-a luat ?

ACUZATUL: Eu nu consider aceasta ca o măsură cu caracter rasial. Eu consider pe evrei ca formând o națiune, cu aspirațiunile lor..

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Atunci de ce i-ați scos din școli, dacă îi considerați ca o națiune ?

ACUZATUL: Primul articol spune că evreii sunt liberi, au toată libertatea să-și organizeze învățământul de grad primar și secundar în cadrul legii învățământului particular.

Domnule Președinte, s'a întâmplat că nici n'au venit la mine evreii fiindcă le-aș fi explicat situația (ilaritate).

Vă rog, agitațiile studențești au durat decenii, mult timp nu a fost liniște la Universitate, au fost bătăi și fel de fel de incidente, și în momentul acela dvs. credeți că eu pot deschide Universitățile ca să vină studenții evrei ? Au fost scandaluri întregi cu „Frăția de cruce“...

PREȘEDINTELE: Ce atitudine ați avut în Consiliul de Miniștri față de pregătirile de fascizare și metodele de fascizare a țării ?

ACUZATUL: Domnule Președinte, în acea epocă am fost ministru și la Instrucțiune, și la Arte, și la Culte, am avut 2 secretari generali, lucram până noaptea târziu la minister și n'am avut timp să mă ocup de altceva, de ceeace se întâmpla în politică.

PREȘEDINTELE: Care dintre coinculpați are de formulat vreo întrebare ?

ACUZATUL TOMESCU: Deoarece în actul de acuzare al meu este citat d-l prof. Brăileanu, l-aș ruga să binevoiască a răspunde dacă m'a cunoscut înainte de întâlnirea noastră de aici dela închisoare?

ACUZATUL: Nu l-am cunoscut.

ACUZATUL TOMESCU: Să spună dacă știe că am fost vreodată legionar.

ACUZATUL BRAILEANU: Nu. Dacă ar fi fost legionar, ar fi fost mai departe ministru timp de trei ani ? (Ilaritate).

AC. PUBL. STOICAN: Domnule Președinte, vă rog să întrebați pe d-l martor dacă în calitate de profesor de sociologie la ca'edra dela Cernăuți, a agitat întregul tineret studențesc bucovinean, prin conferințe, prin articole publicate în revista „In-

semnări sociologice", revistă personală și în revista tot legionară „Iconar“, dacă prin articole, prelegeri universitare și conferințe a agitat acest tineret universitar, a făcut apologia hile-rismului german și fascismului italian, militând și recomandând să fie introduse aceste sisteme și în România.

ACUZATUL BRAILEANU: Nu recunosc. La Universitate n'am vorbit despre această chestiune iar în ce privește revistele, voi aduce colecția ca să vedeți ce am scris despre fascismul din Italia: fascismul va avea posibilitatea să dăinuiască dacă se va împăca cu monarhia și se va întoarce la regimul parlamentar după tipul englez (ilaritate).

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Dacă atunci când era ministru, prin legea Nr. 699 din 15 Octombrie a organizat după sistemul tipic legionar, Uniunea Națională a Studenților Creștin.

ACUZATUL BRAILEANU: Nu am făcut această organizare. V'aș aduce această lege a educației extra-școlare a tineretului, în care se spune: educația extra-școlară a tineretului este lăsată în seama mișcării legionare, lege semnată de Mareșalul Antonescu și de Horia Sima, legea mi-a fost adusă la cunoștință, iar studenții au avut un conducător al lor, numit de Sima: Viorel Trifa; n'am făcut presiuni ca să intre studenții în această organizație.

PREȘEDINTELE: Ați avut vreun rol ?

ACUZATUL BRAILEANU: Nici unul.

PREȘEDINTELE: Atunci nu interesează aplicațiunea, din moment ce negați însăși legea.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Dacă tot ca ministru a elaborat legea de instituire a comisiunilor însărcinate să elimine din Universitate elementele care nu erau legionare sau pe cei care nu erau simpatizanți ai Legiunei.

ACUZATUL BRAILEANU: Această lege are titlul făcut de mine: „Legea pentru organizarea învățământului superior“ și unul din colaboratorii mei — nu vreau să-l numesc, ca să nu mai complic lucrurile...

ACUZATORUL PUBL. STOICAN: Vă rog să le complicați. (Iaritate).

ACUZATUL BRAILEANU: ...Un colaborator mi-a spus că titlul este prea vag, să-i dăm un titlu mai potrivit... „Adaptarea învățământului la Statul Național Legionar“.

PREȘEDINTELE: Cine a fost acest colaborator ?

ACUZATUL BRAILEANU: N'aș vrea să-l spun. Dealtfel nu este important lucrul acesta.

PREȘEDINTELE: Dvs. ați semnat?

ACUZATUL BRAILEANU: Da.

PREȘEDINTELE: Insemnează că v'ați însușit legea.

ACUZATUL BRAILEANU: Nu, titlul l-am însușit! (mare ilaritate), fiindcă citind legea, veți vedea că nu este chestiune de adaptare la Statul Național Legionar, fiindcă se vorbea de menținerea în Universitate a unor profesori fără activitate care nu se știa ce fac la Universitate, s'a pus titlul acela și urma ca în zilele acelea să revizuiam situația, să vedem cum stăm cu învățământul superior și atunci au fost obligați profesori să aducă toate lucrările lor și a fost instituită comisiunea aleasă de profesorii dela Facultăți.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Nu legea interesează ci rezultatele și modul cum ați lucrat.

ACUZATUL BRAILEANU: Niciun rezultat n'a fost, fiindcă legea nu s'a aplicat.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: N'ați mai avut timp.

ACUZATUL BRAILEANU: Dacă se aplica vă asigur că nu ar fi scos nici un profesor.

ACUZATOR PUBL. STOICAN: Se modifica, dar nu se schimba nimic... (ilaritate). Să răspundă acuzatul dacă și în calitate de ministru a continuat activitatea de agitație și propagandă pe care a dus-o în Bucovina, la București, de data aceasta prin articole publicate în „Cuvântul” și prin conferințe.

ACUZATUL BRAILEANU: Am ținut unele conferințe care nu au fost de agitație și față de articolele mele a fost mult mai mare deosebirea față de propaganda care a fost făcută în presa legionară în general și re urmă de Ministerul Propagandei.

ACUZATOR PUBL. SĂRACU: Față de afirmațiunile pe care le face ca fost ministru legionar și prin care vrea să demonstreze că legile edictate de d-sa în timpul ministeriatului n'au avut niciodată un caracter rasial și că ele aveau ca bază principii umanitare, ne rezervăm dreptul să-i arătăm acuzatului Traian Brăileanu care au fost consecințele acestei legi, pe care poporul român le suferă și astăzi.

Domnule Președinte, pentru că suntem la acest capitol vă anunț că pentru poporul român astăzi a venit una din cele mai îmbucurătoare vești, care în acelaș timp aduce un sprijin actului de acuzare și sancționării acuzaților din boxă pentru politica dusă și pentru modul cum au înțeles să deservească poporul român în cei patru ani de guvernare. Iată ce spune o telegramă dela Conferința celor patru miniștri de externe dela Paris:

„Prețuind eforturile militare în doborârea fascismului și acțiunea de democratizare dusă cu hotărâre de Guvernul Român, Conferința de Pace dela Paris a recunoscut reintegrarea Ardealului de Nord la România, abolind dictatul dela Viena“.

(La auzul acestei știri întreaga asistență izbucnește în aplauze furtunoase și ovațiuni; aplauzele continuă cu putere în timp ce toată lumea, Tribunalul, publicul, ziaristii se ridică în picioare. în semn de omagiu adus acestui important eveniment în istoria României).

INTEROGATORIUL ACUZATULUI DUMITRU POPESCU

PREȘEDINTELE: Acuzatul Dumitru Popescu, prin ce împrejurări ați cunoscut pe Ion Antonescu de ați ajuns Ministru de Interne?

AC. D. POPESCU: D-le Președinte, d-l general Antonescu a fost ca și mine ofițer activ din 1903, adică vreo 37—40 de ani. Nu știu dacă în 40 de ani am vorbit cu generalul Antonescu de patru ori, afară de bună ziua ce i-am dat. D-sa poate confirma acest lucru.

PREȘEDINTELE: Știți că Ion și Mihai Antonescu vă socoteau ca unul din stâlpii regimului, om de mare încredere pentru realizarea scopurilor regimului?

AC. D. POPESCU: Nu știu.

PREȘEDINTELE: În ce domeniu ați colaborat cu Antonescu și Cristescu, ce măsuri ați luat pentru întărirea dictaturii antonesciene?

AC. POPESCU: Cu Eugen Cristescu nu am avut nici o colaborare. El făcea parte dintr'un consiliu de trei cu generalul Vasiliu și mareșalul Antonescu care decidea în chestiuni secrete. Nu aveam cunoștință de ele pentru că n'am fost niciodată la acest consiliu.

PREȘEDINTELE: În ce măsură ați contribuit la măsurile de represiune contra acelor care erau împotriva regimului și a războiului?

AC. POPESCU: În nici o măsură. Nu se va găsi un singur ordin dat de mine.

PREȘEDINTELE: La ședințele Consiliului de miniștri din 17 și 18 Iunie 1941, ați participat?

AC. POPESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Ați colaborat la toate actele de repressiune care s'au luat ?

AC. POPESCU: La niciunul n'am luat parte.

PREȘEDINTELE: Ați edictat legi cu caracter general de represiune ?

AC. POPESCU: Am fost ministru de Interne 3 ani jumătate. Nu veți găsi o singură rezoluție de internare în lagăr din partea mea.

PREȘEDINTELE: Plebiscitul l-ați organizat dvs. ?

AC. POPESCU: Am primit dispozițiuni ca să se facă și am dat o serie de ordine ca să vină lumea la vot. Când lumea întârzia, insistam să fie adusă la vot.

AC. PUBL. SĂRACU: Cu jandarmii ?

AC. POPESCU: Nu.

PREȘEDINTELE: Cine erau executanții ?

AC. POPESCU: Autoritățile comunale locale.

PREȘEDINTELE: La consiliul de miniștri dela 23 August ați participat ?

AC. POPESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Ce s'a discutat în legătură cu continuarea războiului și încheierea armistițiului ?

ACUZATUL POPESCU: La un moment dat mareșalul Antonescu a spus să se retragă guvernul în Fihor și a fost vorba să se încerce și o rezistență pe Olt. Nu-mi amintesc precis.

ION ANTONESCU: A participat generalul Popescu la toate consiliile de miniștri, la toate consiliile de cabinet pentru ordinea internă ?

AC. POPESCU: Nu la toate, pentru că atunci când eram în inspecție nu am participat.

PREȘEDINTELE: La cele mai multe ați participat ?

AC. POPESCU: Cred că da.

ION ANTONESCU: A participat la toate.

Ați auzit în consiliile de miniștri și în consiliile de cabinet ca să fi recomandat lui Vasiliu sau Cristescu ca să procedeze extra-legal și cu brutalitate, sau am făcut totdeauna recomandarea ca să se procedeze cu umanitate ?

AC. POPESCU: Nu știu ce înțelegeți Prin consiliile de cabinet ?

ION ANTONESCU: Consiliile pentru ordinea internă.

AC. POPESCU: Pentru că erau două consilii, unul ținut cu Cristescu și general Vasiliu la care n'am fost niciodată.

La celelalte consilii unde au participat și alții din cabinet nu am auzit niciodată să fi spus d-l mareșal Antonescu ca să se procedeze ilegal.

PREȘEDINTELE: Cine mai are de pus întrebări ?

AC. LECCA: Își aduce aminte că în 1941 la sfârșit sau începutul 1942 am făcut cerere mareșalului ca anumite categorii de cetățeni, circa 7000—8000, să se poată întoarce din Transnistria și d. mareșal a aprobat cererea?

AC. POPESCU: Chestiunea privind evacuările și repatrierile depindeau de Subsecretariatul de Stat al Poliției; de această cerere nu-mi amintesc.

AC. LECCA: Nu vă amintiți că ați aprobat și dvs. o asemenea cerere?

AC. POPESCU: Imi amintesc că nu am aprobat asemenea cerere.

AC. PUBLIC SĂRACU: Să răspundă acuzatul cine întocmea listele de internare a luptătorilor antifasciști sau celor care erau contra războiului?

PREȘEDINTELE: Cine întocmea lista internărilor în lagăr?

AC. POPESCU: Subsecretariatul de Stat al Poliției.

AC. PUBLIC SĂRACU: Personal a semnat o asemenea listă?

AC. POPESCU: Nu. Se făcea un Jurnal al Consiliului de miniștri semnat de toți miniștrii.

AC. PUBL. SĂRACU: Din punct de vedere administrativ această listă trebuia să treacă pe la d-sa?

AC. POPESCU: Da.

PREȘEDINTELE: Va să zică știați de aceste internări? Ce măsuri ați luat?

AC. POPESCU: Când durata unei internări era prea mare, o modificam. Nu făceam modificări prea mari pentru că și generalul Vasiliu și generalul Popescu Ion, dacă mă împotriveau se plâneau mareșalului Antonescu că sabotez.

AC. PUBL. SĂRACU: La 1941 în Iunie cine a dat ordin pentru internarea în lagăr a tuturor luptătorilor antifasciști?

AC. POPESCU: Nu-mi aduc aminte. În orice caz d-le Președinte nu am pus o singură rezoluție de internare a unei singure persoane în lagăr, nu am dat un singur ordin de deportare, evacuare sau internare.

AC. PUBL. SĂRACU: Dar când a inspectat lagărul dela Tg. Jiu, i s'a adus la cunoștință ceea ce se petrece acolo? Ce măsuri a luat?

AC. POPESCU: Am inspectat lagărul dela Tg. Jiu de 3—4 ori, în timp ce era în ordinele Subsecretariatului de Stat al Poliției. Pentru că mă interesa să cunosc situația. Totdeauna m'am dus inopinat.

Spuneam la cabinet că plec în Moldova și mă duceam la lagăr. Cum intram dădeam ordin comandantului să aducă la mine pe toți cei cari sunt nemulțumiți. Nu mi s'au făcut niciodată reclamațiuni. că la Tg. Jiu populația a suferit.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ați stat de vorbă și cu mine. V'am spus că este bine în lagăr ?

AC. POPESCU: Nu. Nu putea spune cineva că este bine în lagăr.

PREȘEDINTELE: Ce măsuri ați luat ?

AC. POPESCU: Regulamentul lagărului a fost făcut de mine. A fost un regulament cât se poate de omenesc (ilaritate).

INTEROGATORIUL ACUZATULUI C. PETROVICESCU

PREȘEDINTELE: Să spună acuzatul Petrovicescu: la ce dată a încercat contactul său cu mișcarea legionară ?

AC. PETROVICESCU: În 1934.

PREȘEDINTELE: Și cum s'a petrecut ?

AC. PETROVICESCU: M'am dus atunci la consiliul de război la corpul II armată și am început să lucrez împreună cu magistrații ajutoari pe care îi aveam pe Hotineanu. S'au făcut atunci instrucțiuni și după aceea a început judecarea procesului. Instrucțiunile orale au durat atunci vreo zece zile. Consiliul era prezidat de generalul Ignat. În rechizitoriu, având în vedere actele găsite și cele auzite orale, în rechizitoriul meu am cerut condamnarea celor trei asasini și am lăsat la dispozițiunea adică la aprecierea consiliului, vinovăția lui Cantacuzino și Codreanu, iar pentru ceilalți acuzați am cerut achitarea. Aceasta a fost atitudinea mea atunci. Consiliul a fost de acord.

PREȘEDINTELE: Ulterior cum au evoluat legăturile dvs. cu mișcarea legionară ?

AC. PETROVICESCU: Nu am avut nicio legătură. Am plecat după aceea în străinătate, m'am reîntors și mi-am reluat serviciul meu și am trecut la comanda diviziei de la Turnu Severin. Acolo în anii 1935 și 1936 s'a ținut un congres studențesc din Timoc și Oltenia care era prezidat de d. profesor Manolescu și care era autorizat și am primit o invitație la acest congres și m'am prezentat.

AC. PUBL. STOICAN: Făcând elogii legionarilor ?

AC. PETROVICESCU: Nu am vorbit absolut nimic de mișcarea legionară acolo.

PREȘEDINTELE: V'am rugat să spunei ce legături ai avut cu mișcarea legionară după aceea.

AC. PETROVICESCU: Dela terminarea procesului și până la 16 Octombrie 1940 nu am avut nicio legătură, adică legăturile mele au fost nule. Nicio legătură. Ei au fost foarte sensibili că a fost găsit un om care să scoată adevărul.

PREȘEDINTELE: Dar în 1938 ?

AC. PETROVICESCU: În anul 1938 am fost chemat martor, la procesul lui Codreanu, avându-se în vedere atitudinea mea din 1934.

PREȘEDINTELE: Dar cu privire la înarmarea legionarilor, ce măsuri ați luat dvs. ?

AC. PETROVICESCU: Mișcarea legionară pe atunci avea un comandament propriu și era pusă sub comanda lui Horia Sima și noi nu aveam competența. Nu am făcut nicio înarmare. Pentru mine pe stradă un legionar sau nelegionar era totuna.

PREȘEDINTELE: Dar i-ați înarmat cu materiale dela Interne ? D-ta ce știi în legătură cu aceasta ?

AC. PETROVICESCU: Doamne ferește ! Este la dosar că am fi dat 90 revolve ; or, după cum știe și g-! Vasiliu care este aici și care cunoaște că d. Rioșeanu a declarat că: acele 90 revolve au fost date de mine în urma tratativelor cu Topor, la cererea d-lui Horia Sima.

PREȘEDINTELE: Cum ați reacționat după masacrul dela Jilava ?

ACUZ. PETROVICESCU: În privința Jilavei nu sunt competente să vă dau nici-o lămurire și să vă spun pentru ce Jilava este o închisoare militară care ține de Ministerul Apărării Naționale. Eu eram Ministru de Interne și nu aveam nici o competență. Jilava a fost afectată de Dl. Mihai Antonescu pentru închiderea celor arestați de comisiunea specială prezidată de Consilierul Bănescu ca vinovați de crimele trecutului.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Eu nu puteam să afectez o închisoare militară pentru deținuți civili.

ACUZ. PETROVICESCU: Există declarația d-sale la Curtea de Justiție Militară unde spune că a dat ordin ca acești vinovați să fie închisi la Jilava.

PREȘEDINTELE: Si după aceea ce ați făcut ?

ACUZ. PETROVICESCU: În dimineața zilei când s'au întâmplat omorurile m'am dus să văd cele petrecute și am găsit

acolo pe dl. General Popescu, Comandantul Militar al Capitalei, împreună cu un magistrat militar. A urmat după aceea un consiliu de miniștri care a durat de dimineață până seara la ora 10.

PREȘEDINTELE: Generalul Popescu era Comandantul militar al Capitalei, dvs. erați ministru de Interne. Cui i-ați raportat de cele constatate la Jilava?

ACUZ. PETROVICESCU: Am raportat d-lui Mareașal Antonescu.

PREȘEDINTELE: Ce a răspuns dl. mareșal Antonescu?

ACUZ. PETROVICESCU: Poate că-și aduce aminte. A spus: Nu-mi pare rău de niciunul din aceștia pentru că au făcut prea mult rău țării.

PREȘEDINTELE: Cum se explică că după aceea ați luat altă atitudine?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu a venit în dimineața aceea la mine.

PREȘEDINTELE: Când v'a raportat dl. gen. Petrovicescu de cele petrecute este adevărat că ați spus că bine li s'a făcut?

ACUZ. I. ANTONESCU: Toți oamenii politici care au fost duși la Jilava precum și jandarmii și mulți oameni nevinovați duși acolo au fost duși ca să li se apere viața.

PREȘEDINTELE: Aceasta este o chestiune lămurită. Dar față de afirmarea categorică a gen. Petrovicescu că în momentul când v'a raportat cele petrecute, dvs. ați spus că bine li s'a făcut, ce aveți de zis?

ACUZ. I. ANTONESCU: Nu are nicio legătură aceasta cu atitudinea mea.

PREȘEDINTELE: Vasăzică negați acest lucru?

ACUZ. I. ANTONESCU: Domnule președinte, dvs. dl. general Petrovicescu mențineți cele spuse?

ACUZ. PETROVICESCU: Da; am raportat generalului Antonescu întâmplarea și mi-a spus exact ce v'am spus. De altminteri este scris în „La marginea prăpastiei”. Eu am rămas surprins că a apărut acest lucru.

PREȘEDINTELE: Dar în consiliul de miniștri?

ACUZ. PETROVICESCU: Acolo a fost o discuție foarte scurtă, unde s'au expus cele întâmplate, iar în cartea „La marginea prăpastiei” s'a reprodus după stenogramă cele ce v'am spus.

PREȘEDINTELE: Ați colaborat cu nemții?

ACUZ. PETROVICESCU: Nicio colaborare.

PREȘEDINTELE: Mai are cineva de pus întrebări dintre acuzați?

ACUZ. CRISTESCU: Acest proces trebuie să se lămuirească. Eu am făcut ancheta asupra asasinării lui Duca și am stabilit proba evidentă a vinovăției lui Codreanu. Pentru ce l-ați achitat? Ați văzut la dosar declarația D-nei Călinescu, în casa căreia Codreanu a pregătit în cele mai mici amănunte atentatul acela.

ACUZ. PETROVICESCU: Domnealui face o eroare: Eu în calitate de procuror nu puteam să achit. Întrebați pe dl. gen. Ignat.

ACUZ. CRISTESCU: Dar ce v'a determinat pe baza probelor dela dosar să puneți concluzii de achitare?

ACUZ. PETROVICESCU: Probele dela dosar au fost verificate prin instrucția orală și nu a existat nici o disonanță între ce am spus eu și ce este acolo.

ACUZ. CRISTESCU: Ce manifeste au apărut la mișcarea legionară și ce se spunea într'însele?

ACUZ. PETROVICESCU: De unde vreți să știu eu aceasta?

ACUZ. CRISTESCU: De ce a fost arestat comisarul Petrovici?

ACUZ. PETROVICESCU: Pentru că a fost găsit într'o casă de conspiratori cu d. Rioșeanu unde se lucra împotriva siguranței statului.

În ce privește Jilava țin să adaug d-le Președinte că acest proces a fost judecat și nu am fost chemat nici măcar ca informator.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI CONST. BUȘILA

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați fost solicitat și ați acceptat să participați în guvernul Antonescu?

AC. BUȘILĂ: În cursul lunii Iunie am fost solicitat în vreo 3 rânduri să accept a lua conducerea Ministerului Comunicațiilor, al cărui titular, care era un militar, trebuia să plece pe front. În timpul acela cred că nu lipseau solicitanții și doritorii de a ocupa un minister.

PREȘEDINTELE: Aveați legături mai dinainte cu d-l Mihai Antonescu?

AC. BUȘILA: Da, de mai mulți ani.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări?

AC. BUȘILA: Nu-mi aduc bine aminte, dar știu că la Institutul Social ne-am întâlnit la mai multe ședințe, unde se discuta

chestiuni internaționale și diferite probleme de politică externă.

PREȘEDINTELE: În momentul când ați intrat în Minister, războiul antisovietic și în contra Națiunilor Unite era declarat ?

AC. BUȘILĂ: Acela contra Națiunilor Unite nu era declarat încă.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să intrați în acel guvern în timpul războiului ?

AC. BUȘILĂ: Am avut totdeauna aceeași linie de conduită.

PREȘEDINTELE: Ce rol ați avut privitor la intensificarea transporturilor pentru armatele germane ?

AC. BUȘILĂ: Aceasta era o chestiune care privea exclusiv căile ferate, care conform legii de organizare a lor, din ziua declarării războiului treceau sub ordinele Marelui Stat Major. Toate transporturile militare germane, au fost ordonate de M. St. Major.

PREȘEDINTELE: Atunci să punem altfel întrebarea: În ce măsură ați ajutat trecerea trupelor germane în legătură cu drumurile și șoselele noastre ?

AC. BUȘILĂ: Eu nu am cunoscut decât un singur lucru: de a continua lucrările de drumuri perfectând contractele încheiate înainte de mine de alții.

PREȘEDINTELE: Ați făcut asemenea contracte cu germanii ?

AC. BUȘILĂ: Nu. Pentru că toate contractele privitoare la drumuri atât cu germanii cât și cu italienii erau făcute de predecesorii mei.

PREȘEDINTELE: În ce a constat aportul dvs. în semnarea acordurilor cu germanii ?

AC. BUȘILĂ: Nu am făcut niciun acord economic cu germanii. Acestea sau făcut ulterior bazate pe acordul din 1940 încheiat la Berlin și care după aceea la fiecare 6 luni era revizuit de un delegat special. Delegatul nostru special era d-l Răzmeriță care lucra la Berlin cu organele germane. Convenția nu avea de aface cu Ministerul Lucrărilor Publice, care primea de acolo cotele indicate și care totdeauna erau mai mici decât cele cerute. De altminteri într'un consiliu de miniștri când s'a adus această convenție a d-lui Răzmeriță la 1942 am ținut să atrag atenția că Ministerul Lucrărilor Publice era nedreptățit pentru că nu primea decât foarte puțin din ceea ce îi trebuia.

PREȘEDINTELE: Ce atitudine ați luat în Consiliul de miniștri când se puneau probleme în legătură cu deportările și evacuările populației ?

AC. BUȘILĂ : Niciodată nu am auzit în Consiliul de miniștri despre deportări sau de măsuri riguroase. Aceste lucruri le-am văzut în actul de acuzare și am văzut că se discuta într'un consiliu restrâns.

PRESEDINTELE : Ați fost autorul mai multor legi cu caracter rasial ?

AC. BUȘILĂ : Văd că se citează în actul de acuzare legea de organizare a Bucovinei și Basarabiei.

PRESEDINTELE : Ați semnat această lege ?

AC. BUȘILĂ : Ca toți miniștrii.

În al doilea rând mi se pune în sarcină legea refacerii orașului Panciu. Această lege a fost întocmită de o comisiune instituită sub președinția d-lui Căpățînă dela Curtea de Casație, Comisiune instituită atunci și proiectul de lege semnat de ministrul de finanțe. Iar de mine în ceea ce privește partea privitoare la lucrări întrucât eram ministrul Lucrărilor Publice. O altă lege rasială este a poștelor și telegrafelor. Aceste legi mi se pun în sarcină că ar fi rasiale pentru că în ele se prevede că personalul trebuie să fie român, de origine etnică română. Aceste legi sunt trecute prin Consiliul Legislativ și modificările au fost introduse de acest consiliu în concordanță cu politica urmărită de atunci. În ce mă privește nu am avut niciodată intenția să fiu antisemit deși s'a spus că sunt cel mai mare antisemit.

AC. PUBLIC STOICAN : Așa spune stenograma.

AC. BUSILĂ : Eu nu contest stenograma.

PRESEDINTELE : Cine are întrebări de formulat ?

D. AC. PUBLIC ȘEF : Dacă a fost în Transnistria și a organizat transporturi de cereale în țară ?

AC. C-TIN BUȘILĂ : Am fost în Transnistria delegat și de d-l conducător al Statului și m'am ocupat de transporturi.

AC. PUBLIC SĂRACU : După rebeliune a trimis o telegramă prin care își oferea serviciile lui Ion Antonescu ?

AC. C. BUȘILĂ : În actul de acuzare este trunchiată această telegramă. Această telegramă este dată în numele Societății Politehnice.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dacă a pus la dispoziția nemților cât mai mult petrol și a căutat să intensifice producția de petrol ?

AC. C. BUȘILĂ : Este rău citit. Antonescu era la Berlin în Noembrie când l-am găsit acolo. Dânsul pleca dimineata și noaptea mi-a spus : Am discutat cu Clodius chestiunea petrolului și a cărbunilor. Te rog să insisti ca să obții, pentru că nu am ajuns încă la cifra de 50 de tone. A doua zi Antonescu a plecat.

Am discutat cu Clodius această chestiune de petrol și am ajuns la 50 de vagoane de cărbuni. Atunci am telefonat la București și am comunicat că Clodius a convenit la 50 de vagoane. Pe urmă am scris o scrisoare că toți nemții se interesau de petrol. Ce este vina mea, dacă nemții se interesau de petrol?

AC. PUBLIC SARACU: Curios este ca acest petrol de care se interesau nemții să-l dăm noi.

AC. C. BUȘILĂ: Eu nu am spus ca să-l dăm noi, ci am spus că singura soluție este ca să se mărească producția.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI N. MAREȘ

PREȘEDINTELE: Acuzatul Mareș, în ce împrejurări și în ce scop ați luat contact cu mișcarea legionară?

AC. MAREȘ: Cu mișcarea niciodată. Cu d-l Codreanu eram prieten și cu generalul Cantacuzino cu care m'am întâlnit în Clismiglu și mi-a spus să merg la Casa Verde. Ne-am dus la Casa Verde și acolo Cantacuzino s'a înscris în Legiune și eu nu.

PREȘEDINTELE: Ați lucrat pentru coalizarea partidelor de dreapta.

AC. MAREȘ: Ziceam că trebuie să se facă. Eu am fost totdeauna conservator junimist sub Petre Carp.

PREȘEDINTELE: Urmăreați refacerea partidului conservator?

ACUZ. MAREȘ: Da.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați cunoscut pe acuzatul Ion Antonescu?

ACUZ. MAREȘ: La Iași înaintea războiului mondial trecut, era agbiotant al mareșalului Prezan, iar eu eram foarte bun prieten cu d-l și doamna mareșal Prezan.

PREȘEDINTELE: Ați inițiat și facilitat o întrevvedere între Codreanu și Ion Antonescu?

ACUZ. MAREȘ: Mi-a spus așa: Berbecul acesta de Codreanu nu vrea să înțeleagă că nu are niciun Stat Major. Hai, să facem un stat major. Cu cei care plecaseră dela Grigore Filipescu din cauză că partidul conservator făcuse o asociație cu partidul național țărănesc. Și atunci eu le-am spus: Cred că dacă Antonescu își dă demisia, ar putea să fie și el aci. Atunci m'am dus odată la Cantacuzino acasă, care mi-a spus: Vorbește tu cu Codreanu și atunci am vorbit cu Codreanu și am avut conversația accia care se găsește în actul de acuzare la pagina d-lui mareșal Antonescu, care este însă mult înflorată și fără sfârșit, fiindcă sfârșitul lipsește. Eu i-am spus că are 30 de ani,

mareșalul 50 de ani, este mult înflorat și când am spus că nu are program și că o să-l facă, i-am spus: Cel mai greu este să conduci oamenii, am putea să facem ceva cu Antonescu și cu partidul conservator. El a spus: 2 săbii nu intră într'o teacă.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați intrat în Guvern?

ACUZ. MAREȘ: Mareșalul Antonescu fusese la Rege. Eu ședeam la Predeal și eram intimul său. Mi-a spus: Tu l-ai cunoscut pe Codreanu, spui că stă aci la Casa Verde; să-i spui să vie la mine. A venit și a spus că el face politica cu sabia, drumul lui și-l face cu sabia, n'are nevoie să i se deschidă drumul la Rege. I-a spus: Domnule Codreanu, cine trage sabia, de sabie va muri. Despre chestiunea externă însă nu s'a discutat deloc.

PREȘEDINTELE: La ce dată ați intrat în Minister?

AC. MAREȘ: La 15 Septembrie, eram la Președinția Consiliului de Miniștri și mareșalul Antonescu mi-a spus: Pe cine să propun pentru Ministerul Agriculturii? Eu i-am recomandat pe actualul ministru, Traian Săvulescu. Când au auzit legionarii de el, fiindcă cea mai mare parte din legionari erau dela Facultatea de Agronomie, nu voiau să audă de dânsul. Atunci a spus: Nu primesc pentru nimic în lume.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dvs. ce aveați comun cu Agricultura?

AC. MAREȘ: Eu eram, cum spui d-ta, moșierul, boer.

PREȘEDINTELE: Ce rol ați avut în Convenția cu nemții?

AC. MAREȘ: Rolul meu era ca să produc, nicidecum nu era ca să fac convenții cu nemții. Eu convenții n'am făcut, eu n'am făcut decât să produc. Am avut o singură chestiune economică cu o Societate Wohlrath.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați afirmat că I. Dobrescu urma să ia locul lui Ion Antonescu?

ACUZATUL MAREȘ: Am auzit.

PREȘEDINTELE: De unde?

ACUZATUL MAREȘ: Nu știu! Poate dela Mihai Antonescu.

PREȘEDINTELE: Ceilalți acuzați au de formulat întrebări?

ACUZATUL MAREȘ: Am eu de adăugat, o chestiune cu Petrovicescu.

PREȘEDINTELE: Care anume?

ACUZATUL MAREȘ: În chestiunea Jilava. Iată cum a fost chestiunea: Dimineața eram la minister. Primesc tele-

fon să mă duc la Consiliul de Miniștri, pentru că se făcuse omoruri la Jilava, Șeful de cabinet mi-a spus și m'am dus la Consiliul de Miniștri. Acolo s'a ținut un consiliul de miniștri două zile. Au fost discuții foarte multe. În această chestiune să-mi dați voie să spun ceva :

După o lună și ceva după ce am fost ministru, am aflat că d. general Petrovicescu dăduse arme legionarilor și atunci, dimineața, era pe la orele 7½, m'am repezit la d. Antonescu, pentru că nu eram numai ministru ci și prieten intim. I-am spus ceea ce s'a întâmplat. A dat ordin să fie chemat imediat colonelul Elefterescu, Petrovicescu, Rioșeanu și Jandarmul, — jandarmul era Vasiliu. S'a pus chestiunea armelor care au fost date de generalul Petrovicescu. D. general Petrovicescu mi-a spus : Ce te amesteci în treaba aceasta. I-am spus că în afară că sunt ministru sunt și prieten intim cu mareșalul Antonescu. S'a dovedit cu documente, armele care au fost date de generalul Petrovicescu. Este vorba de cele 90 de arme despre care s'a vorbit și în jurnalul „Universul“.

Atunci a venit d-na Codreanu și a cerut să-l vadă pe mareșal. Atunci am avut o scenă cu d-na Codreanu, care mi-a spus : Sânge vreți, sânge o să vă dau.

ACUZ. PUB. V. STOICAN : După ce acuzatul Mareș a ieșit din guvern, a ocupat funcțiunea de președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole ? În ce calitate a făcut acesta ? A depus eforturi pentru intensificarea exportului de cereale către Germania nazistă ?

ACUZATUL MAREȘ : Am fost ales președinte în locul lui Garofilid. În consiliu erau aleși toți foștii miniștri ai Agriculturii. Recolta trebuia vândută pentru ca să se facă parale pentru alta. Eu primeam ordine dela Ministerul Economiei, așa cum am primit pentru mazăre, pentru lână ca să le colectez. Uniunea Sindicatelor agricole era un organ ajutător al Ministerului Agriculturii, care nu lucra de capul lui.

ACUZ. PUB. STOICAN : Cine plătea : Nemții sau Banca Națională ?

ACUZATUL MAREȘ : Aveam credite puse la dispoziție de Banca Națională prin Ministerul Economiei Naționale.

ACUZ. PUBLIC VASILE STOICAN : Este adevărat că acuzatul a făcut o scrisoare, adresată lui Mihai Antonescu, prin care a cerut tractoare din Transnistria ?

ACUZATUL MAREȘ : Venise deja tractoarele din Transnistria. Era vorba să facem o societate de motocultură cu d.

Malaxa. Este un întreg dosar la Uniune. Era vorba să se dea acele tractoare. Atunci am cerut d-lui Mihai Antonescu, așa cum se găsește telegrama la dosar. S'a hotărât să facem aceste societăți de motocultură.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: A elaborat acuzatul, împreună cu Garoflid un memoriu adresat acuzatului I. Antonescu în care s'a erijat ca apărător al marei proprietăți. Era svonul care se răspândise pe atunci că se va face o expropriere a marei proprietăți.

ACUZATUL MAREȘ: Mai întâi acel memoriu l-a lucrat Garoflid, singur, nu împreună cu mine. Nu mă dau de o parte să spun că eu nu am fost mare proprietar, ca proprietar, apăr proprietatea.

ACUZ. V. STOICAN: Proprietatea este una și latifundiul este alta.

ACUZ. MAREȘ: Proprietarii mari au făcut România.

ACUZ. PUBLIC STOICAN: România a fost făcută de țărani români, nu de Dvs.

AC. PUB. STOICAN: D-le Președinte, vă rog să permiteți, deși s'a încheiat interogatoriul acuz. Mareș, să-i mai punem o singură întrebare și anume pe cine reprezenta în comisia de reformă agrară din 1945, sub guvernul Rădescu.

PREȘEDINTELE: Pe cine ați reprezentat în această comisie?

AC. MAREȘ: Uniunea Centrală a Sindicatelor Agricole. Eram președinte și am fost delegat să reprezint uniunea.

PREȘEDINTELE: Ce interese reprezenta uniunea?

AC. MAREȘ: Interesele întregii agriculturi.

AC. P. STOICAN: În susținerea intereselor acestei „întregi agriculturii” a sabotat și a combătut reforma agrară?

PREȘEDINTELE: Ați combătut reforma agrară?

AC. MAREȘ: Care? Cea care este acum?

PREȘEDINTELE: Da.

AC. MAREȘ: Sigur. Dacă aș mai avea putere, aș mai combate-o.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI PETRE TOMESCU

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați intrat în guvernul Antonescu?

AC. Dr. TOMESCU: După rebeliunea legionară am fost chemat de d. mareșal Antonescu și mi s'a propus ca să fiu nu-

mit ministru al sănătății. Atunci am arătat că am făcut unele studii și publicațiuni în ce privește organizarea sanitară, dar că neavând nici un fel de autoritate și de competență în ce privește problemele de muncă, n'aș putea să-mi iau și răspunderea acestui sector de activitate. Atunci, d. maresal Antonescu mi-a comunicat că o să înființeze, ceiace s'a și făcut, un subsecretariat de stat al muncii, care să se ocupe de toate problemele din acest sector.

PREȘEDINTELE: La ce dată ați intrat în guvern ?

AC. Dr. TOMESCU: La 27 Ianuarie 1941.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să intrați într'un guvern dictatorial ?

AC. Dr. TOMESCU: Era imediat după rebeliunea legionară.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări ați fost numit de acuzatul Brăileanu, pe când era ministru al Educației Naționale, decan al facultății de medicină ? Ce scrisoare i-ați scris ?

AC. Dr. TOMESCU: N'a fost o scrisoare ci o adresă. A fost convocat consiliul profesoral dar în atmosfera de atunci nu s'au putut ține ședință și s'a făcut o adresă semnată de mai mulți profesori al cărei text nu mi-l mai amintesc. Am văzut la dosar un text, dar nu știu dacă este exact. După aceasta când s'au făcut numirile de decani la toate facultățile am fost numit decan al facultății de medicină.

PREȘEDINTELE: În calitate de ministru al sănătății care au fost normele colaborării Dvs. cu Germania ?

AC. Dr. TOMESCU: Colaborarea cu Germania n'am avut în niciun sector, în afară de furniturile de material sanitar, care se făceau în mod automat.

PREȘEDINTELE: În ce privește colaborarea în cadrul sprijinirii războiului care a fost atitudinea dvs. ?

AC. Dr. TOMESCU: Sectorul meu de activitate privea numai teritoriul până la Prut și atribuțiile mele erau să mă ocup de sănătatea publică a populației civile.

PREȘEDINTELE: Când s'a început războiul ce atitudine ați luat dvs. ?

AC. Dr. TOMESCU: Când s'a început războiul am continuat să mă ocup de toate problemele care priveau sănătatea populației civile și mai ales profilaxia epidemiilor, care în timpul războaielor iau mari proporții.

PREȘEDINTELE: Ați dus în cadrul activității dvs. și o acțiune propagandistică ? Ce activitate publicistică ați avut în revista „România Medicală”.

AC. Dr. TOMESCU : „România Medicală” este o revistă înființată de mine acum 23 ani. Era o revistă pur medicală, în care nu se publicau articole de politică.

PREȘEDINTELE : Negăți că ați fi dus în sectorul dvs. de activitate o activitate propagandistică, prin „România Medicală” ?

AC. Dr. TOMESCU : Nu am dus această propagandă. Aceasta era o revistă științifică.

PREȘEDINTELE : Nu vorbim de partea ei științifică. Sunt chestiuni generale care se publică în orice revistă științifică. La această parte mai generală mă refer.

AC. Dr. TOMESCU : Nu era propagandistică.

PREȘEDINTELE : Ce aveți de spus în legătură cu interdicțiile făcute de Ministerul Sănătății unor anumite categorii de profesioniști ?

AC. Dr. TOMESCU : Aceste legi erau făcute anterior venirii mele la minister de către fostul ministru Iașinski.

AC P. SARACU : O singură întrebare : I s'a permis populației evreiești internarea în spitale ?

AC. Dr. TOMESCU : Da.

PREȘEDINTELE : Ce conferințe ați ținut dvs. la radio ?

AC. Dr. TOMESCU : Am ținut câteva conferințe, dar acestea le țineam și înainte de a fi ministru. Ele priveau probleme medicale.

PREȘEDINTELE : Erau strict medicale ?

AC. Dr. TOMESCU : În general erau....

PREȘEDINTELE : Nu în general.

AC. Dr. TOMESCU : În actul de acuzație se spune că sunt numeroase conferințe la radio și sunt chiar anexate la dosar. Le-am citit. Una singură era de alt caracter și anume de propagandă pentru împrumut, conferință din care se citează în actul de acuzare.

PREȘEDINTELE : Care a fost atitudinea dvs. în Consiliile de Miniștri atunci când se discuta chestiunea deportărilor din Bucovina și Basarabia ?

AC. Dr. TOMESCU : Asemenea chestiuni nu s'au discutat în Consiliul de Miniștri în sensul luării de hotărâri sau supunerii unor deliberațiuni.

PREȘEDINTELE : Dar ați luat atitudine atunci când s'au discutat, indiferent de forma sub care s'au discutat ?

AC. Dr. TOMESCU : Nu mi-aduc aminte să se fi pus în discuție în Consiliul de Miniștri chestiunea deportărilor.

PREȘEDINTELE : În preajma lui 23 August 1944 ce mă-

uri ați luat cu privire la evacuarea instituțiilor medicale în Oltenia și Transilvania ?

AC. Dr. TOMESCU : Nicio măsură.

AC. P. STOICAN : Rog să răspundă acuzatul dacă în calitate de ministru al sănătății a elaborat legea prin care se răpea dreptul muncitorilor la indemnitatea de concediu, care se vărsa Casei Asigurărilor Sociale ?

PREȘEDINTELE : Ați luat aceste măsuri ?

AC. Dr. TOMESCU Toate legile referitoare la muncă erau studiate, redactate și elaborate de Subsecretariatul de Stat al Muncii.

PREȘEDINTELE : Subsecretariatul de Stat al Muncii de ce minister aparținea ?

AC. Dr. TOMESCU : Este adevărat că Subsecretariatul de Stat al Muncii depindea de Ministerul Sănătății.

PREȘEDINTELE : Altă întrebare ?

AC. PUBLIC SĂRACU : Cine a elaborat legea pentru înființarea Oficiului așa denumit „Muncă și Lumină?”

AC. Dr. TOMESCU : Această legislație am căutat-o în dosarele d-lui Dănulescu și am găsit-o într'unul din rapoartele sale.

PREȘEDINTELE : Ați semnat legea ?

AC. Dr. TOMESCU : Nu știu dacă am semnat-o. Nu știu despre ce lege este vorba. Este probabil ca unele din ele să le fi semnat. Dar este cert că nu este opera mea.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dacă acuzatul a participat la Consiliul de Miniștri din 19 Iunie 1941, când s'a pregătit războiul contra U. R. S. S. ?

AC. Dr. TOMESCU : Am văzut și eu din stenograma celui Consiliul de Miniștri, dar acest lucru era după ce războiul se hotărîse și atunci se cerea ca să dăm o listă de personalul medical care a fost în Basarabia și care trebuia să revină acolo.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI GHEORGHE ALEXIANU

PREȘEDINTELE : Acuzatul Gheorghe Alexianu. În ce calitate ați colaborat în Guvernul Antonescu, anterior venirii dvs. ca guvernator al Transnistriei ?

AC. GH. ALEXIANU : Anterior venirii mele ca guvernator al Transnistriei am fost invitat la Președinția Consiliului de Miniștri, ca să iau parte, împreună cu specialiști germani, la redactarea noiei legi de organizare administrativă a țării.

PREȘEDINTELE : Și ce specialiști ați avut acolo ?

AC. GH. ALEXIANU : Știu că am avut o singură ședință cu d. Pilaumer și cu d. primar dela Strasburg, precum și alte nume de care nu-mi mai aduc aminte. În acea comisie lucra profesorul Rarincescu și alții de cari nu-mi aduc aminte.

PREȘEDINTELE : Ce a determinat adeziunea dvs. ca colaborator în Transnistria ?

AC. GH. ALEXIANU : Colaborarea mea a fost în calitate de profesor specialist în probleme administrative (ilaritate).

PREȘEDINTELE : Dar mai erau și alți specialiști în această materie. Cum tocmai dvs. ?

AC. GH. ALEXIANU : Mă cunoștea d. Mihai Antonescu.

PREȘEDINTELE : La ce dată a început însărcinarea ca guvernator al Transnistriei ?

AC. GH. ALEXIANU : La 19 August 1941.

PREȘEDINTELE : Ce plenipotență aveați dvs. în Transnistria ?

AC. GH. ALEXIANU : Să administrez din punct de vedere politic, administrativ și economic Transnistria cu depline puteri.

PREȘEDINTELE : Ați avut depline puteri ?

AC. GH. ALEXIANU : Da.

PREȘEDINTELE : Care a fost rolul dvs. în deportările care s'au făcut în Transnistria și masacrele dela Odessa ?

AC. GH. ALEXIANU : În masacrele dela Odessa nu am luat sub nicio formă parte, nici nu eram la Odessa și dealtfel am aflat mai târziu de aceste masacre. Masacrele au avut loc la 24 Octombrie.

PREȘEDINTELE : Dvs. erăți deja guvernator atunci ?

AC. GH. ALEXIANU : Eram guvernator la Tiraspol. Odessa nici nu intrase în competența administrației civile, era în competența administrației militare.

PREȘEDINTELE : Dar în momentul când ați venit, ce cercetări ați întreprins dvs. ?

AC. GH. ALEXIANU : N'am întreprins nici o cercetare. Am raportat d-lui mareșal Antonescu — și acest lucru este scris în stenogramă — despre tot ce s'a întâmplat. În primul Consiliu de Miniștri când am venit la București am discutat această chestiune.

PREȘEDINTELE : Ce măsuri ați luat în privința deportărilor care au avut loc ? Deasemenea ce măsuri ați luat în privința lagărelor, ghetourilor și a tuturor deportărilor făcute dincolo de Bug ?

AC. GH. ALEXIANU : Mai întâi trebuie să cunoaștem că

sunt mai multe feluri de deportări. Dacă le luăm în ordine cronologică, sunt mai întâiu deportările făcute din țară în Transnistria în luna Septembrie 1941, înainte de căderea Odesei. Cam pe la jumătatea lunii Septembrie au venit la Tiraspol doi colonel ale căror nume nu le mai țin minte. Acești colonel au spus că vin cu o misiune din partea d-lui mareșal Antonescu ca să organizeze în Transnistria deportarea evreilor, care veneau din Basarabia și Bucovina și veniau mai târziu și cei din Vechiul Regat. Coloneii au venit cu hartă la mine, ei erau dela Marele Stat Major, și mi-au arătat această hartă, spunând că toate transporturile evreilor cad în sarcina armatei și jandarmeriei, iar administrația trebuie să aibă grijă să le procure locuri de cazare, mâncare și posibilitate de dormit.

PREȘEDINTELE: Vă rog să vă rezumați. Răspundeți când ați aflat de acestea deportări și când vi s'a raportat modul cum s'au făcut deportările și care era situația acestor evrei, adică dacă era ea precară și ce măsuri ați luat Dvs.?

ACUZ. GH. ALEXIANU: Acești evrei trebuiau să treacă peste Bug. Prima coloană de evrei ajunsese și trecuse peste Bug la Golta. Când a trecut peste Bug prefectul dela Golta ne-a comunicat că Germanii i-au omorât și că nu dau dovada de primirea evreilor de peste Bug, astfel cum erau instrucțiunile.

PREȘEDINTELE: Din punct de vedere al hranei, evreii din Transnistria au avut de suferit?

AC. GH. ALEXIANU: Mai întâi trebuie să vă dau unele explicațiuni asupra lagărelor. În Transnistria a existat de fapt un singur lagăr, acela dela Vapniarka. Toate celelalte locuri în care s'au găsit evreii de fapt nu erau lagăre și eu am comunicat d-lui mareșal Antonescu învoirea ca evreii să rămână în acele locuri, pentru că nu existau alte posibilități.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dar de lagărele din Slivino, Mostovoi, Golta nu a auzit acuzatul? Ce a fost acolo? Sunt atâtea morminte acolo.

AC. GH. ALEXIANU: Aceasta este o altă chestiune.

PREȘEDINTELE: În privința ridicării bunurilor depe teritoriul Transnistriei, după ce criteriu ați ridicat aceste bunuri?

AC. GH. ALEXIANU: În privința ridicării acelor bunuri am fost conduși de patru principii: sunt bunuri care se luau încă dela începutul intrării trupelor de ocupație în Transnistria, apoi

bunuri luate de coloanele de etapă, de către o comisie de capturi dela Odessa după criteriile date de armată.

PREȘEDINTELE: Comisiunea în numele cui lucra?

AC GH. ALEXIANU: Direct în numele Marelui Stat Major.

PREȘEDINTELE: Cine o înstituiuse?

ACUZ. ALEXIANU: Marele St. M., iar ordinele pentru strângerea capturilor de războiu la Odessa au fost date de guvern. A doua etapă în ridicarea bunurilor din Transnistria: În vara anului 1942, s'a cerut să se trimeată din Transnistria vite.

PREȘEDINTELE: De unde a venit ordinul.

ACUZ. ALEXIANU: Dela d. mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: Ce s'a ridicat?

ACUZ. ALEXIANU: Cred că s'a ridicat în total în 1942-1943, la acest capitol cam 10 mii de capete de vită.

PREȘEDINTELE: Unde s'au trimis?

ACUZ. ALEXIANU: În diferite județe din țară.

A treia categorie: Am ridicat în 1942, atunci când în țară se găsea acea mare criză.

PREȘEDINTELE: Am înțeles. Acum a patra categorie.

ACUZ. ALEXIANU: A patra categorie: măsurile luate de guvern pentru evacuarea bunurilor din Transnistria. Această evacuare prezintă două forme, o formă prealabilă la începutul intrării noastre și o formă ulterioară la retragerea noastră din Transnistria. Forma anterioară: Guvernul a spus că la Odessa în special și în Transnistria, față de faptul că Transnistria se mărginea și se mergea numai până la Bug, se găsesc o serie de fabrici, de industrii care sunt necesare în interiorul țării pentru industria de război și care sunt prea multe pentru Transnistria...

PREȘEDINTELE: Cine a făcut această apreciere?

ACUZ. ALEXIANU: D. mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: Era conformă dreptului internațional?

ACUZ. ALEXIANU: Eu vă spun faptele. Dvs. veți aprecia în drept fiindcă dvs. sunteți judecători.

PREȘEDINTELE: Bine, dar dvs. nu erați un executant oarecare, mi se pare că sunteți prof. de drept internațional...

ACUZATUL ALEXIANU: Nu, nu, sunt profesor de drept public, dar aceasta nu înseamnă că nu pot să răspund.

PREȘEDINTELE: Aceasta a patra categorie, ce criterii avea?

ACUZ. ALEXIANU: Aceasta a patra categorie se împărțea în două. V'am spus dela început că aceste bunuri am hotărât să se aducă în țară pentru a le transforma în industrie de război a țării sau în industrie internă a țării și a doua categorie din această a patra categorie sunt bunurile care s'au evacuat cu ocazia evacuării Transnistriei și Odessei..

Pentru aceste bunuri sunt ordinele categorice ale d-lui mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: În timpul cât ați fost guvernator al Transnistriei au creiat sucursale în Transnistria unele firme?

ACUZ. ALEXIANU: Când m'am dus întâi în Transnistria, trebuie să vă declar că nimeni nu cunoștea care este organizarea economică a Transnistriei. Guvernul a considerat că nu se poate face exploatarea prin administrația noastră, care avea un număr mic de funcționari, și s'a dat publicității anunțuri ca să vină comercianți și industriasi în Transnistria și să ia în primire, în exploatare, diferite fabrici, industrii sau să li se dea terenuri în arendă în Transnistria. Însă nu au venit oameni serioși, în afară de una sau două firme și în scurtă vreme, toți au fost nevoiți să lichideze ceea ce începuseră acolo și am reconstituit încet încet vechea economie, în condițiunile în care se conducea în timpul Sovietelor.

PREȘEDINTELE: Ce bunuri ați dat Consiliului de Patronaj din Transnistria?

ACUZ. ALEXIANU: Sunt nevoit să vă dau explicațiuni: Consiliul de Patronaj a dorit să înființeze filiale și în Transnistria. Eu am spus că acest lucru este cu neputință, am trimis înapoi adresa trimisă în această privință și am spus că înțeleg ca Transnistria să dea o contribuție Consiliului de Patronaj pentru operele de asistență și binefacere din țară. Am trimis în acest timp Consiliului de Patronaj, cu acte în regulă, înregistrate absolut toate, alimente din Transnistria și bunuri în valoare cam de 400 milioane lei.

PREȘEDINTELE: Ați avut o anchetă făcută de generalul Cuzen? Ce a constatat?

ACUZ. ALEXIANU: Este o eroare, o calomnie, când se vorbește de o anchetă. Între mine și Ministerul de Finanțe a fost...

ACUZ. PUBLIC STOICAN: De unde pornește calomnia?

ACUZ. ALEXIANU: Dela generalul Cuzen și alții care spun că a fost o anchetă.

PREȘEDINTELE: A stabilit nereguli în sarcina Dvs?

ACUZ. ALEXIANU: Nicio neregulă. Voi aduce dovezi. A avut loc un conflict între gen. Cuzen și mine în 1943. La aceasta arăcarea sa reiera.

Au existat discuții între Ministerul de Finanțe și Transnistria. El spunea că s'au investit prea mulți bani în Transnistria cu reierarea ei și ca dau prea puțin în schimb.

ACUZ. ALEXIANU: Era exact.

ACUZ. ALEXIANU: Era exact.

PREȘEDINTELE: Industriile refăcute în Transnistria, au fost refăcute în scopul exploatării teritoriului?

AC. ALEXIANU: S'gur că da. Pentru ce se face o industrie? Pentru exploatarea teritoriului.

PREȘEDINTELE: Ce s'a făcut cu acele industrii?

AC. ALEXIANU: S'au adus în țară la epoca evacuării.

PREȘEDINTELE: Ce știți despre specula cu Kassenschein-uri? Ce beneficii personale ați realizat?

AC. ALEXIANU: Poate le știți dvs., vă rog să mi le spuneți.

PREȘEDINTELE: Ați realizat vreun beneficiu?

ALEXIANU: Pentru prima oară aud acest lucru.

PREȘEDINTELE: Despre specula cu aceste Kassenschein-uri ce știți?

AC. ALEXIANU: Nu a existat speculă, a existat depreciere.

PREȘEDINTELE: Din depreciere poate rezulta specula. Din ce cauză pentru anumite industrii; față de care arătați profunț ați vândut cantități mari de materiale cu prețuri defizorii?

ALEXIANU: Am dat Reșiței, lui Petroșani, Căilor Ferate, materiale la prețuri absolut normale.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Să răspundă acuzatul dacă a dispus aducerea în țară a Institutului de Sericicultură și dela cine a avut ordinul?

ALEXIANU: Nu am dispus aducerea în țară numai a Institutului de Sericicultură, ci a tuturor instalațiilor, care se cifrau la sute.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Ce fonduri a dat acuzatul pentru Consiliul de Patronaj și dacă aceste fonduri au fost contabilizate?

ALEXIANU: Contabilitatea Transnistriei stă la dispoziția oricui.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Să răspundă acuzatul de soarta celor 130 000 cetățeni scoși din Odessa și masacrații

PREȘEDINTELE: Ce știți despre aceasta?

ALEXIANU : Aud pentru prima dată că au fost luați din Odessa 130.000 cetățeni.

PREȘEDINTELE : Ați dat o declarație. Ce știți despre acest lucru ?

ALEXIANU : Aud pentru prima dată de 130.000.

PREȘEDINTELE : Ați dat ordonanța nr. 32 ?

ALEXIANU : Desigur că am dat-o.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Să răspundă acuzatul dacă luarea autobuzelor și șinelor din Odessa constituie cap-tură de război.

ALEXIANU : Nu constituie.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : D-le Președinte vă rog să-mi dați voie să revin la chestiunea ridicată aseară în legă-tură cu cele două milioane de ani cât trebuia să stăpânească Alexianu Transnistria. Voi da citire câtorva pasagii din steno-grama din 16 Decembrie 1941, ca să-și aducă aminte Alexianu de bunul tratament pe care-l aplica cetățenilor sovietici în tim-pul cât era rege acolo.

ALEXIANU : Cei cari au fost în Transnistria știu cum au trăit în cei 2 ani și jumătate.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU : Iată ce spune steno-grama : „Guvernați acolo ca și cum România s'ar fi instalat pe acele teritorii 2 milioane ani. Ce se va întâmpla apoi vom ve-dea“. Acestea a spus Ion Antonescu.

Alexianu răspunde : „Tocmai acest lucru vroiam să-l aud dela dvs.“.

Antonescu : „Deocamdată să faci așa cum trebuie, ca și cum am lucra pentru milioane de ani“.

Alexianu : „Țin să vă asigur că în ce privește agricultura se fac toate eforturile posibile“.

A întrebat ulterior Antonescu dacă populația ajută la muncile agricole. Alexianu răspunde : „Nu sunt mulțumit de acest ajutor al populației. Această populație trebuie învățată să fie scoasă la muncă cu biciul“. Iată ce insultă aduce unui popor liber, care a luptat pentru libertatea lui și care nu voia să muncească pentru cei cari duceau războiul de cotropire.

Iată mai departe : „In această situațiune am constatat că trebuie să-i scoatem cu forța la muncă. l-am scos forțat și au început să iasă cât am avut nevoie. Astăzi avem absolută nevoie de jandarmi și de armată pentru ca să-i forțăm pe oameni să meargă la muncă“.

Răspunsul lui Antonescu : „D-ta ești suveran acolo. Dacă circumstanțele s'au schimbat n'ai decât să faci ceiace crezi de

cuviință. D-ta să scoți pe oameni la muncă chiar cu biciul dacă nu înțeleg. Dacă Transnistria nu merge bine, d-ta ești răspunzător. Dacă va fi nevoie și altfel nu merge, să-i scoți cu gloanțe. Pentru aceasta nu este nevoie de autorizarea mea".

Era stăpânul stăpânilor.

D-le președinte am vrut numai să exemplific regimul de umanitate pe care vrea acum Alexianu să-l desvâlue aci, înfățișându-ne în acelaș timp personalitatea sa de om și democrat.

ALEXIANU : Dar eu nu sunt democrat (ilaritate). Eu nu m'am făcut pentru ocazie democrat.

PREȘEDINTELE : Confirmați stenograma ?

ALEXIANU : Nu știu dacă am spus așa. E posibil. Constest însă sensul și explicațiunile care s'au dat.

PREȘEDINTELE : Va să zică cuprinsul nu-l contestați ?

ALEXIANU : Tocmai cuprinsul contest. E posibil să fi spus.

AC. PUBLIC SĂRACU : Încă o întrebare : Ce măsuri a luat acuzatul contra colonelului Isopescu când a măcelărit peste 40 000 cetățeni sovietici la Golta ?

ALEXIANU : Nu știu dacă am spus așa. E posibil. Contestele făcute de Isopescu. Isopescu mi-a raportat că germanii, cari se găseau în masă compactă la Golta au executat pe evreii cari se găseau acolo.

PREȘEDINTELE : Ați cunoscut această versiune ?

ALEXIANU : Am cunoscut această versiune.

AC. PUBLIC STOICAN : La interogatoriul care i s'a luat acuzatul a recunoscut câteva cifre aproximative ce i-am prezentat cu privire la lucrurile și bunurile aduse din Transnistria. Își menține această declarație ?

ALEXIANU : Desigur.

AC. PUB. V. STOICAN : Dacă acuzatul prin protectoarele sale dela Patronaj Maria Antonescu și Veturia Goga, în urma anchetei întreprinsă de generalul Cuzen a obținut ca generalul Cuzen să fie scos din armată și trecut în retragere sau rezervă ?

PREȘEDINTELE : Ați obținut prin intervenție acest lucru ?

ALEXIANU : Pentru prima dată aud.

AC. PUBLIC STOICAN : Dacă la 9 Septembrie 1943 în urma acestei intervențiuni Transnistria a fost scoasă de sub controlul Curții de Conturi prin decizia 26 semnată de conducătorul Statului ?

PREȘEDINTELE : A fost scoasă Transnistria de sub controlul Curții de Conturi ?

AC. ALEXIANU : În 1943 nu în 1942. Dar a fost pusă sub controlul altei comisii.

AC. PUB. STOICAN : Instituită de dvs.

Să răspundă acuzatul de ce a fost înlocuit dela guvernământul Transnistriei ?

AC. ALEXIANU : Sunt nevoit să explic acest lucru. Eu nu am fost înlocuit ci mi-am dat demisia.

PREȘEDINTELE : Pentru care motiv ?

AC. ALEXIANU : Pe motivul unor discuțiuni violente la Consiliul de Miniștri din 26 Ianuarie 1944, bazate pe faptul că n'am reușit să fac bine evacuarea Transnistriei, că vitele aduse au murit pe drum în parte, că mi s'a dat în Decembrie 15 vagoane la dispoziție, că nu le-am încărcat, etc. Ceiace era o inexactitate pusă la cale de o parte de miniștri care erau împotriva mea. Atunci dl. mareșal Antonescu mi-a spus să-ni dau demisia.

AC. PUB. STOICAN : După ce acuzatul nu a mai fost guvernator al Transnistriei a obținut prin aceleași intervenții de care v'a vorbit să fie numit la acest guvernământ același secretar general din timpul când d-sa administra numai în parte Transnistria ?

AC. ALEXIANU : Da.

PREȘEDINTELE : În ce scop ?

AC. ALEXIANU : Să vedeți ce s'a întâmplat. Imediat după plecarea mea din fruntea guvernământului Transnistriei i s'a spus d-lui mareșal Antonescu că toate bunurile pe care le-am adus din Transnistria, toate alimentele sunt de proastă calitate și se strică. Că toate instalațiunile aduse din Transnistria funcționează prost și sunt deficitare, că trebuesc împărțite și dizolvate ca să nu se strice, că nu este bine să se țină în stații de mașini și tractoare și trebuie să fie trecute la particulari. Văzând dl. mareșal Antonescu lucrul acesta a fost profund indignat și era în situațiunea chiar de a mă interna în lagăr pentru că l-aș fi înșelat spunându-i că am adus lucruri bune din Transnistria, când în realitate sunt lucruri care se strică.

AC. PUB. STOICAN : Dacă la 23 Februarie 1943 Alexianu împreună cu Maria Antonescu a atras într'o cursă pe g-ralul Cuzen ducându-l la expozitia Transnistriei ca să-i arate ce a realizat Alexianu în Transnistria și dacă Maria Antonescu i-a spus : „Vezi pe ce om ai distrus d-ta. Ai merita să fi împușcat“.

AC. ALEXIANU: Nu s'a petrecut la primăria de Galben
ci la expoziția Transnistriei din Piața Brătianu.

AC. PUB. STOICAN: Nu interesează locul.

O ultimă întrebare: Dacă este adevărat că a cumpărat pen-
tru guvernământul Transnistriei în valoare de câteva milioane
de lei poeziile lui Octavian Goga.

AC. ALEXIANU: Da, am cumpărat pentru 2 milioane
5.000 exemplare.

AC. PUB. STOICAN: Dacă recunoaște că a dat d-nei Goga
13 mii kg. gogoși de mătase pe care d-sa le-a filat la Iugoș
fabricând pânză de mătase pentru parașute.

AC. ALEXIANU: Recunosc că am dat, dar nu d-nei Goga
ci Consiliului de Patronaj.

AC. PUB. STOICAN: Alexianu punea la dispoziția Pa-
tronajului tot ce i se cerea de Maria Antonescu și d-na Goga
care de altminterii îl susțineau ori de câte ori situațiunea lui
era periclitată.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI RADU LECCA

PREȘEDINTELE: Care au fost legăturile dvs. cu nemții
și din ce an?

AC. LECCA: Legăturile mele cu nemții au fost din anii
1934 și 1935 când am fost corespondent economic al ziarului
„Völkischer Beobachter“ la București.

PREȘEDINTELE: Ce misiune ați avut dela Germani?

AC. LECCA: În 1934, 1935 nu am avut nicio altă misiune
decât de a scri articole de ordin economic, lucru care se poate
dovedi.

PREȘEDINTELE: Altă misiune ați mai primit din par-
tea Legației Germane?

AC. LECCA: În 1934—1935 nici nu eram în legătură cu
Legația Germană. Nu aveam deaface decât cu directorul lui
„Völkischer Beobachter“ dela Berlin.

PREȘEDINTELE: În ce împrejurări v'a fost încredințată
delegația germană pentru problema evreiască din România?

AC. LECCA: Eram director de cabinet la Președinție du-
pă ce fusesem sub-director general la Siguranță și eram jicnit
că am fost scos dela Siguranță fără să cunosc un motiv plauzi-
bil. Dl. M. Antonescu îmi promitea mereu că voiu fi numit
foarte curând iarăși director general al Siguranței. Totuși săp-
tămânile treceau și eu nu eram numit. Și atunci într-o zi dl.
Rintgen mi-a comunicat că la București se găsește un expert

pentru chestiunea evreiască pe lângă guvernul român. Acest expert se chema Richter și că d-lui este foarte nemulțumit de starea de lucruri privitoare la problema evreiască așa cum a găsit-o la București și că ar dori să fiu colaborator cu dl. Richter pentru a coordona întreaga problemă evreiască. Rintgen, după cum știe dl. M. Antonescu, avea o soție semievreică și un doctor evreu Scheffer și era foarte interesant ca această evreică să încapă pe mâna unui coordonator român care să-i fie prieten pentru că avea mult de furcă el personal cu Gestapoul care îl urmărea tocmai pentru motivul că soția lui era semi-evreică și medicul său evreu. A vorbit ocazional despre acest lucru cu d. M. Antonescu cu care era în termeni destul de buni întrebându-l dacă nu cumva ar fi mulțumit ca eu să fiu acela care să fiu coordonatorul acestei probleme. Ovidiu Vlădescu m'a chemat și mi-a spus că d. Antonescu acceptă să fiu coordonator în problema evreiască însă numai cu titlu de studiu. În realitate am fost numit printr-o deciziune din Noembrie sau Decembrie 1941 pentru studierea regulamentului regimului evreilor în România și în această calitate am activat.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat să stabiliți numărul populației evreiești la 3 milioane?

AC. LECCA: Oficial a fost stabilită la 4 milioane atât în Consiliul Internațional cât și în Consiliul de Miniștri și când am încercat s'o readuc la trei fără să reușesc d. mareșal mi-a spus să nu stau cu d-lui la târguială.

PREȘEDINTELE: Ce v'a determinat a recomanda trimiterea în Transnistria a acelor care nu-și plătiseră contribuția?

AC. LECCA: Nu a plecat nimeni în Transnistria trimis de mine.

PREȘEDINTELE: Liste de evrei ostatici ați întocmit?

AC. LECCA: D. g-ral Pălăngeanu mi-a cerut să-i dau o listă de ostatici din ordinul guvernului.

Centrala a combinat o listă de ostatici, care a fost adusă d-lui general Pălăngeanu, acesta însă a declarat că acești ostatici nu sunt veritabili reprezentanți ai evreilor și a numit alții.

PREȘEDINTELE: Recunoașteți sumele de bani pe care le-ați primit pentru a face favoruri la carnete?

ACUZATUL RADU LECCA: Este o minciună totală. — Aveam un informator. Informatorul făcea o apreciere asupra averii speculantului.

PREȘEDINTELE: Recunoașteți că Dvs. impuneți la sume foarte mari care după aceia erau reduse?

ACUZATUL RADU LECCA: Nu, era cu totul altceva.

D-lor au crezut că nu mă voi mai întoarce și atunci au declarat neadevăruri. Adevărul este că Centrala a avut posibilitatea să reducă orice taxă la orice sumă.

PREȘEDINTELE: Recunoașteți că era o dublă contabilitate la Centrală?

ACUZATUL RADU LECCA: Acest lucru este adevărat.

PREȘEDINTELE: Recunoașteți o sumă de 20 milioane pe care ați înlocuit-o treptat? Ați trecut-o în facturi.

ACUZATUL RADU LECCA: Nu recunosc.

PREȘEDINTELE: Recunoașteți că în birourile Centralei erau două case de fier dintre care una era oficială și alta neoficială?

ACUZATUL RADU LECCA: Am fost în biroul d-lui Grosman o singură dată în viața mea, așa încât nu știu dacă avea două case.

PREȘEDINTELE: Care erau legăturile d-vs cu Wilman?

ACUZATUL RADU LECCA: Personale.

PREȘEDINTELE: Ce legături au determinat chemarea dvs. la Berlin la conferința poliției?

ACUZATUL RADU LECCA: În calitate de delegat pentru deportările evreilor din Ardeal, am fost trimis acolo pentru a ajuta pe cei deportați.

PREȘEDINTELE: Ce funcțiune oficială aveți?

AC. RADU LECCA: Eram comisar pentru probleme evreiești în România și am fost la Sicherheitsdienst, care în Germania se ocupa cu deportările evreilor în Polonia. Am vorbit acolo cu Eichmann care era însărcinat ca să ia acești evrei din Ardeal și să-i ducă în Polonia.

PREȘEDINTELE: După arestarea dvs. s'au găsit bani de aur, monede de aur în număr de 2000, 60 de ceasornice de aur. De unde provin toate acestea?

AC. RADU LECCA: Nu s'au găsit 60, nici măcar 55, poate trei sau patru. Și mai întâi nu s'au găsit la mine acasă și eu sunt acela care am depus plângere la Prefectura Poliției.

PREȘEDINTELE: Eu nu vă întreb dacă sunteți păgubaș sau nu, vă întreb de unde provin.

AC. RADU LECCA: Este o bară de aur, cum erau și altele la Legația Germană. Bara de aur de acolo de 12 kgr. și jumătate și 40.000 franci în aur mi-au fost date de Wilman în ziua de 23 August, când mi-a spus că se împușcă, ca să fie asigurată nevasta și cele două fete ale sale și m'a rugat ca acești bani să-i dau d-lui prim-ministru Mihai Antonescu, despre care el credea că formează noul guvern.

AC. PUBLIC SĂRACU : De unde avea Killinger această bară de aur ?

AC. RADU LECCA : Nu știu.

AC. PUBLIC SĂRACU : Să spună acuzatul Lecca dacă a fost însărcinat de guvernul hitlerist ca să dea bani la oamenii politici.

AC. RADU LECCA : Nu numai că n'am fost însărcinat cu aceasta, dar din contră, acel care a fost însărcinat să dea bani, a fost expulzat.

PREȘEDINTELE : Cui i-a dat bani ?

AC. RADU LECCA : Era bănuít.

AC. PUBLIC SARACU : Ce cotă erați obligat să plătiți cu ordinul guvernului ?

AC. RADU LECCA : Trebuia să plătesc în primul an în 1943 2 miliarde pe an, pentrucă în 1942 Centrala Evreilor n'a fost supusă la nici o taxă. Această taxă se scotea dela acei care aveau carnete de scutire de lucru.

PREȘEDINTELE : Dar în anul următor ?

AC. RADU LECCA : Tot 2 miliarde, ceea ce face 4 miliarde.

PREȘEDINTELE : D-voastră ați interpretat 4 miliarde pe an.

AC. PUBLIC SĂRACU : Câți evrei au fost ajutați din aceste sume ?

AC. RADU LECCA : Din totalitatea de taxe încasate în 1943 și 1944, care se ridică la 3 miliarde două sute milioane, s'au dat 1 miliard 100 milioane pentru evrei și 2 miliarde 100 milioane pentru guvern.

AC. PUBLIC SĂRACU : Ce sume s'au dat Consiliului de Patronaj ?

AC. RADU LECCA : Centrala a dat în total pentru Consiliul de Patronaj cred, aproximativ un miliard 600 milioane lei. Poate să greșesc cu o sută milioane în sus sau în jos.

INTEROGATORIUL ACUZATULUI EUGEN CRISTESCU

AC. EUGEN CRISTESCU : Domnule Președinte, îmi permiteți să fac o rugămintă. În virtutea legii de organizare a serviciului pe care l-am condus, eu sunt obligat chiar după plecarea din serviciu ca să cer autorizație autorității superioare care conduce astăzi acest serviciu, pentru a face depoziii chiar în fața instanțelor judiciare, în ce privește problemele de serviciu în care am trăit.

De aceea vă rog să binevoiți ca în puterea discreționară pe care dvs. o aveți, să-mi dați dvs. această autorizație.

PREȘEDINTELE: Vă dăm autorizație.

AC. EUGEN CRISTESCU: Acolo unde va fi nevoie de oarecare lămuriri, pentru că am condus serviciul tehnic, de specialitate, vă rog să-mi dați posibilitatea să dau explicațiile necesare.

PREȘEDINTELE: În ce calitate ați lucrat și ce colaborare ați avut cu Serviciul secret german?

AC. EUGEN CRISTESCU: Domnule Președinte, în Țara Românească au existat mai multe servicii secrete germane. După informațiile și verificările mele, în România au existat 11 servicii secrete de informații germane, din care două servicii au fost autorizate și recunoscute de Statul Român și anume Abwehr-ul, adică serviciul de informații pur al armatei germane și mai târziu, în ultimele luni înainte de Armistițiu, atașatul de poliție Richter.

În afară de aceste două servicii, conform uzanțelor diplomatice era permisă funcționarea unui serviciu de informare personală a Ministrului german, așa cum au miniștrii plenipotențieri din toate țările.

În afară de aceste trei servicii au mai existat 8 servicii clandestine care au funcționat aci, s'au suprapus, rapoartele lor erau trimise la Berlin, acolo informațiile se băteau cap în cap și din această cauză parte din ele veneau înapoi să fie verificate de Abwehr-ul german. Așa am aflat de existența acestor servicii.

Eu am colaborat cu Abwehr-ul german.

Rog pe d. mareșal Antonescu să-și amintească că în primele zile ale lunii Septembrie a venit la d-sa amiralul Canaris și a intervenit în favoarea lui Mihail Moruzov, desvăluindu-i că există colaborare secretă între Abwehr-ul german și Serviciul Secret Român.

AC. I. ANTONESCU: Este exact.

AC. CRISTESCU: Și atunci a cerut amiralul Canaris — și situația de fapt așa se prezenta: lucrările pe teren se făceau de agenți români împreună cu agenți germani. — ca d. mareșal Antonescu să autorizeze și ne mai departe această colaborare. D. mareșal Antonescu a autorizat această colaborare.

Eu am venit la șefia Serviciului Secret Român la 15 Noembrie 1940. Fusesem până atunci funcționar, dela subșef de birou

până la gradul de director și director general, 14 ani în Siguranța Generală a Statului și 6 ani în Ministerul Internelor.

Am fost luat din funcțiunea de director al personalului din Ministerul de Interne și fiindcă eram specializat și făcusem studii în străinătate, fiindcă eram membru în Comisia Internațională de Poliție Criminală și avusesem o vastă experiență în această materie și fiindcă eram un om independent, care nu făcusem nici un fel de politică, d. mareșal Antonescu m'a ales dintre toți cei cu această specialitate și m'a însărcinat cu conducerea acestui serviciu.

După o lună dela preluarea conducerii acestui serviciu, a venit la mine col. Rodel, șeful secției Abwehr-ului german dela București. Trebuie să menționez că Abwehr-ul venise în țară în mod oficial ca parte componentă în Misiunea militară germană. Prin urmare era recunoscut de Statul Român, cum era recunoscută și Misiunea militară germană. Nu era deci un serviciu clandestin.

Col. Rodel mi-a cerut colaborarea. I-am răspuns că o colaborare cu un serviciu străin, indiferent care ar fi el, nu pot să o fac fără autorizatia șefului Statului, cere este șeful meu direct. Voiu cere autorizația șefului meu și atunci îi voiu da răspunsul.

M'am dus la d. mareșal Antonescu. D. mareșal Antonescu a autorizat acest lucru.

Tin să menționez, domnule Președinte, că exista în țara românească Gestapoul German încă din 1934, serviciu care trăise clandestin și pentru că în dosar se află o serie de acuzațiuni contra mea pe această chestiune a Gestapoului, sunt nevoit să dau câteva explicațiuni, ce a însemnat Gestapoul, ce a fost Gestapoul și până când a funcționat el în țara românească, fiindcă dosarul spune dela început și până la sfârșit că sunt un om al Gestapoului.

Gestapoul a funcționat în România încă din 1934 și a fost amestecat în toate atentatele din țara românească : contra lui Duca, a lui Călinescu și toate celelalte. El a avut o acțiune foarte puternică în legătură cu legionarii ; el a avut o acțiune foarte mare în ce privește afacerea dela Jilava și din cercetările făcute atunci a rezultat că Gestapoul a fost cel care a dat arme legionarilor care au executat pe cei dela Jilava. iar mai târziu, cu ocazia rebeliunii, s'a constatat că o bună parte din armele legionarilor erau furnizate tot de acesta.

Gestapoul era condus de Geisler, care trăise clandestin până în Septembrie 1940. Atunci s'a oficializat, iar în urma cer-

cetărilor făcute și celor stabilite, precum și în urma informațiilor d-lui mareșal Antonescu și d-lui Mihai Antonescu, am desăvârșit aceste cercetări și am stabilit că Geisler, avea un mare serviciu în România și influențase toate aceste operațiuni.

A venit un avion într-o zi și 9 inși împreună cu Geisler au fost expulzați în Germania. Aceasta nu înseamnă că Geisler nu ne-a plătit polița mai târziu. El avea foarte mari legături cu Partidul Național Socialist din Germania și a fost însărcinat cu paza așa ziselor lagăre, în care erau internați legionarii, care au plecat în Germania după rebeliunea din 1941. Sub influența lui Geisler, Horia Sima a putut pleca dela Berlin la Roma, iar în urma protestelor Guvernului Român, Guvernul German l-a scos în trei zile pe Horia Sima dela Roma și l-a dus la Berlin.

După plecarea lui Geisler din România, Gestapoul n'a mai funcționat la noi în țară. Au fost celelalte 8 servicii, cel mai important era S. D.-ul German, care se ocupa în special de afacerile politice, fiind condus de Kurt Auer, care schimba pașapoartele, misiunile și firmele în fiecare zi.

Eu am colaborat numai cu Abwehr-ul german. În ce a constat această colaborare? Era în primul rând colaborarea în zona petroliferă, pentru apărarea acestei zone, unde se găseau agenți germani, împerechiați cu agenți români. Se făcea un serviciu de supraveghere și pază, pentru ca inginerii englezi și americani care se găseau acolo să nu dea foc zonei petrolifere și să nu distrugă instalațiile de acolo.

Deasemeni se mai colabora și în zona dunăreană, în toate porturile prin care se scurgeau spre Germania vasele și tancurile de petrol.

Acest serviciu exista, a rămas pe loc și a continuat să funcționeze mai departe. Colaborarea s'a extins și asupra chestiunilor de contra-sabotaj, de contra-informație și contra-spionaj. Deasemeni se făcea și un schimb de informații între Abwehr-ul German și Serviciul Român de Informații. Convențiunea era că România nu dă informații din țările care îi sunt prietene, iar Germania nu dă informații din țările cu care se găsea în alianță. Pentru celelalte țări schimbul de informații era permis. Am continuat această colaborare până la Arinistiți.

PREȘEDINTELE: În ce fel ați colaborat cu generalii Piky Vasiliu și Popescu?

AC. EUGEN CRISTESCU: Prin legea mea de organizare eu sunt obligat să colaborez cu Marele Stat Major și cu celelalte

departamente. Cu generalii Vasiliu și Pantazi luam parte în conferințele de ordine publică, de care s'a vorbit aseară. Acolo se făcea un schimb de informații, se făcea o centralizare a informațiilor și după aceea mergeam a doua zi la d. mareșal Antonescu unde se țineau conferințele de ordine publică.

În ultima parte a războiului, în special în 1944 s'au ivit o serie de chestiuni delicate. Se făceau atunci tratative de armistițiu, iar eu eram însărcinat de d. mareșal Antonescu să fac anumite legături politice. De aceea, după ce se terminau conferințele de ordine publică, rămâneam la d. mareșal Antonescu să-i dau rezultatul misiunilor pe care le aveam și unele informații politice mai delicate, pe care le aveam. Pentru că d. general Vasiliu conducea toate măsurile de ordine și pentru că aceste măsuri de ordine să nu încalce nicidecum linia generală politică pe care o ducea d. mareșal Antonescu în legătură cu aceste tratative, era reținut și d. general Vasiliu ca să ia act de anumite chestiuni. După ce pleca și d. general Vasiliu, pentru anumite chestiuni rămâneam numai eu cu d. mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: Ați făcut legătură între conducătorii germani pe de o parte și Ion Antonescu pe de altă parte?

AC. EUG. CRISTESCU: Domnule Președinte, am văzut și eu în dosar această afirmare și am văzut-o pe ce se bazează.

N'am cunoscut nici pe Hitler, nici pe Himmler, nici pe Keitel, nici pe Ribbentrop, pe nimeni, dintre conducătorii germani. N'am făcut nici o legătură directă. N'am avut decât colaborare aici, pe terenul românesc.

PREȘEDINTELE: Prin urmare n'ați avut astfel de legături.

AC. EUGEN CRISTESCU: Niciodată n'am avut astfel de legături.

PREȘEDINTELE: Informațiile care se culegeau de Serviciul Special, în ce măsură mergeau la conducerea Statului Român și în ce măsură mergeau la nemți?

AC. EUGEN CRISTESCU: Toate informațiile, — pentru că acest serviciu era un serviciu de informare generală a Conducătorului Statului, — mergeau la Președinția Consiliului, prin buletine zilnice, iar informațiile speciale le dădeam în audiențele speciale pe cari le aveam la d. mareșal Antonescu. Desemene se comunicau părțile militare și economice, pe specialități celorlalte departamente. Toată activitatea Serviciului era supusă Președinției Consiliului de Miniștri și celorlalte departamente.

În celace privește pe Germani, le dădeam anumite informațiuni numai, pentru că și ei la rândul lor ne dădeau nouă anu-

mite informațiuni. Aceste informațiuni nu priveau chestiunile politice interne, care erau ale noastre; priveau numai semnalați de suspecti, sabotagii, chestiuni externe, însă problemele politice interne nu le dădeam niciodată pentru că așa a fost dela început convenția.

PREȘEDINTELE: Ce circulară a dat Serviciul Secret după ocuparea Odesei? Acolo unde era vorba de „curățirea terenului“?

AC. EUGEN CRISTESCU: Termenul de „curățirea terenului“ este un termen tehnic, nu este un termen politic, așa cum se arată în actul de acuzare. Curățirea terenului se făcea și aici la București.

PREȘEDINTELE: Care erau misiunile personale care v'au fost încredințate de Ion Antonescu? Ați spus că ați avut discuții.

AC. EUG. CRISTESCU: Eu n'am făcut niciodată nici un fel de politică, d-le Președinte; am fost un simplu funcționar de carieră, însă prin natura serviciului acestuia, pe care l-am condus, am avut însărcinări de natură politico-informativă. Am avut mai multe legături cu oamenii politici români.

Am avut legături cu d. Dinu Brătianu.

Odată, d. Dinu Brătianu mi-a spus: Eu apreciez foarte mult pe gen. Antonescu, eu știu că este un mare patriot gen. Antonescu și chiar când face greșeli le face din exces de patriotism.

Eu am dat concursul d-lui mareșal totdeauna; i-am dat o serie întreagă de tehnicieni, cari i-au complectat guvernul, pentru că d-lui n'a avut tehnicieni în materie de finanțe și de economie și eu înțeleg să-i dau tot concursul și tot ajutorul necesar.

PREȘEDINTELE: Despre aceste lucruri, d-ta îi informai pe Ion Antonescu?

AC. EUGEN CRISTESCU: Da, d-le Președinte.

Am avut relații și cu d-l George Brătianu. Il întâlneam și aream discuții cu caracter politic cu d-sa. D. George Brătianu — mi-a afirmat dânsul — a fost acela care, atunci când Regele Carol a fost la Paris și la Londra și a luat contact cu guvernele respective și a declarat că acolo unde se va găsi soldatul francez, va fi și soldatul român, întâlnindu-se apoi cu d-l George Brătianu, care l-a așteptat la Paris, el a fost acela cu Atta Constantescu împreună, care l'a determinat să facă o vizită lui Hitler la Berghesgaden.

D. George Brătianu era foarte bine considerat la legația germană. Și a fost o perioadă când d-l mareșal Antonescu a

fost bolnav și când legația germană reflecta cine ar putea să ia locul d-lui mareșal Antonescu, dacă cumva se întâmpla ceva. D-l George Brătianu era socotit de Killinger, cu care am vorbit eu în acea perioadă, printre acele persoane.

D. George Brătianu a fost și pe front. Acolo dânsui a luat contact cu toți comandanții germani de mari unități, după recomandarea prietenului său d-l general Racoviță. Și am văzut mai târziu că au fost decorați de Fuehrer și d. George Brătianu și d. general Racoviță. Au fost publicați cu cea mai mare profuziune în ziare, cu decorații germane pe piept.

Dar relațiile cele mai multe, d-le Președinte, le-am avut direct și indirect cu d-l Maniu.

D-l Maniu a făcut mai multe intervenții la mine pentru scoaterea din lagăr a câtorva dintre prietenii d-sale politici și anume: Ilie Lazăr, care stătea la Capșa și printre sandviș-urile cu icre negre și paharele de vermuth discuta politică în gura mare și împărțea scrisorile d-lui Maniu și d-lui Brătianu în rușuci pe Calea Victoriei.

De acest lucru au aflat și germanii, căroră noi le spuneam mereu că democrația românească nu face nici o acțiune, discută și vorbește; poate să vorbească, fiindcă numai atunci când va trece la o acțiune serioasă d-l mareșal Antonescu va lua măsurile. Ji răspundeam totdeauna în acest sens. Killinger îmi răspundea: D-ta știi ce se petrece la Capșa? Atunci, d-l mareșal Antonescu fiind informat asupra acestei situații, mi-a ordonat: Fă o adresă la Ministerul de Interne, și acești domni să se ducă la lagărul Tg. Jiu.

A mai fost internat pentru o acțiune asemănătoare d. Zaharia Boilă; a mai fost internat și Emil Lobonțiu.

D. Lobonțiu la Sinaia, într'un cerc de prieteni a spus: Dacă este vorba să avem așa de mari pretenții asupra Ardealului, trebuie să recunoaștem și să fim drepi că orașele din Ardeal nu sunt tocmai românești și tot ceiace s'a făcut acolo s'a făcut de Unguri.

Domni de aceștia au mai fost internați în lagăre, însă foarte puțini. Dacă ar fi să facem o listă a victimelor, așa zișilor democrați români, nu știu dacă vom găsi un mort în toată această perioadă. Și la lagărul din Tg. Jiu, domnii aceștia n'au dus-o rău, domnule acuzator public. Vă rog să vă informați și dvs. acolo și veți vedea că ei n'au trăit așa de rău.

Pentru toate aceste chestiuni d. Maniu făcea intervenții la mine ca să interviu și eu la d. mareșal Antonescu să-i pue cu un moment mai devreme în libertate.

Am mai avut relații cu d. Maniu, în urma descoperirii pe care serviciul meu a făcut-o în privința unei organizații de spionaj condusă de inginerul Popovici și de Rică Georgescu. Domnii aceștia primiseră un mare fond; domnii aceștia făcuseră spionaj, iar din această afacere dumnealor făcuseră un târg pentru că au împărțit o bună parte dintre bani între dânsii.

La anchetă, văzându-se strânși cu ușa: Câți bani ați avut? Ce ați făcut cu ei? Ați avut 80 milioane? Au început să spună că banii aceștia au fost întrebuințați pentru propagandă în Ardealul de Nord și că de acest lucru știau d. Mihalache și d. dr. Lupu. D. mareșal a întrebat pe d. Mihalache dacă a avut cunoștință de această organizație, dacă a avut vreo cunoștință de acești bani și dacă s'au întrebuințat acești bani în Ardealul de Nord în propagandă. D. Mihalache a contestat: „Domnule mareșal, n'am avut nicio cunoștință și nu s'a cheltuit niciun ban pentru propagandă în Ardealul de Nord“. Deci, în realitate, în umbra unei așa zisei acțiuni politice, acești doi domni împreună cu alți 13 și-au însușit bani străini.

Pentru acești domni am fost în repeate rânduri rugat de d. Maniu să le dau un tratament cât se poate mai bun și procesul să nu fie judecat. Asemenea repetate intervenții s'au făcut și la d. mareșal Antonescu și în special la d. Mihai Antonescu.

Însă toate aceste legături se făceau indirect: de la o bucată de vreme d. Maniu avea pe un prieten al d-lui din Ardeal pe Consilierul de Curte de Apel Tului Goruneanu, care era în serviciul meu. D. Maniu cunoștea bine pe acest om și avea încredere în el. Prin acest magistrat mi-a trimis în diferite rânduri unele știri mai importante, pe care le primea d-lui din străinătate, unele mesagii cu caracter politic privind Țara Românească. Toate aceste mesagii și știri erau comunicate de mine personal d-lui mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: În ce scop vi le trimetea d-vs?

AC. EUGEN CRISTESCU: D. Maniu știa că eu am legături directe cu d. mareșal Antonescu și mai știa că eu știu să mă feresc ca să nu se afle aceste lucruri, că eram un om discret și învățat în această meserie și de aceia întrebuința această cale.

După o bucată de vreme și mai ales atunci când au început tratativele de armistițiu, d. Maniu a avut relațiuni și contact personal direct cu mine, contact pe care îl aveam cu autorizația d-lui mareșal Antonescu, care a fost ținut tot timpul

la curent cu toate aceste lucruri. Relațiunile în tot timpul armistițiului și întrevederile mele cu d. Maniu, au fost mai multe. Când a venit armistițiul tratativele s'au purtat pe trei căi: prima cale a fost prin Serviciul Secret de Informații, asupra căreia nu voi da prea multă dezvoltare, el a format obiectul unui mare raport pe care l'am prezentat d-lui mareșal Antonescu. D. mareșal Antonescu m'a autorizat să continui aceste legături tainice pe care le aveam și în Occident și în Estul European ca să aflăm ce se discută și toate informațiile care circulau în legătură cu poziția României. Am fost autorizat și am continuat a servi toate aceste informațiuni.

A doua cale prin care s'a tratat armistițiul a fost aceea a d-lui Mihai Antonescu și cu toată modestia persoanei mele, însă, pentru că am fost unul din aceia care am cunoscut toată vremea aceste legături țin să vă confirm tot ce d. Mihai Antonescu a mărturisit în această privință, țin însă să reamintesc și d-sale, căci a pierdut din vedere acest lucru, că a avut o legătură foarte bună la Madrid prin d. Grigoriu, dela Legația noastră de acolo, prin care a primit importante propuneri.

A treia cale a fost calea Maniu-Știrbey-Cairo. D. mareșal Antonescu a fost ținut la curent de toate aceste lucruri și se servea de aceste trei căi pentru tratativele de armistițiu. Când au sosit prima dată condițiile de armistițiu dela Cairo m'am dus la d. mareșal Antonescu cu ele. Condițiunile erau foarte grele.

PREȘEDINTELE : De unde le-ați căpătat ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Prin aparatele tehnice, prin legăturile secrete pe care le aveam în Serviciul de Informațiuni. Mai târziu aceste condițiuni au venit și prin d-nii Știrbey și Maniu. Condițiunile erau destul de grele, dar cea ce era mai greu acolo erau o serie de probleme de ordin militar. D. mareșal Antonescu v'a explicat el însuși, că în calitatea d-sale de militar, erau anumite chestiuni care se puneau și care erau foarte delicate. M'a însărcinat să mă duc cu aceste condițiuni la d. Maniu și să-i spun dacă d-lui le primește mareșalul Antonescu îi cedează imediat locul. De altminteri tot prin d. Tului Goruneanu, d. mareșal Antonescu ne-a dictat o comunicare către d. Maniu, în care a spus că dacă d. Maniu garantează o situație mai bună țării noastre, îi oferă imediat locul și îi cerea d-lui Maniu să-i dea numaidecât răspunsul. D. Maniu a amânat răspunsul câteva zile și după aceea a dictat răspunsul lui Tului Goruneanu. D. Maniu nu dădea un

refuz direct, dar punea atâtea condițiuni care însemnau un fine de neprimire.

În Aprilie 1944, în timpul sărbătorilor Paștelui, a venit un ultimatum dela Cairo de 72 ore, care începea cu cuvintele: „Dela delegatul Barbu Știrbey și cele trei puteri aliaste“. Era mai întâi un comentariu făcut de șeful Biroului Politic pentru România d-lui comandant general Wilson. În acest comentariu se spunea că situația pe frontul de Est este absolut pierdută și dacă România nu primește condițiunile așa cum au fost puse atunci va suferi războiul total. M'am dus în grabă mare cu acest ultimatum, primit tot prin aparatul secret, m'am dus cu el la Predeal și l'am comunicat d-lui mareșal Antonescu și d-lui Mihai Antonescu. M'a însoțit acolo și d. general Piki Vasiliu. D-lor au făcut o largă desbatere asupra acestui ultimatum și d. mareșal Antonescu a rămas foarte surprins de faptul că dacă d. Maniu pretinde că Barbu Știrbey făcea tratative acolo și i-a dat indicațiuni, cum se poate să ne pomenim la un moment dat cu un ultimatum așa de grav. Am plecat la București lăsând în consfătuire acolo pe d. mareșal Antonescu și pe d. Mihai Antonescu, urmând să vedem a doua zi ce este de făcut.

Voi cere autorizația d-lui mareșal să vorbesc de mesagiul pe care d-sa l'a adresat generalului Wilson. D. mareșal, văzând situația în care ne găsim — și trebuie să vă spun că d. mareșal Antonescu și-a dat de multă vreme seama de această situațiune, fiindcă eu ca șeful Serviciului Secret, cu care d. mareșal Antonescu mai putea discuta lucruri de asemenea natură, când mă duceam la d-sa și terminam, dânsul mi-arăta harta frontului de Est și îmi spunea: Acesta este front? Eu sunt militar, d-ta ești civil. Este o nenorocire. În acest mesagiu către generalul Wilson, d. mareșal Antonescu făcea un apel ca dela militar la militar, făcea un apel la onoarea lui de militar ca să facă tot ce este posibil, să stăruie pe lângă puterile aliaste ca să obțină condițiuni cât mai favorabile pentru Țara Românească. În ultimatumul care a venit apoi, se spunea că România trebuie să răspundă cu acțiuni efective.

Am plecat din nou dela Predeal la București și nu am ajuns bine acasă, când am fost chemat la telefon de telefonista de la Preedinție, care mi-a spus că d. mareșal Antonescu a ordonat să vii a doua zi la Snagov cu ultimatumul pe care l'am primit. M'am dus la Snagov unde am găsit pe d. mareșal Antonescu, care venise dela Predeal. M'a chemat în biroul lui și foarte impresionat mi-a spus următorul lucru: Domnule

Cristescu, sunt nevoit să-ți fac anumite mărturisiri și să-ți dau anumite însărcinări pe care d-ta să le execuți, dar să nu vorbești cu nimeni niciodată. Eu am luat contact cu Barbu Știrbey atunci când a plecat la Cairo pentru tratativele de armistițiu. Eu am primit propuneri foarte bune dela Rusia Sovietică prin Stockholm și aceste propuneri s'au făcut în mod oficial, pentru că ministrul nostru de acolo a întrebat pe d-na Kolontai: este aceasta o conversație pur particulară sau eu sunt autorizat să o comunic guvernului meu? D-na Kolontai a răspuns: Este o conversație oficială și te autoriz să o comunic guvernului d-tale. D. mareșal Antonescu mi-a mai spus că a aranjat cu Barbu Știrbey și a vorbit în detaliu anumite chestiuni și este extrem de surprins de acest ultimatum și nu știe ce a făcut Știrbey acolo. M'a însărcinat să mă duc din nou la d. Maniu, să mă întâlnesc cu el chiar în cursul nopții.

Aceasta a doua legătură cu d. Maniu se făcea tot prin Tului Goruneanu, deaceia aveți o declarație a acestuia care spune: Am rugat pe d. Cristescu să facă o legătură cu anumită persoană și nu a vrut să o facă. Așa îi spusese eu lui Goruneanu, că nu fac nici o legătură, dar eu aveam legătură. Mă întâlneam cu d. Maniu în casa unui intim al d-sale. D. Maniu era și el supravegheat, sau mai bine zis era păzit de agenții Siguranței. Eu intram la ora 9 fără un sfert iar d. Maniu venea la ora 9. Stăteam până la 11—12.

Am prezentat d-lui Maniu ultimatumul și am spus: Iată în ce situație ne găsim. D-lui nu știa de acest ultimatum, pentru că mie îmi parvenise prin aparatele și legăturile noastre secrete. S'a arătat foarte surprins și nu știa ce a determinat această întorsătură a lucrurilor în decursul unor tratative. Dar i-am spus d-lui Maniu: Cu aceste tratative la infinit nu se poate merge, pentru că nici oamenii aceștia nu pot să aștepte mult. Sunt operațiuni în curs, sunt probleme mult mai mari de cât aceia a României și trebuie găsită o soluțiune mai rapidă iar d. Știrbey trebuie să dirijeze lucrurile de așa natură încât să găsească soluțiunea. După multă vreme de gândire și frământare d. Maniu nu a găsit altă soluție decât aceia ca să-i comunice d-lui Știrbey să vie dela Cairo la Ankara și cum ministrul nostru de acolo era d. Crețeanu, pe care îl trimisese d. Mihai Antonescu tocmai în vederea acestor legături ale noastre, să facă mai multe rapoarte telegrafice și să explice în detaliu tot cursul tratativelor și cum s'a ajuns la această soluțiune a ultimatumului și în acelaș timp să ceară o amânare a executării armistițiului.

Tot atunci, d. Maniu mi-a spus că o hotărît să trimeată la Cairo pe Vișoianu, ca specialist în materie de tratative diplomatice. Înlesnirea pentru plecarea d-lui Vișoianu s'a făcut de către d. Mihail Antonescu, care avea legături în permanență cu d. Maniu.

Am comunicat d-lui mareșal Antonescu toată această situație.

În ultimul timp, cam cu 10-15 zile înainte de armistițiu, am fost chemat de d. Maniu, care mi-a spus: „Ne-am sfătuit și cu d. Dinu Brătianu și am hotărît ca d. mareșal să fie acela care să facă armistițiul. Suntem cu toții înțeleși” — adică el și cu d. Dinu Brătianu — „Noi suntem în jurul lui; noi îi dăm concursul. El este militar. El are încrederea armatei. El are toate forțele în mână și este singurul care poate să-l facă”.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cu cât timp înainte de 23 August s'a întâmplat aceasta?

ACUZ. CRISTESCU: Cu 10-15 zile înainte. D. Maniu a continuat:

„Dragule, acest act trebuie făcut de un militar. Numai el poate să-l facă. Spune și d-ta, domnule Cristescu, care ai trecut la d. mareșal; stăruie ca d. mareșal să fie acela care să facă armistițiul. Noi toți îl secundăm și îl ajutăm. Și dacă se pun chestiuni de responsabilitate, — acestea le aranjăm noi între noi.”

Am venit la d. mareșal Antonescu și i-am comunicat tot ceea ce a spus d. Maniu.

În ziua de 22 August seara, a venit d. mareșal de pe front.

Am fost la Președinția Consiliului de Miniștri și mi s'a anunțat că trebuie să mă duc la Snagov, în ziua de 23 dimineața, pentru că aveam audiență acolo, după Consiliul de Miniștri despre care v'am vorbit.

Am vorbit cu d. Mihail Antonescu, unde aștepta și d. Mihalache. Și d. Mihail Antonescu mi-a spus, ceea ce v'a spus și dvs.: Că a chemat pe reprezentanții Germaniei de aici și le-a spus: Dată fiind situația frontului și faptul că nu mai poate face nimic, România își ia libertatea de acțiune.

După aceea a venit d. Mihalache; d. Mihail Antonescu l-a luat pe d. Mihalache și s'a dus împreună cu el la d. mareșal.

D. Mihalache a stat multă vreme la d. mareșal. N'o știu dela d. mareșal; dar o știu dela d. Mihalache, pe care l-am vizitat după armistițiu și care mi-a spus că și în această întrevvedere a rămas înțeles ca d. mareșal Antonescu să fie acela care

să facă armistițiul și că cu toții sunt înțeleși în această problemă.

L-am întretat pe d. Mihalache: „Așa ai rămas înțeleși?”

— „Așa am rămas”.

De altfel șiam, căci așa mi-a trimis d. Maniu vorbă.

La 23 August dimineața, la ora 11, m'am dus la Snagov. Avea loc un consiliu de miniștri. Am așteptat până la ora 3 fără un sfert. D. mareșal ieșise din Consiliul de Miniștri și se dusesese la masă. Uitase că suntem acolo. Era și d. general Vasiliu. D. mareșal a ieșit din sufragerie și a venit în camera în care așteptam noi și ne-a spus: „A fost d. Gheorghe Brătianu aici”, — de altfel eram acolo când a avut loc discuția dintre d. mareșal Antonescu și d. Gheorghe Brătianu — „și, după lungi desbateri am ajuns la înțelegerea, așa cum au propus dumnealor, să fac eu armistițiul”.

Am plecat de acolo; am venit la București, și, după aceea, am urmat chemarea d-lui Mihai Antonescu și a d-lui mareșal la Palat. Au urmat și celelalte evenimente, care sunt cunoscute, așa că nu este nevoie să stăruiesc asupra lor.

Acestea au fost, domnule Președinte, legăturile politice, pe care le-am făcut — așa cum v'am spus — nu pentru că aș fi avut vreo atitudine politică, dar în meseria pe care am avut-o, au fost legături cu caracter politic informativ.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Aș dori o mică precizare: A afirmat acuzatul că la un moment dat la Stockholm a fost o convenție de armistițiu foarte favorabilă. Cine a împiedicat această formulă de armistițiu?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Era linia Cairo. Pe linia Stockholm, era linia directă cu Rusia Sovietică. Pe linia Cairo, erau alte interese.

AC. PUBLIC SĂRACU: A fost prezentat acest proiect partidelor politice?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: D. Mihai Antonescu știe.

AC. PUBLIC SĂRACU: Care a fost punctul de vedere în această privință?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Al d-lui Mihai Antonescu. Condițiunile de unde veneau, să fi fost cele mai bune. Dacă condițiunile din Stockholm erau cele mai bune, se duceau tratative.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cu care din oamenii politici din partidele politice a avut contact în acești 4 ani de guvernare?

— ACUZ. EUGEN CRISTESCU: În acești 4 ani de guvernare — deși astăzi se spune că relațiile au fost foarte rele și că au

suferit foarte mult de măsurile de persecuție ale guvernului — domnilor, țin să afirm că relațiile cu aceste două mari partide erau ținute, din partea partidului liberal de d. Gheorghe Brătianu, cu d. Mihai Antonescu și că au fost relații foarte bune și relații permanente; iar din partea partidului național-tărănesc, în special cu d. Mihalache și alți membri. Cu d. Mihalache avea d. mareșal întrevederi; iar cu ceilalți membri. avea d. Mihai Antonescu.

D. PREȘEDINTE: În ce mod s'au făcut penetrațiile capitalului german în România și prin cine?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Aceste penetrații s'au făcut printr'o serie întreagă de societăți și firme comerciale, în care foarte mulți români din aceste partide erau înregimentati și au câștigat averi.

Pe această chestiune, regret că s'a făcut o operație de dispariție a dosarelor mele personale, din arhiva Serviciului Secret după ce am fost arestat eu; pentru că în această arhivă, domnule Președinte, în afară de o serie întreagă de chestiuni de alt ordin, erau toate dosarele cu tot putregaiul vieții politice românești.

D. PREȘEDINTE: Cine din acuzați dorește să pună în trebări?

ACUZ. C. VASILIU: Întreb pe d. Cristescu dacă în anul 1942-1943 am luat vreodată parte la acele rapoarte sau audiențe, pe care le avea dumnealui la d. mareșal?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Nu, domnule Președinte.

AC. PANTAZI: Dacă eu am cunoscut vreodată pe colonel Ionescu Micandru; ce misiune a avut la Serviciul secret?

AC. EUGEN CRISTESCU: Col. Ionescu Micandru lucra cu germanii încă cu un an înainte de venirea mea. Nu știu să fi avut legături cu d. Pantazi.

AC. PANTAZI: Col. Ionescu Micandru a fost propus pentru decorare de mine?

AC. CRISTESCU: Nu, a fost propus de serviciu, așa cum au fost propuși toți ofiterii.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ce este cu sistemul „frânghiei“?

AC. CRISTESCU: Sistemul acesta nu s'a aplicat prizonierilor sovietici. Aveți acolo la dosar o declarație care vă spune multe lucruri fantastice. V'am explicat că sistemul frânghiei a fost într'o singură imrejurare aplicat și aceasta atunci când cel arestat a fost legat de mână ca să nu fugă.

AC. PANTAZI: Dacă își amintește că col. Ionescu M. nu

a fost decorat cu decorația ofițerilor care se da pe front pentru că eu nu am vrut să i-o dau și că la înaintare nu l-am înaintat.

AC. EUGEN CRISTESCU : Este adevărat.

AC. PUBLIC SĂRACU : Să spună acuzatul Cristescu cu cine avea legături Prințul de Rohan ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Cu d. Maniu.

AC. PUBLIC SĂRACU : În ce constau aceste legături ?

AC. EUGEN CRISTESCU : A avut mai multe întrevederi; au fost și niște interviewuri date la gazetă.

AC. PUBLIC SĂRACU : Cine era acest von Rohan ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Un tip de „von” din străinătate, cum sunt atâția prin Germania.

AC. PUBLIC SĂRACU : Cine a luat inițiativa înființării Asociației Româno-Germane ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Cred că d. M. Antonescu.

AC. PUBLIC SĂRACU : Care erau membrii reprezentativi dintre oamenii politici din România ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Erau foarte mulți.

AC. PUBLIC SĂRACU : Dacă știe acuzatul Cristescu despre acuzatul Ion Antonescu că avea de gând să afunde aurul României în fundul Dunării ?

AC. EUGEN CRISTESCU : Știu că d. mareșal Antonescu avea un plan mai mare în eventualitatea armistițiului.

PREȘEDINTELE : În legătură cu acțiunea germanilor din România, care era situația sașilor și ce informații aveți despre acțiunea sașilor din România ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU : Este o problemă pe care voi căuta s'o limitez în câteva cuvinte.

Sașii din România erau organizați militărește. Sașii făceau fel de fel de instrucțiuni de tir, de tragere. În repetate rânduri d. mareșal Antonescu a avut multe scandaluri cu Killinger și cu d. Andreas Schmidt; l-a chemat și la ministerul de Interne, unde a fost foarte impertinent cu d. general Vasiliu și d. mareșal l-a pus în vedere să înceteze cu uniformecele acestea și cu toată această acțiune.

Aceasta era o acțiune descoperită.

PREȘEDINTELE : Acțiunea descoperită era generală, a tuturor sașilor ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU : A tineretului în special. Și în toate orașele din Transilvania ei erau organizați foarte bine.

Acțiunea acoperită a sașilor din Ardeal era aceasta Sașii

din Ardeal aveau depozite care le serveau și ca organ informativ și chiar ca organ de execuție când Românii și-ar fi schimbat linia politică. Pentru susținerea și reușita acestor acțiuni, Sașii aveau arme. Noi am identificat o serie de depozite și pe această chestiune s'a născut un mare scandal.

PREȘEDINTELE: În ce consta acțiunea Sașilor ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU: Aveau depozite de armament care după protestul d-lui mareșal Antonescu au trecut în depozitul oficial al misiunii militare germane. Un singur depozit a rămas afară de acesta la Biserica Neagră din Brașov. Când a început bombardamentul asupra Brașovului, noaptea a venit un camion al Misiunii Germane care a luat aceste arme.

AC. PUBLIC SĂRACU: Care era rostul acestor depozite de arme ?

AC. CRISTESCU: Pentru eventualitatea când România ar ieși din război să poată sări în spatele Românilor. În scopul acesta aveau o organizație vastă.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cine proteja aceste organizații teroriste ?

AC. CRISTESCU: Fără discuțiune, germanii.

AC. PUBLIC SĂRACU: Cine finanța această organizație ?

AC. CRISTESCU: Germanii. Dealtfel sașii din Ardeal aveau ei înșiși o organizație economică extraordinară.

AC. RADU LECCA: D-le președinte vă rog să spună d-l Crăstescu dacă își amintește în ce împrejurări a fost suprimat colonelul Böme.

AC. CRISTESCU: Da. Colonelul Böme a fost primul atașat de poliție aci la București. Când s'a întâmplat fuga lui Horia Sima — așa zisa fugă — pentru că mai degrabă după cercelările noastre, a fost un aranjament când s'a întâmplat dispariția lui Horia Sima, Böme a fost avizat de oamenii lui de legătură de la Berlin, din Gestapo. Killinger însă nu a fost avizat, a fost avizat mai târziu, pe cale oficială, de guvernul german. Din acest fapt că Böme nu a informat la timp și pe Killinger s'a produs un scandal întreg și Böme a fost obligat să plece. Așa îmi amintesc.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICĂN: Să răspundă mai întâi acuzatul în ce privește pogromul dela Iași dacă eșaronul l operativ...

AC. EUGEN CRISTESCU: Nu la Iași, ci la Frățiești lângă Roman.

AC. PUBLIC ȘEF STOICĂN: Știe că Georgescu a întocmit sau nu un album cu fotografiile asupra întâmplării dela Iași ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Nu am cunoștință.

AC. PUBLIC ȘEF STOICAN: Nu ți l-a înaintat d-tale ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Nu am cunoștință, nu l-am văzut.

AC. PUBLIC ȘEF STOICAN: A spus acuzatul că lui Horia Sima i s'a înlesnit fuga din țară. Cine a înlesnit fuga și în ce împrejurări ?

AC. EUGEN CRISTESCU: În chestia lui Horia Sima erau în Germania două partide, partida militară, care era contra lui Horia Sima și partida politică și partidul nazist german care erau pentru Horia Sima. A fost dat în paza lui Geisler, care era din Gestapo și spunea că era acela care are legătură cu partidul.

AC. PUBLIC ȘEF STOICAN: Interesează chestiunea pentru că acuzatul n'a dat relațiuni referitoare la mișcarea legionară și rolul ei și la legăturile cu mareșalul Antonescu.

PREȘEDINTELE: Vă interesează fuga din țară, și întâia și a doua ?

AC. PUBLIC ȘEF STOICAN: Să spună despre fuga din țară.

AC. EUGEN CRISTESCU: După rebeliune s'au făcut o serie întreagă de cercetări, care au dus la arestarea unei serii de legionari care au fost judecați, iar majorarea celorlalți au dispărut și au fost ascunși, după cum s'a vorbit mai în urmă de către germani, în barăcile armatei germane.

Este citat în dosarul acuzării că am avut relațiuni cu maiorul von Stranski, ofițer de legătură al Abwehr-ului german. Este adevărat. Acest maior trăise multă vreme în țara românească era însurat cu o româncă dela Galați și vorbea perfect românește. Dacă dvs. mă acuzăți că a avut relațiuni cu mine, vă afirm, a avut relațiuni cu mine. După ce Horia Sima a dispărut după rebeliune, maiorul von Stranski a fost acela care m'a anunțat în două rânduri : Horia Sima se găsește la Constanța, vrea să-și organizeze trecerea în Bulgaria, ia măsuri să-l prinzi la Constanța. Am avizat și Poliția și Siguranța. Serviciul meu nu este organ de măsuri pe teren. Oamenii mei nu aveau dreptul să aresteze, nu sunt ofițeri sau agenți de poliție judiciară. Nici eu n'am avut această calitate. Poliția și Siguranța n'au luat măsuri suficiente ca să-l prindă la Constanța.

Peste două săptămâni din nou a venit maiorul von Stranski și mi-a spus: Nu l-ați prins la Constanța, acum este la Sibiu, dacă îl scani nu mai poți să-l identificei. Aceiași operațiune s'a netrecut, Poliția noastră nu a fost în stare să-l prindă, a dispărut dela Sibiu și a venit la București. După aceea informatorii mei din Bulgaria mi-au comunicat cu date precise — și

sunt date la serviciu — pe unde a trecut Sima, peste podul dela Giurgiu, în mașină germană. Cine era în această mașină? D. Neubacher. Acesta este adevărul și cred că-l știe și d. Mihai Antonescu, căci am discutat în acea vreme această chestiune.

S'a dus la Sofia la Legațiunea Germană De acolo i s'a făcut un pașaport pe un alt nume și prin Bănatul Sârbesc a fost dus în Germania.

În Germania, s'a spus și se știa în țara românească, că legionarii sunt internați în lagăre. Nu este adevărat. Erau grupuri de vile, împerecheate cu sârmă ghimpată, unde trăiau boierește și erau sub așa zisa pază a Gestapo-ului. Dar paza era organizată — mai întâi au fost la Hamburg — că dacă de exemplu voiau să se ducă la Berlin, se puteau duce cu autorizarea Gestapo-ului și după termenul fixat se întorceau înapoi. Așa se explică cum Horia Sima a putut să plece de acolo, dar n'a plecat singur, a plecat în legătură cu Gestapo-ul și cu partidul nazist german. Pentru că pe acea vreme erau foarte mari discuții cu Guvernul Român și în special cu d. mareșal Antonescu, pe chestiunile economice. Germanii cereau foarte mult. Fenomenul care se petrecea atunci era următorul: ne pomeneam cu o avalanșă de svonuri în care se spunea: acum germanii aranjează un nou guvern cu Horia Sima, care va veni într-o zi, va debarca cu avionul la aeroport și va fi instalat la putere. Această versiune circula cu o extraordinară profuziune. Eu însumi, pentru că aveam o experiență mai îndelungată în această materie, am făcut o serie întreagă de verificări și am stabilit concluzia pe care am comunicat-o atunci și d-lui Mihai Antonescu: aceasta este o presiune care se face în spatele nostru ca să cedăm în chestiunile economice: ori ce dați, ori vine Horia Sima.

Însă cu fuga lui Horia Sima, în realitate, pentru că sunt doșare la serviciu și am făcut foarte multe cercetări, că m'a interesat așa zisa fugă a lui Horia Sima, lucrurile s'au întâmplat astfel: într-o bună zi plecat cu pașaportul altui legionar, cu care avea puțină asemănare, a trecut prin Elveția s'a dus la Roma, unde trăia de mai multă vreme un grup de legionari. Această fugă a fost organizată de Geisler.

A venit Killinger. În noaptea de 24 Decembrie — era chiar ziua mea — m'am pomenit noaptea pe la ora 1-2 cu d. Mihai Antonescu, care mi-a spus trist, dezolat că trebuie să viu neapărat la vila d-lui mareșal Antonescu. M'am îngrijat fiindcă știam că d. mareșal era bolnav. Mi-a spus că nu e nimic, că Killinger a venit și a comunicat în fața Guvernului că Sima a dispărut,

nu se știe unde, că nu s'au luat măsuri suficiente. Dar de data aceasta, afirm încăodată, a plecat cu concursul Gestapo-ului și al partidului nazist.

Și atunci am fost adunați într'o conferință la care a fost d. general Popescu, d. general Vasiliu și d. general Pantazi și s'a avizat la o serie de măsuri, pentru că ne așteptam la lovituri organizate și în țara românească.

D. Mihai Antonescu vroia să oprească trenurile la frontieră. Noi ne-am obligat să facem controlul fără să împiedicăm circulația. A urmat arestarea tuturor capilor legionari; au fost arestați peste 1500 de capi legionari, care au fost internați în lagărul dela Tg. Jiu.

D. Killinger s'a dus, a telegrafiat la Berlin și n'au trecut nici trei zile și a venit o telegramă care spunea că Horia Sima a fost găsit la Roma și adus, din ordinul Fuehrerului, cu avionul la Berlin.

Chestiunea nu se termină aci. D. mareșal Antonescu a fost la Fuehrer — nu știu precis ce au vorbit în această chestiune. Am avut o întrevedere cu Killinger — Killinger era un om violent, însă dacă îl zgândăreai, în violența lui vorbea. Și l-am întrebat: „D-le Killinger, l-ați dus pe Horia Sima în Germania, dar dacă iar îl puneți în lagăr, dacă are iarăși legături cu Himmler, va fugi și nu-l veți mai prinde nici dvs. și va face buclucuri în țară“.

Ce a răspuns Killinger: „S'au luat așa măsuri încât să nu mai poată vorbi niciodată Horia Sima“. Pe la 12 a plecat Killinger de acolo și am rămas eu mai departe împreună cu Reuger și Rintgen. I-am pus chestiunea lui Reuger: „Eu nu cred că voi l-ați suprimat pe Horia Sima“. „Nu, acest lucru este adevărat“, mi-a răspuns. „Fuehrerul a vrut să termine odată cu acest scandal“.

Dar mai târziu a plecat și Reuger și am rămas cu Rintgen. Cu Rintgen aveam legături mai bune. I-am pus chestiunea și mi-a spus: „Vă înșeală, nu este adevărat. L-au luat, l-au dus în Germania, s'au luat într'adevăr măsuri ca să nu mai fugă, pentru că a protestat Hitler. Nu va mai putea să fugă de acolo, unde este, ca să nu mai producă asemenea încurcături cât va trăi.“

Din verificările pe care le-am făcut mai târziu, am stabilit că Horia Sima se găsește într'un lagăr la Weimar unde trăia în condiții foarte bune. I-am afirmat lui Killinger acest lucru. Mi-a spus: „Este absolut inexact“, și atunci m'am adresat colonelului Rotner, care era șeful Abwehr-ului german — era compus nu-

mai din ofiteri activi care făceau serviciul de informațiuni. I-am comunicat acesta lui Reuger și acesta mi-a comunicat acesta era vienez de origine, nu german, așa se explică legăturile sentimentale pe care le avea — mi-a spus: „Nu a murit, nu s'a luat nicio măsură contra lui, decât aceia de a fi mai bine păzit și se găsește la Weimar“.

Toată lumea l-a auzit mai târziu cum ținea discursuri la radio.

PREȘEDINTELE: Mai aveți vreo întrebare de pus ?

AC. PUBLIC STOICAN: Care erau legăturile lui Horia Sima cu oamenii politici în preajma rebeliunii ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Sunt destul de delicate întrebările d-lui președinte, însă pentru istoria acestei țări — actul de acuzare mă pune alături de mormânt — înțeleg să desvăluiesc adevărul.

În ceiace privește testamentul politic nescris al lui Corneliu Codreanu, — eu am avut o acțiune contra legionarilor ani și ani de zile în Siguranța Generală și în special la Serviciul Special de Informațiuni. Am avut mulți informatori în mișcarea legionară, care mi-au spus că testamentul lui Corneliu Codreanu nescris este următorul: „După mine urmează inginerul Klime. După aceia urma încă o listă de încă 13 inși. Dacă toți aceștia cad, atunci vine Horia Sima. Era o contestație dacă este dreptul lui Horia Sima sau este dreptul lui Radu Mironovici. Nu interesează aceasta. Interesează faptul că Corneliu Codreanu a spus: „Și dacă toată această listă va cădea, legiunea să se adreseze lui Iuliu Maniu. Cunoașteți, d-lor, foarte bine pactul așa zis de neagresiune, care s'a încheiat între Iuliu Maniu și Corneliu Codreanu în alegerile din 1937. Acest pact a scos din clandestinitate o mișcare care era considerată ilegală, i-a dat prestigiul politic, a scos-o pe planul întâi. De aceia legiunea a câștigat în acele alegeri un important număr de voturi, ceiace a dezechilibrat viața noastră politică interioară. Se știe că legionarii au obținut atunci 800 de mii de voturi Noi cei dela Siguranța generală știam foarte bine, aveam o statistică exactă și a capilor mișcării și a tuturor membrilor mișcării. Făcusem o serie de cercetări discrete și desigur că multe din aceste voturi erau datorite domnilor aceștia care aveau tot interesul ca să încurce lucrurile pe vremea alegerilor. A obținut mișcarea legionară 500 mii voturi din cauza aceasta.

PREȘEDINTELE: Mai aveți ceva ?

AC. PUBLIC STOICAN: Dacă știe acuzatul cine a finanțat mișcarea legionară ?

AC. EUGEN CRISTESCU: A existat, domnilor, un document în această chestiune care nu este cunoscut. Poate d. mareșal Antonescu să-l cunoască. I-a avut Armand Călinescu și în procesul contra lui Corneliu Codreanu, pe vremea lui Armand Călinescu, nu s'a produs acest document.

Și mie unul, care am fost foarte intim cu Armand Călinescu — am fost foarte mult legat — mi-a spus: „Am un document care arată că mișcarea legionară a fost finanțată în special în alegerile din 1937 de către partidul nazist german“. Nu s'a produs acel document, fiindcă noi eram neutri și guvernul a considerat că nu trebuie să strice relațiile politice pe care le avea cu Germania. Dealtfel în modul cum s'au desfășurat alegerile din 1937, din profuziunea propagandei, din tot utilajul de care au dispus, se vedea că au fost finanțați de către o țară străină. Noi știam foarte precis că legionarii nu dispun decât de 300 mii lei, așa că restul l-a suportat partidul nazist german.

AC. ȘEF STOICAN: În ce împrejurări a fost asasinat Nicolae Iorga ?

AC. EUGEN CRISTESCU: Imi dați voie, d-le președinte, să fac o dezvoltare mai mare ?

PREȘEDINTELE: Să spuneți complet. Însă sub o formă restrânsă.

AC. EUGEN CRISTESCU: Asasinarea lui Alexandru al Serbiei, asasinarea lui Dollfuss au fost opera politicii germane fiindcă acești oameni încurcau politica germană.

Urma să fie asasinat Nicolae Titulescu și Regele Belgiei. Însă Nicolae Titulescu a știut.

Nicolae Titulescu a fost foarte bine păzit, și în țară și în străinătate. Am cunoscut pe Titulescu după atentatul contra lui Duca. D. mareșal Antonescu m'a trimis la Nicolae Titulescu să-i fac o expunere asupra tanelor acestui atentat. Totuși Nicolae Titulescu a suferit politicește și a fost sacrificat tot din cauza Germaniei.

În timpul chestiunii dela Jilava, eu am venit la serviciu — fusesem directorul Personalului în Ministerul de Interne. Decretul meu a ieșit pe ziua de 15 Noembrie 1940 și Jilava s'a întâmplat la 27 Noembrie, vazăică la câteva zile, de abia luasem în primire postul. Am făcut o serie de cercetări. A fost un plan general și n'a fost numai nenorocitul de Nicolae Iorga. A fost un plan general de suprimare a tuturor oamenilor noștri de Stat. Acest plan trebuia să treacă în primul rând peste capul d-lui mareșal Antonescu, pentrucă, oricât s'ar spune că a adus la putere mișcarea legionară, dar pentru cine știe să facă po-

litică în țara aceasta, trebuie să-și dea socoteala că mișcarea legionară fusese umflată de celelalte partide de așa manieră încât această formulă politică trebuia să fie epuizată într'un fel oarecare. Ori o iei și o suprimi total, ceea ce nu se putea atunci pentru că cuprinsese parte din masse, ori o aduci la Guvern și de o manieră oarecare, după un timp scurt, o suprimi.

Au fost nesfârșite scandaluri între d. mareșal Antonescu și Horia Sima. Am participat și eu la ele. Am provocat și eu unele din ele pentru că am spus adevărul. A avut nesfârșite discuții și scandaluri cu Horia Sima și în chestiunea mea.

Și atunci a fost acea celebră întrunire a lor în care s'a hotărât că nu mai merge așa mai departe și trebuiesc toți suprimați. Planul era complet stabilit.

D. ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Cine a pus legionarii să facă paza la Jilava?

ACUZ. EUG. CRISTESCU: Era d. Horia Sima.

D. ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Cine era ministru de interne la acea dată?

ACUZ. EUG. CRISTESCU: Generalul Petrovicescu, dar închisoarea era militară. Au aflat legionarii că se schimbă paza și cum paza trebuia să fie schimbată chiar în noaptea de 27 Noiembrie, s'au organizat și au suprimat pe cei de acolo.

Planul mergea mai departe. În d'mineata de 28 Noiembrie am fost anunțat la telefon de d. Ghelmegeanu: au venit 8 legionari să mă ia din casă, fă ceva și salvează-mă. Am suit în tr'o mașină un ofiter și 8 agenți și i-am trimis acolo, dar n'au putut rezista legionarilor cari i-au amenințat cu pistoalele. L-au luat pe d. Ghelmegeanu și am văzut că-l duc la prefectură. Mi-au telefonat mie și eu am avizat pe Rioșeanu, l-am scos din baie. Mi telefonase și d-lui general Vasiliu și d-na Argetoianu că îl ridicase pe d. Argetoianu de acasă. I-am spus: aleargă într'un suflet, du-te la prefectură, că-i omorâ.

S'a dus mi se pare chiar cu d. general Vasiliu și cu câțiva agenți. Rioșeanu era un om curajos, a intrat în Cabinetul Prefectului și a găsit Tribunalul care îi judeca, compus din legionari. A tipat Rioșeanu: Ce e scandalul acesta? Toată lumea dușă mine, dacă nu scot Regimentul de Jandarmi.

S'au intimidat legionarii. Era acolo d. Ghelmegeanu, era și d. Tălărăscu și alții. Rioșeanu i-a luat și i-a dus la Ministerul de Interne unde i-a internat. Mădgearu a fost mai nenorocit, l-au dus direct în pădure și l-au împușcat.

Cu Iorga, există dosarul la mine la serviciu cu toate cence-

tările făcute. Toți asasinii lui Iorga sunt citați nominal. Există dosarul. Se găseau toți asasinii în Germania.

Există dosarul, cu toate detaliile, identificarea tuturor și mă așteptam să-i găsesc arestați acum, după ce armatele aliate au intrat în Germania. Sunt toți identificați în dosar.

În ce privește Jilava, am început imediat cercetări și cele mai bune informațiuni mi le-a dat tot colonelul Rotner, pentru că serviciul lor avea informatori legionari. El mi-a spus: toate armele de acolo sunt germane.

D. ACUZ. PUBLIC V. STOICAN : Dacă acuzatul a asistat la interogatoriul luat de Niky Ștefănescu lui Horia Sima ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU : Vă rog precizați data. În ce an ? Era dacă nu mă înșel, în 1939. Eu eram directorul Personalului din Ministerul de Interne, nu aveam nicio legătură. Însă, oamenii cari fac această meserie le intră în sânge și nu se pot lăsa de dânsa. Mă interesam și pe atunci de problemele informative. A venit Horia Sima prin Banatul Sârbesc, unde circula cum voia, cu concursul Gestopo-ului. Din întâmplare a căzut în mâna Poliției, era ministru de Interne d. Ghelmegeanu. Eram la dânsul acasă când i s'a comunicat că a fost prins Sima și Pătrașcu; se aruncaseră din podul unei case. Am avizat Poliția să ia măsuri și Sima a fost adus la Siguranța Generală. Moruzof avea acolo, ca șef al Direcției Poliției de Siguranță, pe Niky Ștefănescu, omul lui de mare încredere, mort în urmă la Jilava. În loc ca Horia Sima să fie ținut în arest și judecat pentru tot ceea ce făcuse, — pentru că țin să vă afirm că atunci când Armand Călinescu a fost suprimat, Horia Sima se găsea în țară, pe aci, pe lângă acest local și privea dacă mașina își execută bine misiunea. Aceasta este realitatea. În loc ca Sima să fie suprimat, s'au început o serie de tratative între Moruzof și ei, pentru formarea unui guvern pur legionar. Și am găsit în documentele serviciului meu, că tot grupul legionar în frunte cu Horia Sima, care trebuia să formeze acest guvern, era mobilizat pe loc, ca să nu se mai ducă la armată — la Serviciul Secret. Aceste documente sunt și s'au publicat într'un comunicat al Președinției.

ACUZATOR PUBLIC STOICAN : Cu Niky Ștefănescu n'a discutat nimic cu privire la interogatoriul luat ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU : Nu, nu aveam nicio legătură, aveam altă calitate.

ACUZ. PETROVICESCU : Domnule Președinte, se face mereu o confuzie.

D. PREȘEDINTE : Dvs. puneți întrebarea.

ACUZ. PETROVICESCU : A ținut vreodată Jilava de Ministerul de Interne ?

ACUZ. EUGEN CRISTESCU : Nu, era închisoare militară.

ACUZ. PETROVICESCU : În garda care se dădea acolo la Jilava pe lângă garda militară normală, ce amestec a avut Ministerul de Interne ?

ACUZ. EUG. CRISTESCU : Era legionară, nu era a Ministerului de Interne.

DEPOZIȚIILE MARTORILOR

MARTORUL GEORGE BRĂȚIANU

PREȘEDINTELE : Vă rog puneți întrebările.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Domnule Președinte, aș vrea să vă rog să binevoiți, să întrebați pe d. George Brătianu dacă își amintește că am fost membru al partidului d-sale și că i-am fost și prieten personal ?

PREȘEDINTELE : Mihai Antonescu a fost membru al Partidului dvs. și prieten personal ?

MARTORUL GEORGE BRĂȚIANU : Da.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă își amintește care era punctul meu de vedere în problemele de politică externă și care a fost atitudinea mea atâta vreme cât am fost membru al partidului d-sale ?

Ca să precizez : dacă știți că m'am informat asupra călătoriilor dvs. în Germania și că m'ați informat, în care vreme, dvs. ați tratat cu Germanii și ați făcut acest lucru chiar cu învoirea, cu consimțământul oarecum tacit, al însuși Regelui de atunci Carol II ?

MART. GEORGE BRĂȚIANU : În ceea ce privește atitudinea d-lui Mihai Antonescu cât timp a fost membru al partidului meu, d-sa era profesor de Drept Internațional și era foarte preocupat de legăturile cu Societatea Națiunilor și se manifesta în general pe linia atunci existentă a politicii noastre externe. Însă, eram deseori în contact cu dânsul pe această chestiune și îi împărtășeam îngrijorările mele asupra eficienței acestui sistem în acea vreme . În această privință, după cum îmi aduc aminte, d-sa era de acord cu mine.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d. George Brătianu că eu am fost în Cehoslovacia, unde am făcut chiar lecții...

PREȘEDINTELE: Este o situație anterioară lui 6 Septembrie.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Vroiam să stabilesc numai atât: în 1935—1936, eu am fost în Cehoslovacia și d. George Brătianu în vremea aceea vroia să desvolte o interpelare într-o anumită problemă în legătură cu cartea d-lui Șeba și unele indiscreții pe care le făcea cu privire la negocierile ce se duceau atunci între Rusia și Cehoslovacia. Și cu acest prilej d. George Brătianu mi-a spus: Am așteptat să te întorci, ca să nu te pun într-o situație grea fiindcă te găseai în Cehoslovacia. Dacă își amintește acest lucru?

MART. GEORGE BRĂTIANU: Imi amintesc că d. Mihai Antonescu mergea des în Cehoslovacia. Cu privire la situația pe care o menționează, nu-mi amintesc precis...

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dvs. ați făcut atunci față de mine un act plin de eleganță, ca să nu mă puneți într-o situație delicată, în vreme ce mă găseam în Cehoslovacia, când dvs. urma să desvoltați o interpelare în legătură cu cartea d-lui Șeba care făcea indiscreții relativ la negocierile care aveau loc atunci între Uniunea Sovietică și Cehoslovacia, cu privire la trecerea trupelor sovietice peste teritoriul nostru, în cazul când Cehoslovacia ar fi fost atacată.

MART. GEORGE BRĂTIANU: Da, este posibil să fi fost.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă d. George Brătianu crede că înainte de 1940 eu am avut legături cu Germania sau cu Germanii, dela București, dela Legația Germană, sau știe că foarte multe dintre cunoștințele de atunci și anume în afară de d. Fabricius, pe d. Neubacher și alții, i-am cunoscut grație D-saie, care avea foarte multe legături cu diplomația germană de atunci.

MART. GEORGE BRĂTIANU: Imi aduc aminte că d. Mihai Antonescu a întâlnit într-o zi pe d. Fabricius la mine. De alți diplomați nu știu.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: De d. Neubacher și d-na Koller nu știți? Mi-au fost prezentați la Rătești.

MART. GEORGE BRĂTIANU: D. Neubacher n'a fost niciodată la Rătești.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Pe d. Schickert l-ați trimis la mine pentru chestiuni de presă.

D. GEORGE BRĂTIANU: Da, se poate.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Domnule Brătianu, în 1940, în momentul când a izbucnit criza, ați negociat cu d. mareșal intrarea în guvern.

MART. GEORGE BRĂTIANU : În 1940, înainte de abdicarea Regelui Carol, generalul Antonescu a făcut apel la șefii de partide și anumite personalități politice pentru constituirea unui guvern de uniune națională, la care toți au refuzat adeziunea deoarece situația de atunci devenise imposibilă cu menținerea Suveranului și a regimului pe care îl instituisese. După abdicarea Regelui, au continuat negocierile în vederea formării unui guvern în care să participe reprezentanți ai mai multor forțe politice. Și într'adevăr câteva zile a fost vorba de intrarea mea în acest guvern ca vice președinte și ministru de externe. Aceasta s'a petrecut între 6 și 7 Septembrie. Când însă mi-am dat seama, din cele ce mi se comunica, de preponderența pe care o căpăta în guvern elementul legionar și chiar în ministerul care mi se destina, am refuzat să intru în guvern.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă ați avut atunci discuțiuni cu generalul Antonescu și dacă vă amintiți că Dvs. ați tratat chiar ca să intrați ca ministru de externe și ați cerut pe d. Atta Constantinescu, subsecretar de Stat.

MART. GEORGE BRĂTIANU : Am spus chiar acum că era vorba să iau vice-președinția și Ministerul de Externe.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Și Atta Constantinescu, subsecretar de Stat.

MART. GEORGE BRĂTIANU : Da. A fost vorba și de Atta Constantinescu.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dar după acela Dvs. ați mai avut legături fie cu Mareșalul Antonescu, fie cu mine ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Da, contacte.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Numai ? V'am ținut în curent cu absolut toate problemele de politică internă și internațională ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : M'ați ținut în curent în special cu problemele de politică internațională.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Asupra politicei interne n'ați discutat niciodată nici cu d. mareșal Antonescu, nici cu mine, dela 1940—1944 ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Sigur, au fost atinse și probleme de politică internă.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Ați mai tratat cu Mareșalul Antonescu și cu mine intrarea în guvern între 1940—1944 ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Mi s'a propus după rebell-

unea legionară să intru în guvern, atunci însă quasi unanimitatea cercurilor politice erau de părere că numai un guvern de generali și înalți funcționari putea face față situației și am refuzat. A fost vorba să intru din nou în guvern în Iunie 1941, înainte de războiul cu Uniunea Sovietică și iarăși am refuzat. Și pe cât îmi aduc aminte mi s'a mai făcut încă o propunere după ce m'am întors de pe front în toamna 1941, la care am dat același răspuns.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă d. Gheorghe Brătianu știe că la constituirea guvernului în Septembrie 1940, și d. Dinu Brătianu a fost de acord cu această constituire, că am mers chiar eu la d. Dinu Brătianu și am discutat acest lucru și chiar participarea d-lui Gheorghe Brătianu și că d. Dinu Brătianu mi-a spus atunci: „Participă d. Ottulescu, participă d. Leon. d. Crețeanu, aceasta ajunge“. Nu vă amintiți ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Când se duceau aceste tratative, evident că nu putea să fie vorba de intrarea mea în guvern fără asentimentul șefului meu politic, d. Dinu Brătianu, fiind vorba de participarea reprezentanților mai multor forțe politice.

D. PREȘEDINTE : Dar Dvs. personal ați avut agrementul șefului politic ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Am avut agrementul șefului politic câtă vreme era vorba de un guvern cu toate forțele politice. Dar a aprobat refuzul meu în urma lămuririlor pe care i le-am dat.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Pînă urmăre d. martor crede că d. Dinu Brătianu n'a fost de acord cu generalul Antonescu să constituie guvernul în Septembrie 1940, să-și ia răspunderea în împrejurările grele de atunci, cu strada frământată, și că d. Dinu Brătianu nu și-a dat asentimentul, măcar tacit, la constituirea acestui guvern, în afară de colaboratori ?

MART. GEORGE BRĂTIANU : Să nu mă faceți să spun ceiace n'am spus. Am spus că d. Dinu Brătianu își dăduse asentimentul pentru participarea mea la guvern în condițiile în care se prezenta această chestiune și n'a făcut nici o opunere la intrarea în guvern a d-lui Crețeanu ca technician. La aceasta s'a limitat. Evident, în momentul acela, cu tulburările care erau în țară, punctul de vedere al d-lui Dinu Brătianu era că în primul rând trebuia asigurată ordinea.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU : Dacă își amintește d. Brătianu că în Noembrie 1940, când au început greutățile legionare

a venit la Predeal în casa d-lui mareșal Antonescu și dacă eu arătându-i greutățile pe care le aveam i-am spus d-lui Brătianu că cred că este potrivit ca să dea și alt concurs pentru ca să poată să reziste și regimul d-lui general Antonescu și pentru ca să pot și eu rămâne mai departe în guvern. Dacă își amintește d. Brătianu că fiind în camera mea în casa d-lui mareșal Antonescu, i-am spus atunci: „Domnule Brătianu, sunt obosit de această luptă cu legionarii și trebuie să dați și dvs. sprijinul pentru că poate să vie un moment când nu va mai putea nici țara să reziste și poate într-o bună zi mareșalul să nu poată rezista“.

Dvs. mi-ați spus atunci că trebuie să rezist, că în ce privește intrarea în guvern, credeți că trebuie să fie mai târziu făcută dacă împrejurările ar cere-o.

PREȘEDINTELE: Intrarea cui?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu ceream atunci sprijin din partea d-lui George Brătianu și altor elemente ca să între în guvern pentru ca să putem rezista presiunii și tendințelor legionare.

MARTORUL GEORGE BRĂTIANU: Pot confirma și eu că și atunci și în alte împrejurări acuzatul Mihai Antonescu era preocupat de presiunea legionară și își dădea seama că această presiune era un instrument în mâinile Germanilor.

Imi amintesc că v'am încurajat să rămâneți în guvern și să rezistați legionarilor.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dar în alte ocazii uni-ați mai vorbit în acelaș sens și în numele dvs. și în numele d-lui Dinu Brătianu?

MARTORUL GEORGE BRĂTIANU: Nu știu dacă am fost mai mult de două ori cu d-l Mihai Antonescu la d-l Dinu Brătianu, dar el era de acord cu mine în privința rolului de rezistență pe care d-l Mihai Antonescu trebuia să-l aibă față de presiunea legionară.

PREȘEDINTELE: Dar după 21 Ianuarie ați mai avut în vederea cu acuzatul Mihai Antonescu?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Eu am întrebat pe d-l Brătianu: dacă aceste legături dinainte de 1940 au fost făcute prin cunoașterea persoanelor cunoscute chiar la d-sa, cum au fost Fabritius și Schikert?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Pe Fabritius l-a cunoscut la mine și cred că l-am pus în legătură și cu Schikert, care era corespondent de presă.

PRESEDINTELE: Are o importanță așa de mare acest corespondent de presă ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Schikert era corespondentul Agenției D.N. B.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog pe d-l Brătianu să răspundă dacă îmi aduce aminte că în perioada dinainte de Septembrie 1940 a făcut intervenție la Legația Germană pentru eliberarea generalului Antonescu care era închis la Bistrița ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da, am făcut și eu intervenție la Fabritius, cum ați făcut și dvs.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Aș dori o precizare și pentru dvs. și pentru mine: am cerut intervenția germanilor în favoarea generalului Antonescu, atunci ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Generalul Antonescu era închis la Bistrița și dvs. încercați toate mijloacele pentru a-l scoate. Cred că această intervenție a fost făcută în acest scop.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Credeți că am cerut germanilor să intervină și prin cine, sau am informat pur și simplu despre arestarea generalului Antonescu ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Ați informat despre arestarea generalului Antonescu, dar în scop de a obține eliberarea lui.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Credeți că germanii erau atunci în măsură să acorde eliberarea generalului Antonescu ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Erau în măsură să interviev pe lângă acela care-l închisese, Regele Carol. Acesta era scopul intervenției dvs.

PRESEDINTELE: Și dvs. ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Am informat și eu pe Fabritius de arestarea generalului Antonescu și evident în legătură cu eliberarea lui din închisoare.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Să spună martorul dacă după 1940 crede că eu fiind în Guvern am slujit interesele germane sau interesele românești ?

PRESEDINTELE: După rebeliune ?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Și înainte și după rebeliune.

PRESEDINTELE (către martor): Credeți că acuzatul Mihai Antonescu a slujit interese germane ?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: D-l Mihai Antonescu m'a ținut la curent și înainte și după rebeliune cu poziția noastră internațională în legătură cu Germanii și cu unele tratative pe

care le-a dus la un moment dat și în afară de aceste legături. Această în special în anul 1943, când m'a rugat să transmit d-lui Dinu Brătianu și d-lui Maniu despre contactul pe care l-a stabilit prin țările neutrale cu Națiunile Unite.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dece mi-ați cerut să rămân și mai departe în guvern și m'ați sfătuit de mai multe ori să fac aceasta?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Este incontestabil că între legionari și dv. exista o diferență și v'am socotit un element de rezistență tocmai între precumpănirea totală a intereselor germane care ar fi avut loc...

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Nu e vorba de legionari. Dv. ați spus că m'ați sfătuit și mai târziu să rămân în guvern.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: V'am sfătuit întotdeauna.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, fiindcă d. Brătianu a fost în curent foarte mult cu toate evenimentele, fiindcă e vorba de negocierile dela Madrid și dela Stockholm, dacă știu că am ținut în permanență la curent și pe d. Maniu și pe d. Dinu Brătianu cu aceste tratative?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da.

AC. MIHAI ANTONESCU: Știți?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da, și prin alții.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă am ținut la curent cu aceste tratative pe d. Brătianu dela începutul lor și până la 23 August 1944?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Da.

AC. M. ANTONESCU: Dacă cunoaște d-l Brătianu condițiile în care au fost purtate aceste tratative.

MART. GH. BRĂTIANU: În faza ultimă aceste tratative erau purtate la Cairo de către Barbu Știrbey și d-l Vișoianu, cari plecaseră din țară cu consimțământul Guvernului, însă ca reprezentanți ai opoziției.

Pe de altă parte d-l M. Antonescu mi-a comunicat condițiile unui eventual armistițiu transmis prin Stockholm de către ambasadoarea Uniunii Sovietice de acolo, d-na Kolontai.

AC. M. ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Gh. Brătianu că d-l Maniu și dvs. ați așteptat alt răspuns și credeți că trebuie ca negocierile d-lui Barbu Știrbey să fie continuate și să se aleagă momentul ieșirii din război?

MART. GH. BRĂTIANU: Imi amintesc că în momentele acelea, adică la începutul lui Aprilie 1944, am însoțit pe d-l Dinu Brătianu într'un demers pe care l-a făcut direct d-lui mareșal

pentru a-l determina să încheie imediat armistițiul. Era momentul acela al unei situațiuni puțin flotante pe frontul de răsărit și în care trupele germane nu erau prea numeroase în țară.

D-l mareșal mi-a spus însă că nu ar fi momentul acela cel mai potrivit pentru a începe tratativele de armistițiu, deoarece se îndoaia de slăbirea rezistenței germane în sectorul nostru.

AC. M. ANTONESCU: Dacă, în legătură cu politica internă, își amintește d-l Gh. Brătianu că d-sa a discutat intrarea în guvern nu numai la 6 Septembrie 1940, ci și în alte împrejurări.

MART. GH. BRĂTIANU: Am răspuns la această întrebare, am spus că mi s'a făcut propunerea de a intra în guvern și mai târziu și că răspunsul a fost același, adică refuzul.

AC. M. ANTONESCU: Ați primit propunerea de a intra în guvern, cu câteva zile înainte de a ști că se declară război în contra Uniunii Sovietice ?

MART. GH. BRĂTIANU: Când mi-ați făcut propunerea în 1941, mi-ați pus în vedere tocmai apropierea războiului între Germania și Uniunea Sovietică — după cum ați făcut-o și d-lui Ion Mihalache. Ca și d-sa însă, cunoscând atitudinea partidului categoric opusă unei acțiuni ostile Uniunii Sovietice, nu am intrat în guvern. În aceste împrejurări, nu puteam participa la guvernare.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Știți că d-l Dinu Brătianu a trimis o scrisoare d-lui mareșal Antonescu cu termenii că „Înțeleg să luptați până la Nistru“ ?

MART. GH. BRĂTIANU: Nu-mi aduc aminte de acești termeni. În momentul în care Țara s'a găsit în război d-l Dinu Brătianu și-a impus rezervele politice asupra acestei chestiuni a angajării Țării în război.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l George Brătianu a fost chiar d-sa pe front până la Marea de Azov și a publicat unele articole de justificare chiar a zonei de unificare a României, care se întindea până în Crimeea.

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Fiind mobilizat la începutul războiului, mi-am făcut datoria pe front ca toți cari se găseau în această situație. Aceasta în 1941. În 1942, răspunzând unui ordin al conducătorului Statului, ca toți decanii de facultăți să facă un stagu la Universitățile militare din zona de operații, am făcut aceasta. În aceeași situațiune a luat naștere aci, Asociația Româno-Germană, în care eu am fost propus Vice-

Președinte și la reînțoarcerea mea în București am făcut o scrisoare...

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Nu mi-ați scris că nu puteți să lăsați parte la ședința de constituire? Scrisoarea există și ați putea fi pus într-o situație foarte grea.

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Nu-mi aduc aminte. Imi aduc aminte că a fost vorba la constituirea acestei Asociații de mine, că eu am plecat pe front în urma ordinului care a fost dat și că în lipsa mea și fără știrea mea am fost pus vice-președinte în Asociația prezidată de dvs. și că am făcut cunoscut la întoarcerea mea serviciilor dvs. că nu pot să fac parte din asociație.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: N'ați avut chiar întrevedere cu unii dintre germani? Dvs. vedeți pe cei dela Legația germană. N'ați discutat chiar cu dâșii chestiunea aceasta a Președinției Asociației Germano-Române?

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Imi aduc aminte că atunci am vorbit cu profesorul Gamillschegg, care se ocupa de această chestiune, cu care eu aveam relațiuni științifice.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Și ați văzut și pe Killinger, cu care ați avut convorbiri, pentru că mi-a spus și mie...

MART. GHEORGHE BRĂTIANU: Nu știu ce v'a spus.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Și dvs. mi-ați spus.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Vă înșelați.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: N'ați avut nicio convorbire în acea perioadă?

MART. GH. BRĂTIANU: Am avut cu ocazia unui ceai la Legația Finlandeză.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog pe d-l Gh. Brătianu să răspundă dacă știe că în perioada 1942—1943 s'a discutat între partidul liberal și guvern și chiar d-sa a discutat — cred că și cu d-l mareșal Antonescu și în orice caz cu mine — colaborarea unor elemente ale partidului pentru administrația locală, ca prefecți și ca primari, fiind vorba chiar de întocmirea unor liste pe județe în vederea acestui scop.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Nu-mi aduc aminte ca d-l Dr. Erătianu să fi discutat vreodată această chestiune cu dvs. Știu să a fost vorba de necesitatea de a se găsi elemente pentru administrația locală și că atunci când ați numit pe unii dintre prietenii mei în această administrație locală nu v'am făcut opunere. N'a fost vorba însă de întocmirea de liste și de o colaborare proprie zisă în acest scop.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog pe d-l Brătianu să

răspundă dacă mi-a spus că în orice caz s'au dat instrucțiuni în țară ca să poată participa la administrația locală elemente din organizațiile județene, fără aprobare specială.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Nu s'au dat nici un fel de instrucțiuni în acest sens. Dela caz la caz, așa cum s'a prezentat în unele împrejurări, nu s'a făcut opunere la numirea unor persoane în administrația locală.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Rog să răspundă d-l Gh. Brătianu dacă își amintește că la 23 August 1944 a venit la Snagov, unde era Consiliul de Miniștri, și a vorbit cu d-l mareșal Antonescu și cu mine.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: În ziua de 23 August dimineața am fost trimis la Snagov de către șefii partidelor de opoziție, constituite atunci în Blocul Național-Democratic.

D-nii Dinu Brătianu, Iuliu Maniu și Titel Petrescu — d-l Patrașcanu era urmărit de poliție și nu putea fi găsit, — ca reprezentanți ai partidelor din Blocul Național-Democrat, mi-au dat însărcinarea să mă duc la Snagov și să vorbesc cu d-l mareșal Antonescu, pentru încheierea imediată a Armistițiului, aceasta în urma evenimentelor petrecute pe frontul din Moldova.

Am executat această însărcinare, am fost la Snagov și am vorbit cu d-nii mareșal Antonescu și Mihai Antonescu. Adaog că înaintea mea fusese în acelaș scop d-l Ion Mihalache. Detaliile discuțiilor nu interesează, interesează în special concluzia. În timpul cât se discuta d-nii Mihai Antonescu și mareșalul Antonescu au avut inițiativa unei audiențe la Palat și chiar s'a telefonat fiind de față acolo, în acest scop.

D-l mareșal Antonescu mi-a cerut asentimentul scris al șefilor opoziției, care atunci reprezentau țara, pentru ca să încheie armistițiul, în condițiunile care erau cunoscute și mi-a spus — îmi aduc aminte — că dacă va obține acest asentiment în scris, indiferent de părerea germanilor, el va încheia armistițiul.

Eu l-am asigurat că vo'u face toate eforturile pentru obținerea acestui consimțământ până la ora 3, când trebuia să aduc răspunsul, d-lui Mihai Antonescu.

M'am înapoiat la București — a survenit o oarecare întârziere până să se poată întruni cei trei șefi de partide — am comunicat acestora răspunsul d-lui mareșal Antonescu și au fost toți de acord să dea un asentiment scris pentruca d-l mareșal Antonescu să trateze armistițiul, asentiment care urma să fie formulat în cursul zilei. M'au autorizat să mă duc de îndată la

d-l Mibai Antonescu și să-i comunic acest lucru. Am fost la d-l Mihai Antonescu, câteva minute înainte de orele 3—am fost ultima dată când m'am întâlnit cu d-sa — și i-am spus că reprezentanții B'ocului Național-Democrat și anume cei trei șefi de partide sunt de acord pentru a-și da asentimentul în scris, asentiment pe care îl vor prezenta în cursul zilei și că în audiența dela Palat se poate folosi de acest asentiment.

AC. M. ANTONESCU: Dacă d-l Gh. Brătianu știe că eu anunțasem și că d-l mareșal Antonescu informase chiar pe ministrul Clodius și pe Killinger că România iese din război, iar pe de altă parte d-l Gh. Brătianu m'a lăsat să înțeleg și dimineața și la ora 3 când l-am văzut la Președinție, că crede că s'ar putea ajunge la soluția constituirii unui guvern care să semneze armistițiul. Dacă a avut această impresie.

PREȘEDINTELE: Ați știut că îi comunicase lui Killinger și lui Clodius ?

MARTORUL: Când am fost la Snagov dimineața mi-a spus de întrevederea cu Clodius; de Killinger nu-mi aduc aminte. Mi-a spus chiar că Clodius s'ar fi arătat mai înțelegător față de situația noastră, ceea ce a fost desmințit apoi de evenimente. Cât privește constituirea unui guvern pentru semnarea armistițiului, știu că era vorba ca mareșalul Antonescu să semneze armistițiul. Aceasta era problema care se punea.

AC. M. ANTONESCU: Dacă d. Brătianu crede că față de legăturile pe care le-a avut cu guvernul, cu d-l mareșal Antonescu, cu mine, față de legăturile pe care le-au avut partidele național liberal și național țărănesc, dacă poziția acestor partide față de noi acuzații de astăzi, este pe dea întregul un bun exemplu pentru țară.

MARTORUL: Nu înțeleg rostul întrebării dvs.

AC. M. ANTONESCU: Vă vorbesc deschis. Dvs. ați avut în prima perioadă legături cu Germania și ați stabilit pentru Regele Carol și pentru interesele țării, așa cum le vedeți dvs. atunci, ați stabilit din punctul dvs. de vedere, unele legături și ați cunoscut punctul de vedere al lui Hitler, Goering și altor oameni politici pe care l-ați comunicat Regelui Carol II. Apoi au fost alți oameni politici care i-au văzut pe conducătorii germani. În Septembrie 1940, România era angajată în această politică alături de Germania. Legionarii erau puternici în țară în timp ce partidele național țărănesc și liberal nu existau ca rezistență de stradă și masă. D-l mareșal Antonescu s'a găsit în situația aceasta grea și a constituit guvernul, la care d-voastră, partidul

național liberal, partidul național țărănesc, ați dat concursul. După aceea ați făcut o serie de acte de colaborare și cu d-l mareșal Antonescu și cu mine personal. Da d-le Președinte, pentru că în momentul când dvs. vă trimeteți în străinătate trimiți pentru a trata pacea în numele opoziției, eu vă înlesnesc acest lucru. Când eu vă comunicam toate informațiile diplomatice pe care le primeam, când pe plan intern, instituțiile partidului liberal, băncile și alte instituțiuni sprijineau politica guvernului și subscribau la împrumuturi, când toată opoziția dvs. se mărginea numai la scrisorile către d-l mareșal Antonescu, când toată acțiunea pe care în această vreme o ducea guvernul, avea consimțământul dvs. dacă nu sprijinul dvs., ei bine, aceasta nu însemna că aveam în orice caz asentimentul dvs., sprijinul dvs. tacit ?

MARTORUL: Nu, d-le Antonescu.

AC. M. ANTONESCU: Vă rog, lăsați-mă să termin. Dacă în această vreme dvs., după ce s'a continuat politica alături de Germania, care fusese începută de oameni politici, între care și dvs. ați fost...

PREȘEDINTELE: Vă rog să nu deplasăm întrebările. Dvs. vă puneți în situația de acuzator, vă rog să nu uitați că sunteți acuzat.

AC. M. ANTONESCU: La 23 August am fost arestat.... și formația guvernamentală...

MARTORUL: Mă iertați, guvernul nu era atunci măcar format.

PREȘEDINTELE: Am să vă pun eu întrebarea în locul acuzatului M. Antonescu: ați sprijinit guvernul Antonescu ?

MARTORUL: Nu este adevărat că partidul național liberal și eu personal sau d-l Dinu Brătianu am fi sprijinit guvernul Antonescu.

Cât privește mijloacele de rezistență, mi-aș permite o întrebare: ce alte mijloace decât aceste scrisori și memorii care nu rămăneau în circuit închis, care erau cunoscute și în străinătate, am fi putut întrebuința ?

AC. M. ANTONESCU: Dacă colaborarea cu guvernul a instituțiilor economice, financiare și industriale, constituia sau nu un sprijin al politicii guvernului ?

MARTORUL: Tehnica întreprinderilor financiare și industriale, în măsura care erau în legătură cu partidul național-liberal, reprezenta și în sectorul lor o apărare a intereselor ro-

mănești. În măsura în care a fost în această privință și o acțiune din partea guvernului, poate ne-am întâlnit în unele preocupări.

ACUZ. M. ANTONESCU: Domnule Președinte, în legătură cu acestea, d-l Gheorghe Brătianu își amintește că a venit la un moment dat să-mi comunice numele cercurilor liberale, și financiare și politice, atunci când făceam rezistență și mareșalul și eu la cercurile germane, ca să nu rezistăm prea mult, pentru că germanii pot provoca o reacțiune gravă în țară și că n'ar mai putea să se refacă neamul românesc?

MARTORUL: Mi-aduc aminte că am sfătuit totdeauna pe Mihai Antonescu să nu părăsească poziția pe care o avea, deoarece exista temerea că, în cazul lipsei d-sale, germanii să aducă în ac astă țară o formulă totalmente la discreția lor.

AC. MIHAI ANTONESCU: Și în cealaltă privește chestiunile financiare?

MARTORUL: Nu-mi aduc aminte.

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu vă amintiți de negocierile cu Banca Națională și de sfatul dat chiar de Ottulescu al limitelor în negocierile cu Germania?

MARTORUL: Imi scapă.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Gheorghe Brătianu că această colaborare cu guvernul nu s'a mărginit numai la tehnicienii care au făcut parte din consiliile de administrație, foarte mulți numiți chiar de către guvern, dar ea s'a întins la subscrieri de împrumuturi și operațiuni cu caracter industrial și de producție în legătură cu războiul și în orice caz sprijinind activitatea guvernului.

MARTORUL: Imi aduc aminte de subscrierile de împrumut care s'au făcut de toate Băncile fără nici o distincție și nici o preocupare de sprijinire a războiului.

PREȘEDINTELE dictează: Subscrierile care s'au făcut de instituțiile financiare liberale, s'au făcut de toate instituțiile de acest fel, fără nicio preocupare de sprijinire a guvernului.

MARTORUL: Cred că în subscrierile făcute, se urmărea în primul rând menținerea echilibrului economic al țării.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Gheorghe Brătianu își amintește că de foarte multe ori d-sa mi-a făcut legături de comunicări; în același gen în care informam pe d-l Dinu Brătianu, a făcut comunicări și d-lui Iuliu Maniu?

MARTORUL: Mai rar d-lui Iuliu Maniu, deoarece d-l Mihai Antonescu avea alte mijloace de a corespunde cu d-sa. Este exact însă că în toate împrejurările, am făcut comunicările acelea d-lui Dinu Brătianu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă asupra acestor politici economice a guvernului, în care guvernul a primit sprijinul de care vorbeam — cum îl cred eu — d-l Gheorghe Brătianu știa că a fost ținut la curent și d-l Iuliu Maniu ?

MARTORUL: N'am înțeles întrebarea. Vă rog repetați.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă despre activitatea aceasta a guvernului, publicarea de împrumuturi, la care se făceau subscrieri de instituțiunile bancare, Banca Națională, Banca Românească și altele, guvernul cerea colaborare industrială pentru activitatea economică, pe de altă parte guvernul avea unele greutăți în negocierile cu Germania, iar instituțiile economice solicitau ele înșile guvernului sprijin, — dacă asupra acestor stări de politică internă economică și de greutăți economice internaționale, d-l George Brătianu știe că a informat totdeauna nu numai pe d-l Dinu Brătianu, ci și pe d-l Iuliu Maniu ?

PREȘEDINTELE: Știți că acuzatul Mihai Antonescu îl informa și pe d-l Iuliu Maniu ?

MARTORUL: N'am discutat niciodată chestiuni financiare cu d-l Maniu, dar în politica generală știu că d-l Mihai Antonescu îl informa pe d-l Maniu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Despre greutățile economice cu Germania nu l-ați informat niciodată pe d-l Maniu ?

MARTORUL: N'am discutat niciodată cu d-l Maniu astfel de lucruri.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Aș dori să întreb dacă d-l Iuliu Maniu a fost în curent cu această colaborare și cu activitatea guvernului ?

MARTORUL: Cu activitatea guvernului, pe plan diplomatic, desigur că da. În chestiunile economice cred însă că ați avut mijloace de informare.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dar credeți că era informat ?

MARTORUL: Probabil.

AC. MIHAI ANTONESCU: Vă mulțumesc.

ACUZATUL EUGEN CRISTESCU: Vă rog să întrebați pe d-l martor ce contestă din răspunsurile date de mine ieri la interogator.

MARTORUL: Am citit dările de seamă din ziare și de acolo rezultă că am fost pus în cauză de d-l Eugen Cristescu, în privința unor conversațiuni cu caracter politic, pe care le-ați avut și de care nu-mi amintesc și în ori și ce caz în ceiace privește călătoria Regelui Carol la Berchtesgaden. Probabil că planul acestei întrevăderi era făcut cu multă vreme înainte.

ACUZATUL EUGEN CRISTESCU: Doresc să răspundă d-îm martor dacă a fost odată cu mine în casa lui Petre Papacostea, la un dîneu la care am participat și eu și dacă acolo d-sa a declarat că a fost acela care l-a determinat pe Regele Carol ca, după voiajul la Londra, să se ducă și la Hitler la Berchtesgaden.

MARTORUL: N'am declarat.

ACUZATUL EUGEN CRISTESCU: Dacă tot cu aceeași ocaziune, d-sa nu mi-a afirmat că nu mai este altă politică de făcut în perioada aceea decât o politică în legătură cu Germania.

MARTORUL: Inexact.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă legăturile pe care le avea martorul cu Mihai și Ion Antonescu și discuțiunile care se făceau erau de ordin personal sau ca reprezentant al partidului d-sale.

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Uneori aveau un caracter personal, însă adeseori aveau caracterul unor comunicări din partea partidului din care făceam parte

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Dacă în afară de memorii și scrisori în ce privește războiul dus de România alături de Germania, d. martor a făcut și alte intervenții mai energice?

PREȘEDINTELE: D. martor a spus că era singura formulă posibilă de manifestare.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Dacă d. martor a cunoscut în perioada când se duceau tratative pentru armistițiu, care se duceau pe două căi. Ankara și Stockholm, dacă a cunoscut și condițiunile de armistițiu venite pe calea Stockholm?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Am răspuns la această întrebare că le-am cunoscut prin d. Mihai Antonescu.

AC. PUBLIC SĂRACU: Era punctul dv. de vedere acela ca intenționați ca mareșalul Antonescu să încheie el acest armistițiu?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: Pentru că mareșalul Antonescu era atunci capul armatei și avea posibilități mai rapide de a comunica cu toți comandanții de unități, socoteam că va fi mai în măsură decât oricine ca să ajungă la încheierea imediată a armistițiului.

AC. PUBLIC SĂRACU: Dacă tot atunci când ați fost la Snagov și v-ați întâlnit cu acuzații de astăzi Ion și Mihai Antonescu, s'a pus în discuțiunile pe care le-ați avut și problema unei rezistențe mai departe?

MARTORUL GH. BRĂTIANU: În cursul discuțiunilor avute cu Mihai și Ion Antonescu erau ezitări din partea conducătorului statului de atunci, mai mult din cauză, cum să zic, a ceea ce

numea d-sa sentimentul onoarei militare, și a ruperii legăturilor cu niște aliați.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Acuzatul Mihai Antonescu a declarat la un interogatoriu că d-l Dinu Brătianu atunci când s'a format Guvernul, în afară de cei trei pe care i-a recomandat, l-a considerat și pe acuzatul Mihai Antonescu ca membru al partidului liberal și ca reprezentant al acestui partid în guvernul Antonescu.

MARTORUL: În momentul când d-l Mihai Antonescu a intrat în guvernul Antonescu, nu mai făcea parte din partidul liberal.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, binevoii a întreba pe d-l Brătianu: demisionasem din partidul liberal?

MARTORUL: Nu demisionase, dar avea o acțiune în momentul acela în afară de aceea a partidului.

DEPOZIȚIA D-LUI DINU BRĂȚIANU

Este introdus martorul Dinu Brătianu.

PRESEDINTELE: Cine are de pus întrebări?

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu își amintește că la 5 Septembrie 1940, mareșalul Antonescu, însărcinat să formeze Guvernul atunci, l-a consultat pe d-l Dinu Brătianu în vederea constituirii unui guvern național și dacă d-l Dinu Brătianu a declarat că refuză orice concurs Regelui Carol al II-lea?

MARTORUL DINU BRĂȚIANU: Niciodată n'am fost consultat pentru formarea unui guvern național sub mareșalul Antonescu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă n'a primit vizita d-lui mareșal Antonescu înainte de constituirea guvernului și n'a avut cu d-sa nici o discuție?

MARTORUL: Acea înainte de a lua conducerea Statului. Da, am primit vizita mareșalului Antonescu, dar nu după ce luase conducerea Statului.

PREȘEDINTELE: Ce discuțiuni s'au purtat cu această ocazie?

MARTORUL: A ecrut concursul partidelor politice, d-lui Maniu și mie, pentru constituirea unui guvern și i-am spus că nu-l dăm atâta vreme cât Regele Carol va rămâne în fruntea Statului.

PREȘEDINTELE: Ulterior?

MARTORUL: După ce mareșalul Antonescu a luat conducerea Statului, atunci m'a surprins că nu m'a chemat și atunci am cerut eu să-l văd pe mareșalul Antonescu. Am fost la Președinția Consiliului împreună cu d-l Gh. Brătianu și l-am întrebat ce are de gând să facă. Eu eram bun prieten cu mareșalul Antonescu, și-i luasem și apărarea în Cameră, în acelaș timp avusem relațiuni în timpul războiului trecut cu mareșalul Antonescu și aveam mare considerație pentru dânsul. M'am mirat că nu cheamă un prieten ca să-l consulte, pentru că situația era așa de grea în acel moment, încât credeam că trebuie să consulte toate persoanele care puteau să-i dea un sfat util.

Cu acea ocaziune i-am spus că îl pot pune la dispoziție persoane din Partidul liberal care îl pot ajuta dacă primesc înșurcările pe care le va da.

AC. M. ANTONESCU: Rog să răspundă martorul dacă își amintește că în perioada dintre 6 și 14 Septembrie 1940 i-am făcut o vizită cu care pilej am discutat posibilitatea intrării în guvern a d-lui Gh. Brătianu când d-l Dinu Brătianu mi-a spus că d. Gh. Brătianu va fi viitorul șef al Partidului liberal și că este mai bine să rămână în rezervă ca și dânsul, dar că îmi poate recomanda atle elemente și anume pe d. Ottulescu, pe d. Crețeanu, adăogând și pe d. Leon care face parte tot din Partidul liberal și că aceasta ajunge.

MART. C. BRĂTIANU: Nu-mi pot aminti conversația avută cu d-l M. Antonescu însă este foarte posibil să fi avut o conversație de acest fel.

PRESEDINTELLE: Dar în linii mari ce s'a discutat ?

MART. C. BRĂTIANU: Vă asigur că nu-mi aduc aminte de conversațiile cu d-l M. Antonescu pentru că pe vremea aceea discutăm direct cu mareșalul. Se poate să fi purtat discuțiuni și cu d-l M. Antonescu asupra perscanelor despre care eram de acord să participe la guvern dar nu-mi aduc aminte de aceste conversații.

AC. M. ANTONESCU: Rog pe martor să răspundă dacă în împrejurările din Septembrie 1940 a socotit că mareșalul Antonescu trebuie sau nu să constituie guvernul și dacă prin prezența d-lor Ottulescu și a celorlalți cari au intrat în guvern cu asentimentul d-sale, aceasta nu constituia o recunoaștere.

MARTORUL CONST. BRĂTIANU: Desigur, ceva mai mult, chiar am recomandat ca să constituie guvernul pentru că vedeam că este omul cel mai util în acel moment. În ce privește pe d-nii Ottulescu și Mihai Antonescu, care fuseseră și apărătorii d-sale în procesele pe care le-a avut, nu aveam eu nevoie să-i recomand,

întâlcit pe aceste două persoane mareşalul Antonescu le cunoştea tot aşa de bine ca şi mine. Iar în ce priveşte pe d. Leon, nu m'a trebuit şi nici nu ţineam să intru în guvern deoarece d-lui fusese în guvernul precedent. Cât despre d. Creţeanu, acesta nu era un om politic, era numai directorul general al Băncii Româneşti şi numai ca tehnician putea intra în guvern. Nu-mi aduc aminte dacă m'a întâlnit ebat în privinţa d-lui Creţeanu, dar nu puteam să nu fiu de acord cu intrarea sa în guvern, d-sa fiind un om foarte priceput.

PREŞEDINTELE: Dar s'a pus atunci în discuţiune şi intrarea în guvern a d-lui Gh. Brătianu, de ce n'aţi fost de acord ?

MARTORUL C. BRĂTIANU: Am fost de acord dar era vorba ca d. Gheorghe Brătianu să fie vice-preşedintele consiliului, dar mareşalul Antonescu în locul lui Gh. Brătianu, a făcut vi ce- reşed nte pe Hoia Sina şi atunci evident că d. Gh. Brătianu nu mai putea intra în guvern.

ACUZATUL M. ANTONESCU: Dar nu era vorba ca d. Gh. Brătianu să fie ministru al Afacerilor străine ?

MARTORUL C. BRĂTIANU: Eu nu mă amestecam în distribuirea portofoliilor; am fost numai consultat asupra intrării d-lui Gh. Brătianu în guvern, dar nu eu îi determinam locul. Era vorba să fie vice-preşedinte al consiliului. Altceva nu am discutat.

ACUZATUL M. ANTONESCU: După releliune d. Brătianu a continuat să aibe faţă de guvernul Antonescu aceeaşi poziţie de sprijin.

MARTORUL C. BRĂTIANU: Nu am discutat această chestiune însă evident eram de părere ca în fruntea guvernului să rămână tot mareşalul Antonescu.

ACUZ. M. ANTONESCU: Nu era de părere atunci d. Brătianu să se constituie un guvern de militari ?

MARTORUL C. BRĂTIANU: Nu am fost consultat asupra acestei chestiuni dar pot să vă spun că părerea mea era că ar fi fost bine să se constituie un guvern militar fiindcă eram într'o stare revoluţionară.

AC. M. ANTONESCU: Dar după perioada de Ianuarie 1941 între dvs. şi mareşalul Antonescu au fost în genere unele elemente de colaborare sau de informare reciprocă ?

MART. C. BRĂTIANU: În momentul când s'a declarat Statul legionar eu am rupt orice legătură cu mareşalul Antonescu.

PREŞEDINTELE: Le-aţi reînnoit cândva ?

MART. C. BRĂTIANU: De atunci n'am mai avut nici o legătură cu mareşalul Antonescu nici privitor la politica internă nici privitor la politica externă.

PREȘEDINTELE: Nici cu Mihai Antonescu n'ați mai avut ?

MARTORUL DINU BRĂȚIANU: Cu Mihai Antonescu aveam prin Gheorghe Brătianu. Eu trimiteam scrisori și la care am și răspunsuri. De aci înainte am lucrat cu mareșalul prin corespondență.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Ași vrea să-l întreb pe d-l Dinu Brătianu dacă își amintește, fiindcă d-sa vorbește de colaborarea cu Guvernul, că de o colaborare numai cu d-l mareșal Antonescu, dacă își amintește totuși că l-am vizitat pe d-sa în ajunul războiului și că atunci s'a pus din nou problema unui Guvern de uniune națională și a participării d-lui Gh. Brătianu la Guvern?

MARTORUL: Nu-mi aduc aminte. N'am dat mare importanță la diferite convorbiri pe care le-am putut avea cu d-l Antonescu.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Dar erau în legătură cu evenimentele istorice.

MARTORUL DINU BRĂȚIANU: N'am fost consultat nici informat când s'a declarat războiul.

PREȘEDINTELE: Nici d. Gh. Brătianu nu v'a informat cu privire la astfel de conversații?

MARTORUL: Nu-mi aduc aminte să fi primit astfel de informații prin d-l Gheorghe Brătianu.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu și Partidul național-liberal în perioada dela 1940—1944 au avut o activitate de opunere la politica mareșalului alta decât aceea prin scrisori sau prin vreunele convorbiri pe care desigur astăzi d-l Dinu Brătianu le poate uita, fiindcă raporturile de erarhie dintre d-sa și mine erau atunci atât de decsebite ?

MARTORUL: Sub dictatură și în timp de război putea să ia cineva o atitudine de protest contra războiului și a dictaturii ?

PREȘEDINTELE: N'au îmbrăcat nici o formă ?

MARTORUL: S'a îmbrăcat în forma că înainte, la 20 Noiembrie 1940 anunțam mareșalului că opoziția mea față de regimul Antonescu s'a îmbrăcat într-o formă memorialistică, deoarece fiind dictatură, protestele nu puteau îmbrăca altă formă.

Tot în forma aceasta am căutat în mod indirect ca să opresc pe mareșalul Antonescu depe calea pe care o luase, adică alături de Germania și ceea ce făcuse cu intrarea în războiu și cu toate acestea.

PREȘEDINTELE: Care erau metodele prin care încercați acest lucru ?

MARTORUL: Prin scrisori și de aceea voiam să vă citesc scrisorile făcute anterior.

PREȘEDINTELE: Le veți depune dvs. la dosar.

MARTORUL: Una este de la 20 Noembrie.

PREȘEDINTELE: Nu ne interesează, nu dvs. sunteți acuzat, Antonescu este acuzat.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu a participat la unele adunări generale, la întreprinderile financiare și industriale, și care au expediat chiar și telegrame mareșalului Antonescu pentru război și în orice caz aceste instituții au sprijinit Guvernul în politica sa atât pe planul intern al producției cât și în politica războiului?

MARTORUL: În plină dictatură, instituțiile nu puteau decât să aporbe politica Guvernului, nu aveau dreptul să se opună politicii Guvernului. Or, adunările generale ale instituțiilor financiare și economice n'au dreptul să facă aceasta.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă membri ai Partidului liberal au participat în această perioadă la unele instituții financiare și economice în care numirile se făceau chiar de Guvern sau cu controlul Guvernului și dacă tot în acea vreme aceste instituții au avut totdeauna din partea Guvernului sprijin?

MARTORUL: Nu m'am amestecat.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă în Administrația țării, administrația locală — prefecți sau primari — Partidul a participat cu asemenea elemente?

MARTORUL: Nu m'au întrebat, de fapt Partidul nu funcționa în acel moment, era suprimat.

PREȘEDINTELE: În partidul liberal exista viață de partid?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Nu, în acest timp nu exista o activitate de partid, partidul nu avea viață și eu nu aveam legături decât numai cu cei foarte apropiați de mine.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu, care crede că dictatura era atât de primejdioasă intereselor țării, a dat vreo instrucțiuni membrilor partidului său sau colaboratorilor din instituțiile economice și financiare, să nu dea niciun fel de sprijin acestei dictaturi?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Viața de partid am spus că nu mai exista atunci. Am răspuns la această întrebare că aceste instituții economice și financiare nu erau instituții politice și că prin urmare nu puteam să dau indicațiuni politice acestor instituții.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d-l Dinu Brătianu a primit în perioada 1942—1944 informațiuni din partea d-lui George

Brătianu asupra acțiunii diplomatice și dacă știe ceva în această privință ?

PREȘEDINTELE: S'a răspuns la această întrebare, nu a primit nimic.

AC. MIHAI ANTONESCU: În cece privește acțiunea diplomatică ?

MARTOR DINU BRĂTIANU: Nu am primit în tot timpul războiului nici o informație din partea guvernului în legătură cu activitatea diplomatică.

AC. MIHAI ANTONESCU: Ați știut despre misiunea d-lui Barbu Știrbei și că i s'a dat libertatea să plece.

MARTORUL DINU BRĂTIANU: D-l Maniu și cu mine aveam o activitate diplomatică proprie, care era în legătură cu foștii noștri aliați și noi am convins pe Barbu Știrbei să meargă la Cairo pentru a începe tratativele de armistițiu.

PREȘEDINTELE: Dar guvernul a știut ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Da, fiindcă a trebuit să-i dea consimțământul să plece.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă știe că au fost în acelaș timp duce tratative de guvern și la Stockholm în vederea ieșirii din război.

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Nu sunt în curent cu ce s'a petrecut la Stockholm.

PREȘEDINTELE: V'a informat cineva despre această chestiune ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Am cunoscut-o din svon public.

AC. PUBLIC SĂRACU: Acuzații Ion și Mihai Antonescu au afirmat la interogator că întregul aparat financiar și bancar le-a fost pus la dispoziție pentru a duce războiul alături de Germania, în contra Națiunilor Unite. Ce aveți de spus ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Într'un regim de dictatură guvernul dă ordine și toată lumea trebuie să execute. Băncile, desigur au fost obligate să subscrie și au subscris, fără să mă întrebe.

AC. PUBLIC SĂRACU: Ce poziție ați luat dvs. față de masacrele comise de regimul Antonescu ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Atitudinea pe care ar fi luat-o orice om cu simțământul dreptății, al libertății individuale și al respectului vieții omenești.

PREȘEDINTELE: Cum se concretiza această atitudine ?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Câteodată prin proteste

și scrisori. Când am aflat despre masacrele guvernului Antonescu am făcut mai multe scrisori de protest.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Politica economică dusă de guvernul Antonescu a ajutat la penetrarea capitalului german în industrie și finanțe?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Generalul Antonescu nu putea să facă politică, fiindcă țara era ocupată.

Una din greșelile sale este că nu a socotit țara ca o țară ocupată.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Martorul consideră că țara era ocupată prin faptul că erau trupele germane în țară?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Da.

Mareșalul Antonescu s'a mulțumit cu o situație pe care nu o creiașe.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Ce consecință a avut pentru România faptul că guvernul Antonescu a refuzat încheierea armistițiului cu mult înainte de 23 August 1944?

MARTORUL DINU BRĂTIANU: Noi am tratat în afară de guvern.

PREȘEDINTELE: Mai aveți vreo întrebare de pus?

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Nu.

MART. DINU BRATIANU: (Citește și semnează depozitia).

DEPOZIȚIA D-LUI IULIU MANIU

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, vă rog să binevoiți să întrebați pe d-l Maniu, dacă își amintește că s'a întâlnit cu d-l mareșal Antone cu la 5 Septembrie 1940, atunci când d-l mareșal a fost însărcinat cu constituirea guvernului și dacă a discutat eventualitatea unui guvern de uniune națională?

MARTORUL: N'aș putea să precizez data, dar știu că înainte de formarea guvernului d-sale, n'am avut ocazia să-l văd.

PREȘEDINTELE: Altă întrebare.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Maniu că a discutat totuși cu d-l mareșal Antonescu chestiunea constituirii guvernului și că a refuzat orice concurs Regelui Carol al II-lea?

MARTORUL: Dați-mi voie să vă arăt puțin cum s'au desfășurat lucrurile.

PREȘEDINTELE: Vă reamintiți dv., domnule Maniu, că în preajma abdicării Regelui Carol ați avut o întrevedere cu Ion Antonescu și că ați discutat asupra Regelui Carol II-lea?

MARTORUL: Chiar mai multe.

Aceasta vreau să spun, cecace s'a întâmplat, caci este bine să se cunoască.

PREȘEDINTELE: Vă rugăm să ne răspundeți dacă în preamă a'dicării Regelui Carol ați avut discuțiuni?

MARTORUL: Am avut.

PREȘEDINTELE: În ce au constatat?

MARTORUL: Ne-am hotărît ca niciunul dintre noi să nu primim nicio însărcinare dela Regele Carol.

Această înțelegere am realizat-o și cu d-nii Constantin Brătianu, Gheorghe Brătianu și Stelian Popescu.

AC. M. ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Maniu că cu ocazia aceea s'a discutat ca la constituirea guvernului mareșal Antonescu opoziția și chiar d-sa să nu îngreuiere sarcina guvernului.

D-l Maniu l-a văzut pe mareșalul Antonescu și după constituirea guvernului și cu acel prilej, de asemenea, a stabilit ca opoziția să nu îngreuiere sarcina guvernului?

MARTORUL MANIU: Vreau să precizez următoarele: n'am înțeles ca nici noi partidul național-țărănesc, nici partidul național-liberal să primim vreo însărcinare dela Regele Carol. Eu am avut mandatul să mă pun în contact cu d-l mareșal Antonescu și să realizăm cu d-sa o înțelegere, conform acestui mandat. D-l mareșal Antonescu ieșise atunci din lagăr. Ne-am înțeles să ne întâlnim la Ploești unde ne-am și întâlnit. Nu am vrut să primim nici eu nici d-sa nici un fel de însărcinare dela Regele Carol.

Am s'at de vorbă cu d-l mareșal Antonescu, am văzut care sunt planurile d-sale și i-am arătat care sunt planurile mele. Am stabilit prin urmare că nu vom primi un mandat din partea Regelui Carol și am stabilit că în cazul când Regele Carol va abdica, vom participa cu toții la guvern, neprecizând cine va fi președinte.

D-l Mareșal Antonescu și-a rezervat Ministerele de Interne și de război, ceea ce eu am consimțit. Intrevederea a avut loc la Ploești.

Am stabilit că a 4-a zi după această întrevedere ne vom întâlni la București și amândoi ne vom prezenta Regelui Carol în audiență și îi vom pretinde abdicarea sa.

D-l mareșal mi-a comunicat că s'a prezentat în audiență. că Regele Carol II i-a oferit să facă guvernul și că d-sa, în baza acordului, a refuzat să facă guvernul.

În aceeași seară l-am văzut pe d-l mareșal în casa sa particulară, unde mi-a comunicat rezultatul audienței avute și mi-a reconfirmat înțelegerea noastră.

În aceaș noapte a fost din nou chemat în audiență d-l mareșal Antonescu; ce s'a întâmplat în acea audiență, nu știu.

În altă zi am aflat că d-l mareșal a primit Președinția Consiliului de Miniștri, cu condiția ca să fie Conducător al Statului și ca unele prerogative regale să-i fie transmise d-sale.

Dela această dată nu l-am mai văzut pe d-l mareșal Antonescu, până n'a format guvernul.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d. Iuliu Maniu că l-a văzut pe mareșalul Antonescu după constituirea guvernului și cu acel prilej i-a arătat că nu va avea din partea opoziției o situație care să-i îngreuneze sarcina.

MARTORUL IULIU MANIU: Într'adevăr după ce a format guvernul, l-am întâlnit pe d. mareșal. D-sa mi-a oferit să între câțiva oameni de-ai noștri ca tehnicieni în guvern, în urma acestei audiențe am admis ca doi, trei distinși tehnicieni ai partidului național-țărănesc să ia parte în guvernarea d-sale ca secretari generali.

Dar nu ca colaboratori politici, ci administrativi.

Au fost numiți doi secretari generali; d. Gerota imediat și după aceea d. Grigore Popescu; un tehnician în materie industrială și comercială la Ministerul Aprovizionării.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă cu acel prilej d. Maniu a fixat ca principiu că secretarii generali pot să fie toți tehnicieni pe care i-ar numi guvernul, oricune deci dintre membrii partidului național-țărănesc, iar miniștrii să nu fie personalități de partid reprezentative, care prin prezența lor să facă aparentă participarea partidului la guvern, pentru aceasta trebuind aprobarea specială a d-lui Maniu ca președinte pentru fiecare în parte?

MARTORUL MANIU: Nu-i așa. Nu am admis sub nici un fel nici cu aprobarea nici cu desaprobarrea mea, să între cineva în ministerul Antonescu.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d. Maniu a declarat d-lui mareșal Antonescu că s'a situat într'o poziție de rezervă, declarând că înțelege să rămână în această rezervă pentru alte împrejurări?

MARTORUL MANIU: Nu numai atât, dar eu am fost în contra. Nu poate fi vorba de o rezervă a mea față de acest guvern, deoarece eu eram în contra.

AC. MIHAI ANTONESCU: Îngăduiți-mi să întreb pe d. Maniu, pentru că eu nu mai înțeleg...

PREȘEDINTELE: Dv. formulați-vă întrebările în apărarea dv.

AC. MIHAI ANTONESCU: Tocmai vroiam să formulez o întrebare în legătură cu răspunsul d-lui Maniu. Pe deoparte d-sa a spus că l-a vizitat pe d. mareșal Antonescu înainte și că s'a înțeles cu d-sa...

MARTORUL MANIU: Nu m'am înțeles.

AC. MIHAI ANTONESCU: ...că s'a înțeles cu d-sa la constituirea guvernului. Eventual mareșalul și-a rezervat armata și Internele iar după aceea se constituie guvernul, discută cu d. mareșal Antonescu și-l vede pe d. mareșal Antonescu, își dă acordul să participe tehnicienii, tehnicieni însă membri ai partidului național-țărănesc; ce însemnează a fi contra unui regim căruia totuși prin capul său îi acorzi încrederea unor discuțiuni și a unui schimb de vederi și căruia îi oferi în orice caz colaborarea? Chiar eu am avut pe d. secretar general Gerota, care ne-a comunicat că d. Maniu i-a dat agrementul și a spus-o chiar aici, pentru ca tiopărea la minister.

MARTORUL MANIU: Nu la minister; ca secretar general administrativ, nu politic (ilaritate).

PREȘEDINTELE: Cum explicați aceasta?

MARTORUL IULIU MANIU: Noi suntem toți români și nu suntem caribali pentrucă la un moment dat o părere politică diferă între noi; nu urmează pentru aceasta ca noi să devenim numaidecât dușmani; prin urmare nu exclude posibilitatea ca să refuzi în anumite momente conversații.

În special eu de când s'a făcut România Mare am fost de părere ca pe fiecare român să-l tratez cu aceeași cinste și bunăvoință, indiferent dacă este adversar politic sau ba. De aceea poate am fost singurul în țară care am avut contact cu toți șefii de partide și primii miniștri.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, față de răspunsul d-lui Maniu mi-e foarte greu să pun întrebarea pe care o pregătisem. Voiam să spună d. Maniu dacă a înțeles să sprijine guvernul mareșalului Antonescu, nu formal, deși țara era angajată a'unci în politica internațională alături de Germania, față de situația în care era în țară?

MARTORUL MANIU: Nu am înțeles să-i dau sprijinul guvernului d-lui mareșal Antonescu; am înțeles că eram în schimbarea unui regim după regele gonit de pe tron și-mi dădeam seama că situația țării era foarte gravă și deci consideram că fiecare român este dator ca aceuia care are în mână puterea statului să nu-i facă greutate.

Acesta este un lucru și ceea ce spuneți dvs. este altceva.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le preşedinte, dacă a ştiut d. Maniu că România începe războiul contra Uniunii Sovietice?

PREŞEDINTELE: V'a informat că România începe războiul cu Uniunea Sovietică?

MARTORUL MANIU: Nu. Am citit în gazete.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă-şi aminteşte d. Maniu că s'a întâlnit cu mine, adică l-am vizitat chiar eu în ajunul războiului pe d-sa?

PREŞEDINTELE: V'a vizitat în ajunul războiului acuzatul Mihai Antonescu?

MARTORUL: Nu, d. ministru Antonescu a avut bunăvoinţa să mă cerceteze o singură dată într-o altă chestiune mai târziu. Dar înainte de războiul cu Rusia nu m'am întâlnit niciodată cu d-sa, nici cu d. mareşal în această privinţă.

AC. MIHAI ANTONESCU: Nu-şi aminteşte d. preşedinte Maniu că s'a discutat totuşi la d-sa acasă înainte de intrarea în războiul eventualitatea unei colaborări pentru un guvern tocmai la intrarea în război, care urma să se constituie, şi de participarea unei anumite persoane foarte apropiate de d. Maniu, care urma să intre în guvern?

MARTORUL MANIU: Nu au avut loc astfel de conversaţii politice. Nu am discutat despre intrarea în război şi nu am discutat formarea guvernului de după declararea războiului. Cu d-săvârşire inexact.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă nu-şi aminteşte totuşi, — eu stăruiesc asupra acestui lucru — că l-am vizitat pe d-sa în ajunul războiului, întrucât eu după o discuţie pe care o avusesem şi cu d. mareşal Antonescu, am propus d-lui Mihalache intrarea în guvern şi d. Mihalache m'a îndreptat la d. Maniu spunându-mi foarte sincer că d-sa socoteşte că a făcut cândva o greşală şi nu ar voi s'o repete şi de aceea crede că este bine ca să mă adresez d-lui Maniu pentru a vedea care este părerea d-sa'e?

MARTORUL MANIU: Da, este adevărat că d. Mihalache mi a comunicat că a fost invitat să intre în guvern ca vice-preşedinte şi ne-am sfătuit ca de obicei, ca prieteni şi ne-am hotărât ca nici d-sa şi nici nimeni să nu intre în guvern.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă d. Maniu îşi aminteşte că a discutat totuşi atunci cu mine problema războiului şi dânsul a spus că preferă să rămână ca o rezervă politică?

MARTORUL MANIU: Am vorbit despre aceasta şi i-am arătat că este o profundă greşală ca noi să intrăm în război cu Rusia Sovietică. Am mai adus şi mai târziu în discuţiune

chese luna războiului și am arătat că sunt categoric în contra unui război așa zis sfânt în contra Rusiei.

AC. MIHAI ANTONESCU : Domnule președinte, dacă d. Maniu socotește că este drept și potrivit ca mareșalul Antonescu și cu acuzații care se găsesc în boxă astăzi, să fie considerați ca singurii care pot fi învinovați de această politică ?

PREȘEDINTELE: Ați auzit întrebarea, vă rog să răspundeți.

MARTORUL: Sunt singurii care sunt vinovați, pentru că au pus mâna pe putere, n'au întrebat Națiunea, nu s'au consultat cu nimeni, deci au procedat în mod dictatorial.

AC. MIHAI ANTONESCU: Domnule președinte, dacă d. Maniu a declarat chiar aci — și aceasta este adevărat — că s'a întâlnit de mai multe ori cu mareșalul Antonescu înainte de Septembrie și se pusese de acord asupra preluării Guvernului, fără a stabili cine anume va fi Președintele Consiliului, dacă după ce d. mareșal Antonescu a luat puterea și după ce d. Maniu a discutat cu d-sa și i-a dat sprijin nu numai prin această înțelegere de pasivitate, dar prin colaborare activă a celor numește d. Maniu de tehnicieni, adică a unor partizani ai d-lui Maniu care să facă parte din administrația guvernului mareșalului Antonescu, dacă pe de altă parte spune că politica pe care a făcut-o guvernul d-lui mareșal Antonescu în 1940 era aceea care trebuia să fie în interes românesc, atunci cum explică d. Maniu astăzi că la întrebarea pe care am pus-o mai înainte consideră numai pe mareșalul Antonescu și pe acuzații de astăzi ca singurii vinovați?

MARTORUL MANIU: Pentru că și-au luat răspunderea, pentru că au condus armatele greșit și pentru că noi am protestat împotriva acestei politici și prin diferite memorii și prin diferitele întruniri publice care s'au putut ține.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, este foarte greu și nu vreau să par că stăruiesc asupra acestui lucru, dar îngăduiți-mi — fiindcă este un lucru important deoarece d. Maniu a avut un rol mare în țara românească și a sperat să-l aibă în viața politică — și atunci cred că d. Maniu nu numai pentru orientarea opiniei publice, pentru că aceasta este ceva care aparține d-sa'e, dar pentru orientarea Tribunalului și pentru stabilirea răspunderilor noastre, crede d. Maniu că poate să afirme că politica făcută de d. mareșal Antonescu trebuia să fie făcută pentru că era în interesul țării, iar pe de altă parte să spună: Am protestat împotriva acestui lucru?

MARTORUL MANIU: Da, pentru că o politică se poate face

bine, se poate face rău și cea mai bună intențiune politică poate să se traducă în fapt. printr'o rea conducere, în crimă.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, față de acest răspuns nu duc n'ai deparare această chestiune.

Aș vrea acum să știu dacă d. Maniu recunoaște că după 22 Iunie 1944 a fost continuu informat despre acțiunea diplomatică pe care am dus-o, ca ministru de externe în această perioadă și dacă l-am pus în cunoștință cu textele telegramelor și informațiunilor diplomatice.

MARTORUL MANIU: Intr'adevăr am fost informat din partea d-sale de anumite tratative politice pe care le ducea cu ambasadorul Statelor Unite la Madrid.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă își amintește d. Maniu, fiindcă este vorba de Madrid, că, atunci când l-am informat de legătura dela Madrid mi-a propus să trimit pe d. dr. Mănuilă care ar fi cunoscut pe ambasadorul american dela Madrid pentru ca să stabilească d-sa această legătură.

MARTORUL IULIU MANIU: Cu această ocaziune este adevărat că am recomandat d-lui Mihai Antonescu ca în conversațiile cu ambasadorul Statelor Unite dela Madrid să fie folosit și d. dr. Sabin Mănuilă, care nu este membru în partidul nostru și este director general al Statisticei.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă recunoaște d. Maniu că în această perioadă a obținut trecerea peste graniță a unui reprezentant la Cairo, care să trateze posibilitatea viitoare a ieșirii României din război.

MARTORUL IULIU MANIU: Lucrurile s'au petrecut astfel: Dela început am dus o acțiune internațională foarte intensă pentru a informa lumea din afară pe deoparte, iar pe de altă parte pentru a înlesni ieșirea României din război. Un loc de frunte în aceste legături pe care reușisem să le realizăm era Cairo, und se găsea sediul diplomatic al Națiunilor Unite. M'am hotărât să rog pe principele Știrbei să meargă la Cairo. Principele Știrbei s'a învicit, dar cu condițiunea ca eu să-i dau o scrisoare prin care să se constate că dânsul merge ca emisar al meu. Am trimis telegrama d-lui mareșal Antonescu pentru ca să fie informat și totodată l-am rugat printr'o terță persoană să binevoiască a înlesni ieșirea peste graniță a principelui Știrbei, dându-i viză de ieșire, iar d. mareșal Antonescu a avut bunătatea și patriotismul să înlesnească acest lucru. În urma înlesnirii făcute de d. mareșal Antonescu, principele Știrbei a putut pleca la Cairo iar mai târziu având însărcinarea să mă trimit pe cineva ca un consilier al d-lui Știrbei, am arătat pe d.

Vișoianu căruia d. mareșal Antonescu a avut bunătatea să-i înlesnească și d-sale ieșirea din țară.

AC. MIHAI ANTONESCU: Domnule președinte, dacă bine-voici să întrebați pe d. Maniu, dacă a primit nu numai tot concursul pentru plecarea acestor delegați, dar dacă re-unoaște că i s'a transmis și rezultatul tratative'or, adică condițiile de armistițiu trimise de Știrbei și venite prin Legația noastră dela Ankara.

MARTORUL IULIU MANIU: In ceea ce privește tratativele și rezultatul, n'am primit dela Ministerul de Externe nici o înștiințare. In schimb am trimis eu d-lui Ministru câte un schimb de telegrame, ca să fie informat despre ceea ce petrece ca nu cumva să fie întretăiate tratativele ce se duceau de dumnealui la Madrid. Era o chestiune de loialitate.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Este un fapt cert, care poate fi stabilit oricând că Legația dela Ankara a transmis condițiile de armistițiu venite dela Cairo.

MART. IULIU MANIU: Cam la ce dată?

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: La data când au fost formulate cred că la sfârșitul lui April'e sau în Mai 1944, și că ele purtau mențiunea: „Pentru d. mareșal Antonescu și d. Iuliu Maniu“, că ele au venit din Ministerul de Externe prin cifru și că dacă i-am transmis d-lui Iuliu Maniu și a primit d-sa aceste condițiuni venite prin Ministerul nostru de Externe.

Probabil că le va fi primit d. Maniu și altfel, fiindcă d-sa avea mijloace de comunicare, iar eu n'am avut mijloace de comunicare directă.

MART. IULIU MANIU: Vă rog să se precizeze.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Voi da precizări. Eu am înlesnit du'ă a roba ea d-lui mareșal Antonescu, plecarea d-lor Știrbei și Vișoianu și le-am pus la dispoziție ce era necesar pentru activitatea de acolo. După aceea, nu am fost ținuți în curent nici d. mareșal Antonescu, nici eu însumi, cu absolut nimic din ceea ce au întreprins dumnealor acolo. Singurul lucru, pe care l-am primit dela d. Maniu, să mă iertați, mi-a spus — voi reveni îndată asupra acestei chestiuni...

PREȘEDINTELE: Formulați întrebarea!

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D-l Maniu a venit la mine, nu mi-a dat informații, mi-a spus la un moment dat numai că are informații care îi fac pes mist. Este singurul lucru pe care l-a spus. Voi reveni îndată asupra acestui lucru. Și în rest absolut nimic n'am primit despre activitatea d-lor Știrbei și Vișoianu și nici n'am fost informați de d. Maniu. Singurul lucru pe care l-am

prim't au fost condițiile de armistițiu, care purtau mențiunea: „Pentru d. mareșal Antonescu și d. Iuliu Maniu“, venite prin ministrul nostru de la Ankara, d. Cretzianu și eu le-am transmis d-lui mareșal Antonescu și am făcut să se transmită și d-lui Maniu aceste condiții.

Dacă d. Maniu își amintește de acest lucru.

MARTORUL IULIU MANIU: Eu cu d. ministru Antonescu n'am fost în legătură directă. Aveam prieteni aci, cari au fost prieteni d-sale, dar corespondență directă n'am avut. Eu am avut însă legătură constantă aproape zilnic cu Cairo cu d-nii Știrbei și Vișoianu. În urma acestor legături, în urma tratativelor care se duceau, am fost înștiințat că la 13 Aprilie 1944, s'au stabilit definitiv condițiile preliminare ale armistițiului. În urma acestui lucru, am avut plăcerea să-l întâlnesc pe d. ministru de Externe într'un loc neutru și l-am încunoștiințat că în adevăr s'a făcut un preliminar de armistițiu, cu ambasadorul Angliei, al Americii și al Rusiei. Și am schițat în linii generale acest preliminar de armistițiu. N-am avut cunoștință și până în momentul de față nici n'am auzit, nu mi-a spus Vișoianu, nu mi-a spus Știrbei, nu mi-au spus dumnealor, că dumnealor au reușit să iaă oarecare condiții, un preliminar de armistițiu.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Domnu'le Președinte, dacă își amintește d. Maniu că nu numai într'o casă neutră, dar chiar la Snagov l-am văzut pe d-na și de mai multe ori, de multe ori chiar la cererea d-sale făcută prin doamna sau d. dr. Mănuilă și dacă își amintește că l-a văzut și pe d. mareșal Antonescu chiar la mine în cameră — voi reveni asupra acestui lucru — dar dacă recunoaște că atunci l-am informat că duc tratative directe de armistițiu cu Uniunea Sovietică prin Stockholm și că promisem un el informațiuni de la d-na Kolontay, care erau de natură să fie optimiste pentru noi, și d. Maniu atunci mi-a spus: Eu am primit de la Cairo, dimpotrivă, știri pesimiste. Dacă își amintește de acest lucru?

MART. IULIU MANIU: Despre tratativele care se duceau la Stockholm prin d-na Kolontay nu m'a informat. Eu aveam legăturile mele proprii cu d-na Kolontay, care era ministrul Rusiei la Stockholm, și le duceam prin intermediul unui prieten al meu din București și printr'un prieten al nostru din Stockholm. A vorbit de mai multe ori cu d-na Kolontay în ce privește chestia armistițiului. Adevăr este că de preliminarul făcut la Cairo n'am fost mulțumit din două motive...

PREȘEDINTELE: Înainte de a trece dv. la această chesti-

une Mihai Antonescu v'a informat că duce tratative la Stockholm ?

MART. IULIU MANIU: Da, mi-a spus ce legături are la Stockholm, dar nu m'am interesat mai deaproape, fiindcă aveam direct informațiile mele. Este adevărat că aceste convorbiri au fost într-o casă particulară în București și pe urmă la vila dela Snagov la d. mareșal.

Nu ci nu m'a interesat, dar n'a fost o chestiune specială, nouă pentru mine. Mă interesa tot ce privea acest armistițiu. Cum să nu mă intereseze ? Mai bine spus, n'am pus prea mare cont pe aceasta, deoarece și eu aveam legături cu d-na Kolontay, printr'un prieten ce-l aveam....

AC. MIHAI ANTONESCU: Dacă m'a sfătuit atunci sau mi-a sugerat în întrevederea dela Snagov, când a fost vorba de Stockholm, — deși spunea că nu dă însemnătate sau dă o însemnătate prea mică acestor comunicări, — dacă m'a sfătuit atunci să las opoziții să trateze chiar și cu Uniunea Sovietică ?

MART. IULIU MANIU: Niciodată n'am avut această părere, pentru că ar fi fost prea nemiștă din partea mea, — ceea ce nu este firea mea de a fi — să cred că ceea ce tratez eu este mai important decât ceea ce tratează guvernul.

AC. MIHAI ANTONESCU: Dar d. Maniu a spus mai înainte că n'a dat nici o însemnătate acestor tratative prin Stockholm. Iar acum afirmă că este mai important ceea ce tratează guvernul. Dar, asupra acestui lucru, cum voiți dvs.

În orice caz, dacă d. Maniu își amintește că condițiunile dela Stockholm, pe care le-am primit, cuprindeau clauza privitoare la retrocedarea Transilvaniei, în timp ce cele venite dela Cairo nu cuprindeau această clauză?

MART. IULIU MANIU: Vreau să precizez, ca să nu supăr pe nimeni, iar deciziunile să rămână precise: eu n'am spus că n'am dat nici o însemnătate tratativelor, însă comunicarea d-sale nu era roasă, pentru că o stiam și eu mai dinainte.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le Președinte, nu vreau să reviu asupra chestiunii dela Stockholm și dela Madrid, pentru că s'a stabilit prin răspunsul d-lui Maniu o atitudine, care are un caracter istoric, deși eu îmi amintesc că d. Maniu la 23 August a trimis un mesaj d-lui Mareșal Stalin — am citit în ziare — după arestarea noastră, astfel că nu vreau să comentez faptul că d-a-a acum consideră...

PREȘEDINTELE: Acestea sunt chestiuni fixate.

AC. MIHAI ANTONESCU: Da, care îl privesc pe d. Maniu. Însă de vreme ce la Madrid, d. Maniu a cerut să plece d. Mănu-

ilă. care îi era prieten personal, deși nu făcea parte din partidul d-sale...

MART. IULIU MANIU: Dar n'am cerut acest lucru.

AC. MIHAI ANTONESCU: Mi-ați spus la Snagov că este bine să mcargă d. Mănuilă.

PREȘEDINȚELE: Chestiunea este rezolvată.

AC. MIHAI ANTONESCU: Atunci, dacă recunoaște d. Maniu că într-o discuție pe care a avut-o la Snagov în camera mea cu d. mareșal Antonescu, eu fiind de față, d. mareșal a declarat că nu poate executa condițiunile armistițiului, așa cum le primise dela Moscova, și care cuprindeau clauza Transilvaniei, pe când cele dela Cairo nu o cuprindeau? Dacă d. mareșal a declarat că nu poate executa condițiunile acestea ale armistițiului, din cauza art. I care prevedea drept clauză expresă întoarcerea armelor în contra germanilor și d-sa credea că trebuie tratat ca să se modifice acest articol, să fie scos acest articol, rămânând angajamentul că, dacă germanii ar opune rezistență, atunci d. mareșal să întoarcă și armele, pentru a apăra interesele românești? Dacă, cu această ocazie d. Maniu a auzit acest lucru?

MART. IULIU MANIU: Punctul de vedere constant al d-lui mareșal a fost, și într-o conversație de atunci dela Snagov și în cele ulterioare pe care le-am avut la d-sa în casă, că dânsul ca militar nu poate să calce un contract, pe care l-a încheiat. Deci dânsul, ca general român, nu poate să se întoarcă împotriva acelor a'ături de care a luptat. Un punct de vedere foarte frumos, dar nu politic.

Punctul meu de vedere a fost că nu poate fi oprită națiunea în calea ei, printr'un cuvânt de onoare dat de cineva, fie el chiar prim ministru sau mareșal. Dacă anumite motive personale îl împiedică pe actualul Președinte al Consiliului să încheie un acord carecarea din punct de vedere moral, atunci este altă soluție: să dea locul altuia. Dar nu se poate ca un om de stat să spună: Am dus Țara la prăpăd, dar mi-am salvat onoarea. Nu este balanța dreaptă. Să lase locul altuia.

PREȘEDINȚELE: Și la observațiunea făcută de dvs., ce vi s'a răsuns?

MARTORUL IULIU MANIU: Că situațiunea militară este de așa fel și germanii așa de puternici în România, încât o încercare de natura aceasta ar duce la sigura înfrângere a României. Aceasta a spus-o nu eu ocazia în care v'am văzut în casa dv. la Snagov, ci ulterior, când cunoșteam condițiunile dela Moscova.

AC. MIHAI ANTONESCU: Vă mărturisesc că consider de

cător'a mea să insist, chiar dacă aceasta ar apărea ca o lipsă de modestie.

Condițiunile obținute dela Stockholm cuprindeau clauza privitoare la retrocedarea Transilvaniei, în timp ce acelea dela Cairo nu?

MARTORUL MANIU: Eu, condițiunile preliminare dela Stockholm nu le cunosc exact.

AC MIHAI ANTONESCU: Dacă-și amintește d. Maniu că în discuțiunile dela Snagov cu d. mareșal d-sa i-a spus atunci când era vorba ca eu să urtez și să solicit modificarea art. 1 din condițiunile de armistițiu în sensul cererii d-lui Maniu, de a nu se menționa formal întoarcerea armelor, d-sa a spus că și d-sa continuă tratativele sale și asupra acestui punct și asupra altor puncte.

MARTORUL IULIU MANIU: În adevăr, în decursul tratativelor, și la Cairo și la Stockholm, a intervenit această chestiune. Și atunci am intervenit și la Cairo și am convenit la Stockholm cu d-na Kolontay că aceasta nu este o condițiune indispensabilă și ca ea să nu fie îndeplinită decât numai în cazul când armata germană se va opune acțiunii pe care o va întreprinde guvernul, care va semna armistițiul.

În adevăr când s'a pronunțat acțiunea noastră, noi eram în palatul regal, unde s'a prezentat generalul Gerstenberg, care a cerut ca armata germană să fie lăsată să iasă din țară. I s'a răspuns: — Da, dacă promiteți pe cuvânt de onoare că dv. ieșind din București neîmpiedicați, nu veți ataca Bucureștiul. Or, după aceasta am aflat că anumite trupe germane au continuat și după aceasta marșul în contra Bucureștiului, precum și bombardamentul, adică s'a întâmplat tocmai contrariul de cum își dăduse cuvântul de onoare generalul Gerstenberg că se va întâmpla. Bine înțeles că atunci n'am mai avut de făcut altceva decât să opunem rezistență.

AC. MIHAI ANTONESCU: Noi la 23 August 1944, d. mareșal și cu mine, eram închiși în Safe-ul dela palatul regal. De aceea noi nu știm ce au făcut d-lor cu germanii. V'ași ruga însă d-le Președinte să întrebați pe d. Maniu dacă s'a primit fie din partea aliaților prin tratativele d-sale, fie din partea d-nei Kolontay modificarea formală a condițiunii de întoarcere a armelor în contra Germaniei, până în ultimul moment. Căci aceasta este afirmația d-sale și ar fi un lucru foarte grav, căci acesta a fost temeiul moral al d-lui mareșal Antonescu ca militar, care a spus că în calitate de soldat nu poate să întoarcă armele în contra unui fost aliat, dar că voia să scoată țara din război; dar

că dacă va fi atacat, atunci va răspunde pentru că foștii aliați l-ar împiedeca să-și facă datoria de român și de militar față de țara sa. Eu am primit până la 23 August această modificare.

PREȘEDINTELE: S'a primit modificarea formală a clauzei de ridicarea armelor contra nemților?

MART. I. MANIU: Noi cu Stockholmul n'am avut legăturile oficiale în care am fost cu Cairo, unde discuta Știrbey cu cei trei ambasadori.

AC. M. ANTONESCU: Dacă își amintește d. Maniu că în dimineața de 23 August 1944 a trimis la Snagov pe d. Gh. Brătianu în legătură cu încheierea armistițiului și rolul d-lui mareșal Antonescu.

MARTORUL I. MANIU: Este adevărat că m'am prezentat am'erut a'd'entă la d. mareșal încă în 22 August și m'am prezentat împreună cu d. Mihalache. Și am arătat că noi credem a fi completamente greșit că nu ieșim imediat din axă și că nu facem armistițiu. D-l mareșal Antonescu și-a arătat altă părere

PREȘEDINTELE: Care a fost această părere?

MARTORUL MANIU: Că nu putem încheia armistițiul.

AC. I. ANTONESCU: Nici nu eram în București. Eram pe front.

AC. M. ANTONESCU: D. mareșal era în București, dar numai d. Mihalache a fost.

AC. I. ANTONESCU: Vă rog să precizeze când, dimineața?

MARTORUL MANIU: Aceasta nu pot preciza. Amănuntele acestea, în avalanșa evenimentelor din ceas în ceas...

AC. I. ANTONESCU: Am venit la ora 5 de pe front.

MARTORUL MANIU: Veți stabili prin d. Mihalache, am fost cu d-lui.

AC. I. ANTONESCU: D. Mihalache a fost.

MARTORUL: Fiindcă însă eu ceream ca armistițiul să fie făcut într'un fel de înțelegere națională, fiind de părere că un armistițiu încheiat și prin colaborarea guvernului și în special personal a d-lui Antonescu care avea și puterea în mână și avea și autoritatea morală trebuitoare, se putea face mai iute și mai ușor.

MARTORUL: În dimineața următoare l-am rugat pe d. Gh. Brătianu, care avea acces mai ușor la d. mareșal Antonescu, să meargă din nou la d. mareșal Antonescu și să-l convingă ca să facă armistițiul, fiindcă noi toți, fără excepție, îi stăm de ajutor. Toată puterea noastră politică și socială i-o punem la dispoziție.

PREȘEDINTELE: Ce ați înțeles prin „noi toți“?

MARTORUL: Mandatul dat d-lui Gh. Brătianu de a oferi sprijin politic era dat în numele și pentru partidele național-țărănesc și național-liberal.

În dimineața de 23 Aug. l-am rugat pe d. Gh. Brătianu să treacă ca să viziteze pe d. mareșal Antonescu și să-i facă din nou această declarație, comunicându-mi rezultatul.

D. Gh. Brătianu a venit și mi-a comunicat că l-a găsit pe d. mareșal Antonescu într-o dispoziție mai bună pentru încheierea armistițiului. Această știre ne-a înviorat. Am căpătat astfel speranța că se va putea ajunge la încheierea armistițiului. Am comunicat această știre Palatului și în urma acestui fapt s'a hotărât pentru după masa aceleași zile audiența la Palat a d-lui mareșal Antonescu, mi se pare la ora 5. Aveam nădejdea că în această audiență, se va ajunge la scopul urmărit.

Ce s'a întâmplat în acea audiență nu știu, fiindcă n'am fost de față și nici la Palat nu m'am dus în acea seară.

M'am dus la Palat numai după ce am auzit ce s'a întâmplat și după ce am fost informat că trupele germane revin înspre București.

PREȘEDINTELE: Când?

MARTORUL: La 24 August.

PREȘEDINTELE : Știți ce s'a întâmplat în noaptea de 23 August, după audiență?

MARTORUL: Nu știu ce s'a întâmplat în noaptea de 23 August.

N'am avut nici o cunoștință asupra desfășurării evenimentelor până a doua zi dimineața, în zorii zilei, când a venit la mine d. Aurel Leucuția și mi-a comunicat ce s'a întâmplat și că e informat că armata germană vine la București, și că Palatul e bombardat.

Atunci eu împreună cu d. Leucuția m'am dus imediat la Palat ca să văd ce este de făcut.

Intr'adevăr, Palatul era sub explozia bombelor germane. Au fost omorâți câțiva oameni și mai mulți răniți.

Eu constatând aceste lucruri și constatând precis că armata germană se apropie în marș militar spre București, am vorbit cu d. gen. Sănătescu, care în timpul nopții fusese numit Președinte al Consiliului de Miniștri și după o înțelegere realizată cu generalul Sănătescu am cerut ca să vină trupele române și să se îndrepte spre trupele germane, soocotînd că prin acea acțiune generalul Gerstenberg își călcăse angajamentul, prin aceasta începînd ofensiva noastră împotriva armatei germane, pentru despresurarea Bucureștiului.

AC. MIHAI ANTONESCU: D-le președinte, d. Maniu a făcut parte din guvernul dela 23 August. D-sa în dimineața de 23 August a trimis pe d. George Brătianu la d. mareșal Antonescu, ca să-i propună ca d. mareșal Antonescu să închee armistițiul. D. Maniu afirmă că nu i-a comunicat d-lui mareșal Antonescu. modificarea condițiilor venite dela Stockholm, adică a art. 1 privitor la întoarcerea armelor contra Germaniei, fiindcă nu a mai avut timp. Aceasta este prima chestiune.

A doua chestiune : Dacă d. George Brătianu a venit la Snagov și a discutat cu d. mareșal Antonescu și cu mine chestiunea aceasta a încheerii armistițiului și d. Maniu credea că trebuia atunci ca d. mareșal Antonescu să închee armistițiul, atunci cum explică d. Maniu răspunsul pe care l-a dat puțină vreme mai înainte, că nu a avut timpul să comunice această ultimă schimbare dela Stockholm?

MARTORUL MANIU: Vă închipuiți în asemenea împrejurări lucrurile se desvoltă cu repezițiune cinematografică și lucrurile se schimbă din moment în moment.

În tot cazul nu pot preciza dacă d. George Brătianu cunoștea acest amănunt sau ba, fiindcă vă puteți închipui că aceste tratative care se duceau, fie la Stockholm, fie la Madrid, fie la Cairo, trebuiau duse cu cea mai mare discreție, căci dacă nu erau așa, nu reușeam. De aceea schimburile de telegrame care se făceau și schimburile de vederi cari aveau loc, nu erau încredințate decât unui cerc foarte restrâns de oameni, firește d-lor Dinu Brătianu, George Brătianu și Ion Mihalache.

N'am comunicat și fiindcă știam că d. ministru Antonescu are legăturile d-sale cu d-na Kolontai și cu Stockholm-ul și credeam că este foarte firesc ca atât cât știam eu să știe și d-sa.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, d. Maniu a afirmat că la 22 August 1944, seara, la ora 9, l-a văzut împreună cu d. Mihalache pe d. mareșal Antonescu. Pe de altă parte d-sa a spus aci că nu a avut vreme să comunice nici d-lui mareșal Antonescu și nici mie modificarea condițiilor primite dela d-na Kolontai. De vreme ce la 23 August a trimis pe d. Gh. Brătianu ca să facă demersuri pe lângă d. mareșal Antonescu ca să semneze armistițiul, însemnează că în seara de 22 August când l-a văzut d. Maniu pe d. mareșal Antonescu, atunci d. mareșal nu a voit să semneze. Dacă d. mareșal nu a voit să semneze și d. Maniu știa motivul, de ce nu ne-a comunicat cu prilejul întâlnirii cu d. mareșal acea modificare venită dela Stockholm?

MARTORUL MANIU: Să-mi dați voie să vă fac o observație: eu n'am precizat ora când l-am văzut pe d. mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: La 22 August 1944 seara acțiunea dv. era de a determina pe Ion Antonescu să încheie armistițiul. Erau ultimele condițiuni primite?

MARTORUL: Nu erau condițiuni oficiale, exacte, care ar fi putut urma de bază la o acțiune de Stat. În al doilea rând credeam că d. ministru Mihail Antonescu este cel puțin tot atât de bine informat ca și mine de ceea ce se petrecea acolo.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă își aduce aminte d. Maniu ce a discutat cu d. mareșal Antonescu la 22 August 1944, când a venit seara?

MARTORUL: Eu am discutat mai multe chestiuni, între altele și chestiunea armistițiului și a raporturilor de forțe dintre noi și Germania în ipoteza că făcea o lovitură de Stat. D. Mihalache a fost de față atunci și d-lui va putea să spună ca și mine cum a decurs această conversație. Eu nu pot să comunic amănunte, întrucât atunci ne aflam într-o avalanșă de știri și de evenimente. Dat fiind această situație, care atunci era foarte presantă, eu aș putea să iau asupra conștiinței mele o eventuală reproducere a unei conversațiuni.

Țin să afirm că în ceea ce privește armistițiul d. mareșal Ion Antonescu a fost foarte binevoitor și dacă d-lui nu s'a înțeles, în chestiunea armistițiului, cauza a putut fi că d-sa nu avea încredere în reușita armistițiului.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Dacă la 23 August dimineața a trimis pe d. George Brătianu la d. mareșal Antonescu, pentru ca să-i ceară din nou — cum a afirmat d-sa că l-a văzut seara — părerea și ce răspuns își amintește că a primit d-sa dela d. mareșal Antonescu?

MARTORUL: Intervenția d-lui Gh. Brătianu a rămas fără rezultat.

ACUZATUL MIHAI ANTONESCU: Domnule Președinte, vă reamintiti că d. George Brătianu a afirmat aci că a comunicat d-lui Maniu rezultatul, dar că până la ora 3 când trebuia să aducă scrisoarea din motive tehnice ea nu a putut să fie întocmită?

MARTORUL: Eu nu-mi aduc aminte de acest lucru. D. Gh. Brătianu știu că poate concepe iute și avea la dispoziție și oameni din partidul său și n'ar fi fost un lucru să-i fi dat atâta bătaie de cap pentru conceperea acelei scrisori.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: D. Maniu a afirmat că la 23 August 1944 a intrat în guvernul constituit atunci, după a-

restarea d-lui mareșal Antonescu și în dimineața aceleiași zile ca și în ajun îi ceruse d-lui mareșal Antonescu să încheie dănuțul armistițiului, ca fiind în interesul țării. Prin urmare d-sa pe deo parte afirmă că nu a aflat ce a determinat arestarea d-lui mareșal Antonescu, decât prin oamenii dela Palat. Cum poate explica d. Maniu — fiindcă aceasta este o problemă care privește și răspunderea d-lui mareșal Antonescu, nu numai o problemă morală — cum poate să explice d. Maniu cu răspunderea și conștiința sa de bătrân om politic că, acceptând la 23 August 1944 intrarea sa în guvernul constituit atunci, nu a crezut potrivit să afle motivele și condițiunile în care d. mareșal Antonescu a fost arestat și să cunoască măcar factorul esențial al arestării pentru a cunoaște motivele acestei arestări.

MARTORUL IULIU MANIU: Este puțină confuzie de date. Dvs. spuneți că am fost numit ministru la 23 August. Este inexact. Am intrat în guvern la 23 August, după întâmplarea dela Palat, deci nu aveam posibilitatea să știu ce s'a petrecut la Palat și nu puteam avea nici răspunderea celor petrecute.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Este o chestiune de ore numai. Și atunci mențin întrebarea pentru 24 August, fiindcă mi se pare că o problemă de conștiință și răspundere nu este legată de câteva ceasuri.

MARTORUL IULIU MANIU: Am fost numit ministru în ziua de 24 August așa că nu am avut calitatea de a mă interesa asupra evenimentelor din ziua de 23 în care a fost cuprinsă și noua situațiune a d-lui mareșal Antonescu. Obligațiunea de a mă interesa este incontestabilă că o aveam și că am și satisfăcut această obligațiune dar eu aici sunt ascuitat ca martor și trebuie să răspund asupra lucrurilor pe care le știu, pe care le-am trăit și nu asupra celor pe care le-am auzit.

ACUZ. MIHAI ANTONESCU: Aceasta este o chestiune gravă pentru că problema pe care am pus-o se raportează la un fapt de o însemnătate foarte mare pentru poziția noastră în fața acestui Tribunal. Există o răspundere a guvernării înaintea începerei războiului, în timpul purtării războiului și după încheierea războiului. Faptul dela 23 August nu este un fapt întâmplător. La 23 August a încetat războiul; prin urmare în dimineața lui 23 August i s'a cerut d-lui mareșal Antonescu prin d. Maniu și d. Brătianu împreună să semneze armistițiul. Deci la 23 August d. Maniu șocotea că mareșalul Antonescu nu numai că nu purta răspunderea pentru alte acte, dar că este potrivit, îndreptățit și cel mai în stare să încheie armistițiul la 23 August.

D. Maniu i-a cerut d-sa și în numele partidului său și prin legăturile cu Blocul democrat și în numele propriei sale conștiințe să încheie armistițiul și atunci este vorba aici de o răspundere. D. Maniu spune: Eu am intrat în guvern nu la 23 ci la 24 August. Permiteți-mi să-mi repet întrebarea și să o pun pentru 24 August; și atunci întreb: dacă la 23 August i s'a cerut d-lui mareșal Antonescu să încheie armistițiul, iar la 24 August d. Maniu a intrat în guvern, nu s'a interesat d-sa deloc asupra condițiunilor în care d. mareșal Antonescu a fost arestat? D-sa spune: Nu am aflat despre aceasta decât dela oamenii dela Palat. Crede d. Maniu că mareșalul Antonescu, cu poziția pe care o avea chiar la 23 August, când d. Maniu îi cerea să semneze armistițiul, putea să fie arestat oricum, oricând, în ori ce fel de împrejurări și nu era potrivit, fiind vorba de o răspundere atât de gravă care angaja tot ce se petrecea și Mareșalul să se afle astăzi în boxa acuzaților, nu crede d. Maniu, cu trecutul său și cu experiența care o are că era potrivit atunci să se intereseze — mai cu seamă că fusese și prieten, după cum a spus, cu d. mareșal Antonescu — și să vadă pentru ce a fost arestat mareșalul Antonescu? A fost indicat să semneze armistițiul sau nu a fost indicat?

D. PREȘEDINTE: Când la 23 August considerați că mareșalul Antonescu era persoana indicată de a semna armistițiul, v'ați interesat care au fost cauzele care au determinat arestarea sa?

MARTORUL MANIU: Desigur, pentru că era datoria mea, însă persoana care ar fi putut să-mi dea informațiuni autentice ar fi fost Majestatea Sa Regele, ori Majestatea Sa Regele în dimineata când eu sosisem la Palat plecase, așa încât eu nu am avut onoarea să vorbesc cu Majestatea Sa Regele până după ce s'a reîntors. Cred că măsura plecării D-sale dela Palat a fost necesară deoarece bombele germane cădeau pe Palat și generalul Sănătescu nu putea admite ca regele să rămână în Palat sub ploaia de bombe.

PREȘEDINTELE: Când ați revăzut pe Majestatea Sa Regele?

MARTORUL IULIU MANIU: N'aș putea să vă spun exact, dar s'au scurs mai multe zile.

AC. M. ANTONESCU: N'a întrebat d. I. Maniu nici pe d. general Sănătescu, care era președintele Consiliului de Miniștri, ca să cunoască împrejurările în care a fost arestat d. mareșal Antonescu? D-le Președinte, înțeleg să pun această întrebare, fiindcă din afirmările d-lui Maniu pare că d-sa nu a avut

nici o cunoștință despre arestarea d-lui mareșal Antonescu și că deci azi s'ar desolidariza, de vreme ce nu-i aparține... și explică: eu am intrat în guvern a doua zi și nu știu nimic despre acest lucru. Răspund cei cari au făcut înainte. Poate d. Maniu vrea să spună deschis acest lucru și de aceia vreau să-i înlesnesc d-lui Maniu să binevoiască să explice dacă n'a întrebat pe d. general Sănătescu și nu i-a comunicat adevăratele condiții și motive ale arestării mareșalului Antonescu, care să-i înlesnească luarea unei poziții.

PREȘEDINTELE: Vă rog ați întrebat de cauzele arestării mareșalului Antonescu și v'a determinat acesta la luarea unei poziții?

MARTORUL MANIU: Sigur că l-am văzut pe ministrul că ulterior am primit să fiu ministru în guvern am arătat că nu m'am desolidarizat de această procedură.

D. av. EUGEN IONESCU: O întrebare ultimă pe care acuzatul nu ar putea să o pună personal și îmi permit ca să o pun eu.

Din toate aceste frământări, care au avut loc din 1941 și până 1944, din toate problemele care l-au preocupat pe ac. M. Antonescu, din întrevederile pe care d-sa le-a avut cu d. I. Maniu, care este părerea d-lui martor? Aceste probleme, aceste frământări erau preocupări serioase?

MARTORUL MANIU: Sigur că l-am văzut pe ministrul Antonescu foarte serios ocupat de problemele care erau în curs, și între altele în ce privește problema armistițiului. Deasemenea pot să constat că a arătat toată sollicitudinea ca acest armistițiu să poată fi făcut în condiții care corespundeau părerilor d-sale peste tot. Deaceia cred eu că a înlesnit ca oamenii mei să poată merge la Cairo.

D. av. PARASCHIVESCU-BALACEANU: Vă rog să întrebați pe d. martor dacă a cunoscut vre-un program politic al lui Ion Antonescu, și înainte și după 6 Septembrie.

MARTORUL MANIU: Da, am cunoscut și chiar fiindcă am cunoscut și înainte și după, a fost cauza pentru care nu am fost dispus să intru în guvern și nici să las pe oamenii noștri să intre în guvern.

Av. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: A avut acuzatul I. Antonescu vreo formulare scrisă a programului său sau a făcut o politică de moment?

MARTORUL MANIU: D. mareșal nu era om politic, era militar activ și atunci firește nu se ocupa cu ticluirea programe-

lor politice, fie ale sale, fie ale altora, însă părerile d-sale erau cunoscute.

AV. PARASCHIVESCU BĂLĂCEANU: Prin faptul că acuzatul Ion Antonescu n'avea un program sau un partid, avea Ion Antonescu vreo echipă ministerială, sau era nevoit să recurgă la reprezentanți, la oameni din celelalte partide?

MARTORUL IULIU MANIU: Intr'adevăr, după știrea mea d-sa n'avea o echipă politică, iar pentru aceasta, era firește avizat să-și câștige colaboratori dintre oameni cari erau în afara organizației d-sale. Ori, aceasta mă miră foarte mult, — și nu găsesc explicația nici astăzi, — cum d. mareșal Antonescu s'a adresat pentru a avea colaborarea d-lui Horia Sima, legionarilor, etc., ale căror vederi nu concordau cu vederile d-sale și nu s'a adresat dela început partidului național-țărănesc și partidului național-liberal sau la oameni din afară de partide, ca în forma aceasta să poată organiza o echipă corespunzătoare ideilor d-sale și posibilității unei conlucrări armonioase și potrivite intereselor țării.

Eu am avut plăcerea să-l cercetez pe d. mareșal Antonescu la d-sa acasă, înainte de evenimentele acestea cu două săptămâni. Am avut cu d-sa o conversație mai lungă și am constatat cu plăcere că în ceea ce privește ideile principale, este de acord cu felul nostru de a vedea. În special, am constatat că și dumnealui ca și noi, este în contra unei orientări germanofile și că nu aprobă politica legionară, care era pentru o orientare către Germania.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: A arătat martorul că a fost la început o apropiere ideologică: în unele puncte erau de aceeași părere; în urmă, a arătat deosebiri de păreri.

MARTORUL MANIU: O fi avut motive, pe care eu nu le cunosc și nu mi s'au împărtășit. Deci, drumurile noastre s'au despărțit.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Asocierea temporară, care a fost între Ion Antonescu și legionari, a putut să fie îndreptățită pentru Ion Antonescu cunoscând și situația altor partide, care au făcut asemenea carteluri cu legionarii.

MARTORUL: Nu cred că da. Pentru ce? Pentru că împreunarea în acțiunea de Stat a d-lui mareșal cu legionarii a fost una istorică și una hotăritoare. Alte partide, ca al nostru au făcut cu legionarii o înțelegere, nu politică, nu de guvern, nici măcar de opoziție, ci au făcut o înțelegere momentană, pentru o tactică anume precis fixată: era la guvern absolutismul Regelui Carol...

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Dacă printre principiiile programatice ale acuzatului Ion Antonescu se afla și necesitatea menținerii ordinii interne cu orice preț?

PREȘEDINTELE: Printre principiile programatice ale acuzatului Ion Antonescu se afla și necesitatea menținerii ordinii interne?

MARTORUL: D. apărător a mai adăugat un cuvânt: cu orice preț. Aceasta este chestiunea.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Și credeți că ultimul cuvânt determină răspunsul, domnule Maniu?

MARTORUL: Într'adevăr între programul d-lui mareșal Antonescu și programul nostru era această asemănare: menținerea ordinii interne, însă se pune întrebarea: cu ce mijloace? După noi, ordinea se poate menține mai bine prin duelul unui liber schimb de opinii, dar nu prin mijloace de constrângere fizică sau prin forță.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Prin identitatea aceasta programatică cel puțin în privința necesității unei ordine în stat, crede d. martor că acuzatul Ion Antonescu a fost îndreptățit să reprime mișcarea legionară?

MARTORUL MANIU: Eu aci nu sunt citat ca expert, ci ca martor.

PREȘEDINTELE: Dv. nu sunteți experți, dar ca om politic având perspectivele evenimentelor politice, credeți că a fost justificată reprimarea legionară făcută de Ion Antonescu? Este necesar să răspundeți la această întrebare, deoarece ea vine în apărarea acuzatului Ion Antonescu.

MARTORUL IULIU MANIU: La tot cazul, după ce membrii legionari din guvern s'au refugiat la mijloace fizice de revoltă în contra guvernului din care ei înșiși făceau parte, este evident că președintele consiliului de miniștri trebuia să facă ordine. Aceasta este atât de apropiat de mintea omului, încât nici nu mai poate fi discutat.

PREȘEDINTELE (adresându-se d-lui Maniu): Găsiți că mijloacele la care a recurs nu au fost cele mai potrivite?

MARTORUL IULIU MANIU: Nu cunosc toate mijloacele pe care d. mareșal Antonescu le-a luat în contra legionarilor care au făcut rebeliunea, așa că nu pot face nici o apreciere asupra lor. Deasemenea nu pot face nici o apreciere nici asupra ansamblului măsurilor de reprimare a rebeliunii, de oarece nu cunosc detaliile. Dacă mi s'ar pune întrebarea direct: cutare lucru îl găsești bun sau cutare lucru nu îl găsești bun, dacă

mi s'ar pune întrebarea pentru fiecare acțiune separat, în parte aş putea să mă pronunţ.

AVOCAT PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: A avut d. martor, d-sa personal sau vreun reprezentant de marcă al partidului d-sale, sau a auzit dela vreun reprezentant de marcă al partidului liberal că a avut de suferit din partea d-lui mareşalul Antonescu sau a orcăru alt membru al guvernului său, în timpul celor patru ani de guvernare antonesciană.

MARTORUL MANIU: Un regim dictatorial nu poate mărgini loviturile sale numai la anumite persoane, ci el atinge pe toată lumea. Nu vă supăraţi, dar cred că nu este bine pusă întrebarea dv.

AV. PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU: Dacă este adevărat că mareşalul Ion Antonescu a oferit în câteva rânduri în cursul anilor 1943—44 portofolii şi chiar cabinetul în întregime d-lui Iuliu Maniu.

MARTORUL MANIU: Este adevărat că d. mareşal Ion Antonescu a oferit intrarea în guvern cu o situaţie eminentă d-lui Ion Mihalache. Deasemenea a oferit întreg cabinetul partidului naţional-ţărănesc, însă nu de maniera de a constitui bazele unei acţiuni de stat.

AV. EUGEN IONESCU: Nu socoteşte d. martor că acel cartel care a luat naştere în 1937 între o grupare cu caracter terorist şi un partid politic cu răspundere în ţara românească a fost primul act de emancipare, de promovare a acestei grupări, care din punct de vedere subiectiv, a dus la împrejurările din 1940?

PREŞEDINTELE: Prin urmare, dacă dv., d-le Maniu, nu apreciaţi că acel cartel dintre partidul naţional-ţărănesc şi formaţiunea Gărzii de fier din 1937 a promovat mişcarea legionară şi a făcut-o să devină o forţă publică?

MARTORUL IULIU MANIU: Nu cred lucrul acesta. Din contra, eu consider periculoase pentru stat acţiunile subversive, ascunse, subterane.

În adevăr, eu prin această acţiune a mea faţă de legionari urmăream două lucruri, pe care le-am şi atins:

În primul rând să trântesc în alegeri pe d. Tătărescu, în al doilea rând, să scot la suprafaţă acele forţe care până atunci lucrau subteran, în mod ascuns, din întuneric şi deci să ne putem cunoaşte, să ne măsurăm ideile şi pe urmă să vedem ce spune opinia publică românească. Legionarii până în acel moment erau persecutaţi, nu puteau să se adune, să-şi exprime părerea...

PREȘEDINTELE: Ați realizat acest al doilea scop?

MARTORUL IULIU MANIU: Da. După alegeri, legionarii au ieșit la suprafață și prin ielul lor de a lucra și mai cu seamă prin atitudinea luată față de guvernul Antonescu s'au dovedit nepotrivii pentru a avea opinia publică încredere în ei.

AC. PUBL. STOICAN: Să-mi permiteți, d-le Președinte când un om politic face aceste calcule și această experiență, el nu trebuie să se gândească că aceste experiențe se fac pe spina țării și nu trebuie să se gândească la suferința care va decurge pentru țară de pe urma acestor experiențe — cum a și decurs?

MARTORUL: Eu m'am convins că nici o experiență nu este mai periculoasă pentru țară ca o guvernare dictatorială.

AV. CRĂCIUN ȘERBĂNESCU: Dacă recunoaște d. Maniu că venirea la putere la 6 Septembrie a acuzatului Ion Antonescu n'ar fi fost posibilă fără concursul, așa cum îl știm cu toții, al Gărzii de Fier?

MARTORUL: Răspunsul meu este: nu cred că gl. Antonescu n'ar fi putut veni la guvern fără ajutorul legionarilor.

AV. CRĂCIUN ȘERBĂNESCU: Dacă recunoaște d. Maniu că adevărații reprezentanți ai coloanei a V-a germane din România a fost Garda de Fier?

MARTORUL: Nici nu pot recunoaște, nici nu pot infirma.

AV. CRĂCIUN ȘERBĂNESCU: Este publicat și în ziarul „Dreptatea“.

MARTORUL: Nu pot, fiindcă nu știu. ,

PREȘEDINTELE: Dvs. ați spus că nu puteți confirma că adevărații reprezentanți ai coloanei a V-a germane au fost legionarii. Dar puteți nega?

MARTORUL: Să mă iertați, dacă nu cunosc un lucru nu-l pot nici confirma, nici infirma, mai ales când e vorba de jurământ. Pentru că nu-l cunosc.

AV. ȘERBĂNESCU: Rog pe d. Maniu să răspundă dacă (Garda de Fier, care mai târziu a devenit coloana a V-a germană la noi în țară, a fost ajutată în starea ei embrionară de către partidele istorice și în special în guvernul național-țărănesc de d. Vaida și în guvernul național-liberal de răposatul Inculeț, care le dădea fonduri?

PREȘEDINTELE: Ce vreți să dovediți cu această întrebare?

AV. ȘERBĂNESCU: Vreau să arăt că dictatura la care a fost nevoit să ajungă Regele Carol II, era consecința greșelii guvernelor de până atunci.

PREȘEDINTELE: Se respinge întrebarea.

AC. CRISTESCU: Rog pe d. Maniu să răspundă dacă a intervenit în mai multe rânduri la mine pentru eliberarea din lagăr a unora din prietenii d-sale politici?

MARTORUL: Este adevărat. Am intervenit fie personal, fie indirect, la d. Eugen Cristescu, pentru amicii mei politici și pentru alții, pentru a li se îmbunătăți regimul de lagăr sau pentru a fi scoși din lagăr.

PREȘEDINTELE: Și ce solitudine ați găsit la acuzatul Eugen Cristescu?

MARTORUL: Am găsit bunăvoință la dumnealui, probabil în cazurile în care putea.

PREȘEDINTELE: Dar în general era binevoitor?

MARTORUL: În general era binevoitor.

ACUZ. CRISTESCU: Rog să răspundă d. Maniu dacă a întreținut cu mine relațiuni indirecte prin intermediul maiorului magistrat Goruneanu?

MARTORUL: Da, am avut.

ACUZ. CRISTESCU: Rog pe d. Maniu să răspundă dacă prin intermediul d-lui maior Goruneanu s'a făcut din partea d-lui mareșal Antonescu, prin mine, o propunere pentru ca d. Maniu să preia guvernul?

MARTORUL MANIU: Prin d. Goruneanu, care avea de lucru cu mine, am primit o scrisoare dictată de d-l mareșal Antonescu pe care să mi-o citească.

Mi-a cerut că chiar în seara aceea să dau un răspuns scris. Scrisoarea d-lui mareșal Antonescu este extrem de importantă și o depun pe masa Onor Tribunalului.

Am răspuns la această scrisoare.

DL. PREȘEDINTE: Este mai bine să depuneți și această scrisoare pe masa Tribunalului, ca să nu prelungim prea mult acest interogatoriu, care și pentru dvs., trebuie să fie foarte obositor.

ACUZ. CRISTESCU: Dacă d-l Maniu a avut legături directe cu mine după încheierea armistițiului; dacă a primit dela mine mesagiul cu primele 4 condiții ale armistițiului dela Cairo.

MARTORUL MANIU: În decursul tratativelor de armistițiu dela Cairo am avut legături directe și indirecte cu d-l. Cristescu, însă nu este exact că textul propunerilor de armistițiu dela Cairo le-am primit dela d-sa.; textul acestor propuneri le-am primit prin aparatul meu propriu.

AC. CRISTESCU: Dar cu ce cifru au venit aceste condițiuni?

MARTORUL MANIU: Cu cifrul convențional dintre noi.

AC. CRISTESCU: N'au venit și cu cifrul Serviciului secret?

MARTORUL MANIU: Nu-l cunosc; în tot cazul d-l. Cristescu în materia aceasta a fost serviabil.

AC. CRISTESCU: Este vorba de cifrul d-lui Maniu și de cifrul unui colonel englez care a fost în țară.

MARTORUL MANIU: Erau în curs mai multe cifruri; era cifrul Serviciului secret, era cifrul organizației noastre și era cifrul englez.

ACUZ. CRISTESCU: Dacă comunicând textul condițiilor de armistițiu nu am comunicat martorului din partea d-lui mareșal Antonescu că, dacă d-sa primește condițiunile de armistițiu să preia guvernul.

MARTORUL MANIU: Nu-mi aduc aminte ca în Aprilie 1944 acuzatul Cristescu să-mi fi adus la cunoștință condițiile de armistițiu dela Cairo și să fi transmis din partea d-lui mareșal Antonescu că dacă le accept să preiau guvernul.

AC. CRISTESCU: Nu am adus d-lui Maniu ultimatumul de 72 ore prin care ni se cerea să ne pronunțăm dacă primim sau nu acele condițiuni?

atât direct dela Cairo și cred că dela d-l Cristescu dar nu știu dacă prin d-vs. Acest ultimatum de 72 ore l-am primit atât direct dela Cairo și cred că dela d-l. Cristescu dar nu direct ci, după cât îmi aduc aminte, printr-o altă persoană.

PRESEDINTELE: Când l-ați primit?

MARTORUL MANIU: În tot cazul în luna Aprilie, fiindcă textul ultimatumului a fost dat la 13 Aprilie. Acest ultimatum l-am recepționat însă și eu la data când a fost dat adică la 13 Aprilie 1944.

ACUZ. CRISTESCU: Dacă cu această ocaziune nu i-am comunicat d-lui Maniu din partea d-lui mareșal cum s'a ajuns la această situație gravă.

PRESEDINTELE: În ce sens?

AC. ION ANTONESCU: În condițiile armistițiului.

MARTORUL: Este o poveste interesantă în această privință. Uitați cum a fost: noi am condiționat în principiu încheierea armistițiului de 2 lucruri: întâi ca ofensiva rusească să fie împinsă și trupele rusești să ajungă aproape de frontiera românească, pentru că socoteam împreună cu militarii că, dacă Rușii nu fac ofensiva și noi facem armistițiul, atunci deschi-

dem poarta granițelor noastre și această poartă deschisă o vor ocupa armatele germane. Aceasta nu o voiam, și deci trebuia să fie armata rusă în apropiere.

A 2-a condiție: în urma conversației cu conducerea armatei, am stabilit anumite lucruri, ajutoare care trebuia să ne dea aliații. Condițiile acestea militare le-a comunicat ambasadorilor din Cairo și aceștia le-au primit. Și i-au spus lui Știrbey — am fost încunoștințat de aceasta că nu le pot primi, fără avizul guvernelor lor.

PREȘEDINTELE: De ce condiții mai era vorba? Dece nu s'a semnat atunci?

MARTORUL: Eram toți de părerea că armata germană este prea puternică.

ACUZ. PUBLIC. ȘEF. STOICAN: În acest timp, n'am fost sfătuiți de Anglo-Americanii prin radio, să mergem să ne înțelegem cu Rusia?

MARTORUL IULIU MANIU: Eu am spus ce s'a discutat la Cairo de Știrbey și Vișoianu.

ACUZ. EUG. CRISTESCU: O ultimă întrebare: Pentru că și eu am lucrat în chestiunea Gărzii de Fier, dacă recunoaște d-l Președinte Maniu că d-l mareșal Antonescu a epuizat formula legionară și prin modul cum a epuizat-o, a făcut un serviciu pentru țară ?

MARTORUL: În ceea ce privește acțiunea de desființare a legiunii, făcută de Ion Antonescu, nu pot face niciun fel de apreciere, dacă s'a făcut bine sau rău, fiindcă nu se știe ce întorsătură ar fi luat evenimentele, dacă această mișcare ar fi ființat mai departe.

ACUZ. ION ANTONESCU: D-le președinte, s'au stabilit astăzi în fața onoratului Tribunal datele precise în ceea ce privește condițiunile de armistițiu; s'au stabilit primele condițiuni de armistițiu dela Cairo — au fost și alte condițiuni de armistițiu — și s'a stabilit, că cu d-l Maniu, direct și indirect, am discutat această problemă. Rog să binevoiți să întrebați pe onorabilul domn Maniu, dacă s'a întâlnit cu mine la Snagov și dacă am discutat absolut pe toate fețele această problemă a armistițiului, precum și probleme de viitor ale neamului românesc, în cazul primirii condițiunilor de armistițiu în cadrul în care ele au fost fixate.

MARTORUL IULIU MANIU: Este adevărat. M'am întâlnit cu d-l mareșal la Snagov într-o noapte la locuința d-sale și am discutat mai multe probleme. În ceea ce privește problema armistițiului....

ACUZ. ION ANTONESCU: Dacă își amintește d-l Maniu că cu această ocazie i-am spus: — D-le Maniu, eu nu pot să primesc aceste condițiuni. Însă eu nu mă cramponez de conducerea Statului; luați conducerea și acceptați aceste condițiuni dacă le găsiți acceptabile. Am rugat în același timp pe d-l Maniu să transmită lucrul acesta și d-lui Dinu Brătianu. Aceasta s'a întâmplat pe la începutul lunii Aprilie 1944.

MARTORUL MANIU: La întrebarea ce mi se pune dacă cu ocazia convorbirii pe care am avut-o într-o noapte cu d-l mareșal Antonescu la Snagov la începutul lunii Aprilie 1944, când am discutat condițiunile de armistițiu pe care le promisem și când d-l Antonescu mi-ar fi spus că dacă eu găsesc aceste condițiuni acceptabile sau dacă d-l Dinu Brătianu găsește aceste condițiuni acceptabile, să preluăm puterea și să încheiem armistițiul...

ACUZATUL ION ANTONESCU: Și eu am adăogat: — Și eu vă dau tot concursul militar.

MARTORUL MANIU: Și dl. mareșal a adăogat că ne dă tot concursul militar, răspund că dacă aș răspunde: nu mi s'a făcut această propunere, nu ar fi exact; iar dacă aș răspunde că mi s'a făcut și n'am primit-o, aș putea avea neplăceri politice.

De aceea, pentru a se înțelege sensul răspunsului meu la propunerea făcută de d-l mareșal Antonescu, înțeleg să depun pe masa Tribunalului punctul de vedere pe care l-am susținut atunci și care se găsește scris. Documentul acesta l-am dat ca răspuns în mâna d-lui Goruneanu, la scrisoarea d-lui mareșal Antonescu...

ACUZ. ION ANTONESCU: Care era altă propunere, propunerea scrisă ca să ia conducerea Statului.

AC. PUBLIC SARACU: Rog pe d-l martor să spună ce părere are despre politica economică dusă de guvernul Antonescu în timpul celor 4 ani de guvernare.

MARTORUL: Este imposibil să răspundă cineva și prin urmare și eu la această chestiune în general. Pentru că la orice guvernare, în consecință și care am avut-o eu timp de 4 ani, și a d-lui mareșal Antonescu, în materie economică pot fi unele măsuri bune și pot fi altele slabe.

Încontestabil că și sub guvernarea mareșalului Antonescu au fost unele dispozițiuni care au fost bune. Au fost altele pe care eu nu le-ași fi făcut și care n'au fost în favoarea sa.

AC. PUBLIC SARACU: Acuzații Ion și Mihai Antonescu susțin în apărarea lor că d-l marțor ar fi aprobat ca d-nii Ionel Pop, Ghiță Pop, Hudiță și Leucuția să participe în consiliile de administrație ale societăților germano-române și anume: Wallenborg, Brenabor, Bussing, Garajele Mihăescu și altele.

MARTORUL: Privitor la prietenii mei numiți de d-vs., vă rog să-i citiți.

AC. PUBLIC SARACU: D-nii Ionel Pop, Ghiță Pop, Hudiță, Leucuția, la societățile: Wallenborg, Brenabor, Bussing, Garajele Mihăescu etc.

MARTORUL: Nu cunosc această chestiune, nici participarea acestor camarazi în aceste societăți.

AC. PUBLIC SARACU: Dacă poate să ne spună d-l marțor ce părere are despre politica generală dusă de guvernul Antonescu, în timpul celor 4 ani de guvernare.

MARTORUL: Voi spune foarte pe scurt. Nu mă îndoiesc că d-l mareșal Antonescu a avut cele mai bune intenții ca să facă servicii Statului. Sunt convins că aceste intenții au rămas infructuoase, din anumite motive. Întâi, pentru că a făcut o politică alături de Germania și aceasta izbea în tradițiile noastre și în aspirațiile noastre. Al doilea, fiindcă avea o guvernare dictatorială, care prin urmare nu se adapă din forțele vii ale națiunii nici nu se primenește de gândirea care străbate națiunea. Al treilea, că a permis ca Germaniei să penetreze și în armata noastră și în viața noastră economică. Incolo, intențiile nu le contest.

AC. PUBLIC SARACU: În concluzie, toată politica dusă de guvernul Antonescu, a fost o politică anti-populară.

MARTORUL: Mă rog, să nu zicem așa, fiindcă anti-populară înseamnă că a lucrat direct contra poporului. Eu am spus altceva: că m'a lucrat cu asentimentul poporului, nu s'a adăpost din curente populare, din primenirea ideilor care se făcea în sânul poporului.

AC. PUBLIC SARACU: Este unul și acelaș lucru.

MARTORUL: Este o mare deosebire. Nu vreau să fie răstălmăcite cuvintele mele, nici în favoarea mea, nici în favoarea altuia. Limba mea este în directă legătură cu creierul meu. Știu ce spun și pentru ce spun.

AC. PUBLIC SARACU: Deasemenea acuzații Ion și Mihai Antonescu susțin că au refuzat propunerea dvs. ca partidul na-

țional țărănesc să fie reprezentat în guvern prin d-nii Mihai Popovici și Aurel Dobrescu. Ne-ar interesa motivele.

MARTORUL: Inexact. Nu mi s'a cerut acest lucru. Al 2-lea: dacă mi s'ar fi cerut, n'ași fi primit cererea.

AC. PUBL. ȘEF STOICAN: Acuzatul Ion Antonescu pretinde că în momentul când dv. i-ați oferit pe d-nii Mihai Popovici și Aurel Dobrescu colaboratori, dânsul v'a răspuns: să nu glumim d-le Maniu, situația este prea serioasă.

MARTORUL: D. mareșal Antonescu nu mi-a făcut această observație. Și dacă mi-ar fi făcut-o, — dar nu mi-a făcut-o — ași fi refuzat-o, ca ofensatoare pentru partid și pentru prietenii mei la care țin.

PREȘEDINTELE: Acuzat Ion Antonescu, vă mențineți această declarație?

AC. ION ANTONESCU: O mențin.

PREȘEDINTELE: În ce sens?

AC. ION ANTONESCU: Am declarat că am fost chemat la Palat la 4 Septembrie ora 12. Am primit nu mandatul să formez guvernul, ci să fac tatonări politice dacă pot să fac un guvern de uniune națională. M'am dus la d. Brătianu, la d. Maniu, cu d. Mihai Antonescu, m'am dus în după amiaza zilei la dânsii, la d-nii Gh. Brătianu și Cuza. D-lor mi-au cerut abdicarea Regelui. Toți dela d. Dinu Brătianu, până la d. Gh. Brătianu și până la d. Cuza și d. Maniu, au spus: Nu discutăm. Abdicarea.

După ce s'a terminat cu abdicarea Regelui și M. S. Regele Mihai I a depus jurământul la ora 8 dimineața, eu m'am adresat din nou partidelor politice, direct sau indirect. Evenimentele se succedau cu toată iuteala și erau atâtea probleme de soluționat. În acelaș timp strada era într'o permanentă agitație, încât nu pot să-mi aduc aminte dacă am mai discutat, n'aș putea afirma că d. Maniu a venit la Președinție. De d. Dinu Brătianu uitasesm că a venit, însă a afirmat ieri că a venit cu d-l Gh. Brătianu. I-am spus d-lui Maniu textual: D-le Maniu rolul meu ar trebui să se termine aci, eu n'am partid, n'am partizani politici, nu știu pe cine să pun la nici un departament. În afară de Mihai Antonescu și de departamentele militare, n'am posibilitatea să numesc pe cineva, n'am făcut politică, deși am fost acuzat că fac, și rezultatul se vede, că n'am partizani politici. Voi ați abdicarea Regelui, iată, luați acum conducerea Statului.

Mi-a răspuns: nu putem s'o luăm, tot d-ta ești acela care trebuie s'o faci. Mi-a oferit colaboratori pe d-nii Mihai Popovici și Aurel Dobrescu. Răspunsul meu a fost: D-le Maniu suntem la o răspântie prea tragică a neamului românesc, ca să ne jucăm. Memoria poate să mă înșele în multe lucruri, dar în anumite chestiuni nu m'am înșelat până astăzi și nu cred că mă voi înșela până când voi muri.

MARTORUL: Eu pe d. mareșal Antonescu nu l-am văzut nici în 6 și nici în 14 Septembrie, dar am avut cu dumnealui conversații ulterioare.

Până la 14 Septembrie 1940, când s'a format guvernul, n'am avut nicio întâlnire cu d. Ion Antonescu, și deci nu este exact că i-aș fi oferit ca să intre în guvern d-nii Mihai Popovici și Aurel Dobrescu.

ACUZ. ION ANTONESCU: Faptul că d. Dinu Brătianu a afirmat ieri în fața onoratului Tribunal că mi-a pus la dispoziție tehnicienii din partidul liberal, nu face dovada că m'am adresat partidelor politice?

MARTORUL: Ce a făcut d. Brătianu cu d. mareșal Antonescu, nu știu.

Tehnicienii care s'au dat din partidul național-țărănesc, nu pot fi socotiți ca un aport politic dat guvernului Antonescu.

ACUZATOR PUBLIC SĂRACU: Rog să răspundă d. martor dacă între partidele muncitorești și acuzații Antonescu s'ar fi dus vreodată tratative asemănătoare celor duse de dvs. în numele partidului național-țărănesc?

MARTORUL: N'am fost în legătură cu ele.

ACUZ. PUBLIC SĂRACU: Rog ca d. martor să răspundă dacă știe că în perioada dictaturii antonesciene au fost condamnați și executați zeci de comuniști și luptători antifasciști iar alte sute și mii au fost condamnați la muncă silnică și închisoare?

MARTORUL : Știu că după ce a trecut momentul rebeliunii, s'a abătut un val de teroare atât asupra comuniștilor, cât și a legionarilor, fiind condamnați cu închisoarea și internarea în lagăr, iar unii dintre ei chiar la moarte.

ACUZ. PUBLIC ȘEF STOICAN: Domnule președinte, vă rog să binevoiți a întreba pe d. martor asupra următoarelor:

D. Maniu a afirmat astăzi în fața dvs. că d-sa în numele partidului național-țărănesc și d. Dinu Brătianu, în numele partidului național liberal au indicat pe acuzatul Ion Antonescu ca fiind persoana care trebuie să încheie armistițiul, în-

crucăt — a spus d. martor textual — „d. mareșal Antonescu era singurul care avea autoritate morală pentru aceasta și se bucura de sprijinul armatei“.

Rog să răspundă d. martor dacă crede că poporul român era de aceeași părere și dacă știe d. martor că armata română refuza să lupte contra Uniunii Sovietelor la acea dată și că însuși mareșalul Antonescu a intenționat în ziua de 23 August 1944 să dea o proclamație prin care să blameze armata.

MART. IULIU MANIU: Incontestabil că d. mareșal Antonescu avea un imens prestigiu; incontestabil că d-lui era în putință de a face lovitura de Stat cu sigur succes fiindcă avea deja puterea de Stat în mână. Pe câtă vreme noi ceilalți nu aveam puterea Statului în mână.

PPEȘEDINTELE: Dar credeți că Ion Antonescu avea autoritatea morală când el fusese acela care a condus armata în tr'un război contra Uniunii Sovietelor, al cărui rezultat se vede, credeți că avea autoritatea morală să încheie armistițiul?

MART. IULIU MANIU: D. acuzator public a rostit adineuri un cuvânt cu care cred că nu pot să fiu de acord, când a spus că eu am afirmat că mareșalul Antonescu era singurul indicat. Eu am spus că mareșalul Antonescu a avut o imensă autoritate morală, că avea în mână puterea de Stat, deci era indicat să ia această acțiune, dar nu am spus că era singurul care putea să facă actul acesta.

AC. PUBLIC STOICAN: Retrag cuvântul „singurul“, dar ați spus că era persoana indicată pentru că avea autoritatea morală și se bucura de sprijinul armatei.

MART. IULIU MANIU: Aceasta era părerea mea că avea autoritate morală, avea sprijinul armatei și dispunea de puterea Statului. Noi dacă am fi făcut lovitura trebuia să avem 3 lucruri: 1. Să luăm puterea Statului și, cum era firesc, cu rezistență; 2. Să ne punem în contact cu armata cu care nu aveam legături și 3. Să facem anumite acte de pregătire care erau foarte greu de făcut, într'o zi sau două. Deaceia am spus că d. mareșal Antonescu, nu că era singurul, dar era cel mai potrivit.

AC. PUBLIC STOICAN: Tot d. Maniu a declarat că chestiunea ridicării armelor contra armatei hitleriste a fost una din clauzele armistițiului după diverse modificări. D. martor nu crede că aceasta era însăși dorința unanimă a întregului popor?

MART. IULIU MANIU: Niciodată popoarele nu sunt belicoase și nu au dorința de a face război împotriva cuiva. Poporul vrea să-și albe drepturile asigurate și așteaptă ca problemele de Stat să fie rezolvate astfel încât să poată, fără utilizarea ar-

melor, să fie satisfăcut. În cazul concret opinia publică era așa de mult în contra intrării în legătură cu germanii încât prefera să ducă lupta contra germanilor decât să stea mai departe în această legătură. Deaceia noi am fost decizi să rezolvăm această problemă fără a recurge la arme în contra germanilor, dar eram decizi să luăm armele împotriva lor dacă era necesar. A fost necesar și am făcut-o.

AC. PUBLIC STOICAN: Rog pe d. martor să răspundă dacă știe că, acuzatul Ion Antonescu trasase linia programului său de colaborare cu germanii prin intermediul Legației Germane dela București, încă înainte de 6 septembrie 1940.

MART. IULIU MANIU: Nu știu dacă d. mareșal Antonescu a avut legături cu germanii înainte de 6 Septembrie 1940.

ACUZ. PUBLIC DOBRIAN: A spus martorul că în politica economică a Guvernului Antonescu s'au luat de către acest Guvern măsuri dintre care unele au fost bune dar altele au fost din acelea pe care d-sa în niciun caz nu le-ar fi luat. Ar putea să spună martorul care erau acele măsuri, de ce nu le-a ațrăbat, dacă erau în dauna politicii economice a Statului și de ce erau dăunătoare?

MART. IULIU MANIU: D-le Președinte dați-mi voie să nu răspund la această întrebare, pentru că spre a putea răspunde ar trebui să fac mai întâi un studiu amănunțit al întregii politici economice a guvernului d-lui Mareșal Antonescu.

PREȘEDINTELE: D-le Maniu vă rog să vă semnați declarația.

MART. IULIU MANIU: D-le Președinte ora este prea înaintată, este ora 3 d. a. și eu nu pot semna un act înainte de a-l citi cu amănuntul și a face corecturile necesare.

PREȘEDINTELE: Dar este o uzanță judecătorească ca declarația martorului să fie semnată în ședință.

MART. IULIU MANIU: D-le Președinte eu mă pun la dispoziția dv. să vii la ora 5 ca să citesc depoziția mea și după aceea s'o semnez. Momentan nu mă simt în stare să fac acest lucru.

PREȘEDINTELE: Tribunalul vă acordă să veniți după amiază la ora 5 ca să vă revizuiți depoziția dv.

RECHIZITORIUL

ACUZATORULUI PUBLIC DUMITRU SĂRACU

Domnule Președinte,
Domnilor Judecători
Onorat Tribunal al Poporului,

Din 1933 Europa a trăit una din epopeile cele mai tragice pe care istoria omenirii le-a cunoscut dealungul veacurilor.

În 1939, regimurile fasciste — trădătoare, cotropitoare de popoare, au deslănțuit atacul lor furibund asupra popoarelor libere, asupra popoarelor democratice, care au luptat, s'au străduit pentru a-și alcătui o viață bună, o viață liberă și o viață progresistă.

Hoardele militare ale nazismului, ajutate și sprijinite de vârfurile reacționare mondiale, au pornit să cucerească popoare, să cucerească teritorii, care n'au fost niciodată înscrise în granițele lor; au pornit să înăbușe viața pașnică, pe care și-o alcătuiseră aceste popoare.

Dealungul drumurilor pe unde aceste hoarde au trecut, în anii de crunt dezastru, ele au lăsat în urmă vaiuri întregi de sânge și durere; au semănat în drumul lor morminte — mii și mii de morminte — ale oamenilor ce nu aveau altă vină decât aceea că, cu slabele lor puteri, au căutat să se apere, să-și apere viața, să-și apere crezul, pentru care au luptat.

Poporul român n'a putut să fie nici el scutit de concertul acesta al morții; poporul român n'a putut să fie scutit pentru că — așa cum spune un proverb sănătos românesc — „Fiecare pădure își are uscăturile ei“.

Uscăturile poporului român, departe de a vedea în politica pe care au dus-o, în politica pe care au preconizat-o și au

alimentat-o, interesele acestei națiuni, departe de a ține cont de mentalitatea și de spiritul democratic, care stă la baza crezului acestui popor, au împins la dezastru Țara Românească, servind: interesele străine de neam, interesele străine de tot ce este românesc, luptând pentru cauza fascistă, pentru cauza dictaturii trădătoare și criminale, pentru cauza unor nebuni cari vroiau să cucerească și să stăpânească peste crezul popoarelor libere.

În România s'a dus permanent dealungul anilor o politică agitatorică, o politică șovinistă, o politică rasială de către cei interesați, de către cei care și-au pus interesele personale și interesele meschine de clică mai presus de interesele poporului, mai presus de interesele acestei națiuni.

De aceia domnule Președinte și onorat Tribunal al Poporului, România a trecut, în cei 4 ani de război criminal, prin cea mai teribilă urgie ce a cunoscut-o istoria vreodată; România a trecut în cei 4 ani ai dictaturii criminale a guvernului Antonescu prin suferințele cele mai tragice, care vor rămâne adânc încrustate în istoria poporului încă multe generații de acum înainte.

Dar cu toată această urgie, hoardele militare ale fascismului — alimentate din capitalurile străine, din exploatarea cruntă a clasei muncitoare, a poporului cîstit — n'au reușit în acelaș timp să înăbușe spiritul patriotic, să înăbușe spiritul democratic care animă aceste popoare. Popoarele din lumea întreagă au luptat și s'au sacrificat pentru libertatea lor. Exemple vii avem în istoria tragică a acestui război: poporul francez, poporul grec, poporul bulgar, poporul sârb, — popoare care n'au încetat o clipă să-și sacrifice viața pentru idealul național, pentru libertatea lor viitoare.

Dar exemplu viu este și acela al poporului român, al cărui fii cu toată teroarea deslănțuită, cu toate crimele pe care le-a înfăptuit guvernul criminal a lui Antonescu, n'au încetat o clipă să lupte pentru dărâmarea acestui sistem dictatorial criminal, pentru recâștigarea libertăților, care sunt sădite în sufletul poporului român.

Luarea puterii de către echipa de sclerați, ce astăzi sunt chemați în fața Dvs., pentru a da socoteală de faptele lor, de crimele lor, de crimele pe care le-au înfăptuit, nu s'a putut efectua decât numai prin ajutorul dat de vârfurile reacționare din România — adevărați vârfuri reacționare care, în strânsă legătură cu reacțiunea mondială, au

sprijinit așa zisa ordine nouă, concepția nebunească a hitlerismului, concepție ce avea la bază suprimarea oricărei libertăți și a oricărei încercări de libertate și de viață mai bună.

Tribunalul Poporului din România, născut din suferințele uriașe pe care le-a îndurat poporul român, creiat din valurile de sânge, din valurile de durere, din lacrimile mamelor ce și-au plâns în acești 4 ani copiii duși ca să moară pentru o cauză străină de neam, în folosul nebuniei fasciste; Tribunalul Poporului născut din lacrimile și din durerea copiilor orfani, care rătăcesc încă pe locurile pustii pe unde au trecut hoardele fasciste, căutându-și părinții, căutându-și un adăpost; Tribunalul Poporului eșit din suferințele uriașe, din dezastrul pe care l-a provocat această politică criminală a guvernului Antonescu — guvern trădător de neam și de țară — Tribunalul Poporului izvorât din ideia de dreptate, din ura dreaptă a poporului român este chemat astăzi la sancționarea aspră a acelor care i-au nesocotit drepturile, care i-au nesocotit veleitățile, așezările și rosturile lui democratice.

Poporul român s'a desolidarizat neconținut de acțiunea fasciștilor; fiii săi cei mai buni au luptat în contra politicii lor. Poporul român s'a sacrificat pentru a împiedica valurile de fascizare a vieții noastre publice în toate compartimentele. Cea mai vie dovadă a acestei lupte o constituie: închisorile, lagărele, ghettourile. Dovadă vie sunt gropile comune. Dovadă vie sunt suferințele ale căror urme se văd și astăzi. Toate acestea arată că poporul n'a fost de acord cu politica lor, că poporul nu și-a însușit ideile lor criminale, ci din contră a luptat și a suferit. Iar astăzi, când poporul și-a recâștigat libertatea, trimite în fața Dvs. pe Antonescu și guvernul lui trădător pentru a fi judecat, pentru a fi sancționat, pentru a i se aplica pedeapsa pe care o merită — pedeapsă care nici pe departe nu va putea să contrabalanseze crimele pe care le-au făcut.

În iureșul lor de a ajunge cât mai degrabă la scopurile pe care și le-au propus, nu s'au uitat la popor, nu s'au uitat nici la opoziția puternică a poporului în contra politicii lor, iar atunci când și-au dat seama că acesta nu este cu el, au instaurat teroarea. Au început masacrele, au început închisorile, au început să pună în funcțiune tot aparatul represiv care le-a stat la dispoziție.

Acuzatul Ion Antonescu împreună cu toți sateliții săi nu a împins țara întâmplător la acest dezastru. Ideile pe care

le-a pus în practică în timpul celor 4 ani de guvernare, aceste idei le-a conceput din vreme, le-a cultivat și i-a cultivat și pe alții pentru ca să poată să-și facă un stat major de bandiți care să-l secondeze la momentul potrivit. Legăturile lui cu legionarii, cu acei legionari care în declarații publice spuneau că în 24 ore după venirea lor la putere România va deveni aliata Germaniei (spuneau ei aliată, dar în fond România devenea colonie germană, devenea șura de unde hoardele fasciste trebuiau să-și alimenteze frontul pentru ca să distrugă popoarele, pentru ca să distrugă așezămintele istorice clădite prin muncă și prin cinste de omenire dealungul anilor) — aceste legături cu legionarii sunt o dovadă a celor afirmate.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal să analizăm această epocă până la instaurarea dictaturii lui Antonescu.

În 1937 acuzatul Ion Antonescu face parte din guvernul reacționar fascist Goga — Cuza.

El încearcă încă de pe atunci și o spune în declarația lui: am urmărit să fac un guvern național. Cu cine să facă un guvern național? Cu Vaida, Cuza, Codreanu, cu acele elemente care au cultivat crima, pistolul, bâta, teroarea împotriva poporului român. Iată concepția politică a acuzatului Ion Antonescu.

La 6 Septembrie 1940 Antonescu venea la putere însoțit de legionari, însoțit de toți cei care de când le-a dat naștere reacțiunea în țara românească, le-a pus și pistolul în mână.

La 6 Septembrie 1940 soarta poporului român este orientată spre dezastru.

Acuzatul Antonescu cu banda lui accepta în politica externă principiul rasial, nazist, aservea poporul și țara întregă unor cauze străine, iar în politica internă realiza acțiunea de fascizare, de dictatură, de șovinism și antisemitism.

D-le Președinte și onorat Tribunal, pentru ca să dovedesc că aceste fapte sunt absolut adevărate voi da citire din declarațiile pe care le-a făcut Antonescu după venirea la putere, în legătură cu convorbirile avute înainte de 6 Septembrie 1940.

La 3 Octombrie 1940, într'un consiliu de miniștri, Ion Antonescu spunea: „Pe când eram în închisoare la Bistrița am tratat prin intermediul d-lui Mihai Antonescu, încă în secret, cu Germanii asupra tuturor problemelor și am arătat în toate activitățile acestui organism complet al Statului, care este punctul de vedere al meu, pentru că atunci când împrejurarea

„mă va aduce la conducerea Statului, să nu am dificultăți”.

D-le Președinte și onorat Tribunal, această singură crimă ar fi suficientă pentru aplicarea celei mai drastice pedepse pe care poate să o aplice poporul român.

În ziua de 7 Februarie 1941, acuzatul Antonescu certifică din nou: „Pe când eram în închisoare, am discutat cu germanii un program de guvernământ și toate principiile de bază ale viitorului stat românesc, principii de bază în special în domeniul economic, principii puse atunci și acceptate. Tratatивele au fost duse prin intermediul d-lui ministru Mihai Antonescu, care venea în fiecare Duminică la Bistrița,... principii care au fost discutate și care au fost acceptate în mod integral”.

În acest timp, cei care se înălțau „patrioți” și „apărători ai neamului românesc”, cei care voiau să dea lecții de patriotism unui popor care respingea cu desgust grosolanele lor mistificări, dănuiau de bucurie în jurul criminalilor antonești.

Voi da citire unei scrisori a vârfurilor reacționare, în fruntea cărora stau Maniu și Brătianu, cei care în declarațiile pe care le-au făcut în fața Dvs. căutau să apară ca salvatori ai neamului, ca cei care au opus rezistență, ca cei care au fost contra politicii dusă de banda criminală a lui Antonescu. Am să vă citez un extras scurt, dar destul de elocvent, ca să vedeți de ce patriotism erau animați acești oameni.

Extras din scrisoarea d-lui Iuliu Maniu și d-lui Dinu Brătianu din Noembrie 1940, către Generalul Antonescu. Se spune textual: „V'am comunicat că departe de a creia greutatea guvernului, pe care l-ați constituit, nu vom refuza concursul tehnic pentru operația de asanare morală și de reconstrucție, pe care o anunțați”.

Opera de asanare morală era războiul de jaf, de cotoire, crimele odioase pe care le-a înfăptuit guvernul criminal și trădător de neam al lui Ion Antonescu! Opera de asanare morală, erau gropile comune, valurile de sânge din timpul războiului de jaf al hitlerismului și fascismului!

Extras din scrisoarea d-lui Maniu din 8 Noembrie 1941, către Mareșalul Antonescu:

„Partidul Național-Tărănesc, împreună cu întreaga opinie publică” — și întreb dela această bară: care opinie publică? — „aprobă acțiunea militară întreprinsă pentru dezrobirea Basarabiei și Bucovinei și eliberarea elementelor de peste Nistru”.

Eri, în declarația făcută aci, d. Maniu spunea: am aprobat și am fost de acord cu această problemă, cu război sau fără război, dar numai până la Nistru. Din acest document reese evident că: nu până la Nistru, ci până unde a mers Antonescu, a fost de acord d. Maniu.

Mai departe: „...Partidul național-țărănesc aclamă cu însuflețire rezultatele obținute în această privință”.

Este 8 Noembrie 1941, când armatele care erau duse la moarte pentru idealuri streine, erau departe de Nistru.

Unul din primele acte ale guvernului trădător al lui Antonescu adus astăzi în fața Dvs., este aducerea armatelor germane pe teritoriul României. Sub pretextul aducerii unui număr de trupe, pentru instruirea armatei române, ca și cum armata română ar fi fost o armată destrăbălată, căreia îi trebuia un stăpân, a fost adusă armata germană în România, desconsiderându-se astfel poporul român, armata și conducătorii ei, prin aceia că erau puși în stare de inferioritate față de călăii germani, față de bestiiile fasciste pe care le-au adus sub pretextul instrucției.

Intențiunile criminale ale lui Antonescu și ale sateliților lui erau să-și îndeplinească visul lor de totdeauna: atacarea popoarelor libere ale Uniunii Sovietice, pentru a jefui și stăpâni teritorii care niciodată n'au fost în cuprinsul granițelor românești, teritorii unde un popor, care s'a liberat prin revoluția din 1917 de sub jugul țarismului criminal, a muncit și a construit dealungul anilor, pentru a asigura generațiilor viitoare o altă viață și un alt regim de prosperitate și progres.

Uniunea Sovietică, prin credințele sale politice, prin profunda democrație care stă la baza vieții popoarelor sovietice, nu putea să fie bine văzută de fascism, de guvernarea lui Antonescu și de cei care l-au susținut. Gândul lor criminal a fost asuprirea acestor popoare; gândul lor tâlhăresc a fost jefuirea acestor popoare; gândul lor criminal a fost exterminarea prin orice mijloace a popoarelor Uniunii Sovietice, a popoarelor slave și a tuturor popoarelor care se împotriveau mentalității și politicii criminale instaurate de acești tâlhari.

Domnule Președinte și onorat Tribunal, ca să vedeți cum se pregătea această tragedie a războiului de crime și jafuri, am să vă citesc declarațiile făcute în ședința Consiliului de cabinet din 4 Octombrie 1940, de criminalul Ion Antonescu. Iată textul: „Domnilor, trebuie să începem o propagandă în ceea ce privește venirea germanilor aici”. Iar mai departe: „În curând

va sosi o comisie germană de câțiva ofițeri și poate chiar Duminecă să asist la o manifestație aliată”.

Mai departe, Antonescu spunea: „Pentru aceasta, trebuie să înceapă să funcționeze propaganda, să pregătim opinia publică și cu prezența Diviziei motorizate în Țara Românească”.

În realitate se pregătea mormântul opiniei publice, prin aducerea hoardelor fasciste, prin pregătirile de război care se făceau atunci.

Actul acesta de trădare este începutul suferințelor poporului, care din acel moment și-a pierdut întreaga lui libertate de acțiune; este începutul dezastrului, căci România de la această dată devenea un Stat vasal al imperialismului german și fascist, devenea un popor ce nu mai era liber și stăpân pe destinele lui.

Este dureros pentru neamul românesc că depe teritoriul nostru, al Statului Român, hoardele fasciste au atacat statele vecine, că depe teritoriul nostru au pornit primele gloanțe de mitralieră contra popoarelor cu care am trăit dealungul timpurilor în pace și bună vecinătate.

D-le Președinte, onorat Tribunal, voi da citire unui comunicat extras din ziarul *Cuvântul* din 14 Octombrie 1940; în care se spune între altele: „Nu trebuie să uităm că hotărârea noastră de încadrare în politica Axei Roma — Berlin, însemnează nu numai confirmarea și întărirea relațiilor economice și culturale, dar în aceiași măsură o strânsă legătură politică și militară”. Prin asemenea comunicate trădătorii care vor trebui să răspundă astăzi de faptele lor, de crimele lor, induceau poporul în eroare.

Cu asemenea acte aceștia voiau să-și acopere crimele, care luaseră un avânt nemaipomenit, jafurile pe care le făceau pretutindeni, voiau să acopere suferința și gemetele durerii ale poporului nostru și ale popoarelor vremelnice coto-pite de hoardele lor.

Și spune mai departe acest comunicat: „Colaborarea militară româno-germană trebuie văzută și înțeleasă în toate fețele ei. România legionară este un Stat autoritar și dinamic”. România legionară? De unde acest precept? Când poporul acesta a fost de acord cu bâtele legionarilor? Când acest popor și-a însușit vreodată vreun crez politic bazat pe teroare și dictatură? Cu ce drept și în numele cui vorbea Antonescu și Guvernul lui? El vorbea în numele lui Hitler și nu al poporului român. El vorbea în numele celor care au cultivat

omoriile, jafurile, prădăciunile și acapararea de teritorii și de popoare.

Când deci există — se spune mai departe — atâtea puncte de contact între România legionară și Italia și Germania, care îndrumază politica Axei, nu poate surprinde pe nimeni colaborarea militară.

Și atunci se naște întrebarea: Ce avea comun poporul român cu politica dusă de Hitler și cu fascismul mondial? Care era comunitatea de vederi, când în țara românească închisorile au fost totdeauna pentru cei care au luptat contra acestei idei, când Curțile Marțiale ale țării românești, în tot timpul regimului, au lucrat zi și noapte pentru condamnarea fiilor poporului român? Când gloanțele puse în slujba clicilor fasciste din România au împușcat mii și mii de muncitori, de țărani, de intelectuali, care își apărau libertatea, dreptul și crezul lor politic democratic?

Ce comunitate de vederi era între poporul român și politica lui Hitler? Era o comunitate numai în capul strâmt al acestui fost Guvern scelerat, care voia să domine, care voia să împileze, care voia să se simtă stăpân pe totdeauna peste sufletele și crezurile poporului român și ale altor popoare.

D-le Președinte, onorat Tribunal, iată ce spunea Ion Antonescu la 18 Septembrie 1940: „Noi ne-am așezat pe Axa Roma — Berlin; mergem sută la sută și cu cea mai mare cinste în această direcție; nu ne uităm nici în dreapta nici în stânga. Deci, punctul luat de reazem este Axa în afară, iar înăuntru Statul național legionar”.

Nu ne uităm nici la dreapta nici la stânga, nu ne uităm la ceea ce spune poporul. Nu ne uităm la dezastrele ce producem asupra țării, ci mergem înainte. Punctul de sprijin în afară este Axa și înăuntru Statul național legionar. O oglindă mai ideală a concepțiilor criminale ale lui Antonescu și Guvernului său nici nu se mai poate; o dovadă mai elocventă a intențiilor lor de aservire totală a Statului român, a resurselor poporului român, fascismului și hitlerismului, nici nu se poate concepe.

Voiu da citire unui extras (ziarul Cuvântul, Nr. 87 din 12 Ianuarie 1941) din cuvântarea lui Ion Antonescu și răspunsul lui Fabricius, la dejunul oferit în onoarea ministrului german.

Spune Antonescu în acest discurs: „Rolul Dvs. în România, D-le Ministru, se măsoară cu însemnătatea istorică a acestor realizări și cred că nu poate fi satisfacție mai mare

pentru Dvs., pentru succesul care este al Dvs. și pentru propria Dvs. conștiință decât să priviți în urmă, pentru a vedea ce era Germania pentru România atunci când ați venit și ce reprezintă astăzi”.

Răspunsul ministrului Fabricius este : „Mâna Führer-ului Adolf Hitler, care a binecuvântat acest popor...” Iată binecuvântarea pe care Hitler o dăduse țării românești. Probabil se gândea să binecuvânteze pe cei care luptau neconținut pentru a opune rezistență, care luptau să scoată România din acest dezastru cu un ceas mai devreme, salvând astfel sute și mii de vieți românești.

Dar D-le Președinte și Onor Tribunal, voi da citire unei maestre cuvântări ținute de acuzatul Pantazi, acel care caută să apară ca un inocent, ca unul care n'a știut, n'a văzut nimic, n'a făcut nimic, n'a contribuit cu nimic la acest dezastru, ca unul care părea să spună că întotdeauna a intrat prin poarta din dos și nu prin cea din față a ministerului.

Iată ce spunea acuzatul Pantazi adresându-se Generalului Antonescu: „Armata mulțumește conducătorului Statului că i-a pus din nou sabia în cingătoare”. Pentru cine a încins sabia la brâu, pentru a căror interese, acuzat Pantazi, se încinsese sabia la brâu? Pentru interesele poporului, pentru ca să apere poporul, sau pentru ca să-l ducă la dezastru? Vei avea de răspuns de chestiunea aceasta cu sabia, care atârână foarte greu deasupra capului tău.

Iar adresându-se generalului Hansen spune mai departe: „Dvs. sunteți ai noștri, cum noi suntem ai Dvs.”. Domnul general Hansen era al nostru. Pantazi îl făcuse, voia chiar să-l facă cetățean român; spunea că de acum încolo este al nostru, iar noi suntem ai lor. Acuzat Pantazi, el nu a fost al nostru niciodată, Hansen și cu banda lui, dar poporul român a fost al lui datorită vouă și crimelor pe care le-ați făcut.

„Nimeni nu m'a sesizat, nimeni nu a fost împotriva politicii mele” — spunea Antonescu.

Domnule Președinte, voi da citire unei circulare a comisiei locale a Sindicatelor Unite din București asupra „muncii sindicale în actualul moment politic și economic”. Iată ce spunea poporul și cum îl numea de frumos și de docil pe criminalul Antonescu și pe banda lui:

8 Octomvrie 1940

„De mai bine de un an de zile, în dorința de a dobândi noi bogății, de a întinde exploatarea, dominația și jafurile peste noi popoare, ca și pentru o nouă împărțire a stăpânirii

imperialiste, grupele de state imperialiste au deslănțuit un groaznic măcel în care alături de trupele de soldați în luptă sunt ucise zeci de mii de victime din populația civilă, femei și copii, sunt distruse regiuni industriale prospere, sunt dărmate orașe...

Dictatura militaro-gardistă a întezit prigoana în contra muncitorilor și țăranilor, a organizat expediții de pedepsire contra poporului maghiar și bulgar și groaznice pogromuri contra populației evreiești. Mii de muncitori, țărani și intelectuali sunt distruși în închisori pentru vina de a fi dorit poeziei din România pâine, pace și libertate...

Dictatura militaro-gardistă pregătește ocuparea României de către trupe germane și face din poporul român o colonie de sclavi a imperialismului german, ca să stoarcă ultimele bogății ale pământului românesc și mai încă România este menită să devină în jocul uneltirilor imperialiste un avant-post de atac împotriva Uniunii Sovietice.

Dacă acești bandiți reușesc să îndeplinească planurile lor criminale atunci alte mii de vieți românești vor fi distruse prin foamete și boli și multe alte milioane vor fi măcelărite în război. Față de această situație, muncitorimea Capitalei organizează rezistența și manifestă pretutindeni voința ei de luptă”.

Este o circulară a 'Sindicatelor unite din București care totalizau zeci de mii de muncitori și care au stat în fruntea luptei poporului român întotdeauna și mai ales în timpul cruntei dictaturi a criminalului regim antonescian. care nu a reprezentat voința poporului, care nu era o expresie a celei care gândea fiecare om cinstit în țara românească. Și ca să vă dați seama cât de reale sunt afirmațiile pe care le-a făcut la instrucție criminalul Antonescu — unde spunea: „am făcut plebiscitul pentru ca să văd dacă poporul este cu mine și întregul popor m'a urmat” — am să vă citesc un ordin al Ministerului de Interne, ordin dat de către Mihai Antonescu către Ministerul de Interne, în care spunea: „Am onoare a raporta că în prima zi de vot, deși s'au totalizat pe țară aproape un milion de voturi, rezultatul este totuși nesatisfăcător, deoarece în foarte multe județe n'au votat decât un număr redus de cetățeni între 4—10 mii cetățeni la o populație de 2—3 milioane de locuitori. Vă ordon ca să luați măsuri ca toți cetățenii, obligați de art. 3 din D. L. Nr. 3052 să participe obligator la vot. De executarea întocmai a acestui ordin rămâneți personal răspunzători”.

După voia stăpânilor săi dela Președinția Consiliului, acuzatul general Dimitru Popescu transmite un ordin expres prefecților, uneltelor lor, pentru ca să ducă populația sub baionete să voteze, să spună da, atunci când poporul din adâncul conștiinței lui spunea nu. De aci se poate vedea cât de entuziasmat a fost poporul pentru politica pe care o ducea guvernul trădător al lui Antonescu, cât aprecia poporul această politică și în ce măsură era de acord cu ceiace făceau ei.

Un alt document care este tot o piatră de moară pe capul acuzaților din boxă: un extras din dosarul vizitei acuzatului Ion Antonescu la „Führerul“ Adolf Hitler. După întoarcerea din acest voiaj, unde s'a strâns menghina și mai tare în jurul existenței Statului Român, Antonescu spunea la 12 Februarie 1942: „Am subliniat fără ezitare că la 6 Septembrie când am luat conducerea Statului singur și numai cu sprijinul D-lui Mihai Antonescu am declarat fără a întreba poporul ce politică trebuia să duc”.

În Consiliul de miniștri din 16 Septembrie 1941 Mihai Antonescu, acela care astăzi va avea să răspundă împreună cu toți ceilalți de pe această bancă, spunea: „În România s'au dat dispozițiuni ca un mare număr de lucrători români să fie autorizați să plece în Germania pentru a fi utilizați în industria germană”. Iată cum acești tâlhari ne-au vândut nu numai bogățiile țării, ne-au dus nu numai armatele românești ca să le distrugă pentru interesele străine, pentru scopurile de jefuire pe care le-au urmărit, dar vindeau însuși poporul. Iată sclavajul în care ajunsese țara românească. Ei dispuneau de însăși viața poporului, de sufletul lui. Vindeau tineretul țării, între 17 și 19 ani, Germaniei hitleriste pentru a munci în uzinele lui Herman Göring, ca să fabrice puști și muniții, ca să distrugă poporul care își apăra pământul și patria lui.

Mai departe spune: „în timpul lucrului în Germania sunt 5000 de muncitori industriali cu oarecare pregătire profesională și 1000 de femei capabile să lucreze în industria germană”. Iată cum era taxată femeia muncitoare din România ca să devină o sclavă a fascismului german. Ea trebuia să fie servitoarea cismeii teutone, ea trebuia să fie atinsă în tot ceiace are mai scump și mai sfânt în demnitatea ei de femeie. Iată acești conducători care n'ar putea fi comparați decât cu vânzătorii de sclavi din epoca sclavagistă, iată cum își vindeau poporul, tineretul, femeile, mamele, intereselor germane ale fascismului și hitlerismului.

Să vedeți ce măsuri lua guvernul în frunte cu criminalul Ion Antonescu, care se pretindea că este tatăl și ocrotitorul tineretului, pentru îmbunătățirea vieții tineretului nostru. La 10 Ianuarie 1942 generalul Constantin Vasiliu raportează că la Petroșani sunt 12 mii de lucrători care murmură. Ion Antonescu dă ordin: „Cine se mișcă intră sub gloanțele mitralierelor, pune mitraliera în ei”. Erau 12 mii de muncitori minieri, aceiași care astăzi în regimul liber muncesc în inima pământului pentru a scoate cărbuni pentru reconstrucție și pentru vindecarea rănilor de pe urma războiului pe care l-au făcut acuzații de față. Iată rezistența poporului. Acela era poporul și nu aceia care umblă cu fițuici și care spun că ei au opus rezistență și au scris acte și manifeste. Acesta era poporul care nu vroia să fie sclavul imperialismului german, dar care vroia să fie stăpân pe fapta și pe viața lui.

Mai departe în acelaș consiliu de ordine acuzatul general Vasiliu, acela care spunea că nu știe nimic, că nu a văzut nimic, că a trecut numai pe la Minister, raportează: „Ucenicii dela Anina au refuzat să intre la lucru pentru că li s'a dat mămăligă”. Ordin: „Să fie puși la regim exclusiv de mămăligă, iar dacă se dedau la dezordine să fie duși în fața justiției”. Acesta era ordinul dat de acuzatul Ion Antonescu, tatăl și ocrotitorul tineretului.

Un alt document, care poartă nr. 35 din Cabinetul Consiliului de miniștri, telegrama Nr. 1030: „Dl. General Antonescu vă roagă să luați măsuri pentru a intensifica la maximum acțiunea contra comuniștilor; comuniștii care refuză să lucreze vor fi consemnați trădători și conform legii în vigoare vor fi executați”.

Antonescu spunea: N'am avut nicio împotrivire, toată lumea m'a urmat. Desigur că n'a avut nicio împotrivire din partea acelor care l-au susținut, dar a avut împotrivire din partea poporului pe care îl trimetea sub gloanțele plutonului de execuție atunci când nu era în vederile lui, atunci când nu voia să lucreze și să alimenteze mașina de război a fascismului mondial, pentru cotorpirea popoarelor libere, pentru sugrumarea libertății cetățenești.

Un document al Ministerului de Interne, corespondența în anii 1940—1944; la un Consiliu de ordine participând generalul Popescu, generalul Vasiliu, subsecretar de Stat al poliției și siguranței, general Pălăngeanu, general Diaconu, și Eugen Cristescu, care spune că nu știe nimic, s'a luat măsura ca toți comuniștii prinși asupra actelor de sabotaj la fabricarea

brandturilor să fie imediat judecați. Cum pentru aceste fapte sunt pedepsiți cu moartea, execuția să se facă în fața lucrătorilor din fabrică. Execuția comunistilor care aveau tipografia din str. Calimachi va fi și ea publică. Sigur poate nu toți acei care opuneau rezistență erau comuniști, pentru că rezistență au opus acei care muncesc cu brațul sau cu mintea, dar aceștia știau că în fruntea rezistenței erau comuniștii, stătea partidul comunist, motorul care mobiliza toate forțele în vederea scurtării suferințelor poporului român.

Dar Domnule Președinte și Onorat Tribunal, în timp ce aceștia făceau pregătiri și se înarmau pentru expediția lor de jafuri și crime, Statul Sovietic făcea toate eforturile și toate concesiunile pentru a împiedica ca România să intre într'un dezastru războinic alături de hoardele fasciste, alături de țelurile imperialiste ale hitlerismului. Statul Sovietic făcea toate eforturile pentru a cruța tineretul românesc, pentru a împiedica ca poporul român să sufere, pentru a face ca pe teritoriul României să nu se sape gropi comune și morminte și să nu existe curți marțiale.

Iată din arhiva acuzatului Mihai Antonescu, biblioraftul Nr. 1 din 19 Septembrie 1940 scrisoarea personală a D-lui Grigore Gafencu, ministrul României la Moscova, către ministrul Afacerilor Străine:

„Teza italiană despre care v'am vorbit în raportul meu pare să se confirme. Sovietele sunt nemulțumite în urma conferinței dela Viena”.

Poporul Sovietic era nemulțumit, era indignat de actul criminal pe care nemții l-au impus și cu care au fost de acord vârfurile reacționare din țara românească. Statul Sovietic era indignat pentru că Ardealul fusese lăsat pradă hoardelor fasciste-hortiste. Statul Sovietic era indignat pentru suferințele poporului român și suferințele popoarelor conlocuitoare din Ardealul cedat. (Acuzatorul public citește apoi rapoartele ministrilor României acreditați la Berlin și Moscova, în care aceștia raportau bunele intenții ale Uniunii Sovietice față de România. Documentele au fost publicate în actul de acuzare).

Aceasta era intenția Uniunii Sovietice față de România nu aceia pe care criminalii din boxă o arătau prin propaganda lor, cu banii strânși din sudoarea poporului, că Uniunea Sovietică pregătește războiul împotriva României, atacul împotriva popoarelor libere.

Iată și răspunsul pe care îl dă ministrul de externe la propunerile de pace și de bună înțelegere de care era animat

poporul sovietic. (Acuzatorul public citește documentul prin care Mihai Antonescu respinge toate propunerile sovietice).

Iată Domnule Președinte și Onorat Tribunal un document de o valoare istorică considerabilă care arată că în timp ce guvernul sovietic căuta pe toate căile să se apropie de România, atât pe plan economic cât și politic, acest criminal dă dispozițiuni agenților diplomatici străini să facă spionaj față de aceste bune intenții, față de apropierea prietenească a Uniunii Sovietice și să nu lase impresia că România ar devia dela politica ei față de Germania.

Pentru ca să dovedesc războiul de jaf pe care aceștia l-au dus și crimele ce au fost comise pe teritoriul Basarabiei și Bucovinei și între Nistru și Bug împotriva drepturilor internaționale de purtarea războiului și legilor umanității, iată ce spunea la 28 August 1942 Mihai Antonescu, cel căruia atunci când vorbeam de crimele pe care le-a comis i-a venit să râdă sfidând încăodată morții care astăzi prin mine îl acuză, sfidând poporul român care cere să i se dea satisfacție: „Războiul acesta ne costă până astăzi 220 miliarde lei... banii aceștia trebuie recuperați din teritoriile ocupate”. Iată o dovadă a ceiace am spus mai înainte, adică a războiului de jaf și de crimă. În Consiliul de Miniștri din 17 Aprilie 1942, la care ia parte întregul guvern — care de altfel a luat parte la toate Consiliile de Miniștri în care se hotărau crimele și jafurile — acuzatul M. Antonescu spune: „Mai sunt încă vite în Transnistria și am dat instrucțiuni D-lui Alexianu pentru tractoare, vite și porci”.

Iată crime de ordin intern, iată crime de ordin extern, iată crimele pentru care ei stau astăzi în fața Dvs. și care trebuie să le aducă pedepse aspre.

În Consiliul de Miniștri din 17 Martie, acuzatul Antonescu spunea: „Să luați cât mai mult din Transnistria, dar fără acte, pentru ca să nu poată Rușii să scoată mâine documente, pe care să de aducă la masa verde. Și nu numai Rușii, dar chiar dacă suntem victorioși, aliații noștri pentru ca să se despăgubească și ei ne vor pune la o contribuție de război”.

Deci: luați totul, dar fără acte. Exact cum face un spărgător de rând, un criminal odios, care face o crimă și apoi caută să spele, să șteargă orice urmă pentru a nu fi descoperit. Exact cum face o bandă care fură colectiv, iar după ce au furat, caută să ascundă jaful pentru ca apoi să-și fure căciula unul altuia.

Iată ce spunea martorul Adrian Maniu în declarația sa

dată în timpul cercetărilor acestor fapte: „D-na Goga mi-a cerut să examinez și să apreciez ce piese din muzeul din Odessa urmează a fi evacuate. Am venit la Muzeu, împreună cu D-na Goga și cu alți funcționari de specialitate ai Guvernământului și am constatat că majoritatea pieselor n'au valoare de muzeu fiindcă sunt mai mult obiecte scumpe, dar fără nici o valoare artistică”.

Se jefuiau muzeele! Se jefuiau covoarele artistice! Se jefuiau bisericile de obiectele sfinte, — biserici despre care propaganda criminală fascistă a Guvernului Antonescu spunea că sunt transformate în grajduri în Uniunea Sovietică. Propaganda prin broșuri, prin radio, prin presa fascistă, cumpărată din banii poporului, înfățișa locașurile sfinte ale poporului sovietic drept grajduri, drept magazine și orice altceva afară de biserici.

Ca răspuns la toate intervențiile făcute de către Anglia și Statele Unite aceștia trimit o declarație de război și spun: „Datorită faptului că România face parte din pactul tripartit, de drept ea se consideră în stare de război cu Statele Unite și cu Anglia”.

Cu toată lumea!

Atunci se pune întrebarea: Ce anume a avut de suferit vreodată poporul român din partea poporului american? Ce a avut de suferit poporul român din partea poporului englez? Ce a avut de suferit poporul român din partea Uniunii Sovietice, pentru ca aceștia, la un moment dat, în numele poporului, erijați acolo unde nimeni nu i-a vrut și nu i-a urmat, vorbind pe nedrept în numele poporului, să le declare război?

României îi trebuia război? României îi trebuia pace.

La 18 Decembrie 1941 un document spune: „Guvernul Regal Român are onoarea de a comunica guvernului Statelor Unite ale Americii, în conformitate cu dispozițiunile pactului tripartit și în special în respectul obligațiunilor solidarității prevăzute în acest pact, ca urmare la starea de război dintre Statele Unite ale Americii pe de o parte și Reichul German, Italia și Japonia de altă parte, că se consideră el-însuși în stare de război cu Statele Unite ale Americii”.

Eram deci aliați cu Japonia și în același timp declaram război Statelor Unite. Iată politica care se făcea atunci, politică care ar merita să fie tradusă într-o scenă de teatru și jucată în cele mai îndepărtate periferii ale Capitalei.

Domnule Președinte și Onorat Tribunal, voi trece acum,

în desfășurarea acestui film, expus prin viu grai, al crimelor și atrocităților făcute, să arăt lipsa de umanitate care a stat la baza guvernării acuzaților din această boxă.

În Consiliul de Miniștri dela 24 Aprilie 1941, în urma unui raport pe care îl făcea Generalul D. Popescu, în legătură cu unele acțiuni de sabotaj, acuzatul Ion Antonescu spunea: „dau drumul mulțimei să-i masacreze; eu mă retrag în cetatea mea și după ce îi masacrează, pun iarăși ordine”. iar la aceasta acuzatul General D. Popescu răspundea: „așa le-am spus și eu”. Fără să vorbească unul cu altul mai înainte, amândoi gândeau la fel.

Care cetate? Despre ce fel de cetate vorbea acuzatul Ion Antonescu la acea vreme? Da drumul la mulțime! Se credea un Cezar într'un circ. Da drumul la lei, la leii lui, la legionarii lui care mai masacraseră odată pe cetățenii pașnici, numai din pofta de sânge și din dorința de a fi pe placul stăpânilor dela Berlin.

Iată ce spunea în Consiliul de Miniștri din 8 Iunie 1941 acuzatul Ion Antonescu: „Cu riscul de a nu fi înțeles de unii tradiționaliști, cari mai pot fi printre Dvs., eu sunt pentru emigrațiunea forțată a întregului element evreesc din Basarabia și Bucovina, care trebuie asvârlit peste graniță. De asemeni sunt pentru emigrațiunea forțată a elementului ucrainian”. Nu era vorba deci numai de elementul evreesc, ci era vorba de toate popoarele conlocuitoare din Basarabia și Bucovina.

Cu ce drept, în virtutea căror legi și căror drepturi dispuneau acești acuzați de viața acestor popoare? Cine i-a înscăunat pe ei în aceste drepturi și cine avea de beneficiat de pe urma acestor acțiuni criminale?

În Consiliul de Miniștri dela 6 Octombrie 1941, acuzatul Ion Antonescu spunea: „În ceea ce privește pe evrei, am luat măsura ca să-i scot definitiv și total din aceste regiuni. Măsura este în curs. Mai am în Basarabia aproximativ 10.000 de evrei, care în câteva zile vor fi trecuți peste Nistru, iar dacă circumstanțele vor permite, vor fi trecuți dincolo de Urali”.

Au existat vreodată pe harta țării românești munții Urali? Despre care Urali vorbeau acești criminali? Unde vroiau să ajungă și de ce trebuia această populație să fie trecută peste Urali? Nu le ajungea locul, nu le ajungea pământul? Și atunci îmi pun întrebarea: care era totuși rostul acestor emigrațiuni, care era rostul acestor crime pe care le preconizau și pe care le puneau imediat în practică?

În stenograma Consiliului de Miniștri dela 29 Iulie 1941, Mihai Antonescu spune: „Tot în legătură cu Basarabia și Bucovina, v'as ruga să trimiteți pe cine aveți mai bun și mai aspru în poliție”. Desigur că el considera că poliția e slabă și nu execută la timp ordinele date de Guvern. Lor le trebuia un călău, o slugă credincioasă și plecată, ca să facă execuțiile cât mai repede, pentru ca planul să fie îndeplinit cât mai complet.

În acelaș Consiliu de Miniștri, Amiralul Păiș spune: „Să instituim spânzurătoarea, fiindcă este mai vizibilă și mai impresionantă decât împușcarea”, — la care acuzatul Mihai Antonescu răspunde: „Vă asigur că m'am gândit la acest lucru”, — la altceva nu avea la ce să se gândească”.

„Această măsură este românească și tradițională și vom recurge și la ea. Cred că dacă mergem pe principiul exemplarității pedepsei, trebue să ținem seama de tradiția aceasta. Fără îndoială că vom ajunge și la aceasta”.

Întreb pe acuzatul Mihai Antonescu, dacă spânzurătoarea este o tradiție, dacă poporul român a făcut uz de acest mijloc macabru, dacă el nu era decât în capetele lor înfierbântate de fascism și hitlerism, în aplicarea cât mai complectă a concepției și liniei stăpânilor lor dela Berlin și de pretutindeni, unde existau curente fasciste?

Iată o altă stenogramă din 13 Noembrie 1941, unde acuzatul inginer Bușilă, pe atunci Ministru al Lucrărilor Publice — care chemase aici niște martori, cari să arate dacă el a făcut vreodată politică rasială s'au s'a gândit măcar la aceasta — spunea: „Au plecat jidanii din Iași?” Au plecat? Nu erau plecați; erau morți jidanii din Iași, erau în morminte, în gropile comune din cimitirele din Podul Iloaiei, din Tg. Frumos, de pretutindeni; nu plecaseră.

Spunea la un moment dat acuzatul Ion Antonescu: „Armata s'a luptat pe teritoriul Uniunii Sovietice cu elan și cu bărbăție”. Minciună, minciună sfruntată, la adăpostul căreia vroiau să atenueze durerile și plânsetele acelor care n'au mai ajuns să-și vadă părinții și frații. Armata Română pe front n'a fost decât ordonanța armatei germane, armatei fasciste de cotropire și de jaf. Soldatul român pe front a avut de îndurat cele mai groaznice suferințe, de care o armată a avut parte vreodată. În timp ce hoardele germane erau plecate să jefuiască, țărani și muncitorii cari compuneau armata română erau ținuți luni de zile, să moară de foame și de frig în transeele din prima linie, pentru o cauză care nu era a lor, Soldatul ro-

mân a fost înjosit de către soldatul neamț și disprețuit ca o ființă inferioară.

Acuzații din boxă n'au trădat numai poporul fără apărare dar au trădat și armata, au trădat și tradiția militară a armatei române, dându-i ordin să se lase comandată de către hitleriștii germani.

În 1943, când frontul din Caucaz se prăbușea vertiginos când armatele sovietice porniseră la un atac furibund pentru a-și recăștiga libertatea teritoriului și a popoarelor lor, pentru a goni hoardele de cotropitori de pe pământurile lor, în armata română, sătulă de suferinți, se produc spărturi, soldații nu mai vor să lupte, ofițerii nu mai vor să meargă înainte, întrebându-se continuu pentru ce toate aceste sacrificii, pentru cine le facem noi?

Iată o scrisoare a lui Hitler către Antonescu, care poartă data de 31 Iulie 1941, în care după ce Hitler îi mulțumește pentru concursul larg și pentru respectarea tuturor hotărârilor luate în întrevederile dela Berlin, spune într'un pasagiu: „Așa cum l-am însărcinat pe dl. Ministru Killinger să vă comunice ca răspuns la scrisoarea Dvs., vă comunic și acum... „Care era răspunsul lui Antonescu?: „Voi merge până la capăt în acțiunea pornită în Răsărit. Deaceea nu pun nici un fel de condiție și nu discut cu nimic această colaborare militară...”

Nu pune nici o condiție, și nu discută cu nimic. Totul considerat german. Totul era în slujba Germaniei, a fascismului, nu mai erau condițiuni, nu mai erau discuțiuni.

Un alt capitol, care a dus la nenorocire, la durere, la jaf este capitolul românizării.

Aici acuzatul Dragoș voia neapărat să spună că a făcut o legiuire foarte bună pentru românizare. Bună pentru concepția ta, acuzat Dragoș, pentru ceea ce ai gândit și cultivat, nu bună pentru poporul nostru, nu bună pentru istoria poporului nostru.

Românizarea a fost un nou sistem de jaf și de crimă făcute la adăpostul unor legi cu caracter rasial, fascist. Aceasta nu poate să sufere o desmințire. Pe lângă opera de secătuire a vieții țării în folosul nemțesc, guvernul Antonescu a luat o serie nesfârșită de măsuri de prigoană; atâtea legi rasiale și de românizare, atâtea legi de militarizare, atâtea legi prin care s'au luat măsuri împotriva muncitorilor cari ar fi vrut să-și reclame drepturile la existență. Toate acestea dovedesc

cât de adâncă a fost influența fascistă în timpul cât Ion Antonescu a condus țara și cât de hotărâți erau miniștrii lui, care i-au dat concursul pentru aservirea României, Germaniei hitleriste.

Aczuzatul Dragoș spune mai departe într'o scrisoare către Mihai Antonescu: „Eu cred — și sunt convins că n'aș putea fi desmințit — că în Europa nu există o lege mai potrivită și mai unitară ca aceasta pe care am avut cinstea s'o întocmesc și care este menită să rezolve integral problema evreească”.

Intrecuse în această materie chiar pe stăpânul lui dela Berlin, întrecuse în această materie de crime cele mai odioase instrumente ale S. S.-ului german, ale Gestapo-ului și ale tuturor bandelor care nu aveau alt rost decât asasinatul și jaful.

În ultimul Consiliu de Miniștri dela 23 August 1944, s'a făcut o declarație de către acuzatul din boxă Dumitru Popescu, care arată: Mareșalul Antonescu deschizând ședința spune: Astă noapte m'am gândit să blamez armata printr'un ordin de zi pe națiune, fiindcă armata refuză să mai lupte așa cum trebuie împotriva Rușilor.

Să blamezi armata! Doar o blamaseși destul în cei patru ani când ai dus-o la pieire! Să arunci această pată rușinoasă asupra armatei țării!

Există depozitia generalului Arbore care spune: În acest consiliu mareșalul Antonescu a expus situația grea a frontului, a indicat măsurile ce urmează să se ia, anume retragerea treptată a armatei și stabilirea unei linii de rezistență în Oltenia, apoi peste munți până în munții Apuseni.

Iată ce voia să facă acuzatul Antonescu în ziua de 23 August, care dela ora 5 dim. s'a transformat în ziua istorică a poporului român, data când această bandă a fost pusă în imposibilitate de a mai acționa și de a-și continua nefasta ei politică.

Mai departe g-ralul Arbore spune: Imi aduc aminte că Mareșalul Antonescu care se întorsese de pe front și-a arătat nemulțumirea că armata nu mai vrea să lupte împotriva forțelor sovietice și că s'a gândit să dea un ordin de zi pe națiune pentru blamarea armatei.

Da, nu mai vroia să lupte armata, pentru că a văzut că ați înșelat-o, ați mințit-o; nu mai vroia să lupte armata contra intereselor poporului român, pentru că ea în timpul înclăștării de pe front a putut să ia contact cu soldații și cu ofițerii

ruși, a putut să vadă care este realitatea și al cui este acest război și atunci nu au mai voit să lupte soldații români contra intereselor patriei, contra poporului român, împotriva părinților lor. Dar voi continuați să dați ordin pentru a se opune rezistență pe nu știu câte luni, pentru ca zadarnic să mai cadă sute și mii de vieți, pentru ca zadarnic să se mai facă sacrificii atât din rândurile armatei cât și din rândurile populației civile depe urma bombardamentelor, prin urgia războiului. Sunteți vinovați de aceste crime, sunteți acoperți din cap până în picioare de sânge. Oricât de mare ar fi apa n'ar putea să spele petele depe obrazul vostru, pete care s'au resfrânt și asupra țării și care prin condamnarea voastră vor trebui să fie șterse.

Și în această ordine de idei voi caracteriza o parte din acuzați pentru ca să se știe pentru ce sunt trimiși în judecată, deoarece din declarațiunile lor rezultă că ei nu știu nimic, că au aerul că ar ține aici locul altora și nu al lor însuși. (Acuzatorul public arată crimele comise de acuzați individualizând rolul fiecăruia și măsura în care s'au achitat de sarcinile lor de slugi credincioase ale lui Hitler. Acuzatorul public se oprește în deosebi asupra vinovăției următorilor acuzați: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Horia Sima, C. Pantazi, Mihai Sturza, Gheorghe Alexianu, Eugen Cristescu și Radu Lecca).

Domnule Președinte și Onorat Tribunal, în rezumat — față de expunerea pe care am făcut-o și în care am arătat și din punct de vedere juridic de ce fapte se fac vinovați acuzații și pentru ce sunt trimiși în fața Dvs., poporul român așteaptă dela Dvs. aplicarea sancțiunilor care vor trebui să steargă de pe obrazul acestei țări pata rușinoasă și sângeroasă aruncată de acuzații de față. Poporul român știe odată pentru totdeauna că cei care au adus nenorocire și au exterminat prin politica lor tineretul acestei țări, care au trimis tineretul și femeile în Germania, acei care au furat și au dus politica bunului plac, poporul român vrea să știe că aceștia și-au primit sancțiunea. Istoria poporului român trebuie să se spele de acest regim, istoria poporului român trebuie să fie curată, poporul român nu poate să trăiască cu pata pe care aceștia i-au aruncat-o pe obraz. Aceștia sunt profitori și criminali. Nu e mai puțin adevărat că și celelalte cercuri reacționare din țara noastră își au vina lor. Fără concursul acestor vârfuri reacționare, dușmani de moarte ai democrației și intereselor ro-

mănești, aceștia s'ar fi prăbușit. Interesele de elică au dus la acest dezastru. De aceia poporul ne-a însărcinat să-i judecăm și să-i sancționăm pe criminalii de război.

Deci pentru aceste crime expuse aici, față de ororile pe care le-am arătat, de crima de înaltă trădare a guvernului criminalului Antonescu, față de toate durerile pricinuite acestui popor și de toată jalea din timpul celor 4 ani de neagră dictatură a guvernării lor, în numele poporului, în numele dreptății și umanității, cer aplicarea pedepsei cu moartea pentru aceia pe care i-am caracterizat.

(Sala aplaudă prelungit, strigăte de bravo. Președintele suspendă ședința).

RECHIZITORIUL

ACUZATORULUI PUBLIC PROCUROR GENERAL DOBRIAN

*Domnule Președinte,
Onorat Tribunal al Poporului,*

Vi s'a făcut o amplă și documentată expunere cu privire la politica dictatorială a lui Ion Antonescu, prin care el și guvernul său, trădând interesele neamului, subjugaseră Germaniei în totul țara noastră, punându-i la dispoziție oștirea și toate averile ei în războiul criminal pe care Hitler îl deslănțuise, călăuzit de ideea imperialismului german. Continuând firul acestei expuneri vă voi vorbi despre politica economică a lui Ion Antonescu și a guvernului său. Această politică economică se integrează în tonul politicii hitleriste, căreia acest guvern se infeudase pentru a servi interesele Germaniei. Prin această politică economică țara ar fi fost împinsă în prăpastie, dacă nu ar fi intervenit cunoscutele evenimente dela 23 August 1944.

Situația economică, în care guvernul Antonescu a lăsat țara este atât de grea, încât consecințele le suferim și azi și le vom mai suferi.

Politica de cucerire a lui Hitler bazându-se pe ideea imperialismului german, cu substrat exclusiv economic, este dela sine înțeles că prin antrenarea României în războiul contra Uniunii Sovietice, el n'a urmărit decât subjugarea economică a țării noastre, pe care Ion Antonescu i-a oferit-o gratuit. De aceea, trupelor nemțești care intrau în țară la 12 Oct. 1940 la

chemarea lui Ion Antonescu, le urmau o altă armată: aceea a financiarilor și economiștilor germani, a marilor potenți ai industriei și comerțului german. Veneau ei să organizeze finanțele și economia țării românești? Nu! Ei veneau să organizeze dirijarea și scurgerea tuturor bogățiilor țării către Germania.

Plecau astfel din România trenuri întregi și șlepurile încărcate cu petrol, cereale, leguminoase, semințe de tot felul, lemn, lână, vite, piei și tot felul de materii prime, încât poporul român rămânea flămând și gol, ba lipsit încă până și de lumină în lungile nopți de iarnă. Într'un cuvânt, Hitler a reușit să înfruptuiască ceea ce germanii au vrut să realizeze prin pacea dela București în 1918, când în afară de ciuntirea granițelor noastre, ei hotărâseră: suprimarea totală a industriei românești, pentru ca noi, rămânând un stat exclusiv agricol, să fim completamente tributarii industriei germane; control asupra întregii activități economice; terenurile petrolifere să fie cedate în întregime unei societăți germane cu drept exclusiv de a le exploata iar consumul intern să fie controlat de nemți. Ei preluau porturile noastre dunărene, instituiau un tarif vamal special în favoarea Germaniei și un monopol al exporturilor. Toate acestea Hitler a reușit să le realizeze datorită slugărniceii și dărniceii lui Ion Antonescu și guvernului său. Ion Antonescu este acela care, sprijinit de întreaga clică reacționară, a pregătit dezastrul economic al țării.

Primul act al politicii criminale a lui Ion Antonescu și guvernului său de trădare a intereselor naționale, în vederea pregătirii războiului contra Uniunii Sovietice, a fost acela al finanțării pretensei misiuni germane, pe care o adusesse în țară cum și a trupelor germane ce i-au urmat în vederea agresiunii din Balcani și apoi împotriva Uniunii Sovietice. Aducând aceste trupe germane în țară Ion Antonescu și-a luat obligațiunea de a le întreține. La cererea lui Hitler, guvernul Antonescu s'a obligat să plătească suma de 100 milioane lei lunar, adică 1.200.000.000 lei anual. Ministerul de Finanțe a plătit însă zeci de miliarde, deoarece germanii conform unui sistem al lor, pe care l-au folosit în toate acordurile economice încheiate ulterior, au cerut majorarea acestei subvenții, ajungând să pretindă după cum o mărturisește Mihai Antonescu în ședința consiliului de miniștri din 20 Aprilie 1944, nici mai mult nici mai puțin, decât 11 miliarde lei lunar, ceea ce revenea la de 10 ori mai mult pe lună decât pretinseseră la început pe timp de

un an întreg. Pentru finanțarea acestor trupe Ministerul Finanțelor a cheltuit circa 67 miliarde lei, cesace la valoarea de astăzi se ridică la câteva mii de miliarde, iar Banca Națională, care făcea aceste plăți, s'a văzut nevoită să mărească emisiunea cu 20 miliarde peste plafonul normal. Prin finanțarea trupelor germane cu circa 67 miliarde lei, prin crearea unei datorii flotante de aproape 300 miliarde lei, întreg edificiul financiar al României s'a sdruncinat și dezorganizat iar porțile inflației au fost larg deschise.

Menționăm aci și notele stenograme ale sedințelor consiliilor de miniștri din 6 Noembrie 1942, în care Mihai Antonescu recunoaște că primindu-se pe teritoriul nostru aproape 500 mii oameni, aceasta a însemnat pentru țară o servitute de a pune la dispoziția nemților mijloacele financiare pentru aprovizionări.

O altă stenogramă din 9 Noembrie 1942, arată că Mihai Antonescu, vorbind despre finanțarea trupelor germane din România, reproduce în totul raportul său din 26 Noembrie 1941 adresat lui Hitler. Menționăm și raportul Ministerului de Finanțe din 15 Septembrie 1941, pag. 5-a din care rezultă că dela venirea trupelor germane în țară și până la 15 Septembrie 1941, acestea au fost finanțate cu o sumă de 34.361 milioane lei, cum și memorandum-ul din 9 Ianuarie 1943, pag. 6-a, în care se reeditează conținutul memorandumului mai sus menționat.

Al doilea act al guvernului Antonescu de trădare a intereselor naționale, este acela al aservirii totale a economiei țării față de Germania, prin acceptarea și instituirea unui monopol al exportului ca un drept exclusiv pentru Germania. Acest monopol privea aproape întreg exportul nostru, dar dintre cele mai importante avuții ale țării al căror export fusese monopolizat de germani, cerealele și petrolul stau în loc de frunte. Pentru a satisface cererile germane, guvernul Antonescu a făcut un plan de adaptare a culturii agricole pentru cerințele pieții germane, extinzând suprafețe cultivate cu plante oleaginoase și zarzavaturi în folosul exclusiv al Germaniei. Astfel pentru plante oleaginoase s'a ajuns la 360 de mii ha., după cum rezultă din comunicarea făcută de Nicolae Maresș în ședința consiliului de miniștri din 9 Ianuarie 1941. Prin acordul din 1940, semnat la Berlin de Vasile Dimitriuc și Clodius, România se obliga să cedeze Germaniei aproape toate produsele, în special cele agricole, astfel că în urma unui acord și diferite alte convenții, întreg exportul de cereale și plante oleaginoase a

mers în Germania. Pentru satisfacerea cerințelor Germaniei, după cum rezultă din comunicarea făcută de Ion Antonescu în consiliul de miniștri dela 4 Februarie 1942, s'a cedat Germaniei întreaga cantitate de orez din Dobrogea și județul Brăila. Pentru asigurarea exportului exclusiv de plante oleaginoase, s'a acordat un adevărat monopol societății „Solagra” aflată sub control german, singura autorizată să cumpere de pe piața internă și să exporte semințele oleaginoase. În afară de soc. „Solagra”, au mai luat ființă și alte diferite societăți germane sau sub control german, cărora li s'a dat monopolul de colectare și export pentru cereale, leguminoase, semințe și furaje, dintre care cităm: „Cerealconer”, „Sudostropa”, I. M. C. „Rizeria Română” apoi „Horticola”, „Comagran”, „Prodag”, „Deruvex”, „Hansorex”, „Dunarex”, „Agromex”, „Danugran” și „Mueller Cereale-Export”.

O pagubă însemnată pentru economia țării românești rezultă din faptul că cerealele noastre erau vândute Germaniei la prețuri fixe, în timp ce din Germania se aduceau mărfuri la prețul pieței germane. Prin mărirea cursului mărcii germane dela 40 la 60 lei aceste mărfuri erau cumpărate cu mult mai scump. O altă pagubă însemnată rezultă din faptul că România ne mai putând face export și în alte țări, pierdea diferența dintre prețul pe care-l plătea Germania și acela pe care le-ar fi plătit alte țări. În plus pierdea devize forte pe care România ar fi putut să le obțină, cum și taxele vamale care în exportul pentru Germania intrau în clearingul româno-german și care au rămas neplătite.

România și-a respectat în totul obligațiunile luate, în timp ce importul mărfurilor din Germania, echivalentul acestor produse, scădea tot mai mult. După cum rezultă din raportul Ministerului Economiei Naționale, exportul de cereale s'a ridicat dela 59,7% în 1940 la 77,9% în primele șase luni ale anului 1941, exportându-se în Germania dela 1 Octombrie 1940 până la 30 Septembrie 1941, 770.000 tone cereale în valoare de 4 miliarde 272.079.000 lei, iar semințe de plante 96.823 tone în valoare de 1.327.522.000 lei, însumând o valoare totală de peste cinci miliarde și jumătate lei. În plus s'au exportat semințe pentru care nu fuseseră fixate contingente, în valoare de 242 milioane 846.730 lei.

Din același raport al Ministerului Economiei Naționale mai rezultă că diferența dintre prețurile produselor agricole vândute în Germania dela 1 Octombrie 1940 la 1 Septembrie 1941

și prețurile pe care România ar fi putut să le obțină în Suedia sau Elveția este de 768.433.201 lei.

La întregul export românesc de produse agricole efectuat în același interval, numai din diferența prețurilor vânzărilor neoficiale interne (pentru armatele germane din România) sau a acelor la care ar fi putut să se valorifice produsele agricole în țări cu devalize libere și prețurile cu care aceste produse au fost vândute Germaniei, rezultă pentru economia națională o pagubă de aproximativ 10 miliarde 800 milioane lei.

Dar în afară de cereale și alte produse agricole, s'a mai exportat în Germania și s'a vândut pentru consumul pe loc al trupelor germane 90% din contingentele de animale, adică 15000 boi, 30.000 de porci, 1000 cai și 5000 de oi, în timp ce în România și la București, nu s'a putut da carne populației decât odată pe lună și atunci în cantități minime.

Cu toată lipsa de piei pentru fabricarea încălțăminte și cu toate că în România nu exista disponibil, s'au predat în cursul anului 1941 Germaniei 7500 piei de bovine. Trebuie remarcat că toate aceste cantități s'au predat numai dela 1 Octombrie 1940 până la 1 Septembrie 1941. Cum până în prezent nu s'a putut întocmi o statistică a livrărilor acestor produse pentru exportul în Germania și pentru întreținerea trupelor germane din România, se înțelege că până la izgonirea germanilor din țară aceste cantități se ridică la cifre enorme.

EXPORTUL DE PETROL. În 1939 a intervenit un acord între Germania și România pentru un schimb de petrol contra armament, sub denumirea de „Oelpakt“, care nu avantaja Germania numai în ceea ce privește preferința la livrările de petrol față de alte țări. După instaurarea regimului Antonescu cea dintâi grijă a Germaniei a fost să sporească atât creșterea volumului de petrol exportat cât și îngreunarea modalităților de plată, ceea ce a cauzat imense pagube țării românești. Se convenise la început ca schimbul de petrol contra armament și lichidarea acestui cont special să se facă printr'o compensare directă și reciprocă între aceste două materii, fixându-se la amândouă prețurile de înainte de război cu un mic spor la prețul petrolului, fiindcă se aducea din apropiere și astfel transporturile erau asigurate, Germania luându-și obligațiunea ca livrările de materiale de război să se facă în așa măsură, încât ele să acopere livrările de petrol. Prin modificări succesive aduse acestui acord lichidarea celor două conturi—export de petrol și import de armament — este scoasă din sistemul com-

pensării directe și reciproce și trece în clearingul româno-german, ceea ce dă posibilitatea Germaniei să trimită cu totul alte mărfuri în locul armamentului, în cea mai mare parte lipsite de orice importanță pentru economia țării românești.

Exportul de petrol se face de data aceasta fără nici un fel de control și în cantități tot mai mari, ceea ce guvernul Ion Antonescu admitea în vederea obținerii armamentului.

Crima guvernului Antonescu constă în primul rând în aceea că în locul celei mai importante avuții a țării ei acceptau să primească material fără importanță, care servea nu păcii, ci războiului. Dar acest război era războiul lui Hitler, pentru ca să distrugă omenirea. Germania având ea însăși nevoie de armament pentru războiul ce-l ducea, reduce tot mai mult cantitățile de material de război cerut de guvernul Antonescu și în locul acestui material trimite alte mărfuri fără importanță ca: ceasornice, rechaud-uri, fiare electrice de călcat, din care și azi se mai găsesc pe piață, articole de librărie și diferite alte mărunțișuri.

Pagubele rezultate din diferența dintre prețul petrolului și prețul mărfurilor trimise de Germania nu pot fi nici măcar calculate. Aceste mărfuri rămânând necumpărate, moneda nu putea fi absorbită de piață, încât Banca Națională trebuia să facă noi emisiuni, pentru ca guvernul Antonescu să poată finanța exportul de petrol pentru Germania. Cu toată această situație, guvernul Antonescu, la cererea nemților, a luat totuși măsuri de a intensifica exploatarea petrolului până la secătuirea acestui izvor de bogăție națională. În scrisoarea lui Clodius din 17 Februarie 1942 adresată Comisiei guvernamentale române — scrisoare care se află la dosarul acuzatului Marinescu fila 207 — el cere guvernului român o nouă lege a minelor, pentru sporirea producției de petrol, care să fie pusă în aplicare imediat. Cererea lui Clodius este satisfăcută imediat de Marinescu, care a alcătuit legea petrolului din 17 Iulie 1942 pentru exploatarea structurilor petrolifere până la epuizare.

Dar exploatarea începe să se facă într'un mod sălbatic : nemții pătrund în societățile petrolifere, controlează și reduc consumul intern, producția și exportul petrolului pentru Bulgaria, Elveția, Suedia. Ei monopolizează petrolul, tot petrolul românesc merge în Germania, iar România suferă pierderi enorme: prețul scăzut al petrolului, diferențele de preț față de alte țări, taxele vamale, valoarea petrolului în întregime care a rămas neachitat de germani.

Guvernul Antonescu a mers cu dărnicia sa până acolo, încât a dat nemților până și rezerva de benzină a aviației românești, în cantitate de 14,350 tone, așa după cum s'a convenit prin protocolul din 27 Iulie 1942, referitor la producția și repartizarea benzinei de aviație. Acest protocol e semnat de Ion Marinescu. Prin același protocol se recunoaște că producția maximă de benzină românească pentru aviație este de circa 8 mii tone, din care se repartizează pentru aviația germană 5.650 tone, iar pentru aviația română 2.350 tone.

Germanii merg cu pretențiunile lor până acolo încât prin protocolul din 11 Ianuarie 1943 (fila 165, dosar vol. 37) semnat de Clodius și Mihai Antonescu, cer și obțin ca guvernul Antonescu să îngrijească prin măsuri administrative și la nevoie chiar prin legi, ca exportul de produse petrolifere spre Germania și Italia să fie sporit la 4 milioane tone în cursul anului 1943, prin restrângerea consumului intern și prin sporirea producției.

Este de remarcant exportul de produse petrolifere din anul 1943, când din totalul exportului de 2.787.617 tone produse petrolifere s'a exportat numai Germaniei 2.217.546 tone, la care adunându-se cele 348.251 tone exportate Italiei, rezultă că în acest an s'a exportat pentru mașina de război nazi-fascistă 2.567.747 tone produse petrolifere. Deci, aproape întregul export de petrol mergea în Germania.

La exportul de cereale și petrol trebuie însă adăugat și exportul de materii prime ca: pirită, marmoră, minereuri de fier, calc natural și diverse alte materii și mărfuri.

Continuând seria actelor de trădare a intereselor naționale guvernul Antonescu a acceptat penetrațiunea germanilor în diferite societăți industriale, petrolifere, comerciale, instituții bancare și altele, ba chiar le-a permis să-și constituie pe acele societăți proprii, dându-le astfel posibilitatea să dețină monopolul exportului și să controleze întreaga noastră activitate economică.

Aceste societăți se constituiau cu un capital neînsemnat în raport cu volumul afacerilor ce întreprindeau, dar și acest capital, ca și acela cu care nemții veneau în participație la societățile românești, nu era adus din Germania, ci provenea fie din rezervele de lei interni, pe care le-au obținut în special pentru finanțarea trupelor germane, fie din angajamente de a aduce materii prime pentru funcționarea întreprinderilor, pe care le calculau în cota-parte.

Multe din aceste societăți funcționau prin creditele largi ce li se acordau de Banca Națională, Banca Românească și prin diferite alte instituții bancare și societăți, între care C. A. F. A., cum și prin chiar bănci cu capital aproape în întregime nemțesc, cum erau „Banca Comercială Română” și „Banca de Credit din Praga”, sucursala.

Din tabloul comunicat de C. A. S. B. I. — dar și acesta incomplet — rezultă că numărul acestor societăți și întreprinderi se ridică la 325 firme, dintre care: 20 instituții bancare 10 societăți cooperative, 159 întreprinderi comerciale și 163 întreprinderi industriale. Dintre aceste firme au primit credite dela Banca Națională un număr de 52 societăți, restul primind credite dela alte instituții bancare.

Ținem să arătăm că societăților germane, cărora li se dădea dreptul exclusiv de culegere și comerț cu produse agricole și despre care am vorbit la capitolul exportului cerealelor, ca „Agromex” „Cerealcomerț” „Prodag” „Rizeria Română” și „Müller-Cereal Export”, li s’au acordat asemenea credite de la Banca Națională. Deasemeni, tot Banca Națională a acordat credite și societăților petrolifere, în care nemții erau interesați și anume: „Colombia”, „Concordia”, „Petrol-Blok”, „Sarpetrol” „Kontinental Oel” și „I. R. D. P.”.

Credite mari dela Banca Națională a primit în special societatea „Rogifer”, ale cărei angajamente la B. N. R. la data de 5 Septembrie 1944 erau de 3.111.383.092 lei.

Această societate a avut o durată efemeră. Germania urmărea prin ea acapararea industriei grele a țării. În acest scop, prin concernul „Herman Göring Werke”, în baza contractului din 13 Februarie 1941, s’a încheiat convenția II cu guvernul Antonescu, pentru fondarea societății „Rogifer” în vederea organizării industriei românești în cadrul protocolului din 4 Decembrie 1940 referitor la refacerea economică a României.

Societatea „Rogifer” a luat ființă prin D. L. nr. 1633 publicat în „Monitorul Oficial” din 2 Iunie 1941, având ca asociați Statul Român și Uzinele „Hermann Göring Werke”, cu un capital social de 150 milioane, în participare egală. Scopul societății era arendarea și exploatarea clădirilor, mașinilor și instalațiunilor întreprinderilor „N. Malaxa”, expropriate de Statul Român în baza D. L. 370 din 18 Februarie 1941, alcătuit tocmai în acest scop.

Prin contractul încheiat la 7 Octombrie 1941, întreprinderile „Malaxa” sunt arendate societății „Rogifer”. În baza

acestui contract și a scrisorii-anexă la contract, cu data de 26 Septembrie 1941, societatea „Hermann Göring Werke“ se obligă să pună la dispoziția industriei românești anumite cantități de cocs și minereuri, aceeasi societate fiind obligată prin contract să dea și concursul tehnic. Societatea „Hermann Göring Werke“ nu și-a îndeplinit niciuna din aceste obligațiuni, totuși, noua societate „Rogifer“ a funcționat până la consumarea stocurilor proprii ale întreprinderilor „Malaxa“ care fuseseră preluate de către „Rogifer“.

Aportul arătat în contract, pe care nemții se obligaseră a-l aduce, nu a fost însă adus, astfel că fără nici un fel de contribuție această societate germană a realizat beneficii din prelucrarea materialului românesc și livrările făcute de „Rogifer“.

Pentru ca societatea „Rogifer“ să poată funcționa ea a fost finanțată de Banca Națională. Ea a funcționat până la data de 13 Februarie 1943, când în urma unei convenții între Statul Român și grupul „Hermann Göring Werke“, acțiunile acestui grup sunt vândute Statului Român, astfel că dela această dată Statul român rămâne singurul acționar al Rogiferului. Grupul „Hermann Göring Werke“ a abandonat Rogiferul deoarece acesta nu mai prezenta nici un interes pentru el din cauză că stocurile de materii prime preluate dela Malaxa se epuizaseră, iar nemții care n'au avut intenția să aducă materiile prime necesare, au lăsat întreprinderile în seama Statului Român. Guvernul Antonescu în loc de a cere reparațiuni, a cumpărat cu bani grei partea socială a grupului H. G. W., care însă nu reprezenta nimic, încât acest grup realizează încă un beneficiu. Statul își cumpăra astfel proprii săi bani.

TRANSPORTURILE PUSE IN SERVICIUL GERMANIEI

Pentru ca opera de predare a intereselor economice naționale să fie complectă, guvernul Antonescu care rămânea credincios în slujba lui Hitler, a pus la dispoziția Germaniei și căile de comunicație, efectuând nenumărate transporturi germane cu reduceri de tarif, cum și diferite lucrări de complectare de linii și instalații de cale ferată, care se efectuau după un program aproape exclusiv după cerințele comandamentului german, spre a servi exclusiv acestuia.

Prin punerea la dispoziție a rețelei C. F. R. pentru transporturile militare germane, întreg serviciul de transport intern este dezorganizat, căci numai dela venirea în țară a germanilor

și până la sfârșitul anului 1941, C. F. R.-ul a transportat un număr de 22 mii de garnituri militare germane (vezi memorandumul din 11 Februarie 1942, fila 2).

Pentru transportul trupelor germane și pentru acela al militarilor izolați, cum și pentru transportul petrolului în Germania, s'a admis un tarif redus.

Prin acordarea acestei reduceri, calea ferată a suferit o pagubă de 37.689.585.060 lei pentru efectuarea transporturilor de oameni, mărfuri, bagaje, mesagerii și păcură în contul trupelor germane din România, pe intervalul dela 1 Septembrie 1940 la 23 August 1944, iar pentru transportul de alte mărfuri pe aceeași perioadă, calea ferată pierde alte 10 miliarde 531.201.572 lei. Dar germanii nu au achitat în întregime nici măcar acest tarif redus, din care cauză calea ferată a suferit o altă pierdere de 5.463.504.120 lei.

În total calea ferată suferă numai de pe urma transporturilor efectuate pentru germani, în afară de distrugerii, o pierdere care se ridică la impresionanta sumă de 53 miliarde 684.090.572 lei.

Pagubele suferite de poporul român nu sunt numai acelea rezultate din politica de trădare a intereselor naționale, politică urmată de acuzații care au făcut parte din guvernul Antonescu, dar și cele suferite ca rezultat și consecință directă a purtării războiului.

Din cauza operațiunilor militare poporul român a trebuit să sufere, pe lângă pierderile de vieți omenești și pierderi în materiale. Aceste pierderi, după cum sunt arătate de Marele Stat Major, la valoarea de atunci, se ridică la suma de lei 145.088,673.218 lei. În afară de munițiunile folosite și subzistență care nu pot fi calculate. Pierderile prevăzute în această cifră se referă la armament, harnașamente, mijloace de transport hipo, material transmisiuni, material geniu, material intendență, materiale apărare contra gazelor, material sanitar și autovehicule.

Această valoare însă, raportată la valuta de azi, cu greu ar fi exprimată în cifre.

De pe urma bombardamentelor România a avut de suferit alte pagube și anume:

După date provizorii comunicate de Institutul Central de Statistică au fost lovite un număr de 26.760 clădiri, fără a li se arăta valoarea.

Căile ferate, pe lângă pagubele ce le-au suferit prin

transporturile efectuate pentru trupele germane, despre care am amintit mai înainte, au mai avut de suferit de pe urma bombardamentelor pierderi care se ridică la 100.578.150.000 lei, prin distrugeri de clădiri, linii, locomotive, vagoane, poduri, instalații P. T. T., conducte, diverse materiale, inventar, instalații.

Dar, în afară de aceste pagube, C. F. R.-ul a mai suferit pagube cu ocazia retragerii armatelor germane, prin distrugeri de poduri, material rulant, și instalații care au fost dinamitate, sustrageri de materiale, etc., care se evaluează la suma de 37.480.000.000 lei.

Aci nu intră pagubele datorite războiului din zone operative ale frontului, care nu sunt încă cunoscute cu certitudine și nici evaluate.

Adunate toate pagubele cauzate C. F. R.-ului prin distrugerile ce am arătat, cum și prin cele suferite în urma transporturilor efectuate pentru trupele germane, rezultă că C. F. R.-ul a avut de suportat de pe urma războiului criminal a lui Ion Antonescu, pagube ce trec peste 200 miliarde lei (adică 20.000 miliarde la valoarea actuală).

În total pagubele suferite de industriile petrolifere de pe urma bombardamentelor se cifrează la suma de Lei 29 miliarde 565.900.000 (la valoarea de azi peste 3.000 de miliarde).

Alături de industria petroliferă, guvernul Antonescu a mai pus la dispoziția nemților și industria noastră siderurgică, „Reșița“, „Malaxa“, „Șantierelor Navale Galați“, cum și alte diferite fabrici, care au lucrat până la epuizarea stocurilor lor proprii, căci nemții nu le mai aprovizionau nici cu materii prime și nici cu cărbunii necesari după cum se obligaseră, comunicând lui Mihai Antonescu că Germania se găsește în imposibilitate de a livra aceste materii.

JAFURILE DIN U. R. S. S.

Jefuind țara de bogățiile ei pentru a le pune la dispoziția germanilor, Ion Antonescu și guvernul său, adoptând în totul politica de jaf a lui Hitler, au considerat de a lor datorie să jefuiască teritoriile din Rusia Sovietică, pe care pătrunseseră vremelnice în urma războiului dus contra acestei țări.

În vol. 36, filele 11-25 se găsește un tablou întocmit de subcomisiunea pentru aplicarea art. 12 din convenția de ar-

mistișiu, în care sunt prevăzute toate bunurile jefuite din U.R. S. S. Din acest tablou rezultă că s'au ridicat în cantități enorme, greu de calculat și greu de evaluat, diferite bunuri ca: instalațiuni de forță, cazane cu aburi, strunguri pentru tăiat metale, instalații și unelte de fierărie, instalații de pompe și compresoare, instalații pentru ridicat, instalații de transport, autovehicule și tractoare, instalații pentru construcții, instalații electrice și autogene, metale feroase, metale neferoase, cabluri și sârmă electrică, instrumente de măsurat, rezervoare, instalații de incendii, articole de cauciuc și asbest, produse textile, piei și fabricate de piele, chimicale, mașini diferite, alte materiale, mașini agricole și inventar agricol, vehicule de tracțiune animală, animale, cereale, alimente și diferite alte materiale, între care și material sanitar.

Dacă în ceea ce privește unele din aceste bunuri ar putea fi discuție dacă constituie sau nu capturi de războiu, în ceea ce privește altele, nu mai poate fi nici o discuție.

Ce capturi de războiu pot fi considerate oglinzile, covoarele, goblinurile, preșurile, samovarele, mașinile de cusut, pianele, patefoanele, tablourile, obiectele de artă, icoanele, vestmintele bisericești și tot felul de alte obiecte, din care n'am enumerat decât o cantitate neînsemnată?

Jaful s'a făcut însă, după cum a voit și a dispus Ion Antonescu și Mihai Antonescu, iar Alexianu se conforma în totul ordinelor transmise de Dobre. sub controlul și supravegherea directă a acestuia. Alexianu lua totul și trimitea totul. Dar lua și pentru el, și trimitea și lui Mihai Antonescu covoare și diferite obiecte de artă.

„Să luăm cât mai mult din Transnistria, dar fără acte, pentru ca mâine rușii să nu poată scoate documente pe care să le aducă la masa verde” — spune Ion Antonescu în ședința Consiliului din 17. III. 1943.

Acestea sunt principalele acte, prin care Ion Antonescu și miniștrii săi, trădând interesele poporului român, au aservit Germaniei întreaga economie a țării și au participat la războiul criminal a lui Hitler, prin care acesta urmărea subjugarea economică și politică a Europei în „noua ordine socială” pe care voia să o realizeze în interesul Germaniei hitleriste. (Acuzatorul public arată apoi rolul fiecăruia dintre acuzații: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Ion Marinescu, Gheorghe Dobre, Vasile Dimitriuc, Constantin Bușilă, Nicolae Mareș, Constantin Papanace, Ian Protopopescu și Corneliu Georgecu, cerând pentru toți aceștia pedeapsa maximă: condamnarea la moarte).

RECHIZITORIUL

ACUZATORULUI PUBLIC-ŞEF VASILE STOICAN

Şedinţa se deschide la orele 18.

— Se prezintă la şedinţă o delegaţie a invalizilor de războiu precum şi o delegaţie a paralticilor din lagărul Vapniarka, care prezintă o moţiune.

Un delegat citeşte moţiunea.

PREŞEDINTELE: Tribunalul ia act de moţiunea invalizilor de războiu.

— Un delegat din partea paralticilor din lagărul Vapniarka citeşte o moţiune de care Tribunalul deasemenea ia act.

PREŞEDINTELE: D-1 Acuzator Public-Şef Stoican Vasile are cuvântul în desvoltarea rechizitoriului.

D. ACUZATOR PUBLIC ŞEF STOICAN: D-le Preşedinte şi Onorat Tribunal al Poporului, să-mi daţi voe, înainte de a începe expunerea mea, să-mi exprim emoţia pe care o simt faţă de cele petrecute aici. Imi voiu implora slabele mele puteri pentru a se înzeci, spre a putea face rechizitoriul acestor acuzaţi. Pentru că adevăratul rechizitoriu este făcut de aceste victime ale criminalilor pe care-i judecaţi Dvs. aici; pentru că rechizitoriul cel mai mare şi mai puternic este rechizitoriul care porneşte din toate colţurile acestei ţări, în care aceşti criminali au introdus suferinţa; rechizitoriul cel mai puternic contra acestor acuzaţi este făcut de umbrele morţilor cari plutesc în această sală, a zecilor de mii de morţi cari s'au prefăcut în praf şi care nu au avut nici măcar mormânt pe întinsul teritoriului Uniunii Sovietice; pentru că rechizitoriul cel mai puternic stă în tremuratul acestor invalizi paraltici pe care i-aţi văzut aici în faţa domniilor voastre, pentru că rechizitoriul

cel mai puternic stă în suferința mută a zecilor de mii de văduve și orfani de războiu rămași depe urma crimelor săvârșite de acești criminali.

Eu aici mă voiu mărgini a face numai o apărare a lor, o apărare a suferinței lor, o apărare a amintirii celor morți fără altă vină decât de a fi fost oameni. Eu am de expus aici astăzi capătul de acuzare care mi-a revenit, a unei singure crime, dar cea mai mare crimă pe care am denumit-o și noi și toate popoarele civilizate, crima contra umanității, crimă care a fost săvârșită asupra oamenilor care nu aveau altă vină decât de a se fi născut oameni și de a fi victimele propriilor lor semenii.

Onorat Tribunal al Poporului, vă numesc așa pentru că Dvs. sunteți poporul. Am auzit în ședință vorbindu-se cu cinism, cu mare cinism, de popor, de poporul pe care această bancă a acuzaților pretinde că l-ar fi avut în spatele lor. Vă voi arăta imediat cine era poporul care stătea în spatele acestor criminali de războiu.

Poporul sunteți Dvs., poporul este acest plugar care reprezintă masele imense ale plugărimii de pe tot întinsul țării, care muncește zi de zi pentru propășirea țării acesteia, și care a fost trimis într'un războiu criminal.

Poporul este acest muncitor care în cursul dictaturii, sub teroarea dictaturii, a umplut temnițele și lagărele și a fost pus să muncească pentru războiul hitlerist.

Poporul este această reprezentantă a femeilor din țara românească, reprezentanta soțiilor și mamelor tuturor celor cari au murit pentru cauza lui Hitler, în deportări, cari au murit schingiuiți sub diferite sisteme criminale.

Poporul sunt intelectualii de acolo, profesori universitari și avocați, cari au suferit alături de celelalte categorii sociale sub această dictatură.

Iată poporul. Acesta este adevăratul popor, nu poporul de care vorbiți voi din boxă. Acesta este poporul, imensa majoritate a poporului românesc, care vă judecă astăzi și care vă va sancționa mâine.

Ați reușit un singur lucru! Ați reușit să transformați România dintr'o țară cu tradiții de blândețe, dintr'o țară blajină, să o transformați într'o țară care și-a făcut trista celebritate de a fi a doua țară din Europa și a treia din lume după Germania și Japonia, ca număr de crime, cu cei mai sălbatici criminali de războiu și crime săvârșite prin cele mai barbare sisteme.

Aceasta este realitatea. Suntem chemați noi dela această bară, muncitorul care v'a vorbit eri și noi ceilalți cari nu suntem muncitori cu palmele, dar care ne mândrim că suntem alături de el, să apărăm țara românească și prin acest proces s'o reabilităm în fața propriilor săi ochi, în fața trecutului său, în fața viitorului său. în fața tuturor popoarelor civilizate, iubitoare de libertate.

Acesta este rolul nostru. Rolul nostru este ca prin redusele noastre posibilități să vă prezentăm domniilor voastre tragedia celor patru ani de dictatură antonesciană. Rolul nostru este modest, pe când rolul Dvs. Onorat Tribunal al Poporului este mare, este acel de a smulge din istoria românească paginile celor patru ani de dictatură antonesciană, care sunt îmbibate cu sânge, pagini de rușine în istoria poporului românesc.

SPRIJINUL „POPULAR“

Rolul Dvs. este să reabilitați acest popor și să eliminați din mijlocul colectivității românești pe acești criminali.

Onorat Tribunal al Poporului, s'a vorbit aci despre sprijinul popular al guvernării Antonescu. Să-mi dați voie înainte de a ajunge la capitolul meu, al crimelor în contra umanității, să discutăm acest sprijin popular și să spulberăm această minciună, care denotă cinism împins până la capăt.

S'a vorbit de sprijinul popular al guvernării Antonescu. Onorat Tribunal al Poporului, guvernul Antonescu a avut un singur sprijin — a fost guvernul lui Hitler în România. Acesta este adevărul.

Cu greu ar fi putut Hitler, înainte de 6 Septembrie și după 6 Septembrie să schimbe configurația politică a României fără sprijinul acestor criminali. Guvernul Antonescu este guvernul lui Hitler în România.

Ce este cu legionarii? Ce este cu acea ordine pe care a introdus-o acuzatul Ion Antonescu la 21 Ianuarie 1941? Ce este cu acea ordine pe care a introdus-o pentru binele poporului român, așa cum spune acuzatul Ion Antonescu?

Este ordinea germană, este ordinea nouă, este ordinea care a introdus-o Ion Antonescu pentru a servi pe Hitler și hitlerismul.

Onorat Tribunal al Poporului, în prima fază, dela 6 Septembrie până la rebeliune, Germanii s'au servit în România de mișcarea legionară, de mișcarea teroristă pe care o cunoașteți

și prin care ei au căutat să desăvârșească o penetrație economică, politică și militară în țara românească.

Ce era mișcarea legionară? Nu am să revin asupra discuțiilor acestei chestiuni, pentru că ea este bine cunoscută de Dvs.

Mișcarea legionară nu era decât instrumentul hitlerist de teroare în România, nu era decât coloana cincea în țara noastră.

Să-mi dați voie să citesc un singur document, de mare importanță, de o deosebită pregnanță pentru cele ce voi susține.

Iată, Onorat Tribunal al Poporului, scrisoarea lui Himmler, personagiu de tristă celebritate, scrisă celui alt personagiu, de aceeași tristă celebritate, Horia Sima:

Mult stimat camarad Horia Sima,

Am primit astăzi pentru o întrevedere pe colaboratorul Dvs. dr. Biriș, care cu ocazia șederei sale la Berlin, s'a prezentat la Gruppenführerul Heydrich, șeful poliției de siguranță, pentru a discuta împreună problemele polițienești, în special pregătirea și complectarea cadrelor. M'a interesat să aflu direct de la acest intim colaborator al dvs. despre mișcarea legionară și noua organizare a României.

Cu această ocazie am constatat paralelele care se pot trage în dezvoltarea mișcării legionare și a partidului național-socialist din Germania.

În această primă epocă a preluării puterii, au fost trași la răspundere și împușcați de către mișcare în afară de Justiția de Stat, oameni și adversarii noștri, similar cazului legionarilor care au răzbunat moartea stimatului și iubitului lor Căpitan cum și a nenumăraților camarazi.

O asemenea măsură este justă, pentru că ea nu poate fi adusă la îndeplinire niciodată de justiția ordinară, care este legată de paragrafe și va depinde întotdeauna de un formalism al paragrafelor.

O altă paralelă s'ar putea trage — după cum mi se pare — și în ceea ce privește raportul mișcării legionare față de Șeful de Stat din România, așa cum a fost și raportul partidului național-socialist, față de președintele Reichului von Hindenburg.

Sunt sigur, că el va fi din ce în ce mai mult pătruns de convingerea, că portivit exemplului din Germania și Italia,

Patria nu poate fi reconstruită, fără mișcarea eșită din sânul poporului, fără ajutorul dvs., camarade Horia Sima, care ați preluat moștenirea căpitanului Codreanu, și fără ajutorul legionarilor.

După cum aud, veți vizita în curând — la invitația locșii-
torului Führerului — în calitate de șef al mișcării legionare,
Germania și partidul muncitoresc german național-socialist
M'ași bucura foarte mult, dacă dvs. în timpul șederii dvs. în
Germania, după cum sper, ați rezerva o zi sau două din pro-
gramul dvs. pentru a vizita organizarea SS-ului și a poliției
și cu acest prilej am avea ocazia să discutăm amănunțit asupra
acestora din urmă, precum și despre multe probleme care pre-
zintă un mare interes.

Pentru mine în calitate de SS-Reichsführer și Șef al Po-
liției Germane, se înțelege dela sine că voi da în orice pri-
vință concursul meu, atât cu sfatul, cât și cu fapta, Statului
Român, și mișcării legionare, la reorganizarea poliției, precum
și la organizarea mișcării.

După cum vedeți, în această scrisoare este vorba de pregă-
tirea și complectarea cadrelor de teroare în România.

Iată, Onorat Tribunal al Poporului, un document din care
se vede că mișcarea legionară era regisată, era organizată în
structura ei teroristă de către șeful, maestrul terorismului in-
ternațional Himmler.

Ce s'a întâmplat, Onorat Tribunal al Poporului? S'a în-
tâmplat rebeliunea dela 21 Ianuarie 1941, când Germanii
și-au dat seama că legionarii merg pe calea anarhiei, pe calea
desordinei. Hitleriștii au spus: „Noi avem nevoie în România
de ordine pentru a pune bazele unei exploatări economice
acolo, și pentru a face din România o bază de atac în războiul
de agresiune în contra U. R. S. S.

Iată, Onorat Tribunal al poporului scrisoarea lui Hansen
șeful Misiunii Germane în România, care a scris-o cu ocazia
procesului rebeliunii dela Curtea Marțială. El a trimis urmă-
toarea scrisoare:

„Generalul Mehedinți m'a vizitat la 28 Ianuarie 1941 la
Hotel Ambasador, nu din îndemnul său propriu, ci eu l-am
rugat pentru această vizită, în mod expres.

„Am făcut aceasta, pentru faptul că legionarii au proce-
dat la rebeliune, în mod evident în completă neștiință sau
chiar greșită interpretare a atitudinii armatei germane, care
în concordanță cu politica oficială a Marelui Reich și directi-

vele acestuia era hotărâtă să păstreze o loialitate față de Conducătorul Statului generalul Antonescu.

„Am crezut cu atât mai necesar, a aduce la cunoștința legionarilor această atitudine bine stabilită, pentru că Horia Sima m'a vizitat în ziua de 21 Ianuarie, după amiază, și eu în neștiința acțiunii sale, care urma să se producă. am răspuns, potrivit asigurărilor pe care le-a dat, cu prilejul asasinării maiorului Döring, în vederea unui sentiment sincer și camaraderesc al Legiunii față de armata germană.

„Hotărât însă ar fi următoarele: lui Horia Sima și Legiunii le este cunoscut, că pentru Germania și România, sunt în curs fapte importante militare. Deci trebuie să fie clar că aceste pregătiri nu trebuie să fie turburate în nici un caz.

„Rebeliunea. începută fără știința misiunii militare germane ar putea periclita prin situația și cu urmările ei posibile, aceste înfăptuiri. De aceea trebuie să fie clar că armata germană, contra voinței sale bine accentuată, s'ar vedea pur și simplu forțată să intervie și că aceasta s'ar produce bine înțeles fără prejudiciul sentimentului de amicitie față de Legiune și numai în favoarea conducerii legale a Statului, care a oferit Führerului Adolf Hitler încrederea necondiționată“.

Și scrisoarea urmează pe acelaș ton. Din această scrisoare, precum și din toate evenimentele din această perioadă, veți ajunge la concluzia că schimbarea dela legionari la Ion Antonescu nu s'a făcut din motivele invocate în apărările pe care le-a făcut acuzatul,, ci pentru un unic scop, pentru că Hitler a vrut să-și schimbe vechilul în România.

Onorat Tribunal ați auzit în ședințe discutându-se cu o rară lipsă de răspundere pentru un martor care se pretindea a fi jucat un rol politic în țara românească, ați auzit aducându-se certificate acestei mișcări. Ați auzit Dvs. că această mișcare a fost prezentată aci ca un partid reprezentând o opinie, un curent popular. Ați auzit de tactică electorală și ați auzit aci martori cari au făcut cartel electoral cu acest partid. Ați auzit aci de scuza că aceasta n'a fost o unire în vederea guvernării ca aceea făcută de Mareșalul Antonescu, ci a fost un simplu cartel electoral. Dar un cartel electoral făcut de un partid care se pretindea că este un partid politic de ordine, un cartel electoral în aceste condițiuni poate duce la două consecințe grave. Poate duce sau la consecința că partidul politic care face cartelul cu mișcarea teroristă să fie înghițit de mișcarea teroristă, sau se poate întâmpla ca în cazul când șeful mișcării teroriste,

pentru că acesta contează într-o mișcare teroristă, capul bandei, când acesta dispare, se poate întâmpla ca partidul politic să devie în baza testamentului acestui cap de mișcare teroristă, să devie locul de refugiu al foștilor membri ai acestei mișcări teroriste. Toate acestea le prezintă onorabilul martor ca „experiențe electorale“, ca „strategie electorală“. Nu domnilor, a fost o simpatie reciprocă, care a fost împinsă până a fi certifiării. A fost o dureroasă experiență pentru că aceste carteli n'au fost numai strategii politice, ci au ridicat în țara românească coloana 5-a germană, mișcarea legionară. Acesta a fost rezultatul cartelurilor politice. Și n'a fost un cartel politic, a fost o simpatie reciprocă, care a fost împinsă până a fi certificată și susținută eri când s'a făcut mărturia, în fața crucii și în împrejurările de astăzi din România.

Onorat Tribunal să trecem la aceeași temă a bazei populare a dictaturii, a regimului de teroare antonesciană. Ați supus țara românească la ocupația germană. Ați mascat această ocupație germană sub protocoale și convențiuni, vrând să induceți poporul în eroare că este vorba de o simplă misiune de instrucție. Dacă ați avut poporul în spatele Dvs., de ce ați simțit nevoia să spuneți în Consiliul de miniștri: este nevoie să mințim poporul, să facem propagandă, să-i legăm ochii să nu vadă că este o ocupație militară germană în țară. Să prezentăm poporului această misiune drept o simplă misiune de instrucție care va sta o lună, două și pe urmă va pleca.

CE ERA „MISIUNEA GERMANĂ“

Dați-mi voie Onorat Tribunal, să vedeți din însuși textul convenției semnată de acuzatul Ion Antonescu și semnată și pertractată de Statul Major Român, despre ce fel de misiune de instrucție este vorba.

Iată documentul: „Propunerile Guvernului Român pentru trimiterea unei misiuni militare germane. București, 17 Septembrie 1940.

„Propunerile Guvernului Român pentru trimiterea unei misiuni militare germane pe baza convorbirilor cari au avut loc la 15—17 Septembrie 1940 între generalul Antonescu, conducătorul Statului Român, și generalul Von Tippelskirch, din partea Comandamentului Suprem German“.

Ce se aduce în țară? Desigur, Onorat Tribunal, ipocrizia sub care s'au mascat toate nelegiuirile acestei guvernări o veți

întâlni în toate documentele și aci în clauzele așa zisei misiuni de instrucție.

„Aviația de luptă: 6—8 escadrile de bombardament“.

Vă amintiți că la interogator acuzatul Ion Antonescu a spus: „n'a venit aviație“.

„6—8 escadrile de bombardament. 10—12 escadrile de vânătoare. 6 escadrile de asalt Stuka, 24 baterii antiaeriene, 75—88 mm, 20 baterii, 37—40, 30 baterii mitraliere 320. 6 baterii proiectoare“.

Misiune militară de instrucție sau protecția petrolului german dela Plocești — toată această aviație și toată această artilerie antiaeriană?

Veți vedea imediat din documentul Statului Major ce trupe au intrat în România până la izbucnirea războiului pe baza acestei preținse convențiuni pentru misiunea militară de instrucție. Dar în însăși această convenție pentru așa pretinsa misiune militară de instrucție veți găsi la punctul 8 sub titlul „Colaborarea în caz de războiu“.

„Colaborarea în caz de războiu se va stabili din timp direct între guvernele celor două țări.“

Ce caută această clauză într-o convenție pentru trimiterea unei simple misiuni militare de instrucție, așa cum au vrut s'o prezinte acuzații?

N'am să mai rețin Onoratul Tribunal cu lectura tuturor acestor documente. Voiu folosi câteva rânduri din declarația lui Ilie Steflea, fost Șef al Statului Major:

„In ce privește trupele germane venite pentru instrucție în țară, mi-am dat seama că sub acest pretext au intrat în țară nu numai trupele necesare pentru instrucție, ci un număr mare pe care nu l-am putut cunoaște niciodată, de divizii germane, care au trecut Dunărea pentru a merge unele în Grecia, altele pentru a ataca Serbia“.

Eram în faza pregătitoare — și aceasta este marea crimă: ați făcut din pașnica țară românească bază de atac contra Serbiei, contra Greciei și contra Uniunii Sovietice. Prima fază, primul obiectiv al acestei așa zise misiuni militare de instrucție a fost ocupația germană pentru înlesnirea trecerii trupelor către Iugoslavia și Grecia.

Veți vedea, Onorat Tribunal, efectivele, așa cum sunt enumerate de Statul Major, care ajung le 22 Iulie 1941, tot în cadrul acestei mici misiuni militare de instrucție, să numere: un comandament de armată — nu vă mai citesc toate fazele

prin care a trecut această misiune militară —, trei comanda-
mente de corp de armată, 6 divizii de infanterie în Moldova și
alte 2 în curs de transport.

Vasăzică, Onorat Tribunal, iată cum se prezenta misiunea
militară de instrucție. Ea era ocupația României de către tru-
pele germane, era deschiderea drumului pentru războaiele de
agresiune contra Iugoslaviei, contra Greciei și contra Uniunii
Sovietice.

Pentru ce toate acestea? Ca să aruncați România în cel mai
dezastruos război, în cea mai groaznică nenorocire pe care a su-
portat-o această țară, într'un războiu în care nu aveam ce
căuta, într'un războiu care a aruncat o pată peste acest popor
pentru secole.

Cine v'a atacat? Cine v'a provocat? Ați auzit dvs. de efortu-
rile Uniunii Sovietice de apropiere în acea perioadă, de Ro-
mânia. Și în ccmplectarea documentelor arătate dimineață,
dați-mi voe să vă evoc dvs. din relatarea făcută de ambasado-
rul României de atunci la Moscova, din notele lui, să vă evoc
însăși convorbirea cu Comisarul Poporului pentru Afacerile
Externe de atunci al Uniunii Sovietice, Molotov. Iată ce
spune Ambasadorul României la Moscova:

*„Marți 24 Iunie la ora 2 după masă am primit un telefon
de la Kremlin că d. Molotov dorește să mă vadă: la ora 4 fără
un sfert am fost primit la Kremlin cu acelaș ceremonial ca la
vizita cea dintâi pe care o făcusem acum un an d-lui Molotov
Un ofițer mă așteaptă pe peron, se prezintă, îmi strânge mâna,
mă întovărășește până în apartamentul de primire. Sunt intro-
dus în biroul cel mai lung cu ușa deschisă a Vice Președinte-
lui Consiliului Comisarilor Poporului.*

*D. Molotov vine spre mine, pare obosit, îmi întinde mâna
cu un gest simplu și liniștit. Imi vorbește apoi pe un ton domol,
cu încredere, cu voce scăzută: Aș vrea să știu, domnule Mini-
stru, care este situația dintre noi. Trăiam până mai ieri în
pace“.*

Cu câtă simplitate în câteva cuvinte se rezumă o istorie
întreagă. Cu câtă simplitate și cu cât bun simț se exprimă în
câteva cuvinte un interg trecut de prietenie între cele două
popoare.

*„Am declarat în mai multe rânduri, în termeni categorici,
că doream o Românie pașnică și independentă. Voința noastră
pe care am dovedit-o prin fapte, era să întărim raporturile din-
tre noi. Când Germania v'a dat așa zisa garanție, am protestat*

împotriva acestei garanții, fiindcă presimțeam că e menită să turbure raporturile dintre U. R. S. S. și România. Această garanție însemna sfârșitul independenței Dvs. Ați intrat sub dependența Germaniei.

Câteva luni mai târziu ați și fost ocupați de fapt. Nu era însă nevoie să vă asociați la agresiunea bandiților împotriva noastră. Suntem siliți să tragem toate consecințele în urma acestor fapte. (D. Molotov repetă de mai multe ori cuvintele : „bandit“ și „banditesc“, de altfel fără nici o pornire și pe un ton potolit — de câte ori pomeneste de agresiunea germană).

Iată prin glasul unui om simplu care conduce destinele popoarelor sovietice exprimată durerea tuturor acestor popoare pentru agresiunea unui popor vecin și prieten.

CAMARADERIA ROMÂNÔ-GERMANĂ

Iată Onorat Tribunal legitimitatea acestui război de agresiune care se face unui vecin care îți întindea mâna prietenește. S'a mers mai departe cu cinismul în a se invoca sprijinul poporului pentru această dictatură și s'a vorbit și s'a trâmbișat tot timpul acestei dictaturi de camaraderia de arme româno-germană. Se cunoaște astăzi ce înseamnă camaraderia de arme româno-germană: Înseamnă că soldații români stăteau 10 luni sau un an pe front, pentru ca trupele germane să poată pleca în concediu. Se cunoaște această camaraderie când în retragere, dacă un biet soldat român, care mergea pe jos zeci de kilometri, se agăța de un camion cu soldați germani aceștia cu baioneta îi retezau mâinile. Camaraderia româno-germană? Vă voi citi imediat ordinul de zi dat pentru trupele române de către camaradul lui Ion Antonescu, comandantul armatei a XI-a germane, von Schubert. Veți vedea imediat din acest document ce înseamnă camaraderie româno-germană, ce înseamnă frăția de arme. Imi stau și acum în minte lozincile criminale pe cari le lansai pentru a face propagandă: „Frăția de arme româno-germană“, „Camaraderia româno-germană“ și alte asemenea formule destinate să mascheze poporului român gradul de vasalitate la care armata română se găsea față de armata germană. Cu acestea vroiați să amăgiți poporul român că războiul era un războiu popular și că această tovărășie banditească era o alianță pentru salvarea țării și a poporului român.

Ați menținut armata acolo pe front prin teroare, ați menținut acolo pe front armata prin fel de fel de ordine, prin cari și plimbați în fața ochilor sancțiunile cele mai grele și pedep-

sele cele mai grave. Veți vedea imediat cât de popular era acest războiu de agresiune în sânul armatei condusă de generalii acuzatului Ion Antonescu.

La 3 Februarie 1943, într'una din proclamațiile mincinoase, ipocrite, cinice, pe care acuzatul Ion Antonescu le lanșă către armată, spune: „Soldați ai armatei Caucazului, suntem mândri de voi. În aceste clipe grele țara întregă vă privește cu admirație și plină de nădejde. În fața morților voștri ne descoperim. Faptele voastre de azi au întrecut pe cele de ieri și vă înalță la gloria legendară a eroilor români“.

Ce rușine pentru mine să citesc astăzi în fața dvs. și a țării aceste rânduri! Două zile mai târziu, la 5 Februarie 1943, — ca să vedeți cât cinism a stat la baza acestei guvernări — la 5 Februarie, proclamația către aceiași soldați ai Caucazului:

„Sunt informat că în unitățile din Caucaz se găsesc elemente cari își pleacă urechea la șoptele de destrămare a neamului și că unele din ele ar fi găsit ecou în special în rândurile ofițerilor.

Exagerând consecințele evenimentelor de pe frontul de Est în perioada aceasta de iarnă, propaganda inamică pretinde că războiul pentru noi ar fi pierdut și sfătuește pe luptătorii noștri să înceteze lupta pentrucă în Rusia nu ne sacrificăm decât pentru Germania și în schimb neglijăm interesele noastre, cari ne cer să recucerim Ardealul și nu teritorii rusești.

Reamintesc tuturor că în acest război de apărare este vorba de ființa neamului nostru, iar pierderea lui înseamnă pentru noi moarte, dela care numai prin noi înșine și cu ajutorul Germaniei ne putem salva.

Desfășurarea nenorocoasă a unora din ultimele lupte nu trebuie să ne ducă la pierderea încrederii în victorie. Să privim pentru aceasta în tabăra inamicului. El a pierdut nenumărate bătălii și a trebuit să părăsească un teritoriu foarte vast, pierdut milioane de oameni, armament și material de tot felul și totuși își păstrează dârzenia în luptă și voința de a lupta.

Cu atât mai mult nouă, învingători până azi și pătrunși adânc în inima inamicului, nu ne este permis să facem vreun act de slăbiciune.

Dorința de a veni în țară pentru cei ce au avut concediu și așa zisa preocupare de împlinire a altor idealuri naționale, vor fi socotite manifestări periculoase pentru disciplina militară și sancționate ca atare.

Cer tuturor, dela general la soldat, să-și ascută voința și ho-

îărirea pentru că la momentul hotărât să poată da inamicului lovitura de moarte. Acesta trebuie să fie crezul tuturor și toți comandanții vor trebui să-l desvolte și insuflă astfel subalternilor lor încât orice propagandă inamică să fie cu hotărâre și dispreț respinsă, orice șovăială sau rezervă din rândurile proprii, să fie denunțată și sancționată, fără îngăduință”.

Iată Onorat Tribunal care era starea de spirit, care era popularitatea regimului Antonescu, care era popularitatea comandantului de oști Antonescu în mijlocul poporului român, în acest război. Vă vorbeam adineaori de una din marile minciuni ale acestei dictaturi: camaraderia de arme germano-română.

Iată documentul Schobert adresat acuzatului Antonescu: „Jafurile soldaților români au luat în teritoriul ocupat așa proporții...”.

Domnule președinte, v'am citit numai o propozițiune din scrisoarea lui Schobert care era Comandantul suprem, dar veți găsi în acest dosar diferite ordine de zi ale tuturor comandanților dela mare la mic, din care se vede disprețul acestei armate germane pentru armata română, starea de vasalitate în care armata română este ținută de comandanții și chiar de soldații germani. Un ofițer român este socotit inferior de către un caporal german. Aceasta este realitatea, aceasta este frăția și camaraderia de arme româno-germană.

Fără să mai revin asupra tuturor celorlalte împrejurări, discutate, argumentate și dovedite de către colegul meu azi dimineată, fără să vă mai arăt celelalte manifestări ale poporului român pe cari le veți vedea în expunerea mea asupra criminalilor de pe acea bancă, în care veți vedea că tot ce a fost opunere în țara românească față de acest regim, față de acest război, față de toate fărădelegile guvernării Antonescu, orice opunere zic a fost reprimată fără milă și toți luptătorii pentru eșirea din război, în contra războiului fascist, pentru libertate, pentru progres, au fost întemnițați, iar unii au fost uciși.

SPRIJINUL PARTIDELOR POLITICE

Da, s'a pretins de către acuzați, crezând că prin aceasta își pot invoca sprijinul popular pentru fărădelegile lor, că au avut sprijinul a două persoane pe care le cunoaștem și cari se intitulază șefii a două partide politice române. Aceasta înseamnă sprijinul popular? Reprezentau acești doi șefi de partide în 1940 când recomandau miniștrii din mijlocul lor, în 1941, când

ați făcut războiul și ați fost încurajați în tot timpul guvernării și susținuți de finanța liberală și de ajutorul țărănist, reprezentau aceste două persoane sprijinul popular? Vă puteți pune pe această temă, că ați avut sprijinul poporului român? Ce reprezentau aceste persoane? Aceste persoane reprezentau propriile lor interese, propriile lor vanități. Insuși acuzatul Ion Antonescu ca și martorul Maniu au afirmat aci: „Ne înțeleseserăm după debarcarea Regelui Carol II să luăm guvernul împreună dar nu ne înțeleseserăm asupra președinției“.

Iată preocuparea acestor doi domni, era preocuparea de propriile lor persoane; erau vânători de situații în viața politică românească. Ce reprezentau ei decât aceste interese și ambițiuni personale? Reprezentau câteva cercuri restrânse reacționare de moșieri, câteva cercuri restrânse de bancheri. Aceștia da, recunosc, au susținut guvernul Antonescu. Dar de aici, de la aceste cercuri restrânse și până la a spune că acest guvern a avut sprijinul popular, este o imensă distanță. De aceea conchid Onorat Tribunal, arătând încă un alt aspect al ipocriziei și cinismului acestor acuzați, când v'au făcut acele susțineri. Ași vrea înainte de a păși la capitolul care ne interesează, acela al crimelor contra umanității, să dezvolt cele trei teme cari îmi revin mie încă în complectarea expunerii făcută de dimineață. În ceea ce privește politica antimuncitorească a guvernului Antonescu, Onorat Tribunal, vi s'a arătat de către colegul meu azi de dimineață cum acest guvern criminal a trimis tineretul la luptă pentru Hitler, iar o altă parte din tineret a trimis-o în Germania să muncească pentru Hitler în uzine.

POLITICA ANTIMUNCITOREASCĂ

Voiu da citire numai câtorva fragmente dintr'o scrisoare a unui nenorocit ucenic român trimis în Germania, din care veți vedea un alt aspect al criminalilor, acel al ipocriziei lor. S'au trimis Onorat Tribunal al Poporului în Germania, s'au prezentat opiniei publice și Consiliului de Miniștri acești muncitori ca fiind trimiși în Germania pentru perfecționare. S'a spus că sunt trimiși în Germania lucrători pentru specializare. Realitatea este că se trimiteau copii, ucenici și erau folosiți în Germania, la cele mai grele munci. Veți vedea imediat, Onorat Tribunal, ce vă spune acest băiat în scrisoarea lui trimisă din Germania, o scrisoare foarte lungă în care este arătată suferința unui biet copil trimis din sânul familiei lui la suferință în Germania. Am să vă evoc câteva fragmente din acea scrisoare, scrisă la 19 Noembrie 1914, dela Hallendorf din Germania:

Iubiții mei,

Titinică, mămică, țățico și Gico,

Doresc ca micile mele rânduri să vă găsească în momentele cele mai fericite ale dvs. Țin să vă spun că în această scrisoare vă voi povesti toată situația mea și soarta tuturor celor plecați din România: Iată cum începe: Știți bine că dela Camera de Muncă din România am cerut ca plecarea mea din România o fac numai pentru mecanică de aviație. Iată ce s'a întâmplat. După ce am părăsit portul Orșova, nemții depe vapor, cum s'ar zice „Sașii din România“ au și început să ne persecute din orice lucruri și să ne injure. După ce am ajuns în Germania în localitatea Hallendorf ne-au băgat în barăci de scânduri cum sunt făcute și prin România numite lagăre. Ne-a dat la fiecare în primire câte un pat, o saltea de paie nenorocită de curgea paiele din ele câte un cearceaf și 3 pături, dintre care 2 pături le legăm într'un cearceaf și formăm o plapomă de vară, cum e la noi și câte o pernă tot din paie, îmbrăcată într'o față de pernă de mort. Mâncarea este în felul următor: 1 sfert de pâine pe zi 20 grame unt scos din cărbuni, o feliuță de salam de cal, și un castron de ciorbă de morcovi, postârnac și cartofi fără zeamă și verdeață și fără nici un pic de grăsime. Toate astea le dă la ora 12 ziua și-ți mai dă tocmai a doua zi la 12. Suntem la un loc cu prizonierii la muncă. Suntem tratați mai rău ca prizonierii. Murim de foame. Suntem obligați să muncim 12 ore pe zi și câștigăm 140 mărci germane pe lună, din cari se fac următoarele rețineri: 40 de mărci că nu ești căsătorit, 30 mărci pe lună mâncarea. Rămân 70 mărci pe lună dintre cari mai cumpăr și eu, săpun, cremă, și în fine trebuie să mă întretin din toate. 70 mărci este socotit în bani românești, este în valoare de 4.200 lei. Aici am rămas gol, fără haine și m'am îmbolnăvit. În Germania nu poți să-ți cumperi haine fără o cartelă care este numerotată cu puncte în număr de 120. Inșă să nu credeți că cumperi cu punctele, trebuie să plătești 100 mărci pentru un costum de haine și deabea că sunt făcute din hârtie. Apoi cartela nu o primești decât după 6 luni de muncă. Noi nu suntem ca ucenicii. Suntem ca muncitori salahori. Și odată venit aci, nu mai poți să pleci decât după terminarea războiului german cu întreaga Europă. Suntem aproape de Branschweig situat în nord-estul Berlinului. Suntem la 40 km. de granița Olandei, la 50 km. de Franța și la 70 km. de Belgia. Aici sunt nenumărate bombardamente. Vin englezii și bombardează mereu

uzinele. Apoi drumul lor pentru bombardarea Berlinului îl au
pela noi, căci este drumul cel mai scurt. Lansează câte o ra-
chetă de luminează ca ziua. La lagărul italienilor a lansat 4
bombe cari au distrus 150 camere, au murit 150, plus răniți de
nu le mai dai de număr. Aici este un frig îngrozitor. Se lasă un
fum de nu vezi omul la un metru, un fum amestecat cu chidă
de albește pământul. Apoi sunt ploii multe la o oră sau 2 ore
începe ploaia. Uzinele nu sunt gata încă, deabea acum sunt în
construcție. Sunt ca un fel de mine de scos cărbunii din pământ
Nu este nici pomeneală de aviație. Pe mine m'a dat la lopată
cu încă 50—60 de inși să aruncăm praful și cenușa dela cărbu-
nii rămași de unde s'a scos fierul pe niște curele care sunt la
2 metri înălțime. Puteți să vă închipuiți cât praf îmi cade în
ochi îndărăt și în gură. Când ies dela lucru nu mă mai cunoști,
sunt alb. După gât scuipe numai praf negru.

Aici nu ai dreptul să-ți faci mai mult de un costum de
haine pe an, 1 pereche de bocanci de gumă și 2 cămăși, cu 2
perechi de ismene. Totul îl cumperi numai cu cartele pe care
ți le dă numai după 6 luni de muncă. Închipuiți-vă dacă nici așa
de cusut nu-ți dă fără cartelă cu puncte. Și chiar dacă cumperi
nu-ți dă mai mult de 10 metri de ață. Nu poți nici să te cărp-
pești. Rufele trebuie să ți le speli singur și după toate astea n'ai
nici săpun. Aici sunt de toate națiunile prizonieri: ruși, bel-
gieni, olandezi, francezi, polonezi, apoi din aliații italieni, unguri,
cehi, slovaci, croați, bulgari și cel din urmă nenorocitii români
Sunt și negri africani. Dacă nu vrei să muncești unde vor ei,
te bagă în lagărul de pedeapsă Nr. 21 mai îngrozitor ca o închi-
soare. Mor în acest lagăr zilnic 5—6 prizonieri. De aici nu mai
poți scăpa numai dacă ai o boală grea care nu o au ei ce să-ți
mai facă, sau o boală molipsitoare. Ca de exemplu mama sau tata
cuiva este pe moarte sau chiar mort, cu certificat dela doctor
sau dela primărie pentru acest caz. Se mai poate aduce în țară
prin mandate de arestare, urmărit de vreun fapt. Aci este în-
grozitor. Dacă te duci la doctor, doar se uită la tine și spune:
gutarbeit, adică bun de lucru. Cu bani de poți să pleci din
Germania, numai cu 10 mărci, 600 lei în bani românești,
de cumpărat nimic nu poți deasemeneca. Bani se duc în vânz
pe nimica, pe cremă, săpun, tuns și diferite. De aceea a câștigat
Germania războiul. Străinii i-au muncit în fabrici, iar adevă-
rații germani la front.

Tată și mamă și dragele mele surori am ajuns rău. Sunt
băieți care și-au lăsat liceul și aici e vai de ei. Ne-a spus pe

față pur și simplu că nu o să mai vedem România decât după terminarea războiului. Plec zilnic noaptea câte 5—6 băieți, în diferite direcții: în Franța neocupată, îndărăt în România și unde văd cu ochii.

Eu v'am scris 8 scrisori în care v'am scris numai bine ca să poată să ajungă, căci altfel le rupe cenzura la Viena. Scriu această scrisoare printr'un om bolnav pe care l-am cinstit cu 500 lei bani românești numai ca să v'o aducă. Dar totodată cu scrisoarea sunt fugit și eu din lagăr. Dacă reușesc să trec granița germană și de controlul dela vama din Viena să știți că sunt în Bulgaria și vă voi scrie, iar dacă nu înseamnă că m'au prins și sunt internat în lagărul de pedeapsă nr. 21. În acest caz trimiteți-mi o telegramă că unul din voi a murit, sau alt caz băgați-mă voluntar și chemați-mă prin Legație sau prin orice, numai salvați-mă căci astfel nu mai este cu putință să ne mai vedem. Sunt și bolnav, gol desbrăcat prin clima aceasta nordică aproape de Marea Baltică, dacă voi vedea că e cu neputință să mă întorc, mă voi sinucide, cum au și început unii, în felul acesta nu voi mai trăi. Ași prefera să fac 6 luni închisoare la Văcărești și să nu mai fiu aici. Să stau eu până se termină războiul? Inchipuiți-vă când se va termina războiul, când abea începe cu America și Anglia? Este cu neputință, că de altfel eu nici nu mai pot îndura mai mult la maximum un an.

Terminând, căci nu pot să vă povestesc mai mult ca atât într'o scrisoare, termin repetând încă odată că mâine 19 Decembrie 1941, plec din lagăr într'un transport de bulgari. Dacă reușesc să trec de controlul german dela graniță ajung în Bulgaria. Dacă nu, voi fi în lagărul Nr. 21. În orice caz să nu vă mai gândiți la mine. Mai încercați prin telegrame că a murit cineva din noi, prin mandat de arestare, fie prin orice, numai aduceți-mă. V'am mai scris în toate scrisorile să-mi trimiteți haine groase, bocanci, palton, ciorapi și țigări, Nimic nu am primit până în prezent, nici măcar trei rânduri să știu și eu despre voi dacă sunteți sănătoși sau nu. Acum fie că nu ați primit nici o scrisoare, fie că nu mai vreți să știți de mine, căci nu pot să-mi fac altă închipuire. Vine Crăciunul și eu stau închis în bărcile friguroase și blestemate să distrugă viitorul atâtor mii de tineri. Pentru noi nu vine Crăciunul. Inchiși în lagăre, fără să poți pleca în orașul Braunschweig, căci e departe la 20 de

Km. și-ți trebuie bani și gol și amărât în suflet. Pe fiecare față poți să citești o amărăciune.

Terminând rămân al vostru fiu, frate și cumnat, care vă dorește, vă îmbrățișează și sărută.

(ss) Petrică Popescu

Wohnlager: 25 Stube 6 Hallendorf 2 über Braunschweig-Deutschland P. S. Nicu ce mai face? Mi-e dor de el și nea Mitică. Sănătate la toți și cei ce întreabă de mine.

Vă urez sărbători fericite și petrecere frumoasă.

Scrisă la 17 și 18 Decembrie 1941.

(ss) Popescu

Iată Onorat Tribunal, aservirea României, făcută de acest guvern german-hitlerist.

Veți auzi pe Mihai Antonescu spunând: am adus acești muncitori înapoi din Germania. Dar a avut grije să-și infirme această apărare de astăzi cu un document din timpul guvernării, cu declarația sa făcută în Consiliul de Miniștri dela 15 Ianuarie 1943. Invoacă stenograma pe care n'o mai citesc. Dvs. o cunoașteți și în care spune: „Am adus pe acești muncitori din Germania, pentru că sunt tineri între 20 și 22 ani și pentru că am nevoie de ei în armată, pentru a-i trimite în măcelul din Răsărit“. Dar în schimbul acestui tineret pe care îl trimetea în Răsărit, la 8 Martie 1944, declară tot într'un Consiliu de Miniștri că va trimite în locul acestor tineri români, care se înapoiază în țară, alți tineri care erau originari din Basarabia.

Iată complectarea pe care am dorit s'o aduc expunerii politicii anti-muncitorești a Guvernului Antonescu, făcută de colegul meu Săracu astăzi dimineață.

DUȘMANUL REFORMEI AGRARE.

Ași fi vrut Onorat Tribunal, în câteva cuvinte, deși n'ar mai fi fost nevoie, să vă vorbesc și de politica anti-țărănească a lui Ion Antonescu. Nu mai era nevoie să vă vorbesc de aceasta, din moment ce în acest guvern reprezentantul țărănimii, titularul Ministerului Agriculturii, era acuzatul Mareș, care a venit în fața Domniilor Voastre și v'a spus că este moșier, că este boier, că este contra reformei agrare, contra împrumutării țăranilor, că țăranul să nu fie ridicat la o viață omenească. Cred că nu mai era nevoie să vă fac această expunere.

Iată domnilor, în ziarele din 6 Decembrie 1941, s'a publicat un memoriu al lui Garoflid, președintele de atunci al sindicatelor agricole, care în esență spunea următoarele: „Se vântură în țară ideia unei exproprieri agricole...” Deci umbla prin țară un svon de expropriere agricolă. Dar iată că la 7 Decembrie 1941, acuzatul Ion Antonescu se grăbește ca în presa din București să publice răspunsul la acel memoriu, în care spunea textual:

„Exproprierea este o măsură de expedient.

„Eu nu am în program exproprierea.

Iată, prin urmare, concluzia. Sunt dovezi care arată felul cum considera acuzatul Ion Antonescu proprietatea și cum înțelegea să apere interesele țăranilor. „Eu n'am în program exproprierea”, spunea acuzatul Ion Antonescu. Iată domnilor, în câteva cuvinte politica anti-țărănească a acestui guvern, a acestui dictator: „Eu n'am în program exproprierea, eu am în guvern pe Mareș”. Desigur că Mareș nu putea să apere decât interesele latifundiarilor, să exploateze și să apese pe bietul țăran român.

RASPUNDEREA COLECTIVA.

În fine, Onorat Tribunal al Poporului, ași vrea să vă vorbesc câteva cuvinte asupra răspunderii colective a politicii de care se face vinovat Guvernul Antonescu și întreaga echipă dictatorială a lui. Înainte de a trece la citirea câtorva documente aflate aici din care rezultă clar această răspundere, — deși această răspundere n'are nevoie de documente, — răspundere integrală a politicii Guvernului Antonescu, trebuie să arăt că nu se poate face în fața Domniei Voastre afirmarea că miniștrii, șefii de departamente cari au lucrat la ducerea războiului, nu au știut de război, nu se poate veni să se afirme de nici un ministru al oricărui departament că n'a știut de declararea războiului contra U. R. S. S.-ului, sau contra Statelor Unite ale Americii.

Nu poate să vină nici un ministru să spună că nu a știut de ocuparea germană a țării pentru că toate acestea s'au discutat în Consiliul de Miniștri la 17 și 19 Iunie, adică cu 3 zile înainte de declararea războiului. Toate aceste chestiuni s'au discutat în amănunt în Consiliul de Miniștri și la care a asistat și ministrul de interne Pflaumer, împreună cu Statul Major de experți. Împreună cu acesta s'au discutat în amănunt

organizarea teritoriilor în timpul cuceririi de către armata germană.

De altfel, Onorat Tribunal, o spune însuși acuzatul I. Antonescu, când a fost întrebat la interogator la instrucție. A spus-o simplu de tot: „ce, erau copii, acești miniștri care erau alături de mine? Acei cari nu au putut sau nu au vrut să subscrie, puteau să plece“. Ați avut martori, sunt documente în dosar din care se constată că cine a vrut să se retragă s'a retras, cine nu a vrut să accepte o demnitate în Guvernul Antonescu nu a acceptat-o, cine a avut o demnitate în Guvernul Antonescu a putut să o abandoneze oricând. Deci nu se poate face nici o apărare pe considerentul: Nu cunosc măsurile care s'au luat; sau: nu am putut să mă desolidarizez. Răspunderea colectivă politică este stabilită de însuși acuzatul I. Antonescu, care în ședința Consiliului de Miniștri din 16 Decembrie 1941 declară textual: „Niciodată nu am angajat guvernul și nici o discuție fără știrea întregului Guvern“.

D-lor, aceste chestiuni nu sunt tratate numai la noi, nu sunt rezolvate numai de Dvs. Am aci un document din care se constată că această chestiune, care a fost pusă înaintea noastră, a fost pusă în fața Trib. Internațional dela Nuerenberg. Să mă ierte d-nii gazetari ai Națiunilor Unite, dacă nu voi exprima cu exactitate numele acuzatorului englez sau american care a susținut această teză.

La Nuerenberg s'a pus problema răspunderii colective a unei organizații, nu a guvernului german, dar a unei organizațiuni luate în întregul ei și anume a Marelui Stat Major.

Iată ce spune acuzatorul Maxell Fyfe: „Un om nu poate fi pus într'un post înalt împotriva voinței lui și nu poate fi forțat să acționeze în mod criminal, așa cum au făcut-o acuzatii. Documentele capturate și extrasele din stenograme dovedesc că acțiunile acestor organizațiuni au fost criminale“.

Ce avem de stabilit din documente?

Că acțiunea acestei organizații a fost criminală și că cineva care este într'un post înalt nu poate face copilăria, cum spune acuzatul Ion Antonescu, să susțină că l-a primit fiind forțat sau că nu l-a putut părăsi. Răspunderea criminală este a tuturor care au luat parte la inițierea și desăvârșirea acțiunilor criminale.

Mai departe, acest document arată că a luat cuvântul reprezentantul francez, care spune următoarele: „Codul penal francez cuprinde articole speciale care prevăd că toate acele

organizațiuni, care acționează în dauna Statului, încercând să impună voința lor majorității poporului, sunt criminale”.

Acuzatorul francez caracterizează în mod amănunțit activitatea acestor organizații și grupuri, care este în contradicție cu legea.

Vasăzică, spune mai departe, că să nu citesc tot documentul, acuzatorul francez, că dacă în dreptul comun răspunderea este limitată, este individuală și dacă totuși în dreptul comun se poate stabili și o răspundere colectivă, cu atât mai mult această răspundere colectivă se poate stabili în materie politică, în materia aceasta a crimelor de războiu. Și noi avem textul art. 227 și următorul din codul penal, care stabilește această răspundere colectivă. Deci atunci când se stabilește cu documente că în Consiliul de Miniștri s'a aprobat războiul în contra U. R. S. S., întreaga organizație este criminală. Acolo unde se stabilește că guvernul a discutat declararea războiului în contra St. Unite, întreg guvernul este criminal, care a declarat acel războiu și care a discutat acel războiu.

Guvernul care a ordonat masacrele dela Odessa, fără ca nimeni să ridice un glas de protest, un cuvânt de compătimire pentru zecile de mii de morți, acel guvern care funcționa în acel moment este responsabil de crimele dela Odessa și componenții lui se integrează în răspunderea colectivă a guvernului din acel moment.

Onorat Tribunal al Poporului, aceasta este ceea ce am încercat să vă expun în desăvârșirea prezentării Domniilor Voastre, a aspectelor generale din actul de acuzare al nostru.

CRIMELE ÎMPOTRIVA UMANITĂȚII.

Să-mi permiteți să trec cu analiza, după ce s'a cercetat în fața D-voastră în ședința de dimineață, răspunderea politică a guvernului Antonescu pentru dezastrul țării, după ce s'a analizat în fața dv. răspunderea guvernului Antonescu pentru aservirea economică și financiară a țării, să fac o expunere a celui de al treilea capitol de acuzări, care se aduc guvernului Antonescu, a crimelor propriu zise de războiu, îndreptate în contra umanității.

Prima crimă în contra umanității este trimiterea la un războiu de agresiune și jaf a zeci și sute de mii de tineri români. Moartea acestora nu poate fi numită moarte eroică, pentrucă

nu este eroic să mori într'un războiu de agresiune și de jaf.

Eroii sunt acei cari mor pentru apărarea pământului Patriei lor.

Eu nu fac nici o deosebire și întreg poporul românesc nu face nici o deosebire între crima de a trimite floarea tineretului țării, cei 600 de mii de soldați, cari s'au pierdut pe frontul de Răsărit și crimele dela Maidanek. Ei au fost trimiși într'un războiu criminal, într'un războiu premeditat criminal, într'un război care nu era în conformitate cu trecutul nostru, era împotriva istoriei Neamului Româneec, un războiu de agresiune și de jaf.

Onorat Tribunal al Poporului, poporul românesc nu poate face nici o deosebire între felul de masacrare a acestor tineri și felul de masacrare dela Maidanek, unde oamenii au fost luați pe lopată și aruncați în cuptoare.

Nu pot să fac nici o deosebire între acest fel de a trimite la moarte floarea neamului și între împușcarea la marginile pădurilor, a deportaților, în gropi antitanc, lăsați să moară acolo fără mormânt.

Ei bine toți acești morți, soldați români, au putrezit în stepele Caucazului, în stepa Donului, pe tot întinsul imens al U. R. S. S.-ului.

Morții s'au transformat în pulbere și poate îi aduce vântul stepei astăzi la noi, în țara românească, îi aduce în Patria lor sub formă de praf.

Nu fac, Onorat Tribunal al Poporului, nici o deosebire între aceste crime și trimiterea pe front, într'un războiu de agresiune și de jaf, a tineretului român. Aceasta constituie o crimă în contra umanității.

Toți acuzații din această boxă vor răspunde pentru aceste crime în fața Tribunalului Poporului, în fața Neamului Românesc, în fața istoriei.

Onorat Tribunal al Poporului, nu voi cerceta în fața Dvs. toate formele de criminalitate și bestialitate, sub care s'au manifestat acești acuzați. Voi arăta numai un moment culminant în această deslănțuire sângeroasă de crime. Pentru aceasta, să îmi permiteți, să vă vorbesc despre groaznicul masacru dela Odessa.

MASACRUL DELA ODESSA.

Onorat Tribunal al Poporului, după ce orașul Odessa a fost invadat de către trupele cotropitoare, un fapt de războiu,

să-mi permiteți să-l numesc așa, pentru că așa este și vă voi documenta acest lucru, are loc. Da, are loc un fapt de războiu: Comandamentul militar sare în aer. Am să vă arăt că este vorba de un act al trupelor regulate, de aceea este vorba de un fapt de războiu.

Veți vedea dv. că documentul Nr. 5, care cuprinde ancheta generalului Iacobici făcută la Odessa, imediat ce acest comandament a sărit în aer, arată în mod categoric că comandamentul în care se găseau soldați și ofițeri germani și români, la Odessa, a sărit în aer, în urma unei mine puse de trupele care se retrăseseră. Acesta este un lucru bine stabilit, confirmat de martori în fața Onoratului Tribunal, lucrul acesta se constată din dos. Nr. 1 al Trib. Poporului, judecat definitiv de către acest Onorat Tribunal și trecut prin Casația română.

Se constată din depozițiile martorilor că o bătrână din Odessa, o locuitoare de acolo a prevenit pe Generalul Glogojanu să nu intre în această clădire pentru că dela retragerea trupelor nu a intrat nimeni și că ar putea să fie minată.

Ei bine, Onorat Tribunal, Generalul Glogojanu intră în această clădire care fusese într'adevăr minată și clădirea sare în aer.

Ce se întâmplă? Este considerat acest act ca un act, care vine dela populația civilă și prin telegrama Președinției Consiliului Nr. 562 din 23 Octombrie 1941, ora 12.30, Cabinetul Militar al Conducătorului Statului către Vrancea 1 — indicativul Comandamentului dela Odessa — se ordonă de conducătorul de atunci Ion Antonescu:

„Ca urmare a celor petrecute la Comandamentul Militar Odessa la 22 Octombrie, Mareșalul Antonescu ordonă:

Comandamentele militare și autoritățile din Odessa se vor instala în afara orașului sau în clădirile din oraș care au fost în prealabil și în mod perfect și sigur curățate de echipe speciale și dominate. Se vor cerceta cu atenție și împrejurimile lor. Mareșalul Antonescu ordonă să se raporteze cine este responsabil de neexecutarea sau de incompleta executare a ordinului“.

Țin să accentuez că în prealabil se trimisese la Odessa acest ordin de care este vorba, în care Comandanții locali superiori ai armatei primeau ordin dela București să nu intre în nici o clădire fără ca în prealabil clădirea să fie verificată.

Deci, domnilor, nenorocirea are loc, pe de o parte dintr'un act militar datorit armatei combatante, pe de altă parte datorită neglijenței comandanților cari au intrat într'o astfel de

clădire militară minată. La ce se ajunge din toate aceste împrejurări? La vina bieților copii și femei cari veți vedea imediat cum au fost măcelăriți.

Dar și dacă n'ar fi dat urmare comandanții locali acestui ordin și prin însăși darea lui și existența lui, este un ordin criminal care ar trebui sancționat, fiindcă vă rog rețineți, mai departe:

„Deoarece este aproape sigur că acțiunea dela Odessa a fost pusă la cale de către comuniștii locali și pentru a se înlătura pe viitor o asemenea acțiune, Domnul Mareșal Antonescu ordonă să se treacă la severe represalii, astfel: pentru fiecare ofițer român sau german mort în urma exploziei, vor fi executați 200 comuniști. Pentru fiecare soldat mort câte 100 comuniști. Execuțiile vor avea loc în cursul zilei de astăzi“.

Ce urmează, Onorat Tribunal al Poporului? Sunt strânși de prin case copii, femei și bătrâni, la întâmplare și deavalma, pentru că s'au strâns 25.000 oameni. Tot ce a fost armată în Odessa a lucrat la strângerea acestor oameni. S'au strâns 25.000 de nevinovați printre cari erau cetățeni ai Uniunii Sovietice, evrei, români, tot feluri de neamuri. Nu vă mai rețin cu lectura actului de acuzare și hotărîrii Tribunalului Poporului pe care vi le-am adus aci.

V'ași citi numai câteva pagini ca să vedeți grozăviile petrecute. Vi le voiu reda în măsura în care pot să le rețin și în măsura în care coardele pe care fiecare suflet le are, îmi vor lăsa liniștea să vi le arăt în toată sălbăticia și cruzimea lor.

S'au strâns, cum vă spuneam, în jurul cifrei de 25.000 oameni și s'a îndreptat un nesfârșit convoi către bariera orașului, la Dalnik, unde erau 4 magazine. Poate ar fi mai bine să vă citesc pentru că s'ar părea că sun' lucruri de fantezie, dar sunt relații ale ofițerilor români, sunt lucruri relatate de un profesor universitar care era sublocotenent în armata română, văzute și trăite de dânsul. Voiu da lectură la câteva rânduri din declarația lui.

Sunt strânși acești nenorociți și îndrumați către bariera Dalnik într'un convoi nefârșit de oameni încovoiați care mergeau către moarte, convoi nefârșit de femei care duceau copii lași de mână sau la sân, de bătrâni, de bolnavi care cădeau pe drum, spune martorul, cale de 3—4 km., cât era până la această barieră. Tot drumul era semănat de cadavrele celor împușcați, celor cari nu mai puteau merge și erau împușcați la margine de drum. Ajunge acest convoi al morții la cele 4 magazine. (Imi pare

rău că emoția mă oprește să citesc rând pe rând, rândurile îmi joacă înaintea ochilor, să nu scap nici un amănunt din acest înfiorător spectacol). Aceste magazine sunt în număr de 4 în lungime de 25—30 metri și lățime 10—15 metri. În trei din aceste magazine sunt îngrămădiți ca sacii de grâu într'un harnbar, îngheșuiți unii într'alții, toți bărbații și soțiile celor cari nu puteau să se despartă de bărbații lor și voiau să-i urmeze la moarte. Sunt îngrămădiți în trei magazine, iar în a patra magazie sunt îngrămădite femeile și copiii. Sunt astupate toate ieșirile, se fac creneluri în pereți, se introduc mitraliere și se trage înăuntru. Minute întregi, ceasuri întregi, nu se aud decât răpăieli de mitralieră.

Dar, Onorat Tribunal, executanților, călăilor, li se pare că sistemul nu este destul de expeditiv, că nu merge prea repede, mai așteptau alții, alte coloane, să fie executați. Trebuia terminată operațiunea pentru că era Octombrie, se făcuse ora 5 și începuse să se înopteze. Cu mitraliera nu puteau fi omorâți toți, unii cădeau pe jos, la cei mai din mijloc nu ajungea mitraliera. Ce se face? Se astupă crenelurile cu paie. Se introduce într'unul sau două creneluri furtunurile și se stropește cu benzină interiorul și exteriorul magaziiilor, apoi se dă foc.

Ei bine, Onorat Tribunal, să-mi permiteți să caut declarația aceasta, pe care am adus-o, dar sunt zeci de declarații, dosarul este voluminos la depoziția acestor domni cari spuneau că nu știu nimic, acuzatul Ion Antonescu care spunea că a aflat de aceste masacre tocmai în 1944. Veți vedea imediat când a aflat.

Grozăvia este așa de înfiorătoare încât nu vreau să fac altceva decât să vă citesc din declarația acestui martor, profesorul Neacșu Alexe, asistent la Facultatea de Litere, ascultat la 25 Aprilie 1945, la Dvs. și la instrucție, fost sublocotenent de rezervă pe front în Regimentul 23 Infanterie Călărași.

După aceasta s'a trecut la operația în sine de mitraliere a celor ce se găseau înăuntru celor 4 magazine și cred că ordinul de deschidere a focului l-a dat sau colonelul Deleanu sau col. Niculescu Coca. Magazinele au fost luate pe rând, ceea ce a făcut ca operațiunea să dureze până noaptea, nefiind terminate toate magazinele în aceeași seară.

A doua zi, una din magazinele unde nu se terminase operațiunea de mitraliere, a fost aruncată în aer și în mod simbolic și exemplificativ, această operațiune de aruncare în aer s'a făcut cred la aceeași oră, la care a fost aruncat comandamentul în aer.

În ceea ce privește mitralierea celor din magazine, care a du-

rat câteva ore, adăug că, observându-se că numai prin mitraliere nu se poate izbuti să fie omorâți toți cei dinăuntru, s'a recurs la o nouă consfătuire a celor cari comandau această operațiune și care vizibil erau enervați și supărați că nu găsesc un mijloc mai rapid de terminarea acestor operații, au recurs la stropirea magaziiilor cu gaz și benzină și la incendierea lor. Când incendiul s'a deslănțuit, unii dintre cei cari se găseau în magazie și care erau ușor răniți sau teferi, încercau să fugă, fie sărind pe fereastră, fie să iasă prin acoperiș. Soldații aveau consemn general ca imediat ce iese afară unul, să fie împușcat. Unii care erau înăuntru, ca să scape de foc, apăreau la ferestre și făceau semn ca să-i împuște, arătându-le cu mâna capul, sau inima. Inșă când vedeau către ei întinsă arma dispăreau pentru moment din fața ferestrei, pentru ca să reapară peste câteva secunde, făcând către soldați aceleași semne și introducându-se cu spatele ca să nu vadă cel puțin când se trăgea în ei. Operațiunea a durat până în noapte, când scenele văzute în lumina flăcărilor erau și mai îngrozitoare. Cei cari apăreau erau goi, căci se desbrăcaseră de hainele care luaseră foc. Unele dintre femei aruncau copii pe ferestre. Rețin o scenă că un copil de 4—5 ani aruncat pe fereastră a rătăcit timp de 5—10 minute cu mâinile sus între cadavre, soldații români nedorind să tragă în el“.

Acesta este poporul român: soldatul român care nu vrea să tragă într'un copil! (sala izbucnește în aplauze puternice).

„Menționez că am văzut mulți soldați români ascunzându-se și știu că multă vreme au comentat operațiunea la care au asistat și pe care au desaprobat-o“.

Iată D-lor atitudinea poporului față de crimele lor. Câteva bestii, câțiva executanți, câteva unelte ale lor și ale hitlerismului. Ei care au ordonat, ofițerii care au executat, aceștia sunt uneltele hitleriste, aceștia sunt singurii criminali, **nu** și poporul român. Poporul român este acest soldat care se ascunde ca să nu vadă grozăvia spectacolului.

Onorat Tribunal veți vedea imediat această expunere proiectată, toate aceste scene le veți vedea proiectate: spânzurătorile cari se ridicau la răspântiile Odessei, fiindcă înainte de a-i trimite la moarte pe acești nenorociți, parte din ei au fost spânzurați pe străzile Odessei, veți vedea aceste magazine prăbușite peste trupurile calcinate ale celor arși acolo, veți vedea toate aceste grozăvii despre care acuzatul Ion Antonescu spune că nu a știut nimic până în 1943, când a venit acest inocent Pantazi să-i spuie: „Domnule Mareșal, se apropie armatele eliberatoare

dela Răsărit. Să ascundem grozăvia dela Odessa, să deshumăm cadavrele celor nenorociți și să le împrăștiem cine știe unde", pentruca acuzatul Ion Antonescu făcând pe inocentul să spună: „Ce este aceasta Pantazi? Despre ce este vorba?". Acelaș Antonescu care în 1941 după ce a dat această telegramă în care a calculat crimele la câte 200 pentru fiecare ofițer ucis și la câte 100 de fiecare soldat ucis, pentru ca acelaș Antonescu în Consiliul de Miniștri să întrebe pe Alexianu: „Alexiene, represiunea dela Odessa a fost destul de severă?" iar Alexianu să răspundă: „A fost, d-le Mareșal, au fost omorâți și spânzurați pe străzile Odessei“.

Onorat Tribunal s'a vorbit în cursul interogatoriului de represalii. S'a făcut uz cu cinism, cu ipocrizie, de convenția dela Haga. S'a făcut uz de regulile dreptului internațional.

Convențiunea aceasta dela Haga este o lege rigidă. Dar ai citit d-ta acuzat I. Antonescu ce spun teoreticienii acestei convențiuni, ai acestui drept internațional? Ai citit ce spun umaniștii, ce spun oamenii cari judecă altfel decât Hitler? Ai citit această carte care spune: N'are dreptul să se prevaleze de legea internațională acela care o calcă primul și ai călcat-o primul când ai pornit un război fără cea mai elementară primă formă pe care o cerea dreptul internațional, declarația de războiu. Ai făcut-o? Ai pornit-o banditește, așa cum spune Molotov.

Să mergem mai departe să vedem: este vorba de convenția internațională? poate fi vorba de represalii? Cred că nu mai este nevoie să mai facem incursiuni. Dar, pentrucă se va veni cu teorii, venim și noi cu teorii. În primul rând v'am arătat că trebuie să fie vorba de un fapt al armatei și este o deducție logică, nu poți îndrepta represalii împotriva femeilor și copiilor pentru o faptă a armatei regulate combatante. Este nevoie să vă citez pentru aceasta pe toți comentatorii convenției dela Haga la adăpostul căreia se pun d-lor? Mai mult, acești învățați în materie de drept internațional spun următoarele: chiar dacă faptul acela al minării comandamentului dela Odessa ar fi fost opera populației civile, d-ta nu erai îndreptățit să dai ordine să fie executate femeile și copiii populației civile. Iată ce spune Pillet, referindu-se la Fochille la pag. 1025: „Dacă infracțiunea este fapta unui necombatant se poate exercita represalii asupra concetățenilor?“ Și ei răspund negativ, pentrucă în sânul populației civile nu există o disciplină asemănătoare celei militare, aceasta din urmă stabilind oarecare solidaritate de onoare între aceia care îi sunt supuși. Iar dacă se va obiecta

că beligerantul trebuie totuși să se apere de acțiunile dăunătoare, vom răspunde că el poate s'o facă, cu ajutorul legii marțiale. „Severitățile legii marțiale, spune Fochille, nu se pot justifica decât prin necesitatea de apărare contra întreprinderilor izolate care ar fi prea tentante, dacă nu ar fi reprimare prin pedepse severe“.

Puteați să invocați legea marțială dacă ați fi stabilit prin cercetări și dovezi, vinovăția. Dar ați făcut vreo cercetare? Acuzatul Antonescu a ordonat represalii, așa cum am arătat, în telegramă, pentru că „este aproape sigur“ că comandamentul a fost minat de populația civilă. Nu s'a făcut nici o cercetare, iar cercetarea ulterioară făcută de G-ralul Iacobici a stabilit că nu era opera populației civile.

Aceasta o spun pentru a face comentariile juridice la convențiunea dela Haga, la adăpostul căreia se pun acuzații.

Dar în afară de toate aceste considerațiuni juridice este uman să omori copii și femei, este uman când însăși o bătrână, pe care mai târziu ai ars-o în flăcările dela Dalnik, ți-a spus că în această casă nu a intrat nimeni dela retragerea armatei, este uman să omori 20.000 de oameni și când ești întrebat cine i-a omorât să spui că nu știi nimic de moartea lor?

MASACRUL DELA IAȘI

Dar să trecem la un alt masacru petrecut de astă dată pe trupul acestei țări care n'a cunoscut până sub această guvernare de teroare astfel de grozăvii. Veți vedea la proiecțiuni în masacrul dela Iași culcați pe trotuare și împușcați copii de 3—5 ani. Veți vedea pe trotuare mama, tatăl și un copil de 5 ani din căpșorul căruia cu cârlionți, ca dintr'o sticlă cu cerneală răsturnată, se scurge sângele.

Onorat Tribunal, acest sânge din capul copilului acestuia și a mii de copii uciși de acești ucigași, acest sânge stă și astăzi încheșat pe obrazul țării românești. Aveți datoria să stergeți acest sânge de pe obrazul și mâinile țării, pentru că mâinile țării au fost până acum curate și au fost mănjite acum de sânge de acești criminali.

Veți vedea că în masacrul dela Iași s'a omorât atâta omenire în curtea chesturii Iași, încât martorul a spus: „călcăm intrând cu toată gheata în băltoaca imensă de sânge“. Vă închipuiți câte sute și mii de oameni au fost omorâți acolo, încât sângele scurs din rănilor lor să facă acest lac în curtea chesturiei.

Si vă spuneam: de ce represalii poate fi vorba la Iași? De cecece ați făcut la Odessa v'ați pus sub scutul războiului. Vă puteți pune sub acest scut la Iași?

În dimineața de 22 Mai, într'o dimineață de vară ca toate diminețile Iașului însorit, copii abia sculați din somn, femeile dela munca lor zilnică, bărbați mergând spre uzine, ateliere sau birouri, sunt ridicați și duși în curtea chesturii. Nu mai citesc nici o depozitie: le aveți la îndemână. Sunt duși spre curtea chesturei unde la intrare îi așteaptă un cordon de soldați germani, de soldați români și de polițiști români cari, fiecare cu o bătă în mână îi ia în primire. Cine scapă dela acest defileu al loviturilor și intră în curtea chesturii este ucis de mitraliera așezată la geamurile chesturii și val de val vin din oraș și alte valuri se scurg depe toate străzile. Nu se mai poate împușca toată lumea. Ce să facă cu ei? Cum să-i omoare cu un sistem mai rapid? Sunt încolonați și duși la gară, unde sunt înghesuiți în vagoane plumbuite cu geamurile acoperite și porțiți la drum pe o căldură toridă. Sunt purtați între gările intermediare Târgu Frumos și Podul Iloaiei, duși înainte și iarăși aduși îndărăt ca să fie asfixiați din cauza căldurii. Iată numai câteva rânduri dintr'o declarație:

„Eram pur și simplu niște epave. Eu am fost dintre cei mai lucizi iar ceilalți erau aproape inconștienți. Noi în vagoane eram atât de mulți încât am stat unul peste altul și în primele 24 de ore am avut jumătate de vagon morți. Eram atât de mulți în vagon, încât nici nu ne-am putut da seama decât în momentul când cadavrele au început să miroase. Era pur și simplu un iad. Lumea înnebunise.

Îmi amintesc că un copil de 4 ani timp de 24 de ore a țipat mereu: „mămico, dă-mi cafea”, „mi-e foame”, iar alții făceau pe Tarzan, iar altul care avea o bodegă, dădea mereu comenzi. Cu un briceg de buzunar am făcut o mică gaură în podeaua vagonului și fiecare dintre noi pe rând ne aplecam asupra acestei găuri ca să respirăm puțin aer.

În vagonul în care am fost transportat eu, am plecat o sută și la Călărași am ajuns 30.

Hainele le-am desbrăcat depe noi din cauza căldurii și s'au amestecat cu morții. Noi eram în așa stare de slăbiciune, încât nici nu ne mai interesa. Mie personal mi-au scos un inel din deget, dar n'am reacționat, pentru că pe de o parte eram așa de slăbit, încât nici nu puteam, iar pe de altă parte eram cu toți convinși că mergem la moarte, încât nu ne mai interesau lucrurile.

La câțiva kilometri de Iași era acuzatul Antonescu când se petreceau aceste lucruri, la un sediu al Statului Major. Era la Piatra Neamț și a vorbit la 29 Iunie, după cum spune colonelul Lupu, Comandantul Garnizoanei Iași.

Un alt martor declară:

„La intrarea în curtea Chesturii am fost așezați deoparte și de alta câte 8 oameni 3 jandarmi 3 gardieni de poliție și doi nemți din organizația Todt, toți cu câte un par în mână, iar prin fața lor treceau toți cei ce erau aduși și astfel omorâți. Doar dacă intrau deodată câte 3—4 atunci, doar unul din mijloc avea șansa să scape cu o mână ruptă, și dacă criminalii nu-l loveau, veneau după el pentru ca să-i dea și ultima lovitură, ca nu cumva să scape.

Astfel am stat toți și am privit la acest abator de oameni care a durat până la orele 7 sau 8 cu mici pauze pentru a face loc pentru morții care urmau să cadă și astfel în fața noastră au căzut sute de evrei, acuzați că ar fi tras asupra armatei române și germane, dar cu singura vină de a se fi născut evrei.

Toate aceste scene au fost fotografiate de nemți, care își făceau o distracție din toate aceste cruzimi.

La ora 8—9 am fost încolonați și porniți spre gară, iar pe tot timpul drumului am văzut numai cadavre pe străzi, bărbați, copii, femei cu prunci în brațe, zăceau pe stradă, iar noi călcam peste ei.

Ajunși la gară am fost culcați cu toții la pământ, cu fața în jos, pe lângă noi trecând mașini și tancuri care își așteptau tot timpul impresia că trec peste noi și ne vor strivi, iar un ofițer neamț striga: „Wer singt oder stark spricht wird erschossen“, așa în bătaie de joc, ca și cum ne ardea atunci de cântat. Așa am stat vreo două ore până când am fost imbarcați în vagoane. Eram ridicați de jos cu o lovitură de cravașă peste spate și numărați, apoi porneam spre vagon, tot drumul printr'un șir de soldați care ne loveau tot timpul.

Clipa în care am fost numărați, cred că a fost cea mai groaznică din tot calvarul, căci îmi era frică să nu fiu despărțit de tata, căci ne pierdeam amândoi.

În vagonul meu eram 100 de oameni, bătrâni, tineri, copii. Vagonul era de zece tone capacitate și în acest vagon au fost îngrămădiți 100 de oameni. Spre dimineață trenul a pornit. Prin zăbrelele mici pe care le avea nu am putut vedea încotro pornim cu acest tren al morții.

Am mers așa toată ziua de Luni și pe la orele 6 d. a. am a-

ajuns la Galbeni, o localitate dincolo de Roman. Tot timpul prin gări, ceream apă, dar cei care voiau să ne dea, nu erau lăsați de către jandarmii care păzeau trenul.

Luni 30 Iunie pe la orele 6 d. a. trenul a pornit înapoi în direcția Iași. Oamenii își păstrau încă conștiința și o parte dintre noi ne bucuram închipuindu-ne că ne înapoiem acasă și că se termină calvarul. Dar în mijlocul nopții trenul s'a oprit și atunci au început să înebunească primii. La început nu ne-am dat seama dacă într'adevăr erau nebuni, însă în mijlocul nopții au început o parte a vocifera, a ține discursuri și care toate au degenerat într'o bătaie generală. Lângă mine stătea un negustor anume Groper ce se afla împreună cu doi fii ai săi și care au început să-l bată și toată noaptea a trebuit să-l apăr pe tatăl, spre a nu fi bătut. Pe unchiul meu l-au bătut în așa fel, încât l-au zăpăcit complet. Spre dimineață au căzut istoviți, unul peste altul și au început să apară primii morți. Era în fine Marți și ne aflam lângă Tg. Frumos. Aerul era de nerespirat, morții exalau miros îngrozitor încât jandarmii stăteau la 8 metri de vagoane și țineau batistele la nas.

Aici la Tg. Frumos au fost scoși o parte din vagoane. I-am văzut trecând prin fața noastră, duși prin fața unor bălți și cred că împușcați, căci se auzeau tot timpul focuri de armă. Se afla acolo un regiment de geniu sau artilerie, căci alți soldați îi luau în primire pe evrei și era un sublocotenent tânăr, care le spunea tot timpul să-i ducă mai încolo și să-i împuște.

În acest timp nu s'au mai scos cadavre la Ruginoasa, unde în acelaș timp ni s'a pus pe o linie alăturată o locomotivă sub presiune pentru a ne produce căldură. Pentru aceasta să se afle dela Triandaf cine a ordonat să se puie această locomotivă. În tot acest timp au murit în vagonul meu 76 oameni. Scenele erau cutremurătoare. Foarte mulți au băut propria lor urină, ceea ce a dus la nebunie. Nebunii mergeau tot timpul călcând peste cei ce-și mai trăgeau sufletul, iar noi urlam „apă” dar cine ne auzea. Am rugat pe un jandarm să-mi moaie cămășa în noroi și apoi să mi-o dea ca să sug noroi! prima oară. La Roman am fost coborâți din vagoane și atunci au coborât cu noi cei 24 de oameni care au mai dormit afară pe pământ și în noaptea aceea era frig, astfel că a doua zi la îmbarcare din nou în vagoane curtea regimentului unde am stat era plină de cadavre.

În zori de zi au și început strigătele jalnice ale călătorilor care cereau apă și aer. Nu voiu putea uita niciodată și până

În mormânt intonația lugubră a muribunzilor care cereau apă și aer. Căldura sufocantă din timpul zilei următoare făcea ca să ne îngroașe ecoul vocilor disperate și triste, cerând apă, aer, dar fără de folos.

Printre gratiile trenului de marfă mi-am dat seama că acest voiaj al nostru este un drum către moarte, deoarece căldura din vagoane, mirosul cadavrelor, lipsa de apă și aerul extenuau forțele.

În dimineața zilei de Miercuri 2 Iulie au fost coborâte primele cadavre în gara Mircești și încărcate în furgoaane militare. Astfel s'au rărit rândurile noastre, într'un fel atât de macabru și trist.

Din cauza groazniciei căldurii din vagoane am lepădat o parte din noi hainele, ne mai putându-le suferi, iar alții au desbrăcat cămășile spre a le arunca printre gratiile vagonului la unii soldați binevoitori care le tăvăleau în băltoaca formată din resturile ploilor și amestecată cu praf și murdărie și ne erau restituite cămășile prin aceleași gratii, la care ne repezeam cu gurile uscate și buzele arse spre a le umezi.

Alții au cerut celorlalți, după ce propria lor urină se epuizase, ca să li se urineze în palmă, cu care își stingeau setea.

Eu însumi am fost solicitat de răposatul Lupu, spre a face acest serviciu. Nu am putut să mă cobor la această groaznică misiune, și numai după ce m'a implorat, că astfel îi voi salva viața, m'am supus cu grea inimă acestui ajutor revoltător.

Unii soldați români binevoitori, ce ne însoțeau, înlesneau vânzarea sticlelor cu apă, care ajunseseră la prețuri fantastice din cauza speculei la care am fost supuși, o sticlă cu apă ajunsese până la prețuri de 5000 lei și se introducea numai gâtui sticlei printre gratiile vagonului și rând pe rând treceau să-și umezească buzele așa de arse.

Joi dimineața la ora 4 ni s'a dat pentru prima oară băutura miraculoasă a apei de către militarii români, reîncepând călătoria groaznică cu două stații înainte și trei înapoi, către necunoscut.

În sfârșit Joi la prânz am ajuns la Roman și la ora 2 p. m. a venit și rândul vagonului nostru.

Călătoria noastră a fost însoțită de aruncări de pietre și gloanțe din trenurile nemțești cu care ne încrucășam.

Acest dureros și tragic voiaj a luat sfârșit Duminică după prânz când am sosit în Călărași-Ialomița, unde autoritățile de

acolo, s'au îngrozit la vederea convoiului nostru, căci cea mai mare parte din noi au fost desfigurați de bătăile la care au fost supuși, și imediat autoritățile locale românești au avut toată bunăvoința de a ne ușura mizerabilul nostru surghiun.

Drumul de tristă amintire a fost parcurs pe următoarea distanță :

Iași - Roman - Bacău - Mărășești - Focșani-Buzău - Ploești-Urziceni, spre a putea ajunge la oaza de salvare a destinației noastre, Călărași, unde am fost transportați la cazarma Regimentului 21 și apoi la Sinagoga din oraș, unde am stat timp de 21—22 luni de zile.

La plecarea din Călărași, Comandantul lagărului Dl. Căpitănu Pitis, ne-a declarat următoarele:

„Să plecăm acasă ca cetățeni onești și să mergem cu fruntea sus, deoarece suntem români nepătați și să căutăm să uităm calvarul ce l-am îndurat”.

În Curtea Chesturii, înainte de plecare și după plecarea trenului, măcelul continua și să-mi permiteti ca să închei descrierea acestor scene de grozăvie — pe care le puteți vedea și proiectate mai târziu — să vă dau câteva pasagii din declarația martorului Vasile Spinosu, care căra la cimitir cadavrele din Iași:

„Dela morgă am venit și am intrat și eu în Curtea Chesturii. În curtea Chesturii erau cadavre clădite ca o stivă de lemne pe o lungime de vreo patru-cinci metri și pe o lățime de un metru. În dreapta lângă poartă, cum intri înăuntru, erau unii care mai trăiau, însă schilodiți și masacrați în mod barbar. Cadavrele erau încărcate în camion de către podari. Camionul era însoțit de un gardian public și de doi sau mai mulți nemți. În camionul meu erau doi nemți în față și doi pe scară. Eu am făcut opt transporturi la cimitirul Israelit, fiecare transport cu circa 25—30 de persoane. Eu personal nu m'am mișcat din cabina de conducere, însă auzeam pe podarii care încărcau camioanele, spunând că au scos oameni de prin canal, pe care îi împușcau pe loc sau nemții, sau românii și li suiau în camion. Dealtfel în camion erau suiți și oameni numai răniți, pe care eu îi auzeam gemând. La început descărcam cadavrele pe marginea gropii, după aceea găsindu-se de către ofițerii și poliția care era acolo că asta durează prea mult, mi s'a dat dispoziții să trag mașina chiar pe margine și să-i desțert ca pe gunoi direct în groapă. Curgea întâi un val de sânge și apoi cădeau deavalma în groapă toate cadavrele.

Marți nu am mai ieșit de fel din casă din cauza faptului că eram grozav de impresionat de scena la care asistasem. Miercuri dimineața când m'am prezentat, am fost trimis de Merievici la Chestură împreună cu un șofer, unde mi s'a dat ordin să ne ducem la Podul Iloaiei tot pentru transportul de cadavre. La Podul Iloaiei am ajuns pe la orele 10 și am făcut transporturi până la ora 6 p. m. când ne-am reînturnat la Iași.

Cadavrele se găseau pe un șes în dreapta șoselei și erau într'o stare de descompunere, unii din ei fiind umflați de cinci ori cât erau normali".

Acestea se petreceau Onorat Tribunal la Iași, în inima țării românești de unde au pornit sufletele cele mai generoase de scriitori, de gânditori pe care i-a avut țara românească, cele mai umane suflete. Acestea se petreceau la Iași, provocate de sălbătecia hoardelor lui Hitler și de robii și slujitorii lui Antonescu. Și în timp ce acestea se petreceau la Iași, guvernul Antonescu dădea un comunicat. Au fost omorâți cu această ocazie 8—10 mii de oameni și vă închipuiți că în condițiunile în care s'au petrecut aceste masacre, nu ași putea să vă dau o cifră exactă a victimelor.

„Universul“ de Miercuri 2 Iulie 1941, publică următorul comunicat:

„Sovietele urmăresc pe toate căile să producă acte de sabotaj, de dezordine și de agresiune, în spatele frontului.

În acest scop, lansează din avion — cu parașutele — spioni și agenți teroriști, cari iau contactul cu agenții rezidenți din țară și cu populația iudeo-comunistă, pentru a organiza împreună acte de agresiune.

Câțiva din acești agenți au fost prinși, iar actele de agresiune încercate au fost sancționate.

La Iași au fost executați 500 iudeo-comuniști, care trăseră focuri de armă din case, asupra soldaților germani și români.

Toate încercările ce se vor mai face de a turbura liniștea și ordinea vor fi reprimare pe loc, fără cruțare.

Populația pașnică are datoria de a divulga imediat autorităților locale pe toți cei suspecti și pe toți străinii, apăruiți de curând în localitate. Cine nu divulgă la timp pe acești turburători ai ordinii și siguranței vor fi executați, împreună cu toată familia".

Onorat Tribunal, era cel mai odios, cel mai absurd, cel mai nejustificat masacru din șirul masacrelor îngrozitoare ale

acestui guvern și ale stăpânilor lor dela Berlin — fiindcă veți vedea imediat în special dincolo de Nistru că toate masacrele sunt făcute pe acelaș tipar, pe acelaș model hitlerist.

Este cel mai nejustificat masacru, este cel mai criminal comunicat care el însuși vă acuză. Când la 2 Iulie s'a dat comunicatul și când astăzi pretindeți că nu știți nimic de masacre, reese dela sine adevărul. Realitatea a fost cea cunoscută de ofițerii d-tale, de autoritățile dumitale, de generalul Leoveanu, de col. Căptaru, de col. Lupu, de Barozzi, de toți coloneii și para coloneii pe care îi aveai acolo și care au contribuit la executarea acelor masacre.

Care este realitatea d-lor? N'o spunem noi, n'o spun victimele ca să bănuieți că este vorba de o pornire de răzbunare, o spun autoritățile dumitale de atunci. Nu s'a tras nici un foc de armă de către evrei sau comuniști, contra armatei germane sau române. A fost o îngrozitoare și criminală înscenare. Soldați germani, elemente ale acestui inocent Eugen Cristescu, care spune că nici nu a fost la Iași (Veți vedea că pe tot parcursul pe care a mers eșalonul I al acestui criminal, pe tot parcursul a semănat crime și masacre) — elemente ale acestui criminal, elemente germane și din nefericire instrumente ale lui Hitler din armata lui Antonescu de atunci, urcați în turnul Goliei, la Spiridonie, la Universitate, la Fundație, urcați în toate podurile clădirilor, trăgeau cu arme de salon, cu gloanțe oarbe, ca să provoace și să justifice aceste masacre. N'a fost niciun soldat, niciun ofițer român sau german rănit. Nu i-a fost sgârbiată măcar tunică vreunul. Unde sunt morții și răniții dumitale? Sunt documente oficiale la dosar și vă stau la dispoziție.

Realitatea este că s'a căutat o diversiune. Tot acest șir de crime v'au servit diversiunilor voastre, ale dumitale și ale lui Hitler. S'a căutat o diversiune, pentru că după aproape o săptămână trupele invadatoare stăteau pe loc, s'a căutat atunci o diversiune și s'a găsit sub forma acestor masacre dela Iași.

Onorat Tribunal, masacre de acest fel se multiplică la infinit.

Ar fi foarte greu să vi le descriu pe toate în amănunt, mă voi opri numai în câteva cuvinte asupra masacrelor petrecute dincolo de Nistru.

Sedința se suspendă.

Sedința se redeschide la orele 20,30.

PREȘEDINTELE: Domnule Acuzator Public Șef Stoica continuă expunerea rechizitoriului.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF STOICAN: Onorat Tribunal, înainte de a continua expunerea rechizitoriului, vă rog să binevoiți a îngădui, să se proiecteze — așa cum au fost prinse — imaginile înfiorătoare luate dela Iași și la Odessa cu ocaziunea masacrelor petrecute acolo în împrejurările știute. După această proiecțiune voiu continua expunerea.

PREȘEDINTELE: Tribunalul dispune proiectarea imaginilor.

Se proiectează înaintea acuzaților o serie de imagini asupra masacrelor petrecute la Iași și Odessa. Dl. Acuzator Public Șef Stoican dă explicațiuni asupra fiecărei imagini.

ACUZATOR PUBLIC ȘEF. STOICAN: Domnule Președinte și Onorat Tribunal, voiu continua să desfășor în fața Domniilor voastre hrisovul acestor zile întunecate de crime, din timpul guvernării antonesciene.

Am rămas cu analiza mea la masacrul din jud. Golta, din Transnistria.

Vă amintiți că în cursul debaterilor s'a făcut uz, în fața Domniilor Voastre de o stenogramă a Consiliului de Miniștri în care acuzatul Ion Antonescu întreabă pe Alexianu: „Am auzit, Alexianu, — spune acuzatul Ion Antonescu — că ar fi fost ceva morți la Golta“.

„Nu este adevărat“ — răspunde acuzatul Alexianu. Veți vedea astăzi și vor vedea și acuzații, că aceste lucruri n'au putut rămâne ștersе pentru posteritate, că aceste crime au eșit la iveală și că pentru aceste crime, pe care astăzi poporul românesc le va cunoaște în toată grozăvia lor, acuzații vor trebui să răspundă.

În jud. Golta din Transnistria, Onorat Tribunal, au fost masacrați 70.000 de oameni. Prefect al acestui județ, reprezentant al Conducătorului Statului și al Guvernului era Isopescu Modest. Și îmi amintesc că, la interogatoriul dat la instrucție, acuzatul Ion Antonescu mi-a spus: am avut în Transnistria prefecți a căror bună amintire și stimă o păstrez și astăzi; am avut prefecți, pe cari i-am citat pe Națiune.

Îmi amintesc deasemenea, din interogatoriul lui Alexianu, luat la instrucție, când a spus că evreii din jud. Golta au fost masacrați de germani.

O inexactitate totală ! desmințită de toate probele administrate în dosarul Nr. 1 al Trib. Poporului, care a sancționat pe acești criminali: crimele au fost săvârșite de către prefectul județului Golta, reprezentant al Guvernului Român.

Crimele hitleriștilor au fost desigur feroase și numeroase, împrăștiate pe întinsul întregii Europe, pe unde au trecut hoardele lor criminale. Crimele lor sunt ale lor! Crimele voastre sunt ale voastre! Și crimele din jud. Golta au fost ale autorităților, ale reprezentantului guvernului antonescian în acel județ.

La Bogdanovca au fost câteva lagăre. La Bogdanovca au fost masacrați 48.000 de oameni, în ajunul Crăciunului.

Și iată cum. Au fost scoși din lagăre în dimineața zilei de 21 Decembrie: bătrâni, bolnavi, infirmi, femeile care, slăbite de regimul de înfometare din acest lagăr, n'au putut fi transportate până la marginea, până la liziera păduricii, la care au fost asasinați ceilalți, au fost băgate după sistemul dela Odesa, în niște grajduri, care au fost îndopate cu paie în pod și la toate deschizăturile; au fost stropite cu petrol și li s'a dat foc.

Ceilalți cari s'au putut deplasa, au fost duși la liziera păduricii din apropiere. În acele magazii, în acele grajduri au fost arși 4.500—5.000. Restul de 43.000 au fost duși la liziera acelei pădurici, și; în timp ce magazinele ardeau în urma lor, nenorociții aceia, cari mergeau în convoaie, știau că merg la moarte. Și vă descriu martorii și au spus în fața Dvs. scenele îngrozitoare care aveau loc: mamele cari luau în brațe copii implorând Cerului îndurare; părinții cari încurajau copii, spunându-le să păstreze resemnare în fața morții. Groaza pusesse stăpânire pe toți acei 43.000 de oameni, cari mergeau la moarte.

Când au ajuns la pădurice au fost întâi jefuiți și desbrăcați de tot ceea ce mai aveau asupra lor. Apoi au fost împușcați, în grupuri de câte 300—400 de oameni, cu cartușe explozibile. Masacrele au durat 2 zile, Onorat Tribunal, 2 zile de sărbătoare creștinească, 23 și 24 Decembrie, în ajunul sărbătorii creștinești a Crăciunului.

În ziua de 24 Decembrie s'au suspendat. În ziua de 24 Decembrie d. Prefect ca să-și procure un divertisment, o distracție de Crăciun, a sosit la fața locului și a fotografiat masacrul.

În ziua de 24 seara, masacrul s'a întrerupt, pentru a continua în ziua de 28 și în ziua de 29 Decembrie.

Au fost lăsați în viață numai 200 de oameni, aleși din cei mai voinici, cari timp de 2 luni — Ianuarie și Februarie, lucrurile se petrec în 1942 —, au fost întrebuințați pentru arderea cadavrelor.

Și în marginea acelei păduri, timp de 2 luni cei 200 de oameni au ars cadavre.

Cum?

Le-au așezat în stive, înalte de 2 metri și late de 4—5 m.: un cadavru slab, un cadavru gras, pentru ca grăsimea unuia să alimenteze focul și să transmită focul și la cadavrul cel slab. S'a așezat un rând de cadavre și un rând de paie, pentru ca focul să se propage și mai iute. Și timp de două luni de zile a ars această imensă torță omenească, spre cinstirea și slava regimului de civilizație și a războiului sfânt, dus de mareșalul desrobitor Ion Antonescu.

Din acei 200 de gopari, 150 au fost apoi împușcați sub pretextul că au lucrat prea încet, — pentru că operația a durat 2 luni de zile.

Celălalt lagăr — (acesta a fost la Bogdanovca: 48.000 de oameni) — la celălalt lagăr, — la Dumanovca au fost masacrați 18.000 de oameni. De data aceasta cu alt sistem. La Dumanovca, pentru ca chinul să fie mai mare și mai prelungit în timp s'au masacrat în grupe și pe zile câte 300—400 de oameni la 3—4 zile. Și astfel au fost masacrați și la Dumanovca 18.000 de oameni.

Dar li s'a părut călăilor că aceasta nu este suficient și, la alt lagăr, la Acmețetca, se introduce un alt sistem de exterminare, copiat în totul după sistemul hitlerist: sistemul înfometării. Și la Acmețetca, 4.000 de oameni sunt exterminați prin înfometare. După ce zile întregi nu li se dă nimic de mâncare; după ce sunt slăbiți până la epuizare completă, după zile întregi de înfometare li se aduce, Onorat Tribunal, și se dă fiecăruia câte un cartof crud, pe care să-l mănânce și care să le producă chinuri și dureri groaznice. După această hrană, li se dă câte o ceșcuță de făină de porumb crud.

Sunt astfel, Onorat Tribunal, exterminați prin înfometare cei 4.000 de internați dela Acmețetca.

Onorat Tribunal ași vrea să închei cu descrierea acestui masacru dela Golta, cele câteva exemple, din nenumăratele masacre comise prin guvernarea antonesciană.

Aceste masacre, Onorat Tribunal, atunci când s'au comis și atunci când au ajuns la urechea poporului românesc au înspăimântat opinia publică; au înspăimântat-o și au îngrozit-o, pentru că ele sunt străine sufletului românesc. Au fost manifestări de cinism, însă la fel cu cinismul pe care îl întrebuințează acuzații astăzi, au fost manifestări de cinism ale

acelor împerecheri istorice, de care se prevalează astăzi acuzații.

La 18 Iulie, adică aproape o lună după masacrul dela Iași, acuzatul Ion Antonescu primește dela susținătorul său, d. Maniu, următorul memoriu: „Svonuri tot mai persistente vorbesc despre masacrele săvârșite asupra populației minoritare, în special evreești, din Moldova“. Vă rog să rețineți subtilitățile textului: „Svonuri tot mai persistente“. Svonuri! La 18 Iulie ele erau svonuri, după ce apăruse și comunicatul acela blestemat în ziarele românești.

„Ele nu sunt verificate“. Ca și cum d. Maniu n'a avut nici un prieten politic la Iași; ca și când nu citise ziarele; ca și când Țara Românească nu știa și nu era înfiorată, de grozăviile dela Iași, — aceasta la o lună după săvârșirea masacrului. „Ele nu sunt verificate și noi dorim să nu fie adevărate. Toate cazurile de rebeliune sau de trădare națională, trebuiesc pe loc și cu mare asprime pedepsite. Măsurile legale, care sunt luate pentru a preîntâmpina repetarea unor asemenea acțiuni criminale, sunt bine venite.“

O țară întreagă știa că nimeni n'a fost vinovat la Iași, din populația civilă, din nenorociții aceia masacrați; iată pe susținătorul lui Antonescu, care arată că toate cazurile de trădare națională trebuiesc cu asprime sancționate. Și cine era chemat să aprecieze actele de trădare națională? Trădătorul Antonescu!

Nu este aceasta o aprobare a masacrului săvârșit?

Ce este aici altceva decât contrastul dintre neamul românesc, dintre opinia publică românească, care desaproabă și se înfioară la văzul și la auzul acestor masacre și susținătorii acestui regim, susținătorii cari erau departe de sufletul și aspirațiile poporului român.

Onorat Tribunal al Poporului, voi trece cu analiza rechizitoriului meu la un alt capitol de crime ale regimului Antonescu: deportările.

Să-mi permiteți, însă, înainte de a vă da câteva amănunte asupra condițiilor sălbatice, asupra condițiilor barbare în care au avut loc aceste deportări, să vă arăt egida sub care ele s'au săvârșit; să vă arăt de unde au pornit, cine le-a inițiat.

Vă citesc Dvs. din stenograma Consiliului de Miniștri din 8 Iulie 1941, următoarea declarație a Vice-Președintelui Consiliului de Miniștri de atunci, acuzatul Mihail Antonescu de astăzi.

Iată ce spune el în Consiliul de Miniștri: „Cu riscul de a nu mi înțeles de unii tradiționaliști, cari mai pot fi între Dvs., eu sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element evreesc din Basarabia și Bucovina, care trebuie svârlit peste graniță. Deasemenea sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element ucrainian, care n'are ce căuta aici în momentul acesta.”

Și mi se mai spune astăzi că evacuările și deportările s'au făcut pe considerațiuni strategice: Că deportările dela 5 Octombrie 1941 din Bucovina, atunci când frontul era tocmai la Odessa s'au făcut pe astfel de considerațiuni.

Am întrebat pe I. Antonescu ce considerațiuni strategice puteau fi avute în vedere atunci când frontul era tocmai la Odessa.

Mi se mai spune apoi că deportările s'au făcut pentru a salva pe evrei — este o altă manifestare de cinism și de nerușinare...

Iată pentru ce s'au făcut deportările. Iată port-parolul acuzatului I. Antonescu, pe vicepreședintele de Consiliu care vorbea totdeauna în numele conducătorului Statului și angaja responsabilitatea sa. Iată ce vă spune vice-președintele de Consiliu, iată de unde au pornit deportările.

„Îmi este indiferent — spune mai departe vice președintele Consiliului — dacă în istorie vom intra ca barbari”.

Vei răspunde Mihai Antonescu pentru această frază și pentru toată barbaria pe care ai deslănțuit-o în urma ei!

Și iată, acum vine comparația: „Imperiul Roman a făcut o serie de acte de barbarie față de orizontul contemporan și a fost totuși cel mai măreț și mai vast așezământ politic”.

Nu-ți este permis să dai astfel de directive. Noi nu ne comparăm cu Imperiul Roman; suntem un modest popor, care n'am avut nici tendințe de expansiune, nici misiuni civilizatorii. Am avut o singură misiune: să ne păstrăm ființa noastră națională de popor modest și muncitor, care n'a eșit niciodată din granițele sale, care n'a făcut niciodată acte de barbarie, ci și-a apărat totdeauna pământul său și ființa sa națională.

Mai departe: „Nu știu peste câte veacuri neamul românesc se va mai întâlni cu o libertate de acțiune mai mare, cu posibilitatea de verificare și revizuire națională, pe care a prăbușit-o o serie întreagă de infiltrațiuni.”

Ce este această directivă decât reeditarea teoriei lui Ro-

zamberg? Ce este altceva decât reproducerea declarațiilor colegului d-tale din Germania Goebbels?!

„Iată ordinele date — Consiliul de Miniștri se ținea și cu guvernatorii Basarabiei și Bucovinei — așa că vă rog să fiți implacabili“. „Omenia siropoasă — iată ce numea acuzatul omenia tradițională a poporului român — vaporeasă, filozofică, n'are ce căuta aci. Prin urmare, să folosim acest moment istoric și să curățim pământul românesc și națiunea noastră de toate nenorocirile pe care le-au abătut veacurile asupra acestui pământ. Chiar românii care au ajuns să fie rătăciți și au intrat în valurile de anarhie, vor fi nimiciți fără cruțare. Veți fi fără milă cu ei. Imi iau răspunderea în mod formal!“

Dacă ți-ai luat atunci răspunderea în mod formal, de ce te ascunzi astăzi după degete?

„...Și spun că nu există lege. Deci, fără forme, cu libertate completă. Dacă este nevoie, să trageți cu mitraliera“.

Și atunci, Onorat Tribunal, ce poate fi astăzi decât nerușinare și cinism, dacă se vine și se spune: Am deportat, pentru că mi-au cerut germanii, sau pentru că necesități strategice o cereau. Nu, ați deportat pentru că ați transplatat în România și ați aplicat aici teoriile de ură de rasă ale hitlerismului. Ați transplatat într'un pământ care nu o primea, o buruiănă străină: buruiiana urei de rasă.

Onorat Tribunal, în urma acestor directive de principiu date în Consiliul de Miniștri, Comenduirea Pieței Cernăuți primește următoarea telegramă pentru Lt. Petrescu, dela conducătorul Statului:

„In conformitate cu ordinul d-lui Mareșal Antonescu, toți evreii din Bucovina să fie trimiși în 10 zile la Est de Nistru. Raportați până mâine la ora 20 de executare...“

Semnăt: Șeful Secției II-a, Lt. Col. Dinulescu. Nr. 6651 din 4 Octombrie 1941.

Pentru conformitate, pentru șeful biroului III, Maior Savopol Gheorghe.

Ce urmează Onorat Tribunal? Urmează tragedia acestor oameni nevinovați din Basarabia și Bucovina, urmează acele groaznice deportări. Guvernator al Bucovinei era Calotescu Cornel, generalul care a fost judecat și condamnat de Dvs., generalul acela care în Consiliul de Miniștri spunea acuzatului I. Antonescu: „Bucovina este moșia dvs., iar eu sunt vechil pe moșia dvs.“

Ce face vechilul lui Antonescu în Bucovina? Iată ce spune

sentința dvs.: „În nopțile premergătoare fiecărei ridicări, acuzatul dădea ordine să se adune în curtea chesturei toți funcționarii guvernământului pentru a forma echipe ce urmau să execute ordinele de ridicare.

Primul act al tragediei deportării începe în primele ore ale dimineții și se încheie seara, când vagoane încărcate până la refuz și închise ermetic porneau spre Transnistria.

În acest interval, pe terenul sportiv Macaby, aveau loc scene sfâșietoare. Astfel, într-o zi, pe terenul amintit, o femeie cu un sugaci în brațe s'a urcat pe tribuna terenului, de unde acuzatul domina mulțimea chinuită de perspectiva deportării. Femeia l-a implorat să nu fie deportată, ținându-se seamă că are un copilăș mic. Acuzatul, cu brutalitatea-i cunoscută, a izbit femeia, care s'a rostogolit depe tribună scăpând jos copilul“.

Cu această ocazie un martor declară :

„În ziua de 28 Iulie 1942, doi jandarmi însoțiți de doi agenți, bat la ușa familiei mele, — în acea clipă, dinăuntru se aud țipete îngrozitoare, — ușa nu se deschidea. Jandarmii forțând intrarea, în fața lor găsesc 4 cadavre și o femeie bătrână cu un copil mic care plângea — familia se otrăvise. În fața acestui spectacol îngrozitor, jandarmii s'au înduioșat, unul dintre ei a început să plângă. N'au mai vrut să execute deportarea celor rămași în viață. Un agent înștiințează pe acuzatul Stere Marinescu de cele întâmplate și rugându-l ca cei doi supraviețuitori să nu mai fie deportați, acuzatul cu bestialitatea-i cunoscută se duce la fața locului și văzând jandarmul plângând, îl întrebă: „Dece plângi“, la care jandarmul răspunde: „Domnule Maior, am și eu copii și o mamă bătrână acasă“.

Acuzatul Stere Marinescu, ordonă ca imediat să fie băgați la carceră, atât jandarmul cât și agentul, pentru neexecutare de ordin, iar bătrâna și copilășul de șase luni o predă altei patrule, pentru a fi deportați.

Așa ați băgat la carceră tot poporul românesc, ca să nu-i auziți plânsetele și protestele pentru toate aceste crime înfricoșătoare pe care le-ați făcut la ordinul lui Hitler, din proprie inițiativă, sau după exemplul și sugestiile barbariei hitleriste.

Toți aceștia, Onorat Tribunal, sunt duși la Nistru, sunt dați jos din vagoane și sunt încolonați, desculți, desbrăcați, bărbați, femei, bătrâni, copii și duși în aceste lagăre pe care vi le-am

descriu dela Bogdanovca, Dumanovca și Acmeceatca, unde sunt așezați în stive și li se dă foc.

Onorat Tribunal, nu este cruțat de deportare nimeni: nu sunt cruțați nici cetățenii polonezi, cari au fost și ei deportați; nu sunt cruțați nici invalizii de războiu, nici bătrânii din azile, nici bolnavii din spitale; sunt deportați chiar și cei 66 de nebuni din azil. Iată opera de purificare întreprinsă sub directivele celor doi șefi hitleriști I. Antonescu și M. Antonescu.

Onorat Tribunal, s'a vorbit aici de necesități strategice, de ordine hitleriste. Dar ce necesități strategice și ce ordine hitleriste au impus deportarea nenorociților de țigani? Au fost deportați în Transnistria 26.000 de țigani din care 6—8000 au fost omorâți de acelaș colonel Isopescu-Modest la Golta și nu de germani, cum se spunea de Alexianu.

Care sunt necesitățile strategice? Am să vă arăt eu imediat care au fost aceste necesități și ce a determinat deportarea țiganilor. Ca să vedeți câtă identitate de proceduri, câtă identitate de concepție criminală între acești eriminali și stăpânii lor hitleriști, iată, un document dela Nuernberg în care un martor norvegian descrie rezultatele experiențelor făcute de savanții hitleriști cu un gaz asupra unui grup de țigani.

Hitleriștii făceau experiențe cu gaze otrăvitoare asupra țiganilor, iar voi îi deportați în Transnistria, ca să fie exterminați acolo.

Onorat Tribunal, n'am să vă arăt amănunte; sunt documente dela dosar din care rezultă că acuzatul Vasiliu a executat în amănunt aceste deportări, că a ridicat pe țigani, numai cu sdrențele depe ei și cu ceiace puteau lua într'o batistă, că i-a deportat în cel mai scurt timp posibil — spune ordinul — ca să nu stârnească agitație în țară și că între cei deportați au fost multe femei și mulți copii, mamele, nevestele și copiii celor depe front.

Iată, Onorat Tribunal, necesități strategice; barbarie și imitație servilă a sistemelor hitleriste, împământenite în România.

Dar ce necesități strategice au determinat deportarea sectelor religioase? Prin adresa 14.258 din 9 August 1942 către Inspectoratul General al Jandarmeriei se dă următoarea dispoziție:

„La raportul dvs. Nr. 36636 din 8 Iulie 1942, cu onoare se comunică următoarele: Din ordinul d-lui Mareșal Antonescu urmează să se interneze în Transnistria deocamdată numai

membrii sectei religioase inokentiste, în număr de circa 2.000“.

Iar prin ordinul 5721 din 6 Maiu 1942, Ion Antonescu extinde aceste măsuri la toți sectanții.

Este o politică barbară, o politică de ură și de discriminare rasială, este o politică de migrațiune forțată. Este termenul autohton utilizat pentru prima dată în istoria poporului românesc de criminalul Mihai Antonescu. Deportările sunt făcute sub directivele lui, care vorbește în numele conducătorului Statului atunci, acuzatul Ion Antonescu, astăzi. Este încă o crimă din seria crimelor sălbatice, pentru care acuzații trebuie să răspundă.

În total au fost deportați de pe pământul țării românești 315.641 de cetățeni români, dintre cari au fost exterminați 270.641.

Onorat Tribunal, voi trece cu analiza la o altă crimă din șirul acestor crime denumite de noi și de poporul românesc: crime contra umanității, — la lagărele de internare.

Au fost lagăre de internare pe pământul țării românești și au fost lagăre de internare pe pământurile cotropite din răsărit.

Lagărele de internare din interiorul țării au avut ca scop să cuprindă în ele pe toți luptătorii antifasciști care au ridicat cuvântul de protest contra regimului de dictatură și de asuprire, care au ridicat cuvântul contra războiului anti-sovietic și pentru eșirea din război și alăturarea țării românești de Națiunile Unite.

Lagărele de dincolo de Nistru, de pe teritoriul cotropit erau înființate pentru exterminarea populației nevinovate, a populației civile, a cetățenilor sovietici. Ați văzut ce s'a întâmplat în aceste lagăre când v'am descris masacrele din jud. Goltă.

Pe cine interna acuzatul Ion Antonescu în lagărele din țară? Primul lagăr înființat este cel dela Tg. Jiu, înființat prin decizia acuzatului Ion Antonescu din 12 Februarie 1941 și transmis Ministerului Apărării Naționale prin adresa Ministerului Afacerilor Interne Nr. 689 din aceea zi. Mormânt al luptătorilor anti-fasciști, acest lagăr dela Tg. Jiu este pus sub conducerea uneltelor celor mai devotate, celor mai buni cunoscători ai sistemelor hitleriste inițiate de Antonescu, sisteme pe care le-a avut în intențiune atunci când a înființat lagărul, de exterminare prin muncă istovitoare, prin înfometare și schingiuire a tuturor luptătorilor anti-fasciști. Ați judecat și pe acești criminali, Zlătescu și Trepăduș, și ați văzut sistemul

lor de schingiuri, infometare, pedepsirea cu legarea de copaci, ați văzut cum bolnavii erau trimiși la lucru pe Valea Jiului, cum erau puși cu mâinile tremurânde de febră, să strivească piatra necesară lucrărilor de cale ferată, ați văzut cum erau exploatați de către concesionarii acestor lucrări, bolnavii trimiși acolo, în frig, ploaie și zăpadă..

Dar Onorat Tribunal, pentru ce au fost trimiși acești luptători la Tg. Jiu? Am aci o listă întreagă de luptători antifasciști. Veți vedea că n'au altă vină decât că luptau contra războiului criminal și pentru trecerea României în tabăra luptătorilor pentru libertate a Națiunilor Unite.

Cine erau internați în lagăr, Onorat Tribunal? Feciori de țărani, cum era Filimon Sârbu. Cine erau schingiuiți în beciurile poliției și în toate închisorile din țară? Feciori de țărani români și muncitori români, luptători pentru libertate.

Dați-mi voie să vă dau câteva exemple, să fac numai câteva creionări ale vieții acestor luptători.

Filimon Sârbu, fecior de țăran din Hunedoara. El are o singură vină: lupta contra fascismului și guvernării antonesciene. El preconizează unirea celor două păături de muncitori din țara românească, a țărănimii și a muncitorimii, în lupta pentru libertate și democrație, în lupta pentru eliberarea de sub asuprire, de sub dictatură, în lupta de eșire din războiul criminal. El declară că războiul împotriva Uniunii Sovietelor și a Națiunilor Unite este criminal. El este arestat cu tot grupul de luptători care au avut îndrăzneala să lupte contra acestui război criminal, sunt supuși la cele mai îngrozitoare torturi de poliția antonesciană, sunt arși cu fierul.

Li se înscenează proces, iar în fața plutonului de execuție la 18 Iulie 1941, maiorul Filipescu, comandantul plutonului de execuție, vrând să-i lege ochii, Sârbu refuză, spunând: „Nu este nevoie: primesc moartea cu ochii deschiși, pentru că această moarte îmi este dată, fiindcă am luptat pentru o cauză națională.“

Iată, Onorat Tribunal, cine zăceau în lagăre și închisori, cine erau schingiuiți, cine erau condamnați: iată cine reprezentau poporul românesc și lupta poporului românesc contra dictaturii și războiului; iată cine erau exponenții și cine aveau dreptul să vorbească în numele poporului românesc; nu tovarășii, nu împerecherile istorice pe care acuzații le invocă astăzi.

Alt luptător anti-fascist, Justin Georgescu. Student al Fa-

cultății de Litere și Filozofie din București, el luptă contra fascismului și contra influenței legionare în Universitate, el luptă pentru a mobiliza studențimea în lupta contra hitlerismului și pentru eșirea din războiu și alăturarea de Națiunile Unite. Este arestat de organele Siguranței și Gestapo-ului în August 1942. În beciurile Prefecturii de Poliție, este supus la cele mai bestiale schingiuri, până este ucis. Este aruncat apoi dela etajul 2 al Prefecturii, spunându-se că s'a sinucis.

Alți luptători, Petre Gheorghe și Nicolae Atanasof sunt schingiuiți, li se smulg unghiile dela mâini și dela picioare; lui Petre Gheorghe i se smulge părul din cap și este ars cu fierul. Sunt trimiși apoi la Curtea Marțială din Ploești, de sub conducerea călăului Manea Cristea, condamnați și executați la 10 Februarie 1943.

Elena Păvel, studentă, se alătură și ea luptei contra dictaturii antonesciene și contra războiului. Este arestată, este supusă la toate chinurile imaginabile, bătae, înfometare, este pusă la cele mai degradante munci, este supusă carcerii, este supusă tuturor torturilor morale la care poate fi supusă o femeie în închisoare. Este trimisă la închisoarea din Ploești și la 1 August în cursul unui bombardament, un avion lovit cade pe închisoare, unde omoară 60 femei, tot așa de nevinovate ca și aceasta.

În sfârșit, Onorat Tribunal al Poporului, în seria de luptători anti-fasciști, care au luptat și murit anonim, în marea luptă surdă dusă de poporul român contra dictaturii antonesciene și contra războiului criminal, se află și Bernath Andrei. Este un muncitor conștient de dezastrul în care țara este dusă de această guvernare. El luptă contra fascismului și contra guvernului Antonescu. Este prins și internat la Vapniarka de unde este dus apoi la Râbnîța. La 17 Martie 1944 deținuții dela Râbnîța sunt asasinați de fasciști.

Vă rog, Onorat Tribunal, să-mi permiteți, ca încheiere la acest capitol să citesc cuvintele acestui luptător, de o simplitate impresionantă, dar care rezumă toată lupta și toată tragedia poporului român: „Suntem gata să ne dăm viața, dacă cauza libertății o va cere. Viața noastră nu ne aparține. Ea aparține poporului. Poporul are nevoie de noi. Trăim și luptăm pentru popor“.

Iată, Onorat Tribunal, un muncitor, un om simplu, iză cum vorbea și cum lupta, în timpul guvernării antonesciene, adevăratul popor. Cei care au susținut această guvernare au

reprezentau poporul românesc, nu reprezentau interesele și năzuințele de libertate ale acestui popor.

Nu pot să închei capitolul lagărelor, fără să amintesc de cel mai îngrozitor lagăr, care nu este cu nimic mai prejos de lagărele înființate de nemți pe teritoriul țărilor cوتropite. Este vorba de lagărul dela Vapniarka, de acel lagăr pus sub comanda aceluia criminal, judecat și condamnat de dvs., Murgescu.

Lagărul dela Vapniarka cuprindea în August 1942 un număr de 101 și apoi 126 internați. La 16 Septembrie 1942 numărul se ridică la 150 persoane, pentruca a 2-a zi, la 17 Septembrie 1942, numărul internaților să fie de 1135.

Ce însemnează această creștere? Această creștere este rezultatul unui ordin criminal dat de acuzatul Ion Antonescu și desăvârșit în toate amănuntele și extins de către acuzatul Vasiliu.

Vă citesc prima frază din ordinul pe care Piky Vasiliu îl transmite organelor în subordine: „Prin ordinul Nr. 11.563 din 16 Septembrie 1942 — al acuzatului Ion Antonescu — se ordonă ca toți evreii comuniști să fie trimiși după condamnare, în lanțuri, împreună cu familiile lor, în Transnistria“.

Acuzatul Ion Antonescu, ordonase ca toți evreii condamnați pentru comunism și aflați în lagăre și închisori, să fie trimiși în Transnistria. Acuzatul Vasiliu, cu dela sine putere, extinde această măsură și la familiile lor, femei și copii; extinde această măsură la luptătorii anti-fasciști care nu fuseseră condamnați niciodată sau care, ispășindu-și pedepsele, fuseseră eliberați. În urma acestui ordin criminal, sosesc la Vapniarka acești luptători, care apoi sunt exterminați, — după cel mai criminal sistem, care nu poate fi concurat decât de sistemul hitlerist.

Ați văzut dvs. aci victimele acestui lagăr; au fost hrănite cu mazăre furajeră timp de luni de zile. Este vorba de o mazăre care se numește științificește *laterus sativus* și care este o mazăre de nutreț. A fost utilizată în mod intenționat pentru hrana deținuților, pentru exterminarea lor. Această boală se manifestă, după cât este cunoscut în lumea medicală, cu spasmiuri, deranjamente și paralizie.

La 27 Decembrie 1942 apare primul caz al acestei boli la unul din internații veniți în Septembrie 1942; era dintre luptătorii anti-fasciști trimiși din țară. În zilele și lunile următoare cazurile s'au înmulțit atât de mult, încât 600 de internați

au căzut bolnavi. Deși s'a făcut un raport medical, în care se arăta pericolul ce amenința pe internați, li s'a refuzat categoric schimbarea hranei, iar pentru a-și atinge scopul urmărit, adică exterminarea, s'a împiedecat introducerea medicamentelor și îmbrăcămintei necesară bolnavilor.

CRIMELE ÎMPOTRIVA POPULAȚIEI SOVIETICE

Onorat Tribunal, îmi rămâne să analizez altă crimă, care atât prin victimele pe care le-a făcut, cât și prin sistemul întreprins nu este cu nimic mai prejos de toate celelalte: este vorba de orima contra populației sovietice, contra femeilor și copiilor din satele și orașele de pe teritoriile cotoprite.

Onorat Tribunal, voi arăta imediat ce spune dreptul obișnuit, că aceasta a fost o luptă legitimă, o luptă contra partizanilor. S'a invocat Onorat Tribunal, că această luptă a partizanilor era un sistem contrar dreptului internațional.

Onorat Tribunal, voi arăta imediat ce spune dreptul internațional. V'am arătat în ședința de ieri că nu se pot pune la adăpostul dreptului internațional criminalii de război cari au pornit un război de agresiune și de jaf, fără declarație de război, atacând mișelește și banditește în zorii zilei, o țară amică, o țară pașnică, ce nu avea nici o intenție de agresiune.

V'am arătat că nu se poate pune la adăpostul dreptului internațional un criminal de război care în acest război de agresiune a săvârșit cele mai oribile crime pe care le cunoaște istoria criminologiei.

Dar, Onorat Tribunal, să vedem ce sunt acești partizani. Ce sunt oare acești partizani decât poporul francez, care a luptat contra năvălitorilor? Ce sunt acești partizani decât întregul popor norvegian care a luptat contra năvălitorilor? Ce sunt acești partizani decât întregul popor sârb, care a luptat împotriva năvălitorilor? Ce sunt acești partizani, decât sufletul colectiv al tuturor celor iubitori de libertate, care voiau să-și scuture lanțurile, să se libereze de această dominație hitleristă?

Ați venit și ați spus: partizani. Chestiunea s'a analizat însă în marele proces dela Nürnberg. Sub pretextul luptei contra partizanilor, criminalii hitleriști și voi după dânșii criminali hitleriști din România, ați exterminat femeile și copiii, sub pretextul că aveau în fața voastră luptători. Vă voi citi un document din care rezultă că această armată de partizani din

Uniunea Sovietică era organizată după modelul armatei regulate. Nu erau partizani, erau femei și copii acolo; voi ați exterminat populația civilă.

Iată ce spune documentul dela Nürnberg al acuzatorului Smirnov: „Nimicirea în masă a locuitorilor pașnici din Uniunea Sovietică și țările din Sud-Estul Europei, a fost înfăptuită pretutindeni de criminalii naziști germani, după cum se vede din directivele lor oficiale și rapoartele lor. Ea avea următoarele scopuri: 1) Exterminarea fizică — și veți vedea dvs. cu câtă fidelitate, Onorat Tribunal, criminalii antonescieni îndeplinesc această directivă, câtă identitate de directive se vâdește la criminalii antonescieni! Vasăzică, — spune documentul, — acele execuțiuni aveau de scop exterminarea fizică a acelei populațiuni, pe care ei o considerau capabilă de rezistență; 2) Din motive rasiale, adică pentru realizarea teoriei naziste, și aci, Onorat Tribunal, intervin la punctul 3 și 4, cele două pretexte de care s'au servit acuzații în masacrele pe care am avut onoarea să vi le descriu. Execuțiile se mai făceau, 3) ca represalii și 4) chipurile, pentru lupta împotriva partizanilor. Acuzatorul arată că fasciștii nemți n'au luptat cu partizanii, nu i-au putut nimici pe partizani și de aceea au abătut atâtea greutăți, atâtea represalii asupra populației pașnice“.

Aceasta este realitatea; n'ați putut lupta în luptă dreaptă cu acești partizani și v'ați îndreptat toată furia și toată răzbu-narea contra populației civile, cu un scop bine determinat: să exterminați această populație civilă. Iată, Onorat Tribunal, un document emanat dela unul din generalii lui Ion Antonescu, un ordin general din 4 Ianuarie, dela Comandamentul Diviziei Vânătorilor de Munte, care spune: „Partizanii, în suprafețele mari ce stăpâneau în regiunea împădurită, aveau comandamente organizate comparativ cu orice trupă operativă. Astfel dispuneau de un comandament și un Stat Major“.

Iată dar, Onorat Tribunal, că partizanii erau armata cea mare a poporului, organizată așa cum însuși un comandant al lui Antonescu o recunoaște. Deci aveau posibilitatea de luptă directă. Ce a însemnat uciderea femeilor și copiilor decât desăvârșirea tendințelor voastre criminale, tendințelor de exterminare a populației civile?

Iată, Onorat Tribunal, de unde pornește această exterminare. La data de 26 Februarie 1943, Generalul Comandant al Corpului 3 de Armată transmite următorul ordin:

„In conformitate cu ordinul d-lui Mareșal Ion Antonescu,

trimis de Ministerul de Război cu Nr. 1.505.082 din 9 Ianuarie 1943, în interesul supravegherii, menținerii ordinii și siguranței Statului în întregul Guvernământ al Transnistriei, cu onoare vă rog, să binevoiți a dispune stricta executare a următoarelor măsuri: Locuitorii din Transnistria nu au voie să părăsească satele și orașele unde locuiesc, decât cu autorizație specială.

La primirea prezentului ordin, următoarele categorii de persoane vor fi trecute în tabloul de evidență și ținute în strictă supraveghere. Printre alte persoane enumerate în aceste categorii, sunt cei cari au servit în armata sovietică, fie ca militari, mobilizați în fabrici, ori au lucrat la diferite autorități. Ridicarea lor se va ordona pe categorii, iar executarea legii, etc...

Până la apariția unei ordonanțe în care se vor stabili sancțiunile cele mai grave pentru cei care cu vădită știință calcă aceste măsuri impuse pe teritoriul ocupat, constatarea, înfrăcțiunilor la ordinea și siguranța Transnistriei se va face de organele de jandarmerie, care vor interveni pentru constatarea înfrăcțiunilor din proprie inițiativă, din ordinul Inspectoratului de Jandarmi sau a Prefectului".

Iată ce mână liberă se dă jandarmilor. Intr'adevăr jandarmii folosesc această mână liberă și sub pretextul partizanilor, sunt distruse sate cu tunul, li se dă foc, sunt ucise femeile și copii.

Iată, Onorat Tribunal, unul din acuzații cari au fost judecați de Dvs.: Slt. Ghineraru Florin. După ce i se analizează crima de a fi fost comandantul lagărului din Berșad, unde s'au întâmplat câteva crime, pe care dvs. și opinia publică le cunoașteți, unde slt. Ghineraru târa copii legați de motociclete prin prundul șoselei, iată ce spune mai departe actul de acuzare: „Acuzatul Ghineraru Florin nu se mulțumea cu maltratarea internaților, a căror spaimă nu era suficientă pentru cruzimea sa, dar și-a întins teroarea și asupra populației civile ucrainene. Din cercetările făcute până acum, rezultă că acuzatul a împușcat sute de localnici, imputându-le diferite vini, între care aceea de a fi partizani era cea mai frecventă.

Iată Onorat Tribunal acelaș sistem ca și acel al criminalilor hitleriști.

„Se face dovadă că personal a împușcat 5 localnici, sub motiv că an fi partizani. Iar în noaptea de Anul Nou 1944, a adus dela fabrica de zahăr din Berșad 18 oameni împușcați,

chemând 10 persoane din ghetto le-a ordonat să-i desbrace și să-i spânzure de stâlpi de telegraf, spunând că au fost partizani și că a făcut aceasta, pentru a da exemplu, iar altă dată a fost văzut cum a împușcat alți trei localnici (v. decl. Bădău Ion, Scherer, Aron).

În loc ca aceste crime să-l potolească — cu aproximativ două luni dela părăsirea localității Berșad, acuzatul a trecut la asasinat în masă contra populației pașnice ucrainene și evrești.

Victimele erau întâi duse la sediul raionului de jandarmi Berșad unde erau bătute îngrozitor. După aceste, așa zise cercetări, urmau execuțiile în grup de 80—100. Victimele erau trimise la locul execuției cu câte o zi înainte pentru a-și săpa propriul lor mormânt. Înainte de a-i executa, oamenii erau jefuiți de tot ce aveau asupra lor și apoi urma execuția cu un glonț tras în ceață.

Înființându-se un detașament sub comanda col. Pătrășcoiu, din care făcea parte și acuzatul, acesta folosește această ocazie, pentru incendieri de sate și ucideri de oameni fără nici o judecată și ordin. Se stabilește în sarcina sa, că înainte de a părăsi localitatea Berșad, acuzatul a dat ordin să se încue ușile caselor și să fie incendiate, — ordinul a fost executat, — depărtându-se de sat, a dat ordin să se tragă cu tunul asupra lui. La fel a dat ordin ca închisoarea din Berșad, să fie distrusă, cu cei 30—40 de deținuți, prin aruncare de grenade“.

Au mai fost astfel masacrați mii de țărani din Ovidiopol. Și mai e cazul a 40 de intelectuali care au fost omorâți sub acest pretext al partizanatului.

Rezultatul era acesta: toate instrumentele lui Mihai Antonescu și ale lui Ion Antonescu, nu făceau decât să-i urmeze directivele date în plin Consiliu de Miniștri la București, oraș de unde până la ei n'au pornit niciodată în trecut astfel de directive, de unde niciodată n'au pornit aceste cuvinte, nu s'au auzit aceste cuvinte că „este indiferent dacă vom intra ca niște barbari în istorie“. Onorat Tribunal, poporului român nu-i este indiferent dacă va intra în istorie ca barbar. Barbarii s'au făcut în acești 4 ani întunecați dar barbariile n'au fost făcute de poporul român. Poporul român înfierează aceste barbarii; barbariile au fost făcute de instrumentele hitleriste din România, au fost făcute de către servitorii lui Hitler din România. Poporului român îi repugnă aceste barbarii și po-

poporul român prin dvs. va sancționa pe acești barbari care au vrut să introducă în istoria poporului român pagini din istoria hunilor.

Vă rog să binevoiți a veni cu pedeapsa cea mai severă și în pedeapsa pe care v'a cerut-o colegul meu Săracu să cuprindeți și faptele expuse de mine astăzi.

Barbariile acestea nu sunt ale poporului român. Poporul român prin dvs. se desolidarizează și se scutură de toate aceste barbarii. El este incapabil de crime, de sălbătăcii; de cruzimi contra femeilor și copiilor, este incapabil de crime în contra oamenilor nevinovați și contra umanității.

Onorat Tribunal v'am arătat în ultima parte a expunerii mele că socoteam egal de vinovați pe toți componenții Guvernului Antonescu cari în decursul Consiliilor de Miniștri au pregătit toate aceste acțiuni criminale ale acestei organizații colective care a fost dictatura Guvernului Antonescu. V'am arătat că ei sunt vinovați cu toții în măsura în care au participat unii la Consiliile de pregătire a războiului, alții la Consiliile de Miniștri de continuare a războiului, alții la Consiliul de Miniștri pentru declararea războiului contra Statelor Unite ale Americii, alții la Consiliul de Miniștri când s'au discutat masacrele și cum nu s'a ridicat nici un glas de protest, nici o desolidarizare, nu s'a formulat măcar nici o întrebare, nu s'a ridicat nici unul din aceștia care vor să se arate astăzi ca binefăcători ai poporului român, să întrebe măcar atâta: ce a fost la Odessa? Nu s'a ridicat nimeni să întrebe: ce este dincolo de Nistru în țara morții? Ce este în iadul din Transnistria? Ce se întâmplă la Iași? Nimeni. Ați subscris cu toții prin solidarizarea care v'a unit de acuzatul Ion Antonescu.

Dar, pentru stabilirea încadrărilor juridice și a contribuției personale la aceste crime colective în guvernarea lui Ion Antonescu, îmi voi permite să analizez în câteva cuvinte și să individualizez culpele și pedepsele pentru fiecare acuzat în parte. (Acuzatorul-public șef trece apoi în revistă contribuția individuală a fiecăruia și cere pedeapsa maximă).

Domnule Președinte, invocând textele de lege arătate și cerând ca acuzații să fie sancționați cu maximum de pedeapsă, dvs. cunoașteți ce însemnează aceasta; dar pentru că nu toți judecătorii sunt juriști, vreau să precizez că am înțeles prin acest maximum, pedeapsa maximă prevăzută de lege, adică pedeapsa cu moartea.

Onorat Tribunal, cu aceasta, am terminat modesta mea expunere de modest exponent al poporului românesc, care

m'a trimis aci să-î apăr suferințele trecute, să apăr amintirea celor pe care i-a pierdut, să apăr amintirea victimelor nevinovate ale măcelurilor și crimelor de tot felul deslănțuite de acest regim criminal.

Aș avea o singură mulțumire la sfârșitul acestei expunerii: ași avea mulțumirea dacă poporul românesc ar considera că prin slaba mea voce a ajuns până la dvs. un cât de mic ecou al tuturor suferințelor prin care țara a trecut în acești 4 ani de războiu. Ași fi mulțumit dacă prin slabul meu glas, dvs. ați auzit astăzi gemetele muribunzilor pe front, gemetele deportaților, gemetele celor care ardeau în flăcări, gemetele celor care mureau asfixiați, în trenurile morții. Ași fi cu conștiința împăcată, dacă prin slabul meu glas ați auzi toate aceste dureri și ași mai fi mulțumit dacă prin slabul meu glas ați auzi în același timp dorința întregului popor românesc să eliminați din mijlocul colectivității românești pe acești criminali care au aruncat pete de sânge asupra istoriei lui, pete de sânge pe mâinile și pe obrazul poporului românesc.

Prin sentința severă de condamnare pe care o veți aduce, veți șterge acest sânge, pentru că acest sânge nu provine din crimele poporului român. Poporul erau acești soldați care nu trăgeau în copii și în femei. Poporul erau acei muncitori și țărani care erau închiși și executați dacă ridicau glasul să protesteze contra războiului și contra crimelor pe care le-a adus acest războiu.

Poporul român sunteți Dvs. toți care îl reprezentați aci, care judecați și care veți aduce sentința dreaptă de desolidarizare, veți aduce sentința dreaptă care să vorbească tuturor popoarelor din lume care sunt alături de noi prin omenie și prin civilizație, sentință prin care vrem să ne alăturăm marelui cor al tuturor popoarelor care cer libertate, pace înăuntrul hotarelor și pace în lume, împăciuire între popoare și împăciuire între locuitorii aceleiași țări.

Vă rog să dați posibilitate poporului român, prin sancționarea acestor criminali de războiu să privească cu încredere viitorul, și să poată fi socotit și mâine cum a fost socotit și înainte de apariția acestor criminali în viața poporului românesc, să fie socotit ca un popor muncitor, ca un popor modest, ca un popor care va pune umărul său pentru clădirea unui viitor de pace, de democrație și de libertate în lume.

(Sala întreagă izbucnește în aplauze furtunoase, strigând: „Moarte criminalilor“).

Ședința se suspendă.

63

27501213⁷⁹

